

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Syntaxis Historiæ Evangelicæ

Cope, Alan

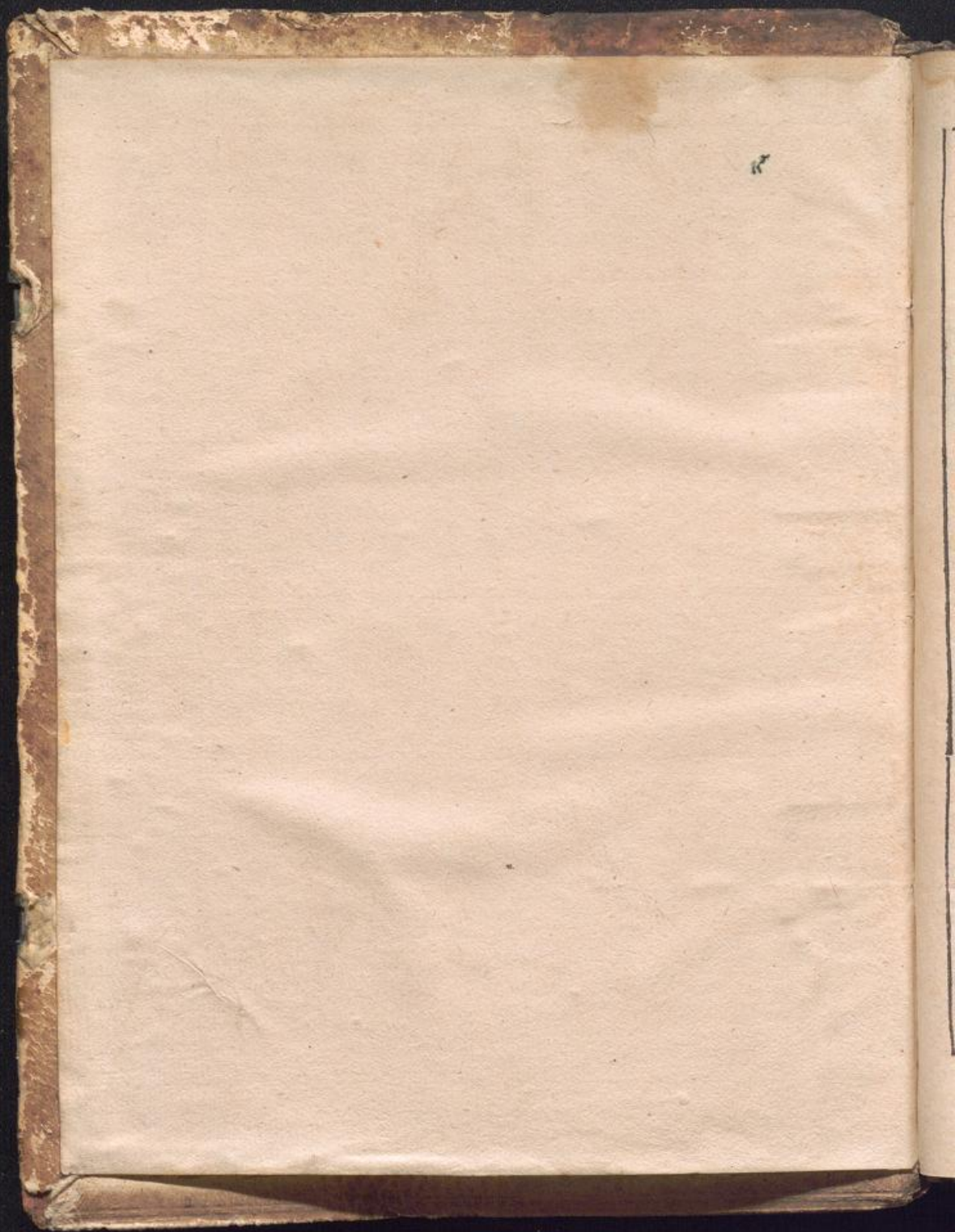
Lovanii, M.D.LXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47925)

Th. 2809.

SYNTAXIS
HISTORIÆ EVANGELICÆ,

*In qua res Domini nostri Iesu Christi, quo
ordine gesta fuerant, ipsis quatuor Evangelistarum
verbis ita partitè & distinctè collocatis, nar-
rantur, ut quid singulorum proprium,
quid duorum, plurimumque, &
quorum commune sit, sub
aspectum Lectoris
statim cadat:*

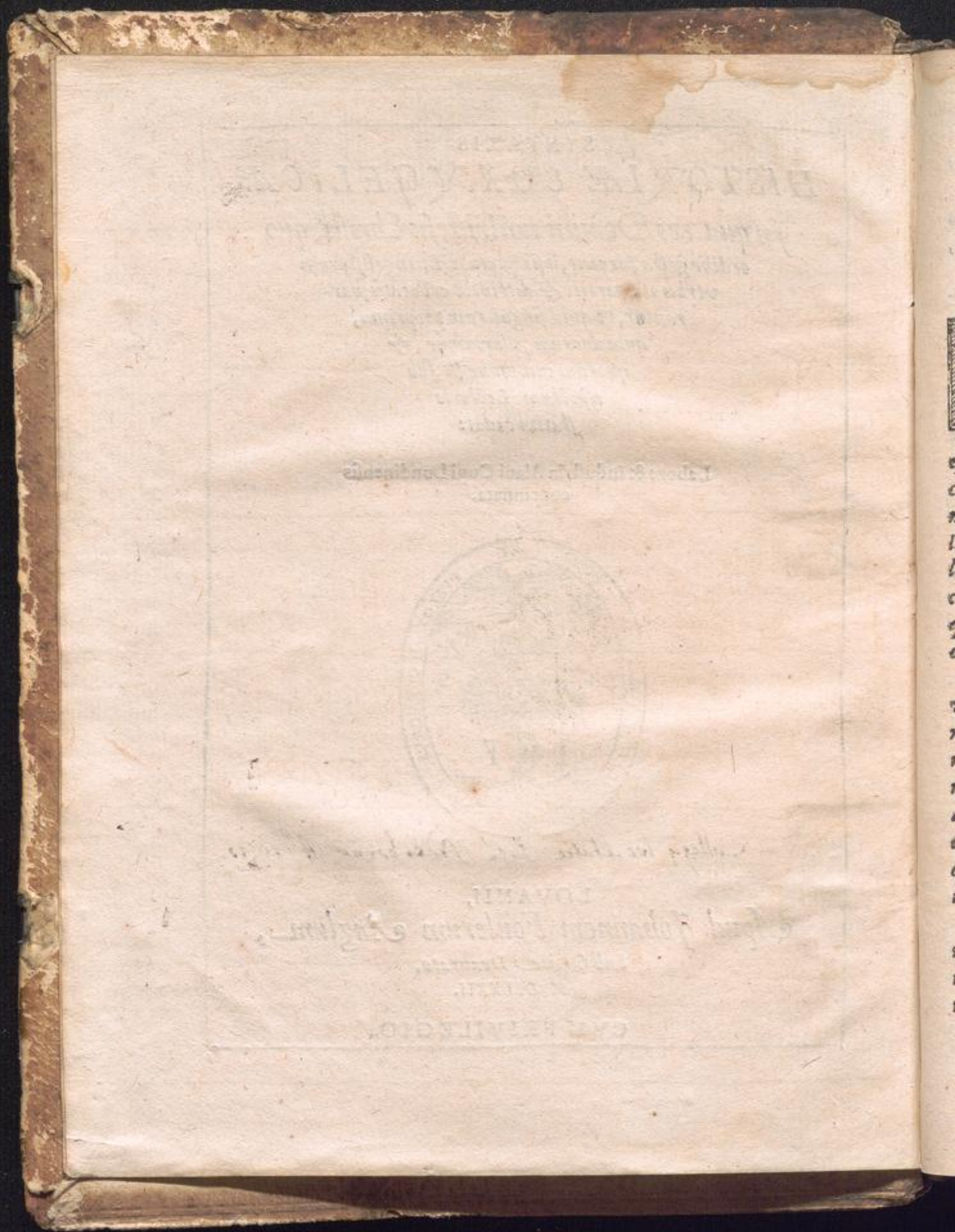
Labore & industria Alani Copi Londinensis
conciinnata.

Collegij Societatis Jesu Paderbornæ A^o 1591.

LOVANIÏ,
Apud Johannem Foulерum Anglum,
Sub Capite Deaurato.
M. D. LXXII.

CVM PRIVILEGIO.

AMPLISSIMO, CLARISSIMO
MO'QUE VIRO, VIGLIO ZVICHEMO

Alanus Copus
S. P. D.

SCIO aliam esse & personam tuam dignitatem, & meritum
erga me tuorum magnitudinem, quam ut vel ad illam be-
ne conuenire, vel cum hac paria facere possit, operis istius,
quatenus quidem in officina nostra tornatum est, dedi-
catio. Cui an nomen meum apponerem, dubius fortè mētis
esset, si Ecclesia sacrosancta auctoritas lege, ne id praetermittatur, san-
cientis me huc non commoueret. Nam tam longè absum ab omni doctri-
nae vel ingenij laude hinc aucupanda, ut multo magis verear, ne in vocu-
las hominum non indoctorum fortè, sed minus tamen candidè de aliorum
laboribus iudicantium, quod in re (ut illis, non nisi sublimia & excelsa
cogitantibus, videbitur) nimis parua, humili, trita operam posuerim: in
qua si quid diligentia & iudicij, nihil certè ingenij aut eruditionis
ostenditur.

De quo ut non operae pretium esse duco contendere, nec illis suam
verborum pompam, & magnificum rerum apparatus (si, quem praesefer-
runt, habent) inuidere: ita equum fore existimo, ut ipsi quoque nobis per-
mittant, in humilioribus (que madmodum ipsis appellare lubet) studijs,
modo utilibus & honestis, nostro arbitratu versari. Quamuis enim illi
aquilarum instar in sublime volitantium non capiant muscas, & altitu-
dine montium delectati, conualles aspernentur: musca tamen interdum
capiuntur non intempestiuè, & valles abundantes frumento coluntur
non infructuose.

Ceterum hac sic dicta minimè existimari velim, perinde atque argu-
mentum huius libri, non sit per se dignissimum, in quo explicando exor-
tandoque, ut quisque animi celsitate, ingenij viribus, scientia rerum, hono-
ris prerogatiua, & morum probitate maximè eminet, ita debeat labora-

EPISTOLA

re & sudare maximè. Nam si persona eius Maiestatem respicias, cuius vita hic describitur: an non ipse Deus est, aternus aterni Dei Filius, sapientissimus mundi Fabricator & Rector, idemq; benignissimus humani generis instaurator, & Redemptor. Si rerum gestarum magnitudinè, nonne omnia hominum & calitum acta infinitis partibus superant? Si doctrinae excellentiam, quid uniuersæ Philosophorum scholæ cum hoc comparata aliud videntur, & re ipsa etiam sunt, quàm mera propemodùm tenebræ & nuge? Eloquentia verò, non illa Rhetorum succata & calami stris iniusta, sed vera & solida hic tanta cernitur, quantam neg. Demosthenes, neg. Cicero, neque si quis alius his forte fuit in arte Oratoria & dicendi exercitatione præstantior, unquam mente concipere, nedum verbis exprimere potuit.

Hæc igitur si considerentur, nihil hic est, nisi plusquàm humanum, ecclæste, & diuinum. At si mea opella in transferendis illis ad maiorem aliqua ex parte studiosorum utilitatem, in questionem veniat: ea factior non magni admodum momenti est, sed eiusmodi tamen, ut ab æquis rerum estimatoribus haud contemnenda, tantum abest, ut vituperanda videatur. Hanc autem visum est duas potissimum ob causas Nomini tuo inscribere, tum ut esset quantumcumq; grati erga te animi mei testimonium, tum ut tuo patrocinio fulta, in publicum exiret cõmendatior.

Nam cum tu sis inter præcipuos istis in locis doctorum hominum fautores & patronos, & ipse quidè longè doctissimus prudētissimusq;: quid poterit in tuo nomine apparere, quod idè non erit studiosis omnibus multò inde gratum & acceptum? Neg. verò me quicquã hinc deterruit vel libelli paruitas, vel dignitatis tua splendor. Cum enim post paucos dies longè hinc abeundum mihi erit, malui leuidentse hoc munusculum potius, quàm nullum, tibi offerre, in perpetuum singularis beneuolentiæ erga me tua, & mea contra in te obseruantia monumentum. Nec tu is es, qui soleas in officij colendi ratione metiri res pondere & magnitudine, sed eius à quo profisciscuntur, facultatibus & animo: aut in referenda gratia spectare, quid meritis tuis debeatur, sed quid præstare valeat, qui referendi habet voluntatem.

Dignitas

DEDICATORIA.

Dignitas verò tua licet maxima & amplissima, eaq; virtute parta: nunquam tamen mihi tanta visa est, ut non maiorem semper expertus fuerim humanitatem tuam. Cui si priores in hac causa detulerim, non est opinor cur quis me reprehensione dignum existimet.

Porro si ratio habeatur ætatis tuæ ingrauescentis, & multiplicium grauisimarumq; occupationum tuarum, a quibus vix colligendi tui otii tibi relinquitur: Syntaxis hæc eatenus personæ tuæ conuenire, & ex usu tuo esse poterit, quatenus leuamento molestiæ & laboris erit, qui in his, quæ ab Euangelistis dispersè dicta sunt, colligendis insumeretur.

Sed hæc fortasse pluribus quàm necesse sit: quicquid autem est quod præstiterim, id totum tuo permitto iudicio, ut de eo statuas, quemadmodum tibi videbitur. Nunc tempus est ut missum te faciam, quem nimis diu videor à grauioribus reipub. negotijs detinuisse. Sed prius tamè meo, & sacrarum virginum Nisshagiensium nomine, gratias tibi agere debeo, quas ago habeoq; maximas, tum de summa beneuolentia & benignitate erga me tua, tum de immunitate tributi cuiusdam ad subleuandam virginum illarum inopiam amore Christi iam exulantium, tuo fauore & opera multò facilius impetrata.

Quantum igitur in nobis est, quia aliud præstare nihil possumus, salutem & Dignitatem tuam Deo cõmendare non prætermittemus, ardentissimis precibus orantes, ut cuius beneficia non præsentis ætate terminantur, sed ad oëm pertinebunt posteritatē, partim quidem ex libris eruditissimè conscriptis, partim verò, ex Collegio pietati & literis alendis augendisque, consecrato: eum velit ad Reipub. Christianæ utilitatem, & bonorum solatium, quàm diutissimè saluum & incolumem conseruare.

Candido Lectori.

M

ULTI tam veteres, quam recentiores, & illi quidem non parui nominis auctores, rem se facturos Theologia candidatis gratam cū primis & vtilem opinati, ad concinnandam harmoniam Evangelicam operas suas contulerunt. Quanta autem ea res sit difficultatis, hinc licet perspicere, quod nemo illorum hactenus potuerit consequi, & haud scio an quisquam in posterum consequetur, ut doctis hominibus & sacrarum literarum bene intelligentibus omni ex parte satisficiat. Sed omnium tamen felicissimè meo quidem iussu elaboravit in hoc genere, & ad veritatem proximè accessit Cornelius Iansenius Theologus Louanienſis, qui propter summam morum grauitatem, & exquisitam rerum diuinarum doctrinam, primus Soudanenſium Episcopus est creatus, quo in munere ita se gerit, ut maximam inde laudem consequatur.

Quem ego ducem in hac digerenda Syntaxi sequutus, nusquam serè ad eius vestigijs a flexi, nisi vbi instituti mei ratio ab illius proposito diuersa hoc efflagitauit. Ille enim rem maioris ingenij, laboris, eruditionis, & iudicij aggressus, ex quatuor Evangelistis perpetua & continenti oratione vnum velut historia corpus contexuit, & ordine rerum gestarum seruato, quadraturam, ut ita dicam, historia Evangelica in circulum redegit, vnde coactus interdum fuit, sententias Evangelistarum diuidere, quasiq; hamistichia hinc inde excerpta in locum suo instituto magis congruentem transferre. Ego contra circulum hunc in quadraturam retexens, & suum cuique Evangelistae, reuoluto rerum ordine, reddens in eiusmodi angustias non adigebat.

Deinde cum mihi propositum esset, quid quisque Evangelistarum seorsim, quid cum alijs coniunctim de vita & doctrina Christi scripsisset, distinctè oculis legentium subijcere, ut quid cuiusque Evangelistae proprium, quid duorum, plurimumue commune sit, primo statim aspectu deprehenderetur: necesse habui, Syntaxim nostram in plura capita, quam ille Concordiam suam, partiti. Sed idem utrobique ordo seruatur, cuius ille auctor, ego perpetuus serè sectator sui. Virumque opus eodem serè spectat, sed illud maiorum vigiliarum plus faceſcit negotij, hoc leuioris opera non minorem opinor, Lectori afferet utilitatem. Quam ut breuiore compendio, & ampliore mensura capias, hic visum est eam tibi paucis indicare.

Quantum adiumenti afferat ad sacram Historiam intelligendam factorum, dictorumq; ordo, & Evangelistarum inter se collatio eisdem de rebus verba facientium, nemo opinor est nisi inops mentis, qui nesciat. Quorum vtrumque in hac Syntaxi tam plenè, si non fallor, & planè tibi exhibetur, ut nullibi fortasse neque plenius, neque planius.

Sine

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Sive enim quis ad populum concionem habere, siue in scholis Euangelia publicè interpretari, siue eadem priuatim sibi legere voluerit: omnia hic suo instituto conuenientia, sic in promptu ante oculos collocata inueniet, ut omni propè querendi & conferendi labore illi supersedendum sit.

Quod si velis singula seorsim Euangelia & integra quidem per se legere, vel vnum aliquod Caput cuiuslibet Euangelij tibi legendum proponere, aut partem denique illam alicuius Capitis, quæ Dominicis & alijs etiam diebus in Ecclesia, dum Sacrum celebratur, recitari solet: id facillè hoc ordine consequeris.

Primo & secundo recurrendum est ad Indicem, quo notatur, vbi singulorum Euangelistarum Capita in hac Syntaxi inueniantur. Et satis erit, obseruasse locum huius Syntaxis, in quo principium illius Euangelij vel Capitis, quod cupis perlegere, habetur. Nam cum illuc perueneris, numerus, cui asteriscus siue stellula præfigitur in fine cuiusque Capitis huius Syntaxeos, ad reliqua te rectè deducet. Verbi gratia: Lecturo historiam Euangelicam D. Matthæi occurret in præscripto Indice principium eius ex Capite Syntaxis sexto petendum: in cuius extremo numerus stellula postpositus remittet te ad septimum caput Syntaxis, vbi id, quod proximè sequitur, inuenies: & eodem modo progrediendum est à Capite ad Caput, quousque ad finem Euangelij illius peruentum fuerit. Item si decimum sextum Caput eiusdem Euangelistæ cupias solum percurrere, & cum alijs Euangelistis conferre, idem Index admonet, vertendum esse ad sexagesimum quartum, & numerus, cui asteriscus præponitur, indicat quod proximum est, petendum esse ex capite sexagesimo sexto.

Sciendum autem est, numeros illos, qui ante se stellulam habent tam in fine quàm in principio Capiti huius Syntaxis, vbiunque ponuntur, indices esse locorum eiusdem Euangelistæ proximè antecedentium vel subsequentium: ita vt superior numerus ad antecedentia, inferior ad consequentia semper referatur.

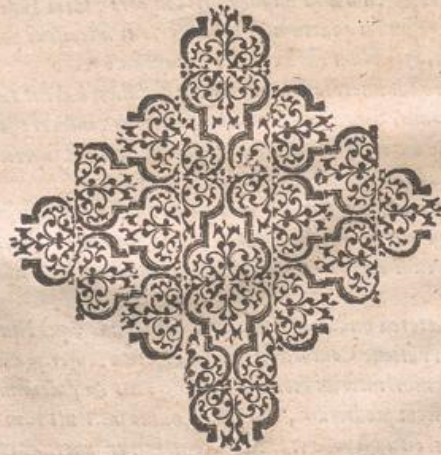
Sed ad inueniendam illam partem Euangeliorum, quæ vnoquoque die Dominico, aut alio quocunque Festo in templis decantari solet, proprius hic Index destinatus est. In quo secuti sumus eum Euangeliorum ordine, qui in nouo Missali nuper est promulgatus.

Annotationes præterea nullas in Syntaxim adiecimus, quod quia ab optimo iam Antistite Iansenio in ratione Concordiæ suæ Euangelicæ conscriptæ sunt, eæ optime in banc conueniant, vt nihil interim dicam de amplissimis & doctissimis illius Commentarijs, qui iam in lucem prodierunt, vbi omnia huius instituti tam plene cumulateque explicantur, vt nihil eis addi posse videatur. Nolui igitur superuacaneè iam repetere, & actum (quod aiunt) agere.

P RÆFATIO AD LECTOREM.

Tertio verò loco Indicem alium apposuimus, in quo & singula ipsius Syntaxeos Capita ordine recensentur, & eadem opera Christi vita & res gestæ breui quasi compendio recapitulantur. Ex quo Lector & huius operis res quasque præcipuas faciliè petere ac inuenire, & totius Historiæ Euangelicæ breuem veluti summam (etiam temporibus suis ac annis distinctam) tanquam ob oculos perspicuè positam contemplari poterit.

Hunc igitur laborem nostrum, studia tua promouendi causa sumptum, æqui bonique (quisquis es) consule, & si quam inde ceperis utilitatem, Deo Opt. Max. gratias age, meamque, si placet, saltim ei precibus tuis etiam at quo etiam commenda.

INDEX, IN QVO SINGVLORVM
EVANGELISTARVM CAPITA,
ordine, quo ab eis sunt conscripta, in
hac Syntaxi reperiantur.

CAPITA S. MATTHAEI.

Caput Primum.

Liber Generationis IESV Chri-
sti. &c. vsque ad finem eiusdē
capitis, continetur in Synta-
xeos cap. 6. & 7

Caput Secundum.

Cum ergo natus esset Iesus, &c. vsq;
ad. Qui cum recessissent habetur
Syntaxeos cap. 9

Qui cum recessissent, &c. vsque ad
finem. Synt. cap. 11

Caput Tertium.

In diebus autem illis, &c. vsq; ad fi-
nem. Synt. cap. 13. & 14

Caput Quartum.

Tunc Iesus ductus est, &c. vsq;: Cum
autem audisset Iesus, Synt. cap. 15

Cum autem audisset Iesus, &c. vsque
Ambulans autem Iesus. cap. 23

Ambulans autem Iesus, &c. vsque
Et circuibat cap. 26

Et circuibat Iesus &c. vsq; ad finem
Synt. cap. 25

Caput Quintum.

Videns autem Iesus turbas &c. vsq;
ad finem. Synt. 39. & 40

Caput Sextum.

Attendite ne iustitiam vestram facia-
tis, &c. vsq; ad finem. Synt. 41. 42

Caput Septimum.

Nolite iudicare &c. vsque ad finem.
Synt. 43.

Caput Octauum.

Cum autem descendisset de monte,
&c. vsq;: Cum autē introisset Ca-
pharnaum Synt. 44

Cum autem introisset &c. vsque: Et
cum venisset Iesus Synt. 45

Et cum venisset, &c. vsque ad finem
Synt. 28. 29. 30. & 31

Caput Nonum.

Et ascendens in nauiculam, &c. vsq;
Et circuibat Iesus, Syn. 32. 33. 34. 35

Et circuibat Iesus omnes ciuitates,
&c. vsque ad finem. Synt. 55

Caput Decimum.

Et conuocatis duodecim &c. vsque
ad finem. Synt. 55

Caput Undecimum.

Et factū est cum consummasset Iesus
&c. vsque: Iohannes autē. Synt. 55

Iohannes autem cum audisset, vsque
ad finem. Synt. 47

Caput Duodecimum.

In illo tempore abiit Iesus &c. vsq;
Tunc oblatus est Synt. 37. & 38

Tunc oblatus est, &c. vsq; ad finem
Synt. 49. & 50

Caput Decimuntertium.

In illo die exiens Iesus, &c. vsque ad
finem. Synt. 51. 52. 53. 54

Caput Decimumquartum.

In illo tempore audiuit Herodes &c.
vsq;: Herodes enim tenuit Iohan-
nem Synt. 56

ē Hero-

INDEX CAP.

Herodes enim tenuit Iohannem, &c. vsque: Die autem Natalis. Synt. 22
Die autem Natalis, &c. vsque ad finem. Synt. 56. 57. 58

Caput Decimumquintum.

Tunc accesserunt ad eum, &c. vsque ad finem. Synt. 60. 61. 62. 63

Caput Decimumsextum.

Et accesserunt ad eum &c. vsque: Venit autē Iesus in partes. syn. 64
Venit autem Iesus &c. vsque ad finem. Synt. 66

Caput Decimumseptimum.

Et post dies sex, &c. vsque ad finem. Synt. 67. 68. 69

Caput Decimumoctauum.

In illa hora accesserunt, &c. vsque: Qui autē scandalizauerit. Synt. 70
Qui autem scādalizauerit, &c. vsque ad finem. 72. 73

Caput Decimumnonum.

Et factum est cū consummasset Iesus sermones istos, &c. vsque: Et accesserunt ad eum. Synt. 74.

Et accesserunt ad eum, &c. vsque: Tunc oblati sunt ei paruuli, &c. Synt. 99

Tunc oblati sunt ei &c. vsque ad finem. Synt. 103.

Caput Vigessimum.

Simile est regnum cælorū, &c. vsque: Et ascendens Iesus Hierosolyman. Synt. 104.

Et ascendēs Iesus, &c. vsque: Et egredietibus illis ab Hiericho. syn. 107

Et egredientibus illis, &c. vsque ad finem. Synt. 111.

Caput Vigessimum primum.

Et cū appropinquasset Hierosolyamis &c. vsque. Et intrauit Iesus in Templum Dei. Synt. 113

Et intrauit Iesus in Templum Dei, &c. vsque ad finē. Synt. 115. 116. 117

Caput xxij.

Et respondens Iesus, &c. vsque ad finem. syn. 118. 119. 120. 121. 122

Caput xxij.

Tunc Iesus locutus est, &c. vsque ad finem. Synt. 123.

Caput xxiiij.

Et egressus Iesus de Templo, &c. vsque ad finem. Synt. 125. 126. 127

Caput xxv.

Tunc simile erit regnum cælorum &c. vsque ad finem. Synt. 128. 129. 130.

Caput xxvi.

Et factum est, cū consummasset, &c. vsque: Cū autem Iesus esset in Bethania. Synt. 132.

Cū autem Iesus esset in Bethania, &c. vsque: Tunc abiit vnus syn. 112

Tunc abiit vnus de duodecim, &c. vsque: Et edentibus illis. Synt. 132. 133.

Et edentibus illis, &c. vsque: Cēnantibus autem eis. 136

Cēnantibus autem eis &c. vsque: Et hymno dicto. Synt. 135

Et hymno dicto exierunt in mōtem Oliueti, &c. vsque: Tunc venit Iesus cum illis. Synt. 137

Tunc venit Iesus cum illis, &c. vsque ad finem. Synt. 142. 143. 144

Caput

EVANGELISTARVM

Caput xxvij.

Mane autem facto, &c. vsque: Iesus autem stetit synt. 145. 146
Iesus autem stetit, &c. vsque: Per diem autem solennem synt. 148
Per diem aut solennem, &c. vsque: Et postquam illuserunt ei. synt. 151. 152.
Et postquam illuserunt ei, &c. vsque: Et venerunt in locum, synt. 154

Et venerunt in locum, &c. vsq; Cum autem sero factum esset. synt. 156. 157
Cum autem sero factum esset, &c. vsque ad finem. synt. 159. 160

Caput xxviii.

Vespere autem sabbathi, &c. vsque vndecim autem Discipuli. synt. 161 162.
Vndecim autem Discipuli &c. vsque ad finem. synt. 167

CAPITULA S. MARCI.

Caput Primum.

Initium Euangelij Iesu Christi, &c. vsque: Postquam autem traditus est Iohannes synt. 13. 14. 15
Postquam autem traditus est Iohannes, &c. vsque: Et prateriens. synt. 23
Et prateriens secus mare, &c. vsque: Et venit ad eum leprosus synt. 26. 27. 28.
Et venit ad eum leprosus, &c. vsque ad finem. synt. 44

Caput Secundum.

Et iterum intravit, &c. vsque: Et factum est iterum synt. 32. 33
Et factum est iterum, &c. vsque ad finem, synt. 37

Caput Tertium.

Et introiuit iterum, &c. vsque: Et veniunt ad domum. synt. 38. 39.
Et veniunt ad domum, &c. vsque ad finem. synt. 49. 50

Caput Quartum.

Et iterum cepit docere, &c. vsque: Et ait illis in illa die synt. 51. 52

Et ait illis in illa die, &c. vsque ad finem, synt. 30

Caput Quintum.

Et venerunt trans fretum, &c. vsque Et cum transcendisset synt. 31
Et cum transcendisset Iesus, &c. vsque ad finem, 34

Caput Sextum.

Et egressus inde, &c. vsq; Ipse enim Herodes synt. 54. 55. 56.
Ipse enim Herodes, &c. vsque: Et cum dies opportunus synt. 22
Et cum dies opportunus, &c. vsque ad finem. synt. 56. 57. 58

Caput Septimum.

Et conueniunt ad eum Pharisei &c. vsque ad finem, synt. 60. 61. 62

Caput Octauum.

In diebus illis iterum, &c. vsque ad finem. 63. 64. 65. 66

Caput Nonum.

Et dicebat illis. &c. vsq; Et venerunt Capharnaum 66. 67. 68
Et venerunt Capharnaum, &c. vsque ad finem. synt. 70. 71. 72

INDEX CAP.

Caput Decimum.

Et inde exurgens, &c. vsque: Et accedentes Pharisei Synt. 74
 Et accedentes Pharisei, &c. vsque
 Et offerebat illi paruulos. Synt. 99
 Et offerebant illi paruulos &c. vsque
 Erant autem in via. Synt. 103
 Erant autem in via &c. vsque: Et veniunt Iericho. Synt. 107
 Et veniant Iericho. &c. vsque ad finem. Synt. 111

Caput Vndecimum.

Et cum appropinquarent, &c. vsque
 Et introiuit Hierosolyma. Syn. 113
 Et introiuit Hierosolyma &c. vsque ad finem. 115. 116

Caput xij.

Et cepit illis in parabolis loqui &c. vsque: Et mittunt ad eum, Synt. 117
 Et mittunt ad eum quosdam &c. vsque ad finem. Synt. 119. 120. 121
 122. 123. 124.

Caput xij.

Et cum egrederetur &c. vsque ad finem, 125. 126. 127

Caput xiiij.

Erat autem Pascha &c. vsque: Et cum esset Bethaniae Synt. 132
 Et cum esset Bethaniae, &c. vsque
 Et Iudas Iscariotes. Synt. 112
 Et Iudas Iscariotes, &c. vsque: Et discumbentibus eis. Synt. 132. 133

Et discumbentibus eis, &c. vsque
 Et manducantibus illis. Synt. 136
 Et manducantibus illis, &c. vsq;: Et hymno dicto. Synt. 135
 Et hymno dicto &c. vsque Et veniunt in pradium Synt. 137
 Et veniunt in pradium, &c. vsque ad finem. Synt. 142. 143. 144

Caput xv.

Et confestim mane, &c. vsque: Et interrogauit eum Synt. 145
 Et interrogauit eum Pilatus, &c. vsq;: Per diem autem festum. Synt. 148
 Per diem autem festum, &c. vsque
 Et postquam 151. 152
 Et postquam illuserunt ei, &c. vsque
 Et perducunt illum, &c. vsque: Et cum iam sero esset. Synt. 156. 157
 Et cum iam sero esset, &c. vsque ad finem. Synt. 159

Caput xvi.

Et cum transisset Sabbathum, &c. vsque: Post haec autem. Synt. 161
 Post haec autem duobus &c. vsque
 Et dixit eis Synt. 163. 164
 Et dixit eis, Eutes, &c. vsque: Et Dominus quidem Iesus Synt. 167
 Et Dominus quidem Iesus &c. vsq; ad finem. Synt. 169

FINIS S. MARCI.

CAPITULA S. LUCÆ.

Caput Primum.

Quoniam quidem multi, &c. vsque ad finem, Synt. 1. 2. 3. 4. 5

Caput Secundum.

Factum est autem, &c. vsque: Et postquam impleti sunt dies Synt. 8

Et postquam impleti sunt dies, &c. vsq;: Et vt perfecerūt oīa. Synt. 10
 Et vt perfecerunt omnia, &c. vsque ad finem. Synt. 12

Caput Tertium.

Anno autem quintodecimo, &c. vsque: Herodes autem Synt. 13
 Herodes autem &c. vsque: Factum est autem Synt. 22
 Factum est autem, &c. vsque ad finem. Synt. 14

Caput Quartum.

Iesus autē plenus Spiritu, &c. vsque Et regressus est Iesus Synt. 15
 Et regressus est Iesus, &c. vsque: Et venit Nazareth Synt. 23
 Et venit Nazareth, &c. vsque: Et descendit in Capharnaum. Synt. 54
 Et descendit in Capharnaum, &c. vsque ad finem. Synt. 27, 28

Caput Quintum.

Factum est autē, cum turbæ &c. vsque: Et factum est, cum esset. Synt. 26
 Et factum est, cum esset &c. vsque: Et factum est in vna dierum. Synt. 44
 Et factum est in vna dierū &c. vsque ad finem. 32, 33

Caput Sextum.

Factū est autē in Sabbatho &c. vsque: Nolite iudicare. Synt. 37, 38, 39, 40
 Nolite iudicare, &c. vsque ad finem. Synt. 43.

Caput Septimum.

Cum autem impleisset omnia verba sua, &c. vsque ad finem. Synt. 45
 46, 47, 48.

Caput Octauum.

Et factum est deinceps, &c. vsque: Cum autem turba Synt. 55

Cum autem turba &c. vsque: Venerunt autem ad illum. Synt. 51
 Venerunt autem ad illum mater &c. vsque: Factum est autem in vna dierum. Synt. 50.

Factum est autem in vna dierū &c. vsque: Factum est autem cum rediisset. Synt. 30, 31
 Factum est autem cum rediisset &c. vsque ad finem. Synt. 34

Caput Nonum.

Cōuocatis autē duodecim &c. vsque: Et factum est, cum solus. Synt. 55
 56, 57.

Et factum est cum solus esset, &c. vsque: Intrauit autē. Synt. 66, 67, 68
 Intrauit autem cogitatio in eos, &c. vsque: Factum est autem dum cōplerentur Synt. 70, 71

Factum est autem dum complerentur &c. vsque: Factum est autem ambulantiibus Synt. 71
 Factum est autem ambulantiibus illis, vsque ad finem. Synt. 29

Caput Decimum.

Posthæc autem designauit Dominus etc. vsque ad finem. Synt. 83, 84, 85

Caput Vndecimum.

Et factum est, cum esset in quodam &c. vsque: Et erat eijciēs. Synt. 86
 Et erat eijciens dæmoniū &c. vsque: Factum est autem cum hæc diceret. Synt. 49

Factum est autem, cum hæc diceret, &c. vsque: Turbis autem concurrentibus Synt. 50.

Turbis autem concurrentibus, &c. vsq;: Et cum loqueretur. Synt. 49
 Et cum loqueretur &c. vsque ad finem. Synt. 78.

INDEX CAP.

<i>Caput Duodecesimum.</i>	Et ingressus in Templum, &c. vsque ad finem. Synt. 115
Multis autem turbis circumstantibus &c. vsq; ad finem. Synt. 88. 89. 90	<i>Caput xx.</i>
<i>Caput Decimumtertium.</i>	Et factum est in vna die, &c. vsque: Et obseruantes miserunt. Syn. 116. 117
Aderant autem quidam, &c. vsq; ad finem. 91. 92. 93	Et obseruantes miserunt, &c. vsque: Dixit autem ad illos, Synt. 119. 120
<i>Caput Decimumquartum.</i>	Dixit autem ad illos &c. vsque ad finem, 122. 123
Et factum est, cū intraret Iesus, &c. vsque ad finem. 94. 95	<i>Caput xxi.</i>
<i>Caput xv.</i>	Respicens autem, vidit, &c. vsque: Et erunt signa in sole. Syn. 124. 125
Erant autem appropinquantes &c. vsque ad finem. 97	Et erunt signa in sole, &c. vsq;: Erat autem diebus Synt. 126. 127
<i>Caput xvi.</i>	Erant autem diebus docens, &c. vsq; ad finem. Synt. 131
Dicebat autem & ad Discipulos, &c. vsque ad finem. 98. 99. 100	<i>Caput xxij.</i>
<i>Caput xvij.</i>	Appropinquabat autē dies, &c. vsq;: Et ait illis, Desiderio. Syn. 132. 133
Et ait ad Discipulos suos &c. vsque: Et factum est dum Synt. 101	Et ait illis, Desiderio, &c. vsque: Et egressus ibat Synt. 135. 136. 137
Et factum est dum iret, &c. vsq;: Interrogatus autem Syn. 77	Et egressus ibat, &c. vsque ad finem. Synt. 142. 143. 144. 145.
Interrogatus autem à Phariseis &c. vsq;: Et ait ad Discipulos. Synt. 101	<i>Caput xxij.</i>
Et ait ad Discipulos, &c. vsque ad finem. 126. 127.	Et surgens omnis multitudo, &c. vsque: Cœperunt autem illum. 145
<i>Caput xviii.</i>	Cœperunt autem illum accusare, &c. vsque: Et cū ducerent eum. Syn. 147. 148. 149. 150. 151.
Dicebat autem & parabolam, &c. vsque: Dixit autem & ad quosdam. Synt. 127.	Et cū duceret eū, &c. vsq;: Et ecce vir nomine Ioseph 154. 155. 156. 157
Dixit autem & ad quosdam, &c. vsq;: Assumpsit autem Iesus duodecim Synt. 102. 103	Et ecce vir nomine Ioseph, &c. vsq; ad finem. 159.
Assumpsit autem Iesus duodecim, &c. vsq; ad finem. Synt. 107. 108	<i>Caput xxiiij.</i>
<i>Caput xix.</i>	Vna autem Sabbathi, &c. vsque: Et ecce duo ex illis Synt. 161
Et ingressus perambulabat, &c. vsq;: Et factum est, cū appropinquasset Synt. 109. 110	Et ecce duo ex illis, &c. vsque: Et dixit ad eos Synt. 163. 164
Et factum est, cū appropinquasset, &c. vsque: Et ingressus in Templum Synt. 113	Et dixit ad eos, &c. vsque ad finem. Synt. 168. 169.

EVANGELI STARVM.
CAPITA S. IOHANNIS.

Caput Primum.

IN principio erat verbum, &c. vsq;
Fuit homo missus à Deo, Synt. 1
Fuit homo missus à Deo, &c. vsque:
Erat lux vera Synt. 13.
Erat lux vera, &c. vsque: Iohânes te-
stimonium Synt. 3
Iohannes testimonium perhibet, &c.
vsque ad finem. Synt. 16. 17

Caput Secundum.

Et die tertia nuptiæ factæ sunt, &c.
vsque ad finem, Synt. 18. 19

Caput Tertium.

Erat autem homo ex Pharisæis, &c.
vsque ad finem, 20, 21

Caput Quartum.

Ut ergo cognouit Iesus, &c. vsque
ad finem. Synt. 23. 24.

Caput Quintum.

Posthæc erat dies festus, &c. vsque
ad finem. 36

Caput Sextum.

Posthæc abiit Iesus, &c. vsque ad fi-
nem Synt. 57. 58. 59

Caput Septimum.

Posthæc ambulabat Iesus, &c. vsque:
Erat autem in proximo. Synt. 59

Erat autem in proximo, &c. vsque:
Iudei autè quærebant eum, Synt. 75
Iudei ergo quærebant eum, &c. vs-
que ad finem. 78

Caput Octauum.

Iesus autem perrexit, &c. vsque ad
finem. 79, 80

Caput Nonum.

Et præteriens Iesus, &c. vsque ad fi-
nem, Synt. 81

Caput Decimum.

Amen, amen dico vobis, &c. vsque:
Facta sunt autè Encæniam. Synt. 82
Facta sunt autem Encæniam, &c. vsque
ad finem. 96

Caput Vndecimum.

Erat autem quidam languens, &c.
vsque ad finem. 105, 106

Caput Duodecimum.

Iesus ergo ante sex dies, &c. vsque ad
finem. 112, 113, 114

Caput xiiij.

Ante diem autè festum Paschæ, &c.
vsq;: Cû hæc dixisset Iesus. syn. 134
Cum hæc dixisset Iesus, &c. vsque
ad finem. 136, 137

Caput xiiij.

Nô turbetur cor vestrum, &c. vsque
ad finem. 138

Caput xv.

Ego sum vitis vera, &c. vsque ad fi-
nem. 139

Caput xvi.

Hæc locutus sum vobis, &c. vsque
ad finem. 140

Caput xvij.

Hæc locutus est Iesus, &c. vsque ad
finem. 141

Caput xvij.

Hæc cum dixisset Iesus, &c. vsque:
Exiuit ergo Pilatus. Synt. 142. 143.
144. 145.

Exiuit ergo Pilatus, &c. vsque: Est
autem consuetudo. 147. 148. 149
Est autem consuetudo, &c. vsq; ad
finem. 151

ε. 4

Car.

INDEX

Caput xix.
 Tunc ergo apprehendit Pilatus, &c. vsque: Et baiulans sibi Crucem
 Synt. 151. 152. 153. 154.
 Et baiulans sibi Crucem, &c. vsque: Iudæi ergo
 Iudæi ergo (quoniam &c. vsque ad finem, 156 158. 159
Caput xx.
 Vna autem Sabbathi, &c. vsque: Cùm ergo sero esset, 161
 synt. 161

Cùm ergo sero esset, &c. vsque ad finem, 164. 165
Caput xxi.
 Postea manifestauit se iterum, &c. vsque: Sunt autem & alia multa
 Synt. 166.
 Sunt autem & alia multa, &c. vsque ad finem, in Historiæ Conclus.
 FINIS.

INDEX EVANGELIORVM DOMINICALIVM
 ET FESTORVM PER TOTVM ANNVM
 secundum Missale Neuum.

E *Dominica prima Aduentus.*
 Runt signa in Sole &c. vsque: Attēdite aut vobis, Luc. xxj
 Synt. cap. 126. pag. 174
Dominica secunda Aduent.
 Cùm audisset Iohannes in vinculis &c. vsque: Amen dico vobis. Mat-
 thæi xj. Synt. 47. pag. 63
Dominica tertia Aduent.
 Miserunt Iudæi ab Hierosolymis Sa-
 cerdotes &c. vsque Altera die vi-
 dit, Iohan. j. Synt. 16. pag. 22
Feria quarta Quatuor Temporum.
 Missus est Angelus Gabriel à Deo,
 &c. vsque: Et discessit ab illa An-
 gelus. Luc. j. Synt. 3. pag. 3.
Feria sexta Quatuor temporum.
 Exurgēs Maria abiit in mōtana &c. vs-
 q; Quia respexit, Lucē j. syn. 4. p. 5
Dominica Quarta Aduentus.
 Anno quintodecimo Imperij Tyberij
 &c. vsque Dicebat ergo ad turbas
 Luc. j. Synt. 13. pag. 16

In Vigilia Natiuitatis Domini.
 Cùm esset desponsata mater Iesu &c.
 vsque: Hoc autem totum, Matth. j
 synt. 7. pag. 9
*In Natiuitate Domini ad pri-
 mam Missam.*
 Exijt edictum à Cēsare Augusto &c.
 vsque: Et factum est vt discesserūt
 Lucē ij. Synt. 8. pag. 10
ad secundam Missam in aurora.
 Pastores loquebantur ad inuicē, &c.
 vsque: Et postquam consummati
 sunt. Lucē ij. Synt. 8. pag. 11
*Ad tertiam Missam in die
 Natiuitatis.*
 In principio erat verbum, &c. vsque:
 Iohannes testimonium p erhibet
 Iohan. j. Synt. 1. 13. 3. pag. 1. 16. 4
In Festo S. Stephani Protomartyris.
 Dicebat Iesus turbis Iudæorum &
 Principibus Sacerdotū: Ecce, ego
 mitto ad vos Prophetas, &c. vsq;
 ad finē. Matth. xxij, syn. 123. p. 170

EVANGELIORVM.

In Feflo S. Iohannis Apofoli

& Euangelifia.

Dixit Iefus Petro: Sequere me, &c. vique: Sunt autem, Iohan. xxj. Synt. 166. pag. 222.

In Feflo SS. Innocentium.

Angelus Domini apparuit in fomis Iofeph, &c. vique: Defuncto autē Herode, Matth. ij. Synt. 11. pag. 14

In Feflo S. Thome Epifcopi

& Martyris.

Dixit Iefus Pharifæis, Ego fum Paftor bonus, &c. vique: Propterea me diligit Pater, Iohan. x. Synt. 82 pag. 117.

Dominica infra Octauam Natiuitatis.

Erant Iofeph & Maria mater Iefu, mirantes, &c. vique: Et ibant parentes, Luc. ij. Synt. 10. & 12. pag. 13. & 15.

De Octaua Natiuitatis Domini.

Paftores loquebantur ad inuicem, Tranfeamus vique Bethleem, &c. vique: Et poftquam consummati, Lucæ ij. Synt. 8. pag. 11

In die S. Silæftri Papa & Martyris.

Dixit Iefus Difcipulis fuis, Sint lumi bi veftri præcincti, &c. vique: Ait autem ei Petrus, Lucæ xij. Synt. 90. pag. 126.

In die Circumcifionis Domini.

Postquam cōsummati funt dies octo &c. vique: Et poftquam impleti funt, Lucæ ij. Synt. 8. pag. 11

In Vigilia Epiphaniæ.

Defuncto Herode, ecce Angelus Domini, &c. vique: ad finem, Matth. ij Synt. 11. pag. 15

In Epiphania Domini.

Cum natus effet Iefus in Bethleem, &c. vique: Qui cum recessissent Matth. ij. Synt. 9. pag. 12

Dominica infra Octauam Epiphaniæ.

Cum factus effet Iefus annorū duodecim, &c. vique ad finem Capitis Lucæ ij. Synt. 12. pag. 15

In octaua Epiphaniæ.

Vidit Iohannes Iefum venientem ad fe, &c. vique: Altera die, Iohan. j Synt. 16. pag. 22

Dominica Secunda post Epiphaniam.

Nuptiæ factæ funt in Cana Galileæ, &c. vique: Post hoc descendit, Iohan. ij. Synt. 18. pag. 24.

Dominica Tertia post Epiphaniam.

Cum descendisset Iefus de monte, &c. vique: Et cum venisset Iefus, Matth. viij. Synt. 44. & 45. pag. 61 & 62.

Dominica 4. post Epiphaniam.

Ascendente Iefu in nauiculā, &c. vique: Et cum venisset, Matthæi, viij Synt. 30. pag. 37.

Dominica Quinta post Epiphaniam.

Dixit Iefus Difcipulis fuis parabolā hanc: Simile factum est regnum cęlorum homini, &c. vique: Aliam parabolam proposuit, Matth. xij, Synt. 52. pag. 74.

Dominica Sexta post Epiphaniam.

Dixit Iefus turbis parabolam hanc: Simile est regnum cęlorum grano finapis, &c. vique: Tunc dimiffis turbis, Matth. xij. Synt. 52 pag. 74.

De-

INDEX

Dominica in Septuagesima.
Dixit Iesus Discipulis suis parabolā hanc: Simile est regnum caelorum homini patrifamiliās, &c. vsque: Et ascendens Iesus, Matth. xx. Synt. 104. pag. 144

Dominica in Sexagesima.
Cū turba plurima conuenirent, &c. vsque: Nemo autem lucernam, Lucae viij. Synt. 51. pag. 71

Dominica Quinquagesima.
Assumpsit Iesus duodecim Discipulos suos secreto, &c. vsque ad finem, Lucae xvij. Synt. 107, 108 pag. 148. & 150.

Feria Quarta Cinerum.
Dixit Iesus Discipulis suis: Cum ieiunatis, &c. vsque: Lucerna corporis tui, Matthæi vj. Synt. 41. & 43 pag. 56

Feria Quinta post Cineres.
Cū introisset Iesus Capharnaum, &c. vsque: Et cū venisset Iesus Matth. 8. Synt. 45. pag. 62

Feria Sexta post Cineres.
Dixit Iesus Discipulis suis: Audistis, quia dictum est, Diliges proximum &c. vsq; Et cū oratis, Matth. 5. & 6. Synt. 40. 41. p. 54. & 55

Sabbatho post Cineres.
Cū sero esset, erat nauis, &c. vsque, ad finem, Mar. vj. Synt. 58. pag. 84

Dominica prima in Quadragesima.
Tunc Iesus ductus est in desertum, &c. vsque: Cū autem audisset Iesus, Matthæi 4. Synt. 15. pag. 20

Feria Secunda.
Dixit Iesus Discipulis suis: Cū venerit filius hominis, &c. vsque ad finem, Matthæi 25. Synt. 130. p. 180

Feria Tertia.

Cū intrasset Iesus Hierosolymam, &c. vsque: Manē autem reuertēs, Matthæi 21. Synt. 113. 115. pag. 155 & 158.

Feria Quarta quatuor Temporum.
Accesserunt ad Iesum Scribæ & Pharisei, dicētes, Magister, &c. vsque ad finem, Matthæi 12. Synt. 49. 50 pag. 69. & 70.

Feria Quinta.

Egressus Iesus secessit in partes Tyri, &c. vsque: Et cū transisset inde, Matthæi 15. Synt. 61. pag. 91

Feria Sexta quatuor Temporum.
Erat dies festus Iudæorum, &c. vsque Propterea persequēbantur, Iohānis 5. Synt. 36. pag. 46

Sabbato & Dominica 2. Quadrage.
Assumpsit Iesus Petrum & Iacobū, &c. vsque: Et interrogauerunt eum, Matthæi 17. Synt. 67. p. 97

Feria Secunda.

Dixit Iesus turbis Iudæorum: Ego vado, &c. vsque: Hæc illo loquēte, Iohannis 8. Synt. 80. pag. 111

Feria Tertia.

Tunc Iesus locutus est ad turbas &c. vsque: Væ autem vobis, Matthæi 23. Synt. 123. pag. 168

Feria Quarta.

Ascendens Iesus Hierosolymam &c. vsque: Et egredientibus illis, Matthæi 20. Synt. 107. pag. 148

Feria Quinta.

Dixit Iesus Discipulis suis, Homo quidam erat diues, & induebatur purpura, &c. vsque ad finem, Luc. 16 Synt. 100. pag. 139

Feria

EVANGELIORVM.

Feria Sexta.

Dixit Iesus turbis Iudæorum parabolam hanc: Homo quidam erat paterfamilias &c. vsque ad finem. Matthæi 21. Synt. 117. pag. 161

Sabbato.

Dixit Iesus Phariseis parabolam hanc, Homo quidam habuit duos filios, vsq; ad finem. Lucæ 15 Synt. 97. p. 134

Dominica 3. in Quadrage.

Erat Iesus eijciens dæmoniū, &c. vsq; Turbis autē concurrentibus, Lucæ 11. Synt. 49. & 50. p. 67. & 70

Feria Secunda.

Dixerunt Pharisei ad Iesum, Quanta audiimus facta in Capharnaum, &c. vsque: Et descendit in Capharnaum, Lucæ 4. Synt. 54. pag. 77

Feria Tertia.

Dixit Iesus Discipulis suis, Si peccauerit in te frater tuus, &c. vsque Ideo assimilatū est, Matthæi 18. Synt. 73. pag. 103.

Feria Quarta.

Accesserunt ad Iesum ab Hierosolymis, &c. vsque: Et egressus inde, Matthæi 15. Synt. 60. pag. 89

Feria Quinta.

Surgēs Iesus de Synagoga, introiuit in domum Simonis, &c. vsque ad finem, Lucæ 4. Synt. 28. pag. 35

Feria Sexta.

Venit Iesus in Ciuitatem Samariæ, &c. vsque: Post duos autem dies, Iohannis 4. Synt. 23. pag. 29

Sabbato.

Perrexit Iesus in montem Oliueti, &c. vsq; Iterum ergo locutus est, Iohannis 8. Synt. 79. pag. 110

Dominica 4. in Quadrage.

Abijt Iesus trans mare Galilææ, &c. vsq; Vt autem serò factum est, Iohannis 6. Synt. 57. 58. pa. 82. & 84

Feria Secunda.

Propè erat Pascha Iudæorum, & ascendit, &c. vsq; ad finem, Iohannis 2. Synt. 19. pag. 25

Feria Tertia.

Iam die festo mediante &c. vsque: Et dicebant, Christus, Iohannis 7. Synt. 78. pag. 107

Feria Quarta.

Præteriens Iesus, vidit hominē, &c. vsque: Et pròcides adorauit eum, Iohannis 9. Synt. 81. pag. 114

Feria Quinta.

Ibat Iesus in ciuitatem quæ vocatur Naim, &c. vsque: Et exijt hic sermo, Lucæ 7. Synt. 46. pag. 63

Feria Sexta.

Erat quidam languens Lazarus, &c. vsque: Quidam autem ex ipsis, Iohannis 11. Synt. 105. pag. 145

Sabbato.

Dicebat Iesus turbis Iudæorum, Ego sum lux mundi, &c. vsque: Dixit ergo iterum, Iohannis 8. Synt. 80. pag. 110

Dominica de Passtone.

Dicebat Iesus turbis Iudæorum & Principibus Sacerdotum, Quis ex vobis arguet me &c. vsque ad finem, Iohan. viij. Synt. 80. pag. 113

Feria Secunda.

Miserunt Principes & Pharisei ministros, &c. vsque: Nondum enim erat, Iohan. vij. Synt. 78. pag. 108

INDEX

- Feria Tertia.*
 Ambulabat Iesus in Galilæa, &c. vsq;
 Iam autem festo, Iohan. viij. Synt.
 59. 75. 78. pag. 88. & 105. & 107.
- Feria Quarta.*
 Facta sunt Encæniam in Hierosolymis,
 &c. vsque: Querrebant ergo eum,
 Iohan. x. Synt. 96. pag. 132.
- Feria Quinta.*
 Rogabat Iesum quidam Phariseus,
 &c. vsque ad finem, Luc. vij. Synt.
 48. pag. 66.
- Feria Sexta.*
 Collegerunt Pontifices & Pharisei
 Concilium, &c. vsque ad finem.
 Iohan. xj. Synt. 106. pag. 147
- Sabbato.*
 Cogitauerunt Principes Sacerdotū
 &c. vsque: Cum autem tanta si-
 gna, Iohan. xij. Synt. 112. 113. 114.
 pag. 54. & 155. 156
- In die Palmatum.*
 Cū appropinquasset Iesus Hierosoly-
 mā, &c. vsque: Hosanna in altissi-
 mis, Matthæi xxj. Synt. 113. pag. 154
- Feria Secunda.*
 Ante sex dies Paschæ venit Iesus,
 &c. vsque: Cogitauerunt autem,
 Iohan. xij. Synt. 112. pag. 153
- Feria Tertia.*
 Passio Domini, Marci xiiij. Synt. 132
 & consequenter, pag. 181. &c.
- Feria Quarta.*
 Passio Domini, Lucæ xxij. Synt. 132
 & consequenter, pag. 181. &c.
- Feria Quinta in Cena Domini.*
 Ante diem festum Paschæ, &c. vsque
 Amen, amē, dico vobis, Iohan. xiiij
 Synt. 134 pag. 183
- Feria Sexta in Parasceue.*
 Passio Domini, Iohannis xvij. Synt.
 142. & consequenter, pag. 195. &c.
Sabbato Sancto.
 Vespere autem Sabbati, &c. vsque:
 Et exierunt citò, Matth. xxvj. Synt.
 161. pag. 214.
- Dominica Resurrectionis Domini.*
 Maria Magdalene & Maria Iacobi &
 Salome, &c. vsque: At illæ exeun-
 tes, Marci xvj. Synt. 161. pag. 215
- Feria Secunda.*
 Duo ex Discipulis Iesu ibāt, vsq;: Dū
 autē hæc, Lucæ xxiiij. Synt. 163. p. 217
- Feria Tertia.*
 Stetit Iesus in medio Discipulorum,
 &c. vsque: Incipientibus ab Hiero-
 solyma, Lucæ xxiiij. Synt. 164. &
 168. pag. 219. & 223.
- Feria Quarta.*
 Manifestauit se iterum Iesus, &c.
 vsque: Cū ergo prandisset, Io-
 hannis xxj. Synt. 166. pag. 221
- Feria Quinta.*
 Maria stabat ad monumentum, &c.
 vsque: Cū ergo serò esset, Io-
 hannis xx. Synt. 161. pag. 215.
- Feria Sexta.*
 Vndecim Discipuli abierunt in Ga-
 lilæam, &c. vsque ad finem, Mat-
 thæi 28. Synt. 167. pag. 232.
- Sabbato in Albis.*
 Vna Sabbati Maria Magdalene venit
 &c. vsque: Abierunt ergo iterum,
 Iohan. xx. Synt. 161. pag. 214
- Dominica in Octaua Paschæ.*
 Cū esset serò die illa, &c. vsque ad
 finem. Iohan. xx. Synt. 164. 165
 pag. 19. & 220.

Dominica Secunda post Pascha.

Dixit Iesus Phariseis, Ego sum Pastor bonus, &c. vsque: Propterea me diligit Pater, Iohan. x. Synt. 82 pag. 117.

Dominica Tertia post Pascha.

Dixit Iesus Discipulis suis, Modicū & iam, &c. vsque: Et in illo die, Iohan. 16. Synt. 140. pag. 191

Dominica Quarta post Pascha.

Dixit Iesus Discipulis suis, Vado ad eum, &c. vsque: Omnia quęcunq; habet, Iohan. xvj. Synt. 140. pa. 191

Dominica Quinta post Pascha.

Dixit Iesus Discipulis suis, Amen, amen, dico vobis, si quid petieritis Patrem, &c. vsque: Respondit eis Iesus, Iohan. xvj. Synt. 140. pa. 192

In diebus Rogationum.

Dixit Iesus Discipulis suis, Quis vestrum habebit amicum, &c. vsque: Et erat eiiciens demonium, Luc. 11 Synt. 86. pag. 121.

In Vigilia Ascensionis.

Subleuatis Iesus oculis, &c. vsq; Pater sancte, serua, Iohannis xvij. Synt. 141. pag. 193.

In die Ascensionis.

Recumbentibus vndecim Discipulis &c. vsque ad finem. Marci xvj. Synt. 164. 167. 169. pa. 219. 223. 224.

Dominica infra Octauam Ascensionis.

Dixit Iesus Discipulis suis, Cūm venerit Paracletus, &c. vsque: Hęc autem vobis ab initio. Iohan. xv. & 16. Synt. 139. 140. pag. 190. & 191

In Vigilia Pentecostes.

Dixit Iesus Discipulis suis, Si diligitis me &c. vsque: Dicit ei Iudas. Iohan. 14. Synt. 138. pag. 188

Dominica Pentecostes.

Dixit Iesus Discipulis suis, Siquis diligit me, &c. vsque: Surgite, eamushinc, Iohā. xiiij. syn. 138. p. 188

Feria Secunda.

Dixit Iesus Nicodemo, Sic Deus dilexit mundum, &c. vsque: Posthęc venit, Iohannis iij. syn. 20. pag. 26

Feria Tertia.

Dixit Iesus Phariseis: Amen, amen dico vobis, qui non intrat, &c. vsq; Ego sum Pastor bonus, Iohan. x. Synt. 82. pag. 116.

Feria Quarta.

Dixit Iesus turbis Iudeorū, Nemo potest venire ad me, &c. vsq; Litigabāt ergo Iudæi. Iohan. vj. Syn. 59. p. 87

Feria Quinta.

Conuocatis Iesus duodecim Apostolis, &c. vsque: Audiuit autem Herodes, Luc. ix. Synt. 55. pag. 78

Feria Sexta.

Factū est in vna dierū, &c. vsque: Et post hęc exijt Lucę v. Synt. 32. p. 40

Sabbato.

Surgens Iesus de Synagoga, &c. vsque ad finē, Lucę iij. Syn. 28. p. 35

In Feste S. Trinitatis.

Dixit Iesus Discipulis suis, Data est mihi omnis potestas, &c. vsque ad finē. Matth. xxviiij. Synt. 167. p. 223

Dominica prima post Pentecosten.

Dixit Iesus discipulis suis, Estote misericordes, &c. vsque: Nō est enim arbor, Luc. vj. syn. 40. 43. p. 55. 58

In Solemnitate sacratiss. Corporis Christi.

Dixit Iesus turbis Iudeorū, Caro mea verē est cibus, &c. vsq; Hęc dixit in Synagoga, Iohānis vj. syn. 59. p. 88

INDEX

- Dominica Secunda post Pentecosten.*
 Homo quidam fecit cenam magnam
 &c. vsque: Ibant autem turbæ,
 Lucæ 14. Synt. 94. pag. 131
- Dominica Tertia post Pentecosten.*
 Erant appropinquantes ad Iesum,
 &c. vsque: Ait autem, Lucæ 15.
 Synt. 97. pag. 134
- Dominica 4. post Pentecosten.*
 Cùm turbæ irruerent in Iesum, &c.
 vsque: Et factum est cùm esset, Lu-
 cæ 5. Synt. 26. pag. 33
- Dominica Quinta post Pentecosten.*
 Dixit Iesus Discipulis suis, Amen di-
 co vobis, quia nisi abundauerit iu-
 stitia vestra, &c. vsque: Esto con-
 sentiens, Matthæi 5. Synt. 40. p. 52
- Dominica Sexta post Pentecosten.*
 Cùm turba multa esset cum Iesu &c.
 vsq; Et statim ascendens, Marci 8.
 Synt. 63. pag. 92
- Dominica Septima post Pentecosten.*
 Attendite à falsis Prophetis, &c. vsq;
 Multi dicēt, Matth. 7. Synt. 43. p. 59
- Dominica Octaua post Pentecosten.*
 Homo quidam erat diues qui habe-
 bat villicum, &c. vsque Qui fidelis
 est, Lucæ 16. Synt. 98. pag. 136.
- Dominica Nona post Pentecosten.*
 Cùm appropinquaret Iesus Hierusa-
 lem, &c. vsque: Principes autem
 sacerdotum, Lucæ 19. Synt. 113. 115
 pag. 155. & 158
- Dominica Decima post Pentecosten.*
 Dixit Iesus ad quosdam qui in se cō-
 fidebant, &c. vsque: Afferebant
 autem, Lucæ 18. Synt. 102. pag. 141
- Dominica Undecima post Pentecosten.*
 Exiens Iesus de finibus Tyri. &c. vs-
 que ad finē, Mar. 7. Synt. 62. p. 92
- Dominica Duodecima post Pentecosten.*
 Dixit Iesus Discipulis suis, Beati o-
 culi, &c. vsque: Factum est autem
 Lucæ 10. Synt. 83. 84. pag. 119
- Dominica 13. post Pentecosten.*
 Dum iret Iesus in Hierusalem, &c.
 vsq; Interrogatus autem, Lucæ 17.
 Synt. 77. pag. 106.
- Dominica 14. post Pentecosten.*
 Nemo potest duobus dominis ser-
 uire, &c. vsque Nolite ergo, Mat-
 thæi 6. Synt. 42. pag. 57.
- Dominica 15. post Pentecosten.*
 Ibat Iesus in ciuitatem quæ vocatur
 Naim, &c. vsq; Et exijt hic ser-
 mo, Lucæ 7. Synt. 46. pag. 63
- Dominica 16. post Pentecosten.*
 Cùm intraret Iesus in domum, &c.
 vsque: Dicebat autem & ei, Lucæ
 17. Synt. 94. pag. 130
- Dominica 17. post Pentecosten.*
 Accesserunt ad Iesum Pharisei, & cin-
 terrogauit eū vnus ex eis, &c. vs-
 que ad finem, Matthæi 22. Synt.
 121. & 122. pag. 166.
- Feria Quarta Quatuor Temporum.*
 Respōdens vnus de turba, dixit, &c.
 vsque: Et inde profecti, Marci 9.
 Synt. 68. pag. 99
- Feria Sexta Quatuor Temporum.*
 Rogabat Iesum quidā Phariseus, &c.
 vsq; ad finē, Lucæ 7. Synt. 48. p. 66
- Sabbato Quatuor Temporum.*
 Dicebat Iesus turbis hanc similitudi-
 nem, Arborē fici &c. vsq; Dicebat
 ergo, Lucæ 13. Synt. 91. 92. pag. 128
- Dominica 18. post Pentecosten.*
 Ascendens Iesus in nauiculam, &c.
 vsque. Et cùm transiret inde, Mat-
 thæi 9. Synt. 32. pag. 40

EVANGELIORVM.

Dominica xix. post Pentecost.

Loquebatur Iesus principibus sacerdotū & Phariseis in parabolis, dicens, simile factū est &c. vsq; Tunc abeūtes, Matthæi 22. syn. 118. p. 163

Dominica 20. post pentecost.

Erat quidam regulus &c. vsq; : Hoc iterum secundum, Iohannis 4. Synt. 24. pag. 32.

Dominica 21. post pentecost.

Assimilatum est regnum cælorum homini regi, &c. vsque ad finē, Matthæi 18. Synt. 73. pag. 104

Dominica 22. post Pentecosten.

Abeūtes Pharisei consilium iniurunt, &c. vsque: Et audientes, mirati sunt, Matth. 22. synt. 119. p. 164

Dominica 23 post Pentecost.

Loquente Iesu ad turbas, ecce princeps, &c. vsque: Et transeunte inde, Matthæi 9. synt. 34. pag. 43

Dominica 24. siue vltima post

Pentecosten.

Cum videritis abominationem, &c. vsque: De die autem illa, Matthæi 24. Synt. 125. 126. pag. 127. &c.

DE SANCTIS.

S In Vigilia S. Andree Apostoli. Tabat Iohannes &c. vsque ad finem, Iohannis 1. Syn. 17. p. 23

In Festo S. Andree Apostoli.

Ambulans Iesus iuxta mare Galilæe &c. vsque: Et circuibat Iesus, Matthæi 4. Synt. 26. pag. 33

In Festo S. Thomæ, Apostoli.

Thomas vnus de duodecim &c. vsq;: Multa quidem & alia, Iohannis 20 Synt. 163. pag. 220

In Festo Cathedre S. Petri.

Venit Iesus in partes Cæsareæ Philippi, &c. vsq; Tum præcepit, Matthæi 16. Synt. 66. pag. 93

In Conuersione S. Pauli Apostoli.

Dixit Simon Petrus ad Iesum, Ecce nos reliquimus omnia, &c. vsq; ad finem, Matth. 19. Syn. 103, p. 143

In Purificatione B. Mariæ.

Postquam impleti sunt dies purificationis &c. vsque: Et erat pater eius Lucæ 2. Synt. 10. pag. 13

In Festo S. Agathe Virg. & Mart.

Accesserunt ad Iesum Pharisei tentantes eū, &c. vsq; Tunc oblatis ei, Matthæi 19. Synt. 99. pag. 137

In Festo S. Matthie Apostoli.

Respondens Iesus, dixit, Confiteor tibi Pater, &c. vsq; ad finem, Matthæi 11. Synt. 47. pag. 65

In Festo Annuntiationis B. Mariæ Virg.

Missus est Angelus Gabriel à Deo, &c. vsq;: Et discessit, Lucæ 1. syn. 3. p. 3

In Festo S. Marci Euangeliste.

Designauit Dominus & alios septuaginta, &c. vsque. In quacunque autem, Lucæ 10. Synt. 83. pag. 118

In festo SS. Apostolorum Philippi & Iacobi.

Nō turbetur cor vestrū &c. vsq;: Si diligitis me, Iohan. 14. syn. 138. p. 187

In Festo S. Athanasii Episc. & Confess.

Cum persequerentur vos in ciuitate ista, &c. vsque: Nōne duo passeres, Matthæi 10. synt. 55. pag. 79

In Festo Inventionis S. Crucis.

Erat homo ex Phariseis, Nicodemus, &c. vsque: Sic enim Deus, Iohannis 3. synt. 20. pag. 26

INDEX

- In festo S. Iohan. ante portam Latinam.*
 Accessit ad Iesum mater filiorum Zebedæi &c. vsque : Et audientes decem, Matth. 20. Synt. 107. p. 149
In festo S. Barnaba Apostoli.
 Hoc est præceptum meum, ut diligatis &c. vsq; Hæc mando vobis, Iohannis xv. Synt. 139. pag. 190
In festo S. Basilij Episc. & Confess.
 Siquis venit ad me &c. vsque ad finem. Lucæ xiiiij. Synt. 95. pag. 132
In vigilia S. Iohan. Baptista.
 Fuit in diebus Herodis, &c. vsque. Et dixit Zacharias, Lu. j. syn. 2. p. 2
In Natiuitate S. Iohannis Baptista.
 Elisabeth impletum est tempus pariendi, &c. vsque : Et erexit cornu Lucæ j. Synt. 5. pag. 6
In vigilia SS. Apostolorum Petri & Pauli.
 Dixit Simoni Petro Iesus, Simon Iohannis diligis me, &c. vsque : Et cum hoc dixisset, Iohannis xxj. Synt. 166. pag. 222
In festo SS. Apost. Petri & Pauli.
 Venit Iesus in partes Cæsareæ, &c. vsque : Tunc præcepit Discipulis, Matthæi 16. Synt. 66. pag. 95
In Commemoratione S. Pauli.
 Ecce ego mitto vos, sicut oues, &c. vsque : Cum autem persequerentur, Matthæi 10. Synt. 55. pag. 79
In festo Visitationis B. Mariæ.
 Exurgens Maria in diebus illis abiit in montana, &c. vsque : Quia respexit, Lucæ j. Synt. 4. pag. 5
In Octaua SS. Apost. Petri & Pauli.
 Iussit Iesus Discipulos ascendere in nauiculam, &c. vsq; : Et cum transfretassent, Matth. 14. Synt. 58. p. 84
- In festo SS. Martyrum septem Fratrum ac Ruffina & Secunde Virg. & Mar.*
 Loquente Iesu ad turbas, ecce Mater eius, &c. vsque ad finem. Matthæi 12. Synt. 50. pag. 70
In festo S. Mariæ Magdalena.
 Rogabat Iesum quidam de Phariseis &c. vsque ad finem. Lucæ vii. Synt. 48. pag. 66
In festo S. Apollinaris Episc. & Mart.
 Facta est contentio inter discipulos, quis eorum, &c. vsque : Ait autem Dominus, Luc. 22. Synt. 137. p. 168
In festo S. Iacobi Apostoli.
 Accessit ad Iesum mater filiorum Zebedæi, &c. ut supra in festo S. Iohannis ante Portam Latinam.
In festo Transfigurationis Domini.
 Assumpsit Iesus Petrum, & Iacobum &c. vsque : Et interrogauerunt, Matthæi 17. Synt. 67. pag. 97
In festo SS. Martyrum Cyriaci, Largi, & Smaragdi.
 Dixit Iesus Discipulis suis, Euntes in mundum &c. vsq; : Et Dominus quidem, Marci 16. Synt. 167. p. 223
In festo S. Laurentij Mart.
 Amen, amen dico vobis, nisi granum &c. vsq; : Nunc anima mea. Iohan. 12. Synt. 114. pag. 156
In vigilia Assumptionis B. Mariæ Virg.
 Loquente Iesu ad turbas, extollens, &c. vsque : Turbis autem, Lucæ 11 Synt 50. pag. 70
In Assumptione B. Mariæ Virginis.
 Intrauit Iesus in quodam Castellum, &c. vsque ad finem, Luc. 10. Synt. 85. pag. 120.

In

SYNTAXEOS.

In Feflo S. Bartholomæi Apofoli.
Exijt Iefus in montem orare, &c. vſ-
que: Et ipſe eleuatis, Luc. 6. ſyn.
39. pag. 51.

In Decollatione S. Iohan. Baptiſta.
Miſit Herodes ac tenuit Iohannem,
&c. vſque: Et conuenientes Apo-
ſtoli, Mar. 6. ſyn. 22. & 56. p. 28. 81.

In Natiuitate S. Mariæ virginis.
Liber generationis Iefu Chriſti, &c.
vſque: Omnes itaque generationes,
Matth. 1. Synt. 6. pag. 8.

In Exaltatione S. Crucis.
Nunc iudicium eſt mundi, &c. vſque
Hæc locutus eſt Iefus, Iohan. 12.
Synt. 114. pag. 156.

In Feflo S. Matthæi Apof. & Euangel.
Vidit Iefus hominem ſedentem, &c.
vſque: Tunc acceſſerunt, Mat-
thæi 9. Synt. 33. pag. 41

In Feflo Dedicacionis Mich. Archang.
Acceſſerunt Diſcipuli ad Iefum di-
centes, &c. vſq; Venit enim filius,
Matthæi 18. Syn. 70. 72. p. 101. &c.

In Feflo S. Luca euangeliftæ.
Designauit Dominus & alios ſeptua-
ginta, &c. vſque: In quacuncq; au-
tem, Luca 10. Synt. 83. pag. 118

In Feflo SS. Apofol. Simonis & Iudæ.
Hæc mando vobis, vt diligatis inui-
cem, &c. vſque: Cùm autem vene-
rit, Iohannis 15. Synt. 139. pa. 190.

In Feflo omnium Sanctorum.
Videns Iefus turbas, aſcendit in mō-
tem, &c. vſque: ſic enim perfecuti,
Matthæi 5. Synt. 39. pag. 51

In Feflo S. Greg. Thaumaturgi Ep. & Coſ.
Dixit Iefus Diſcipulis ſuis, Habete fi-
dem Dei, &c. vſq; Et cùm ſtabitis,
Marci 11. Synt. 115. pa. 159

FINIS.

INDEX OMNIUM
huius Syntaxeos Capitum, in quo & res
quæ, præcipua facile inueſtiganda oſtenduntur, &
ſota Hiſtoria Euangelica breui quaſi Compendio
partibus ſuis Annisq; diſtincta, ob
oculos proponitur.

Prima Hiſtoriæ Euangelicæ pars continet ea, quæ ad Chriſti infantiam
& pueritiam pertinent, à Capite Syntaxeos primo vſque ad
ſuum duodecimum.

Caput Syntaxeos Primum.
CHRISTI Natiuitas ab æter-
no, cum Præfatione D. Lucæ in
Hiſtoriam Euangelicâ. Pag. 1.
2. Angelus Gabriel Zachariæ nun-
tiat filium naſciturû, Meſiæ Præcur-
ſoræ, eumque concipit Elizabeth, 2

3. Gabriele nuncio concipitur in
ytero Virginis Filius Dei. pag. 3.
4. Maria prægnans viſitat Eliza-
betham, & magnificat Dominum. 5.
5. Naſcitur Iohan. Baptiſta, & præpu-
tium ei amputatur. Zacharias vinculo
linguæ ſoluto, Deum laudat. 6.
6. **CHRIS-**

INDEX

6. CHRISTI genealogia. 8.
 7. Ioseph per quietē admonetur ab Angelo, ne Mariā coniugē suā ē Spiritu sancto grauidam, repudiet. 9.
 8. Christus in Bethlehē nascitur, pastoribus per Angelos reuelatur, & octauo post ortum die circumcidi-
 tur. 10.
 9. Magorum aduentus, adoratio & oblatio. 12.
 10. Christus in Templū apportatus, Domino sistitur, ibique à Simeone & Anna agnoscitur. 13.
 11. Ioseph ab Angelo admonitus, primum fugit cum Christo & Maria in Ægyptū, deinde illinc reuertitur. 14.
 12. Iesus duodecim annos natus disputat in Tēplo, vbi à parētibus quæ- situs, post triduum inuenitur, & illis morigerus Nazareth reuertitur. 15.

Secunda Historie Euangelicæ pars continet acta Christi, ab eius Baptismo vsq; ad secundum Pascha, hoc est, acta unius anni, & aliquot mensium, à Capite Syntaxeos decimotertio, vsque ad finem Trigesimi quinti.

Caput 13.

- Iohannis Baptistæ prædicatio, & Baptismus in deserto. 16.
 14. Baptizatur à Iohanne Christus, eiusque genealogia in Deum vsque retexitur, cuius Filius cælesti testimonio declaratur. 19.
 15. Post quadraginta dierum ieiuniū in deserto, Christus ter tentatus à Satana, vincit. 20.
 16. Iohannes publicè testatur de Christo. 21.
 17. Christum à Iohanne demonstratum Discipuli quinque incipiunt agnoscere & sequi. 23.
 18. Nuptiæ in Cana Galilææ, in quibus Christus aquam in vinum conuertit, quod initium fuit signorum ab eo editorum. 24.
 19. In Festo Paschali, Iesus ex zelo domus Dei eicit è Templo vendētes & emētes, Et occultè mortē & resurrectionē suā Iudæis præsignificat. 25.
 20. Colloquium Christi nocturnum cum Nicodemo de regeneratione ex aqua & Spiritu. 26.
 21. Iohannes Baptista iterū de Christo testatur ad reprimendam discipulorum suorum æmulationē inde or-
 tam, quod Christus plures baptizaret per discipulos, quàm Iohānes. 27.
 22. Iohan. Baptist. ab Herode in vincula ppter eā conijcitur, quod turpē illius incestū liberè reprehēderet. 28.
 23. Iohanne in custodiam tradito, Iesus è Iudæa in Galilæam rediens per Samariam, colloquitur cum muliere Samaritana ad fontem Iacobi, quam cum alijs Samaritanis ad credendum in se, prædicatione sua inducit. 29.
 24. Reguli cuiusdam filius febris laborans, verbo Christi sanatur. 32.
 25. Christus circumit totam Galilæam, docens & prædicans Euangelium, & morbos omnes atque lāguores sanans, vnde fama nominis eius vbique diffunditur. Ibid.
 26. Christus docet populum è nauis Simonis. Capitur magna multitudo pisciū, & piscatores quatuor è nauibus euocati, statim sequuntur eū. 33.
 27. Obsessus à Dæmone in Synagoga liberatur. 34.
 28. Socrus Petri à febre, & alij multi à varijs morborum generibus liberātur. Christus secedit in solitudinē precandī gratia, docet in Synagoga Galilææ, & dæmonia eicit. 35.

29. Tres reprehēduntur à Christo, quod nō, quomodo oportuit, voluerint ipsum sequi. 36.
 30. Tempestatem in mari ortam Christus verbo sedat. 37.
 31. Legio dæmoniorum è duobus hominib⁹ deiecta ingreditur in porcos, eosq; in mare præcipites agit. 38.
 32. Paralyticus per regulas demissus sanatur. 40.

33. Matthæum vocat Christus, rationemq; reddit Phariseis & Iohannis Baptistæ Discipulis, cur ipse eū peccatoribus cibum capiat, & Discipuli ipsius non ieiunent. 41.
 34. Filia Iairi principis Synagogæ excitatur, & mulier à fluxu sanguinis liberatur. 43.
 35. Duobus cæcis visus restituitur & ex alio dæmonium mutū eijcitur. 45.

Tertia pars continet acta Christi a secundo Paschate, usque ad tertium, hoc est, acta anni secundi prædicationis eius, à Cap. Syn. tricesimo sexto, usque ad finem Quinquagesimi noni.

Caput 36.

Iesus sanato ad piscinam languido, qui triginta octo annos ea infirmitate laborauerat, iubet eum sabbato tollere grabatum suum, & Iudæis id calumniantibus respondet, eadem esse sua & patris sui opera. 46.
 37. Christus defendit Discipulos suos à calumnia Phariseorū, eos accusantiū, quod Sabbatho spicas detraherent, manibusque fricantes granis vescerentur. 49.
 38. Sabbatho sanat in Synagoga manum arefactam, & Phariseos ea re offensos redarguit. Consilium illi in-eunt cum Herodianis de Christi exitio. Ipse cum Discipulis ad mare secedit, & Dæmonia è multis eijcit, quibus interdicit, ne eum prodant, & palam fateantur. 50.
 39. Ascendit solus in montem: ibi post multam noctem in orando consumptā, ex discipulis suis seligit duodecim Apostolos, & in quibus sita sit beatitudo, e differit. 51.
 40. Traduntur præcepta viuendi ad normam iustitiæ multo excellētoris

perfectiorisq; quàm sit phariseorū. 53.
 41. Cautiones & præcepta de Christianorum eleemosyna, precibus & ieiunio. 55.
 42. Fugienda terrestria, quærenda cælestia, Deus à toto homine colendus, Cauenda peruersa sollicitudo de rebus huius vitæ. 56.
 43. Non temerè de quoquā iudicandum, nec omnia promiscuè omnibus proponenda. Exemplum vitæ non petendum à multitudine. Cauendi falsi doctores, & ad præcepta Philo-sophiæ Euāgelicæ hinc à Christo tradita nō aures modo adhibēde, sed multo etiā magis actiones accōmodāde. 58.
 44. Leprosus manu Christi tactus mundatur. 61.
 45. Sanatur famulus Cæturionis. 62.
 46. Filius viduæ mortuus à Iesu excitatur. 63.
 47. Iohannes Baptista è carcere mittit duos ex Discipulis suis ad Christum. Quibus cum responsō remissis Christus ad turbas cōuersus præclarum de Iohanne dicit testimoniū, &

- ciuitatibus, quibus prædicauerat, nõ
resipiscuntibus comminatur. Ibid.
48. Mulieri peccatrici remittuntur
peccata multa, eo quod dilexerit
multum. 66.
49. Cæcus beneficio Christi videt,
& à Dæmonio muto liberatur. Pha-
risæi diuinum hoc Christi factũ mali-
tiose calūniantes refelluntur. Genera-
tio praua & adultera signũ querit. 67.
50. Carnali cognationi præfertur spi-
ritalis, vt matri & fratribus, verbi
Diuini cultores. 70.
51. Christus turbã docturus per para-
bolas, incipit à parabola seminãtis. 71.
52. Parabola Zizaniorum, seminis
crescentis, & grani Sinapis. 74.
53. Parabola thesauri absconditi in
agro, margaritæ à mercatore emptæ,
& retis in mare demissi. 76.
54. Christus à popularibus suis ma-
le acceptus, dum in Nazareth eos dõ-
ceret, ipsorum ingratitude & in-
credulitatem arguit. Ibid.

55. Duodecim Apostoli, accepta po-
testate expellendi dæmones ex homi-
num corporibus, curandiq; omnia
genera morborum, mittuntur prædi-
catum Iudæis. 78.
56. De Iohannis Baptistæ morte, &
fama Christi apud Herodem. 81.
57. Quinque panibus hordeaceis
& duobus piscibus quinque millia
virorum saturantur. 82.
58. Christus fugit regnũ à multitudine
sibi delatũ, & sup mare nõ ipse mo-
dò ambulat, sed Petrus etiã iussu il-
lius. Sanãtur item multi à Christo. 84.
59. Christus de pane cælesti apud Ca-
pharnaitas verba facit, & docet se esse
panẽ vitæ, ac carnem suam cibum es-
se quem oporteat manducare, & san-
guinem suum potum quem oporteat
bibere. Quo illius sermone quidã di-
scipulorum offensi eum deserunt:
Apostoli autem cum eo permanent,
quorum tamen vnus diabolus per-
hibetur. 86.

*Quarta Historia Euangelicæ pars, continet acta tertij anni vsque ad
Lazarij resuscitationem, à Cap. Synt. Sexagesimo, vsque ad
finem Centesimi quarti.*

Caput 60.

- C**alumnia Phariseorum Disci-
pulos Christi accusantiũ, quod
manus ante cibum non ablue-
rent, refellitur: & traditiones
eorum impie damnantur. 89.
61. Filia Chananæ à dæmonio li-
beratur. 91.
62. Multi languidi & male affecti
curantur, inter quos surdus & mutus
sanatur. 92.
63. Septem panibus & paucis pisci-
culis quatuor millia virorum præter
mulieres & paruulos saturatur. Ibid.
64. Phariseos signũ sibi è cælo ostẽ-

- di poscentes, Christus arguit, & Di-
scipulos monet, vt caueant sibi à
fermento Phariseorum. 93.
65. Cæcus dũ curatur, videt homi-
nes specie arborum incedentes. 95.
66. Petro confitenti Christum esse
Dei viui Filium, clausæ regni cælorũ
promittuntur. Ibid.
67. Christus in monte orans trans-
figuratur. 97.
68. Spiritus immũdus & mutus ex-
pellitur, quẽ discipuli nõ poterãt ex-
pellere: & mors Christi p̄dicatur. 99.
69. Didrachma pro Christo & Petro
soluitur. 100.

70. Discipulis de Principatu inter se disputantibus, Christus humilitatem & animi demissionem docet. 101.
71. Non esse prohibendum qui in nomine Christi demonia eiecit, etiam si non sequatur eum. 102.
72. Cauendum ab offensione & scâdalo parauulorum. Ibid.
73. Quomodo sit arguendus frater, eiq; in nos peccanti sit ignoscendum. Parabola Regis conferentis rationem cum seruis suis. 103.
74. Christus relicta Galilæa, proficiscitur in Iudæam. 105.
75. Iesus Hierosolyma clâ profectus est ad diē festū Tabernaculorū. Ibid.
76. Samaritani prohibent Christum hospitio. 106.
77. Decē viri leprosi à Christo purgantur in itinere Hierosolymitano, quorū non nisi vnus, & ille quidem Samaritanus de beneficio accepto gratias agit. Ibid.
78. Christus in Tēplū ingressus, medio die festo Tabernaculorū docet populū, & miratur Iudæi, eū literas scire: quos reprehēdit, quod querāt eū interficere. Mittitur qui eū cōprehēdat, sed illi audita ei⁹ doctrina, eū collaudāt, & Nicodem⁹ Christū defendēs à Phariseis male accipitur. 107.
79. Mulierem in adulterio deprehensam non condemnat. 110.
80. Rursus in Templo verba facit Iesus ad populū. Iudæi Iesum conuictijs lacessunt, lapidibus eum obruturi, nisi ille se subduxisset. Ibid.
81. Aperiuntur oculi hominis qui cæcus à primo ortu fuerat. 114.
82. Proverbium de pastore in ouile per ostium intrante, & aliorum ascendente. 116.
83. Iesus emittit Septuaginta duos Discipulos prædicatū. 118.
84. Parabola de Samaritano vulncratum curante. 119.
85. Martha Christum excipit in domum suam. 120.
86. Christus Discipulis suis tradit formam precandi. 121.
87. Reprehēdit præposterā Phariseorū religionē in sola externa mūditiē positā: quibus vt hypocritis minuta persequētibus, & præcipua omittentibus, vnā cū Legisperitis, in alios feuerissimis, omnia sibi indulgentibus, vehementer comminatur. 122.
88. Cauendū docet à fermēto Phariseorum, & mortē corporis nō esse timendam. Quanta item sit constātis confelsionis merces, quanta impiæ abnegationis pœna. 123.
89. Fugiendā esse auaritiā & solitudinē corū quæ ad victū cultūque corporis pertinent, ex parabola diuitis horrea sua laxiora facientis, & magnam rerum copiam in multos annos recondentis. 124.
90. Quomodo à fideli seruo expectandus sit dominus. 126.
91. Occasione Galilæorū in sacrificijs suis mactatorū, & illorū quos turris Siloe ruina oppresserat, Christus ad pœnitentiā hortatur, alioqui instar fici in fructuosæ excindendos. 127.
92. Sanatā sabbato mulierem cōtractā, Princeps Synagogæ ægrè ferens reprehēditur, & regnū Dei grano sinapis atque fermento cōparatur. 128.
93. Angusta porta intrandum esse in regnū cælorum. 129.
94. Hydropticus à Iesu die sabbathi curatur. 130.
95. Christus, omnibus posthabitis & relictis, sequendus. 132.

96. Iesus die festo Dedicationis Templi cum Iudæis disceptans in Porticu Salomonis eorum incredulitatem arguit, suam verò dignitatem ex operibus planè diuinis asserit. Quae eius oratione illi offensi, eumprehendere volebant & lapidibus obruere, sed ipse è manibus eorū elabatur. 132.
97. Scribis & Pharisæis Christi familiaritatem cum Publicanis & peccatoribus molestè ferentibus proponuntur parabolæ ouis & drachmæ amissarū, nec non & filij prodigi. 134
98. Ex parabola Dispensatoris iniqui hortatur ad dandam eleemosynam, & docet, neminem posse duobus dominis seruire. 136.
99. Indissolubile Matrimonij vinculum contra Phariseos asseritur. 137
100. De Epulone diuite, & Lazaro paupere. 139.
101. Cauendū docet à scandalo paruulorum, & fratrem in nos peccantē arguendum esse, sed respicienti tamen ei ignoscendum. Vim item & efficaciam fidei demonstrat. 140.
102. Ad comprimendam eorum fiduciam & arrogantiam, qui sibi multum tribuentes, alios spernebant, parabola proponitur de Phariseo & Publicano precantibus. 141.
103. Docet paruulos à se non prohibendos, quibus manum imponit, & adolescenti diuiti vitæ sempiternæ consequendæ cupido non solum madata Dei seruanda, sed consilia etiam legis Euangelicæ proponit exequenda. Petro demum quærenti ostendit, quodnam illos præmiū maneat, qui relictis omnibus eū sequuntur. Ibid.
104. Parabola operariorum ad vineam excolendam cōductorum. 144

Quinta & vltima Historia Euangelicæ pars continet Acta Christi, à Lazari resuscitatione, vsque ad Christi Ascensionem, à Cap. Centesimo quinto vsque ad Syntaxeos finem.

- L**azarus à mortuis suscitatur. 145
106. Conspiratio Pontificum & Phariseorum ad interficiendum Iesum. 147.
107. Mortem suam Discipulis prædicit Iesus, & occasione petitionis matris filiorum Zebedæi, docet Discipulos, quod non ostensione Domini, sed officio ministerij debeant esse maiores. 148.
108. Iesus appropinquans vrbi Hiericoni, tribuit videndi facultatem ceco mendicanti. 150.
109. Zachæus Publicanorum Princeps Iesum hospitio excipit, Ibid.
110. Parabola de minis decē traditis ab homine Nobili totidē seruis suis. 151
111. Duo Cæci sanantur à Iesu egrediente ab Hiericho. 152.
112. Cœna Iesu data Bethaniæ in domo Simônis Leprosi, vbi Maria effudit vnguentum odoriferum in caput Christi. 153.
113. Iesus sedens in pullo asinæ honorificè recipitur in ciuitatem Hierosolymitanam. 154
114. Gentiles cupiunt videre Christum. 156.
115. Ficus execrata continuò exarescit: & ei sciuntur negotiantes in Templo. 158.

116. Principibus Sacerdotū & Scribis interrogantibus qua potestate doceret populum, Christus proponit quaestionem de Baptismo Iohannis, & parabolam de duobus filiis patri dissimiliter obtemperantibus. 159.
117. Parabola de Vinitoribus homicidis. 161.
118. Parabola Regis nuptias filij sui celebrantis. 163.
119. Questio captiosa Phariseorum & Herodianorum de tributo Cæsari pendendo explicatur. 164.
120. Christus asserit resurrectionem carnis aduersus Sadduceos. 165.
121. Quodnam sit magnum & primū legis præceptum. 166.
122. Iesus interrogat Phariseos, cuius filius sit Christus. 167.
123. Docet, obtemperandum esse Scribis & Phariseis in Cathedra Moysis sedentibus, etiamsi vita ipsorum inimicè sit imitanda. Quorū hypothesi & ambitione detecta, discipulos humilitatem docet, & eisdem Phariseis multiplices pœnas interminatur. 168.
124. Vidua pauperula præfertur omnibus alijs munera in Gazophylacium immittentibus. 170.
125. Iesus in monte Oliuarum prædicit futura, & in primis Templi vrbisq̃ Hierosolymitanæ euerisionē, atque Ecclesiæ iactationem. 171.
126. Secundus Christi aduentus in futura mundi consummatione, nec non & signa eum antecedentia describuntur. 174.
127. Hortatur ad sobrietatem, orationem, & vigilantiam, vt in Domini aduentum dies & noctes simus intēti, ne incauti opprimamur. 176.
128. Parabola de decē virginib⁹. 178.
129. Parabola de talentis traditis à Domino seruis suis. Ibid.
130. Descriptio futuri Iudicij in extremo die. 180.
131. Christus diem in Templo, noctem in monte Oliuarum trásgit. 181.
132. Iudas de prodendo Christo cū Principib. Sacerdotū paciscitur. Ibid.
133. Christus comedit Agnum Paschalem cum Discipulis. 182.
134. Pedes Duodecim Apostolorū Christus abluit, & líteo detergit. 183.
135. Eucharistiæ institutio. 184.
136. Se proditum iri ab vno Apostolorum suorū, prædicit Christus. 185.
137. Concertatio Apostolorum inter se de Principatu reprehenditur, eisdemq̃ prædicitur, fore vt omnes ea nocte offendantur, & nominatim Petro, vt ter Christum neget. 186.
138. Concionis Domini à Cœna ad Discipulos suos post discessum Iudæ Iscariotis, pars prima. 187.
139. Eiusdē Cócionis pars altera. 189.
140. Tertia & vltima cócionis pars. 191.
141. Preces Christi ad Patrē pro se, Discipulis suis, & omnibus in ipsum credituris. 193.
142. Christus præ tristitia in sanguineū sudorē solutus, ter Patrē rogat, vt sibi calix auferatur & postea Iudæ osculo proditus cōprehenditur. 195.
143. Iesus sistitur primū ante Annā, deinde ante Caiphā Pontificem, vbi indignis vexatur modis. 198.
144. Petrus se Christi Discipulum esse, tertio negat, sed respiciente in eum Iesu, culpam suam statim agnoscit, & slet amarē. 200.
145. Iesus manē in Concilio Iudæorum se Dei Filium fatetur, & eo nomine damnatus, ad Pilatum Præsidentem vinctus adducitur. 201.

INDEX

146. Indas laqueo mortem sibi cō-
sciscit, & ager figuli emitur. 202.
147. Accusatur Christus coram Pi-
lato. Ibid.
148. Pilatus interrogat Christum,
an sit Rex Iudæorum. 203.
149. Iesus ad Herodem missus ab
eo contemnitur & illuditur. 204.
150. Pilatus suo testimonio & He-
rodus facto declarat, Christum non
esse reum mortis. Ibid.
151. Barrabas latro Iudæis efflagi-
tātibus dimittitur, Christus vero fla-
gris cæsus in crucē agē^o traditur. 205
152. Corona ex spinis capiti Iesu im-
ponitur, & tunica purpurea indutus
a militibus irridetur. 206.
153. Iesus Pilati sententia in crucem
agendus Iudæis traditur. 207.
154. Iesus, cruce primū in ipsius,
deinde in Simonis Cyrenaici hume-
ros imposta, ad locum supplicij du-
citur. 208.
155. Christus monet mulieres illum
sequentes, ne vicem eius lachryman-
tes doleant, sed suam ipsorum atque
liberorum. Ibid.
156. De crucifixione Christi inter
duos latrones, inscriptione Crucis,
vestibus inter milites diuisis, tunica
forte data, septem Christi dictis, &
eius morte. 209.
157. Mirabilia quæ in Christi mor-
te contigerunt, vnde Ceterio con-
fiteatur, eum verum Dei Filiū esse. 211
158. Latus Christi iam mortui sācea
militis aperitur. 212.
159. Corpus Christi è cruce tolli-
tur, & honorificè sepelitur. Ibid.
160. Sepulchrū Christi, adhibitis eu-
stodibus, munitur & obsignatur. 214
161. Christus resurgit à mortuis, cu-
ius corpus cū mulieres vnctum ve-
nissent ad sepulchrum, ab Angelis
fiunt certiores, cum resurrexisset. Et
postea Christus ipse illis occurrit,
sed primò quidem Mariæ Magdale-
næ se videndum exhibet habitu ac
specie hortulani. Ibid.
162. Milites, cū quæ gesta erāt in re-
surrectione Christi, Principibus Sa-
cerdotum nūciaissent, accepto ab eis
pretio, corpus Christi à discipulis no-
ctu ablatum esse mentiuntur. 216.
163. Christus se offendit duobus
Discipulis euntibus in vicum qui di-
cebatur Emaus. 217.
164. Iesus clausis foribus intrans in
medio stat (Thoma absente) Apосто-
lorum, contrectandū se illis præbet,
comedit, & Spiritum sanctum imper-
tit, facta illis potestate remittendi re-
tinendique peccata. 219.
165. Christus foribus oclusis ad Di-
scipulos iterum ingreditur, & Tho-
mā in fide vacillantem cōfirmat. 220
166. Apparitio Christi ad mare Ty-
beriadis, vbi Petro agnos & oues suas
pascendas tradit, & mortem ei præ-
dicat. 221.
167. Offendit se Iesus Discipulis in
monte Galilæe. 223.
168. Aperit Iesus mentem Discipu-
lorum, vt intelligāt Scripturas, & Spi-
ritum sanctum eis promittit. Ibid.
169. Christus recipitur in celū. 224.
- Historiæ Euangelicæ Conclu-
sio. Ibid.

FINIS.

SYNTAXIS

HISTORIAE EUANGELICAE,

In qua Domini Nostri Iesu Christi res gestae or-

dine narrantur, ipsis Quatuor Euangelistarum verbis ita
pariter & distincte collocatis, ut quid singulorum
proprium, quid duorum, plurimumve, & quorum
commune sit, sub aspectum Lectoris
statim cadat.

CAPVT I. Christi Natiuitas ab aeterno,
cum Praefatione ex D. Luca.

S. Matthaeus.

S. Marcus.

SANCTVM IESV
CHRISTI Euange-
lium secundum Lucam.

CAP. I.

Q

ONIAM
QV IDEM
multi co-
nati sunt
ordinare
narratione qua in nobis
completae sunt rerum,
sicut tradiderunt nobis
qui ab initio ipsi viderunt,
& ministri fuerunt ser-
monis: visum est & mihi
assequuto omnia a prin-
cipio diligenter, ex or-
dine tibi scribere optime
Theophile, ut cognos-
cas eorum verborum,
de quibus eruditus es,
veritatem. *2

SANCTVM IESV
CHRISTI Euange-
lium secundum Iohannem.

CAP. I.

I

N PRIN-
cipio erat
Verbum,
& Verbum
erat apud
Deum, & Deus erat ver-
bum. Hoc erat in prin-
cipio apud Deum. Omnia
per ipsum facta sunt: &
sine ipso factum est nihil
quod factum est: in ipso
vita erat, & vita erat lux
hominum: & lux in te-
nebris lucet, & tenebrae
eam non comprehende-
runt. *13

A

CAP. 2.

CAP. 2. Angelus Gabriel Zacharia nunciat filium nasciturum, Messia præcursorem, eumq; concipit Elizabeth. Luc. 1. * Pref.

S. Matthaus. S. Marcus.

S. Iohannes.

FVit in diebus Herodis regis Iudeꝝ Sacerdos quidam nomine Zacharias, de vice Abia: & vxor illius de filiabus Aaron, & nomē eius Elisabeth. Erāt autē iusti ambo ante Deū, incedētes in omnibus mandatis & iustificationibus Domini sine querela, & non erat illis filius: eò quòd esset Elisabeth sterilis, & ambo processissent in diebus suis. Factum est autem: cū sacerdotio fungeretur in ordine vicis suæ ante Deum, secundū consuetudinem sacerdotij, sorte exijt vt incensum poneret ingressus in templum Domini. & omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit autem illi Angelus Domini, stans à dextris altaris incensi. Et Zacharias turbatus est, videns: & timor irruit super eum. Ait autem ad illum angelus: Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & vxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Iohannem: & erit gaudium tibi & exultatio, & multi in natiuitate eius gaudebunt. erit enim magnus coram Domino: & vinum & siceram non bibet: & Spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris suæ. & multos filiorum Israël conuertet ad Dominum Deum ipsorum. & ipse præcedet ante illum in spiritu & virtute Elię: vt cōuertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam iustorum, parare Domino plebem

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas. plebem perfectam. Et dixit Zacharias ad angelū: vnde hoc scia? ego enim sum senex: & vxor mea procelisit in diebus suis. Et respōdens angelus dixit ei, Ego sum Gabriel qui asto ante Deū: & missus sum loqui ad te, & hæc tibi euangelizare. Et ecce, eris tacens, & nō poteris loqui vsque in diem quo hæc fiant: pro eo quōd nō credidisti verbis meis, quæ implebūtur in tēpore suo. Et erat plebs expectās Zachariā: & mirabātur quōd tardaret ipse in tēplo. Egressus autē non poterat loqui ad illos, & cognouerunt quōd visionē vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis, & permāsit mutus. Et factū est: vt impleti sunt dies officij eius, abiit in domum suam. post hos autē dies concepit Elisabeth vxor eius, & occultabat se mensibus quinq; dicens, Quia sic fecit mihi Dominus in diebus quibus respexit auferre opprobriū meum inter homines. *3.	S. Iohannes.
--------------	------------	---	--------------

CAP. 3. Gabriele nuncio concepitur in vtero Virginis Filius Dei.
Luca Cap. 1. *2.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Iohannes. IN mēse autē sexto, missus est angelus Gabriel à Deo in ciuitatē Galilææ, cui nomen Nazareth, ad virginē desponsatam viro, cui nomē erat Ioseph, de domo David, & nomē virginis Maria. Et ingressus angelus ad eā dixit, Ave gratia plena, Dominus tecū: benedicta tu in mulieribus. Quæ cū audisset, turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista salutaris. Et ait angelus ei, Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiā apud Deū. ecce cōcipies in vtero, & paries filiū: & vocabis nomē eius Iesū. hic	S. Iohannes.
--------------	------------	---	--------------

A 2 erit

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

erit magnus, & filius altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedē Dauid patris eius: & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelū, Quomodo fiet istud: quoniam virum non cognosco? Et respondens Angelus, dixit ei, Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua: & hic mensis, sextus est illi quæ vocatur sterilis: quia nō erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria, Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundū verbū tuum. Et discessit ab illa Angelus. * 4.

Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. in mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit. In propria venit, & sui eum non receperunt. quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis (& vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre) plenum gratiæ & veritatis. * 16.

CAP. 4.

CAP. 4. Maria pragnans visitat Elizabetham. & magnificat Dominum. Luca Cap. 1. * 3.

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in montana cum festinatione in ciuitatem Iuda, & intrauit in domum Zachariæ, & salutauit Elisabeth. Et factum est, vt audiuit salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in vtero eius, & repleta est Spiritu sancto Elisabeth: & exclamauit voce magna, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus vëtris tui. Et vndè hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim vt facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo. & beata quæ credidit, quoniam perficientur ea quæ dicta sunt ei à Domino. Et ait Maria:
 Magnificat anima mea Dominum,
 Et exultauit spiritus meo in Deo salutari meo.
 Quia respexit humilitatem ancillæ suæ,
 Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.
 Quia fecit mihi magna qui potens est,
 & sanctum nomen eius.
 Et misericordia eius à progenie in progenies, timentibus eum.
 Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.
 Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.
 Esurientes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes.

A. 3

Suscepit

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
		<p>Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiæ suæ, Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham & semini eius in secula. Mansit autem Maria cū illa quasi mensibus tribus: & reuēsa est in domum suam. *5.</p>	

CAP. 5. Nascitur Iohannes Baptista, & præputium ei amputatur. Zacharias pater eius, vinculo lingue suæ soluto, Deum laudat.
Luca Cap. 1. *4.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
		<p>Elisabeth autē impletū est tēpus pariēdi: & peperit filiū. Et audierūt vicini & cognati eius, quia magnificauit Dominus misericordiā suā cū illa, & cōgratulabātur ei. Et factū est in die octauo uenerūt circūcidere puerū, & uocabant eū nomine patris sui Zachariam. Et respondens mater eius, dixit, Nequaquā, sed uocabitur Iohannes. Et dixerūt ad illā, Quia nemo est in cognatione tua qui uocetur hoc nomine. Innuebant autē patri eius, quem uellet uocari eū. Et postulās pugillarem, scripsit, dicens, Iohannes est nomē eius. Et mirati sunt uniuersi. Apertū est autē ilico os eius, & lingua eius, & loquebatur benedicens Deum. Et factus est timor super omnes uicinos eorū: & super omnia montana Iudææ diuulgabantur omnia uerba hæc, & posuerūt omnes qui audierāt in corde suo, dicentes, Quis putas, puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias pater eius repletus est Spiritu sancto, & prophetauit, dicens,</p>	
		Bene-	

S. Iohannes.

S. Lucas.

S. Marcus.

S. Mattheus

Benedictus Dominus Deus Israël, quia
visitavit & fecit redemptionem ple-
bis suæ.

Et erexit cornu salutis nobis, in domo
Dauid pueri sui.

Sicut locutus est per os sanctorum, qui
à seculo sunt Prophetarum eius.

Salutem ex inimicis nostris, & de manu
omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum pa-
tribus nostris, & memorari testa-
menti sui sancti.

Iusiurandū quod iuravit ad Abraham
patrem nostrum, daturum se nobis.

Vt sine timore de manu inimicorum
nostrorum liberati, seruiamus illi

In sanctitate & iustitia coram ipso, om-
nibus diebus nostris.

Et tu puer, propheta Altissimi vocabe-
ris, præbis enim ante faciem Domi-
ni, parare vias eius.

Ad dandā sciētiam salutis plebi eius, in
remissionem peccatorum eorum,

Per viscera misericordiæ Dei nostri, in
quibus visitavit nos oriens ex alto,

Illuminare his, qui in tenebris, & in
umbra mortis sedent, ad dirigendos

pedes nostros in viam pacis.

Puer autem crescebat, & confortabatur
spiritu, & erat in desertis vsque in diem
ostensionis suæ ad Israël. * 8.

CAP. 6.

CAP. 6. Genealogia CHRISTI.

SANCTVM IESV CHRISTI
EVANGELIVM SECVNDVM
MATTHAEVM.

S. MATTH.

S. LUC.

S. IOHANNES.

CAPVT 1.

LIBER GENERATIONIS Iesu Christi filij Dauid, filij Abraham. Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Iacob. Iacob autem genuit Iudam & fratres eius. Iudas autem genuit Phares & Zaram de Thamar. Phares autem genuit Efron. Efron autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naasson. Naasson autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz de Rahab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Iesse. Iesse autem genuit Dauid regem. Dauid autem Rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit Uriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abia autem genuit Asa. Asa autem genuit Iosaphat. Iosaphat autem genuit Ioram. Ioram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Ioatham. Ioatham autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Iosiam. Iosias autem genuit Iechoniam.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>choniam & fratres eius in transmigra- tione Babylonis. Et post transmigra- tionem Babylonis, Iechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zo- robabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliachim. Elia- chim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud au- tem genuit Eleazar. Eleazar autem ge- nuit Mathan. Mathan autem genuit Ia- cob. Iacob autem genuit Ioseph virum Mariæ, de qua natus est Iesus qui vo- catur Christus. Omnes itaque gene- rationes ab Abraham vsque ad Dauid, generationes quatuordecim. & à Da- uid vsque ad transmigrationem Baby- lonis, generationes quatuordecim. & à transmigratione Babylonis vsque ad Christum, generationes quatuor- decim. *7.</p>			

CAP. 7. Ioseph per quietem admonetur ab Angelo, ne Mariam conjugem suam
 è Spiritu sancto gravidam repudiet. Matth. Cap. I. * 6.

S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.		
<p>CHRI^{STI} autem generatio sic erat. Cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph, antequam conuenirent, inuenta est in utero habens de Spiritu sancto. Ioseph autem vir eius cum esset iustus, & nollet eam traducere: voluit occultè dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce an- gelus Domini apparuit in somnis ei, di- cens, Ioseph fili Dauid, noli timere ac- cipere Mariam conjugem tuam. quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est.</p>				

est. pariet autem filium: & vocabis nomen eius Iesum. ipse enim saluum faciet populū suum à peccatis eorū. (Hoc aut totū factū est, vt adimpleretur quod dictū est à Domino per Prophetam dicentem, Ecce virgo in vtero habebit, & pariet filiū: & vocabūt nomē eius Emmanuel, quod est interpretatū Nobiscū Deus.) Exurgens aut Ioseph à somno, fecit sicut præcepit ei angelus Domini, & accepit coniugem suā. Et nō cognoscebat eam donec peperit filiū suū primogenitum: & vocauit nomen eius Iesum. *9.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

CAP. 3. Christus In Beth-léhem nascitur, pastoribus per Angelos reuelatur, & octauo post ortum die circumciditur. Luc. Cap. 2. * 5.

S. Matthæus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

FActum est aut, in diebus illis exijt edictum à Cæsare Augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Hæc descriptio prima, facta est à præfide Syriæ Cyrino. Et ibant omnes vt profiterentur, singuli in suam ciuitatem. Ascendit aut & Ioseph à Galilæa de ciuitate Nazareth, in Iudæam, ciuitatem Dauid, quæ vocatur Beth-léhem: eò quòd esset de domo & familia Dauid, vt profiteretur cum Maria desponsata sibi vxore prægnante. Factum est autem, cum essent ibi, impleri sunt dies vt pareret. Et peperit filium suum primogenitum, & pannis eum inuoluit, & reclinauit eū in præsepio: quia nō erat eis locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes, & custodien-

S. Matthæus *S. Marcus.**S. Lucas.**S. Iohannes.*

diētes vigiliās noctis super gregē suū.
Et ecce angelus Domini stetit iuxta illos, & claritas Dei circumfulsit illos, & timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus, Nolite timere: ecce enim euangelizo vobis gaudiū magnū, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie Saluator qui est Christus Dominus in ciuitate Dauid. Et hoc vobis signum, Inuenietis infantem pānis inuolutum, & positum in præsepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiæ cælestis, laudantium Deum, & dicentium, Gloria in altissimis Deo: & in terra pax hominibus bonę voluntatis. Et factum est vt discesserunt ab eis angeli in cælum, pastores loquebantur adinuicem: Franseamus vsque Beth-lehem, & videamus hoc verbum quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. Et venerunt festinantes, & inuenerunt Mariam & Ioseph, & infantem positum in præsepio. Videntes autem cognouerunt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierūt, mirati sunt, & de his quę dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conseruabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores, glorificantes & laudantes Deum in omnibus quę audierāt, & viderant sicut dictum est ad illos. Et postquā consummati sunt dies octo vt circumcideretur puer: vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatū est ab angelo prius quā in vtero conciperetur. * 10.

B 2

CAP. 9.

CAP. 9. Aduentus Magorum, adoratio, & oblatio.

Matth. Cap. 2. * 7.

	S. Marcw.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>CVM ergo natus esset Iesus in Beth-léhé Iudæ in diebus Herodis regis, ecce Magi ab oriente venerunt Ierosolymam, dicentes, Vbi est qui natus est rex Iudæorum? vidimus enim stellam eius in oriente, & venimus adorare eum. Audiens autem Herodes rex, turbatus est, & omnis Ierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum & Scribas populi, sciscitabatur ab eis, vbi Christus nasceretur. At illi dixerunt ei, In Beth-léhem Iudæ. Sic enim scriptum est per Prophetam: Et tu Beth-léhem terra Iuda, nequaquam minima es in principibus Iuda: ex te enim exiet dux qui regat populum meum Israël. Tunc Herodes clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ quæ apparuit eis, & mittens illos in Beth-léhem, dixit, Ite, & interrogate diligenter de puero, & cum inueneritis, renuntiate mihi, ut & ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem, abierunt, & ecce stella quam viderant in oriente, antecedebat eos, usquedum veniens staret supra, vbi erat puer. Videntes autem stellam, gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum, inuenerunt puerum cum Maria matre eius. & proci dentes adorauerunt eum, & apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham. Et responso accepto in somnis ne rediret ad Herodem, per aliam viam reuersi sunt in regionem suam. * 11.</p>			

CAP. 10.

CAP. 10. Christus in Templum apportatus Domino sistitur, ibiq; à Simeone & Anna agnoscitur. Luca Cap. 11, * 8.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem Moyfi, tulerunt illum in Ierusalē, ut sisterent eum Domino, (sicut scriptum est in lege Domini. Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur.) & ut darent hostiā, secundum quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce, homo erat in Ierusalē, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectans consolationem Israël, & Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat à Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum. Et cum inducerent puerum Iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo, & ipse accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deū, & dixit, Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei, Salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Israël. Et erat pater eius & mater mirantes super his quæ dicebatur de illo. Et benedixit illis Simeon, & dixit ad Mariam matrem eius, Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectione multorum

B 3

in If-

S. Matthæus.

S. Marcus.

in Israël, & in signum cui cōtradiceatur, (& tuam ipsius animam pertrāsibit gladius) vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis, & vixerat cū viro suo annis septem à virginitate sua. Et hæc vidua vsque ad annos octoginta quatuor: quæ nō discedebat de templo, ieiunijs & obsecrationibus seruiens nocte ac die. Et hæc, ipsa hora superueniens confitebatur Domino: & loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Israël. * 12.

S. Iohannes.

CAP. II. Ioseph ab Angelo admonitus, primū fugit cum Christo & Maria in Ægyptum, deinde illinc reuertitur. Matth. Cap. 2. * 9.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

QVI cū recessissent, ecce angelus Domini apparuit in somnis Ioseph, dicēs, Surge, & accipe puerū & matrē eius, & fuge in Ægyptū, & esto ibi vsq; dum dicā tibi. Futurū est enī vt Herodes querat puerum ad perdēdum eū. Qui confurgens accepit puerū & matrē eius nocte: & recessit in Ægyptū. Et erat ibi vsq; ad obitum Herodis: vt adimpleretur quod dictū est à Domino per Prophetā dicentem, Ex Ægypto vocaui filiū meū. Tūc Herodes vidēs quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde: & mittēs occidit omnes pueros qui erāt in Beth-lēhem, & in omnibus finibus eius, à bimatu & infrā, secundū tēpus quod exquisierat à Magis. Tūc adimpletū est quod dictum est per Ieremiā Prophetā, dicentem,

tem, Vox in Rama audita est, ploratus & ululatus multus, Rachel plorâs filios suos, & noluit consolari, quia non sunt. Defuncto autem Herode, ecce Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph in Ægypto, dicēs, Surge, & accipe puerū & matrē eius, & vade in terram Israël. defuncti sunt enim qui quærebant animam pueri, qui cōsurgens, accepit puerum & matrē eius, & vēnit in terrā Israël. Audiēs aut quod Archelaus regnaret in Iudæa pro Herode patre suo, timuit illò ire: & admonitus in somnis, secessit in partes Galilæe. Et veniēs habitauit in ciuitate quę vocatur Nazareth: vt adimpleretur quod dictum est per Prophetas: Quoniam Nazaræus vocabitur. * 13.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
---	------------	-----------	--------------

CAP. 12. IESVS duodecim annos natus disputat in Templo, vbi à parentibus questus, post triduum inuenitur, & illis morigerus Nazareth reuertitur. Luc. Cap. 2. * 10.

S. Matthæus	S. Marcus.	<p>ET vt perfecerūt omnia secundum legē Domini, reuersi sunt in Galilæam, in ciuitatē suā Nazareth. Puer aut crescebat, & cōfortabatur plenus sapiētia, & gratia Dei erat in illo. Et ibāt parētes eius per omnes annos in Ierusalē, in die solēni Pasche. Et cum factus esset annorū duodecim, ascendētibus illis in Ierosolymā secundum consuetudinē diei festi, cōsummatīsq; diebus cum redirēt, remansit puer Iesus in Ierusalem, & nō cognouerunt parētes eius. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerūt iter diei, & requirebāt eum inter cognatos & notos. Et</p>	S. Iohannes.
-------------	------------	---	--------------

S. <i>Matthæus</i>	S. <i>Marcus</i>	S. <i>Lucas</i> Et non inuenientes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum. Et factum est, post triduum inuenerunt illum in templo sedentem in medio Doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia & responsis eius. Et videntes admirati sunt. Et dixit mater eius ad illum, Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos, Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his quæ patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia verba hæc in corde suo. Et Iesus proficiebat sapientia & ætate & gratia apud Deum & homines. *13.	S. <i>Iohannes</i>
--------------------	------------------	--	--------------------

C A P. 13. Iohannis Baptista predicatio, & baptismus in deserto.
Matth. Cap. 3. *11. Luc. Cap. 3. *12. Iohan. 1. *1.

S. <i>Matthæus</i> I N diebus autem illis venit Iohannes Baptista prædicans in deserto Iudæe, & dicēs, Pœnitentiam agite: appropinquabit enim regnum cœlorum. Hic est enim qui dictus est per Isaiam prophetam, dicentem, Vox claman-	S. <i>Lucas</i> S ANCTVM IESV Christi Euangelium secundum Marcum. C APVT I. N ITIUM Euangelij Iesu Christi filij Dei. Sicut scriptum est in	S. <i>Iohannes</i> A NNO autem quinto decimo imperij Tyberij Cæsaris, procurante Pontio Pilato Iudæam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre eius tetrarcha Ituræ & Trachonitidis regionis, &	Fuit homo missus à Deo, cui nomē erat Iohannes. Hic venit in testimonium: vt testi-
---	--	---	---

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>tis in deserto, Parate viam Domini, rectas facite semitas eius. Ipse autem Iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos: esca autem eius erant locustae & mel sylvestre. Tunc exibat ad eum Ierolyma & omnis Iudaea, & omnis regio circum Iordanem, & baptizabantur ab eo in Iordane, confitentes peccata sua. Videns autem multos Phariseorum & Saduceorum venientes ad baptismum suum, dixit eis, Progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructum dignum poenitentiae. Et ne velitis dicere intra vos, Patrem habemus Abraham. dico enim vobis, quoniam potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham. Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor, quae non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in poenitentiam. qui autem post me venturus est (for-</p>	<p>Isaia Propheta, (Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui praeparabit viam tuam ante te.) Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, rectas facite semitas eius. Fuit Iohannes in deserto baptizans, & praedicans baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis Iudaea regio, & Ierolyma: & baptizabatur ab illo in Iordanis flumine con-</p>	<p>Lyfania Abiline Tetrarcha, sub principibus sacerdotum Anna & Caipha: factum est verbum Domini super Iohannem Zachariae filium, in deserto. Et venit in omnem regionem Iordanis, praedicans baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum: sicut scriptum est in libro sermonum Isaiae Prophetae: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas eius. Omnis vallis implebitur & omnis mons & collis humiliabitur. & erunt prava in directa & aspera in vias planas, & videbit omnis caro salutare Dei. Dicebat ergo ad turbas quae exibat ut baptizentur ab ipso, Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructus dignos poenitentiae & ne ceperitis dicere, Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham. Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum, excidetur,</p>	<p>testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat illi lux: sed ut testimonium perhiberet de lumine. * 3. & in</p>

C

& in

<i>S. Matthæus.</i>	<i>S. Marcus.</i>	<i>S. Lucas.</i>	<i>S. Iohannes.</i>
<p>fortior me est, cuius non sum dignus calceamēta portare, ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni. Cuius ventilabrum in manu sua, & permundabit arēā suā: & congregabit triticū suū in horreum, paleas autē comburet igni inextinguibili.</p> <p>* 14.</p>	<p>fitētes peccata sua. Et erat Iohānes vestitus pilis camelii, & zona pellicea circumalumbos eius: & locustas & mel sylvestre edebat. Et predicabat dicens, Venit fortior me post me: cuius nō sum dignus percumbēs solvere corrigiā calceamentorum eius. Ego baptizavi vos aqua: ille verō baptizabit vos Spiritu sancto. * 14.</p>	<p>& in ignem mittetur. Et interrogabant eum turbæ, dicentes, Quid ergo faciemus? Respondens autem, dicebat illis, Qui habet duas tunicas, det nō habenti: & qui habet escas, similiter faciat. Venerunt autem & publicani vt baptizarentur, & dixerunt ad illum, Magister, quid faciemus? At ille dixit ad eos, Nihil amplius quā quod constitutum est vobis, faciatis. Interrogabant autem eum & milites, dicentes, Quid faciemus & nos? Et ait illis, Neminem conculcatis, neq; calumniā faciatis: & contenti estote stipendijs vestris. Existimante autem populo, & cogitantibus omnibus in cordibus suis de Iohanne, ne fortē ipse esset Christus: respondit Iohannes, dicēs omnibus, Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me, cuius non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum eius, ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igni. cuius vētilabrum in manu eius, & purgabit aream suā: & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Multa quidem & alia exhortans euangelizabat populo. * 22.</p>	
		CAP. 14.	

CAP. 14. *Baptizatur à Iohanne Christus, cuius genealogia in Deum usque re-
textitur: cuius Filius caelestis testimonio declaratur.*

*Matth. 3. * 13. Mar. 1. * 13. Luc. 3. * 22.*

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Tunc venit Iesus à Galilæa in Iordanem, ut baptizaretur ab eo. Iohannes autem prohibebat eum, dicens, Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me. Respondens autem Iesus, dixit ei, Sine modo: sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimisit eum. Baptizatus autem Iesus, cœli: & vidit Spiritum Dei descendentem si-

ET factum est: in diebus illis venit Iesus à Nazareth Galilææ: & baptizatus est à Iohanne in Iordane. Et statim ascendens de aqua, vidit cœlos apertos, & Spiritum tanquam columbam descendentem & manentem in ipso. & vox facta est de cœlis, Tu es filius meus dilectus, in te complacui. * 15.

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, & Iesu baptizato & orante, apertum est cœlum: & descendit Spiritus sanctus corporali specie sicut columba in ipsum, & vox de cœlo facta est: Tu es Filius meus dilectus, in te cōplacuit mihi. Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Ioseph, qui fuit Heli, qui fuit Matthat, qui fuit Levi, qui fuit Melchi, qui fuit Ianne, qui fuit Ioseph, qui fuit Matthatiæ, qui fuit Amos, qui fuit Naû, qui fuit Helli, qui fuit Nagge, qui fuit Mahath, qui fuit Matthatiæ, qui fuit Semei, qui fuit Ioseph, qui fuit Iuda, qui fuit Iohâna, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Neri, qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Cosam, qui fuit Elmadan, qui fuit Her, qui fuit Iesu, qui fuit Eliézer, qui fuit Iorim, qui fuit Matthat, qui fuit Levi, qui fuit Simeôn, qui fuit Iuda, qui fuit Ioseph, qui fuit Iona, qui fuit Eliacim, qui fuit Melcha, qui fuit Menna, qui fuit Matthata, qui fuit Nathâ, qui fuit Dauid, qui fuit Iesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmô, qui fuit Naalson, qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Esron, qui fuit Phares, qui fuit Iudæ, qui fuit Iacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Thare, qui fuit Na-

C 2 chor,

S. Matthæus. S. Marcus.

sicut colū-
bam, & ve-
nientē su-
per se. Et
ecce vox de
cælis dicēs,
Hic est fili-
meus dile-
ctus in quo
mihi com-
placui. * 15.

S. Lucas.

chor, qui fuit Sarug, qui fuit Ragau,
qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui
fuit Sale, qui fuit Cānan, qui fuit Ar-
phaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noë,
qui fuit Lamech, qui fuit Mathusale,
qui fuit Henoeh, qui fuit Iared, qui
fuit Malaleel, qui fuit Cānan, qui fuit
Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam,
qui fuit Dei. * 15.

S. Iohannes.

CAP. 15. Post 40 dierum ieiunium in deserto, Christus tentatus à Satana
vincit. Matth. Cap. 4. * 14. Marc. Cap. 1. * 14. Luc. Cap. 4. * 14.

S. Matthæus.

Tunc Iesus ductus
est in desertum à
Spiritu, vt tenta-
retur à Diabolo.
Et cū ieiunasset 40.
diebus & 40. noctibus,
postea esuriit. Et acce-
dens tentator dixit ei, Si
filius Dei es, dic vt lapi-
des isti panes fiant. Qui
respōdens dixit, Scriptū
est, Non in solo pane vi-
uit homo, sed in omni
verbo quod procedit de
ore Dei. Tunc assumpit
eū diabolus in sanctā ci-
uitatē, & statuit eū super
pinnaculū tēpli, & dixit
ei, Si filius Dei es, mitte
te deorsum. Scriptum est
enim, Quia angelis suis

S. Marcus.

Et statim
Spiritus
expulit eū
in desertū.
Et erat in
deserto 40.
diebus, &
40. nocti-
bus, & ten-
tabatur à
Satana. e-
rat q; cum
bestijs, &
Angeli mi-
nistrabant
illī. * 23.

S. Lucas.

IESVS autē plenus Spi-
ritu Sancto, regressus
est à Iordane, & age-
batur in Spiritu in de-
serto, diebus 40. & ten-
tabatur à diabolo. Et ni-
hil māducauit in diebus
illis, & consummatis illis
esuriit. Dixit autē illi dia-
bolus, Si filius Dei es, dic
lapidi huic vt panis fiat.
Et respōdit ad illū Iesus,
Scriptū est, Quia non in
solo pane viuit homo,
sed in omni verbo Dei.
Et duxit illū diabolus in
montē excelsū, & ostē-
dit illi omnia regna or-
bis terræ in momēto tē-
poris, & ait illi, Tibi da-
bo potestatem hanc vni-

S. Iohannes.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>mādabit de te, & in manibus tollent te, ne fortē offendas ad lapidē pedē tuū. Ait illi Iesus rursū, Scriptum est, Nō tētabis Dominum Deum tuum.</p> <p>Iterū assūpsit eum diabolus in montem excelsum valde, & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriā eorum, & dixit ei, Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.</p> <p>Tunc dicit ei Iesus, Vade Satana, scriptū est enim, Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruiēs. Tunc reliquit eum diabolus, & ecce angeli accesserunt, & ministrabant ei. * 23.</p>		<p>uerfam, & gloriā illorū, quia mihi tradita sunt, & cui volo, do illa. Tu ergo si adoraueris coram me, erūt tua omnia. Et respōdens Iesus, dixit illi, Scriptum est, Dominū Deū tuum adorabis, & illi soli seruiēs. & duxit illum in Ierusalē, & statuit eū super pinnā tēpli, & dixit illi, Si filius Dei es mitte te hinc deorsum. Scriptū est enim, quōd Angelis suis mandauit de e, vt conseruent te, & quia in manibus tollēt te, ne fortē offendas ad lapidē pedē tuum. Et respondens Iesus, ait illi, Dīctum est, Non tentabis Dominum Deum tuum. Et cōsummata omni tētatione, diabolus recessit ab illo, vtque ad tempus. * 23.</p>	

CAP. 16. Iohannes publicē testatur de Christo. Iohan. Cap. 1. * 3.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
			<p>Iohannes testimonium perhibet de ipso, & clamat dicēs, Hic erat quem dixi, Qui post me venturus est, ante me factus est, quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia, quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Deum nemo vidit vnquam: vnigenitus Filius, qui est in sinu Patris, ipse enarrauit. Et hoc est testimonium</p>

S. Matthæus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

testimonium Iohannis, quando miserunt Iudei
 ab Ierosolymis sacerdotes & Leuitas ad
 eum, ut interrogaret eum, Tu quis es? Et
 confessus est, & non negavit, & confessus
 est, Quia non sum ego Christus. Et inter-
 rogauerunt eum, Quid ergo? Elias es tu?
 Et dixit, Non sum. Propheta es tu? et re-
 spōdit, Non. Dixerunt ergo ei, Quis es, ut
 respōsum demus his qui miserunt nos?
 quid dicis de teipso? Ait, Ego vox cla-
 mātis in deserto, dirigite viam Domini, si-
 cut dixit Isaias Propheta, Et qui missi
 fuerāt, erāt ex Pharisæis. Et interroga-
 uerunt eum, & dixerunt ei, Quid ergo
 baptizas, si tu non es Christus, neque
 Elias, neque Propheta? Respōdit eis Ioh-
 hānes, dicēs, Ego baptizo in aqua: me-
 dius autem vestrum stetit quē vos nescitis.
 Ipse est qui post me venturus est, qui ante
 me factus est: cuius ego non sum dignus
 ut solua eius corrigiam calceamenti. Hæc
 in Bethania facta sunt trans Iordanem,
 ubi erat Iohannes baptizans. Altera die
 vidit Iohannes Iesum venientē ad se, &
 ait, Ecce agnus Dei, ecce qui tollit pec-
 catum mundi. Hic est de quo dixi, Post
 me venit vir, qui ante me factus est, quia
 prior me erat, & ego nesciebam eum, sed ut
 manifestetur in Israël, propterea veni
 ego in aqua baptizans. Et testimonium
 perhibuit Iohānes dicēs, Quia vidi spiri-
 ritū descendentē quasi columbā de cæ-
 lo, & mansit super eum. Et ego nesciebam
 eum, sed qui misit me baptizare in aqua,
 ille mihi dixit, Super quē videris spiri-
 tū descendentē & manentē super eum, hic
 est qui baptizat in Spiritu sancto. Et
 ego vidi: & testimonium perhibui, quia
 hic est filius Dei. * 17.

CAP. 17. Christum à Iohanne demonstratum Discipuli quinque incipiunt agnoscere & sequi. Iohan. Cap. 1. * 16.

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

ALtera die iterum stabat Iohannes, & ex discipulis eius duo. Et respiciens Iesum ambulatē, dicit, Ecce Agnus Dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentē, & secuti sunt Iesum. Cōuersus autē Iesus, & videns eos sequētes se, dicit eis, Quid quæritis? Qui dixerunt ei, Rabbi (quod dicitur interpretatum Magister) vbi habitas? Dicit eis, Venite & videte. Venerunt, & viderunt vbi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora autē erat quasi decima. Erat autem Andreas frater Simōnis Petri vnus ex duobus qui audierant à Iohanne, & sequuti fuerāt eum. Inuenit hic primū fratrem suum Simōnem, & dicit ei, Inuenimus Messiam, quod est interpretatum Christus, & adduxit eum ad Iesum. Intuitus autē eum Iesus, dixit, Tu es Simon filius Iona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus. In crastinū voluit exire in Galileā: & inuenit Philippam, Et dicit ei Iesus, Sequere me. Erat autē Philippus à Bethsaida, ciuitate Andree & Petri. Inuenit Philippus Nathanael, & dicit ei, Quē scripsit Moyses in lege & Prophete, inuenimus Iesum filiū Ioseph, à Nazareth. Et dixit ei Nathanael, A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus, Veni, & vide. Vidit Iesus Nathanael venientem ad se, & dicit de eo, Ecce verē Israelita, in quo dolus non est. Dicit ei Nathanael, Vnde me nosti? Respondit Iesus, & dixit ei, Prius quàm te Philippus

vocaret

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. Respondit ei Nathanael, & ait, Rabbi, tu es filius Dei, tu es rex Israël. Respondit Iesus, & dixit ei, Quia dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis: maius his videbis. Et dicit ei, Amen, amen dico vobis, videritis cælum apertum, & angelos Dei ascendentes & descendentes, supra Filium hominis. * 18.

CAP. 18. Nuptia in Cana Galilæe, in quibus Christus aquam in vinum conuertit, quod initium fuit signorum ab eo editorum. Iohan. Cap. 2. * 17.

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilæe: & erat mater Iesu ibi. Vocatus est autem & Iesus & discipuli eius ad nuptias. Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum, Vinum non habet. Et dicit ei Iesus, Quid mihi & tibi est mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater eius ministris, Quodcumque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapidee hydriæ sex positæ secundum purificationem Iudæorum, capiètes singulæ metretas binas vel ternas. Dicit eis Iesus, Implete hydrias aqua. Et impleuerunt eas usque ad summum. Et dicit eis Iesus, Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustavit architriclinus, aquam vinum factam, & non sciebat unde esset, ministri autem sciebant qui hauserat aquam: vocat spiritum architriclinus, & dicit ei, Omnis homo primum bonum vinum ponit, et cum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est. Tu autem seruasti bonum vinum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilæe, & manifestavit gloriam suam, & crediderunt in eum discipuli eius. * 19

CAP. 19.

CAP. 19. Festo Paschali Iesus ex zelo domus Dei eum comedente, eiecit e templo
vendentes & ementes. Et occulit mortem & resurrectionem suam
Iudeis præsificat. Iohan. Cap. 2. *18.

S. Mattheus

S. Marcus.

S. Lucas.

POST hoc descendit Capharnaum ipse & Mater eius, & fratres eius, & Discipuli eius: & ibi manserunt non multis diebus. Et propè erat Pascha Iudeorum, & ascendit Iesus Ierosolyma: & inuenit in Templo vendentes boues & oves & colubas, & numularios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit de Templo, oves quoque & boues, & numulariorum effudit, & mensas subuertit. Et his qui colubas vendebant, dixit, Auferte ista hinc, & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis. Recordati sunt verò discipuli eius quia scriptum est: Zelus domus tue comedit me. Responderunt ergo Iudei, & dixerunt ei, Quod signum ostendis nobis quia hæc facis? Respondit Iesus, & dixit eis, Soluite Templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo Iudei, Quadraginta & sex annis edificatum est Templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de Templo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli eius, quia hoc dicebat, & crediderunt scripturæ & sermoni quem dixit Iesus. Cum autem esset Ierosolymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine eius, videtes signa eius que faciebat. Ipse autem Iesus non credebat semetipsum eis, eò quod ipse nosset omnes, & quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine. *20.

D

CAP. 20.

CAP. 20. Colloquium Christi nocturnum cum Nicodemo de regeneratione ex
aqua & Spiritu. Iohā. Cap. 3. * 19.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

ERat aut̄ homo ex Phariseis, Nicodemus nomine, princeps Iudeorum. Hic venit ad Iesum nocte, & dixit ei, Rabbi, scim⁹ quia à Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere que tu facis, nisi fuerit Deus cū eo. Respondit Iesus, & dixit ei: Amē, amen dico tibi, nisi quis natus fuit denuo, nō potest videre regnū Dei. Dicit ad eum Nicodemus, Quomodo potest homo nasci, cū sit senex? nūquid potest in ventrem matris sue iterū introire, & nasci? Respondit Iesus, Amen, amē dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, nō potest introire in Regnum Dei. quod natū est ex carne, caro est: & quod natū est ex Spiritu, spiritus est. nō mireris, quia dixi tibi, oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat, & vocē eius audis, sed nescis vnde veniat, & quō vadat: sic est omnis qui natus est ex Spiritu. Respondit Nicodemus, & dixit ei, Quomodo possunt hæc fieri? Respondit Iesus, & dixit ei: Tu es Magister in Israël, & hæc ignoras? Amen, amē dico tibi, quia quod scim⁹ loquimur, & quod vidimus testamur, & testimoniū nostrū nō accipitis. Si terrena dixi vobis, & nō creditis: quomodo si dixerō vobis celestia, credetis? Et nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis qui est in cælo. Et sicut Moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exaltari oportet Filiū hominis, vt omnis qui credit in ipsum, nō pereat, sed habeat vitā æternam. Sic enim Deus dilexit mundū, vt Filiū suū vnigenitū daret: vt omnis qui credit

S. Matthæus. S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

ante illū. Qui habet spōsam, sponsus est; amicus autē sponsi qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocē spōsi. Hoc ergo gaudiū meum impletū est. Illum oportet crescere, me autem minui. Qui de sursum venit, super omnes est. Qui est de terra, de terra est, & de terra loquitur. Qui de cælo venit, super omnes est. Et quod vidit & audiuit, hoc testatur, & testimonium eius nemo accipit. Qui accepit eius testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur. nō enim ad mensurā dat Deus spiritū. Pater diligit Filiū, & omnia dedit in manu eius. Qui credit in Filiū, habet vitā æternam: qui autē incredulus est Filio, nō videbit vitam, sed ira Dei manet super eum. *23.

CA P. 22. Iohannes Baptista ab Herode in vincula propterea conijcitur, quod turpem illius incastrū liberè reprehenderet. Matth. 14. *56. Mar. 6. *56. Luc. 3. *13.

S. Matthæus.

Herodes enim tenuit Iohannem, & alligavit eū, & posuit in carcerem propter Herodiadē uxorem fratris sui. Dicebat enim illi Iohānes, Nō licet tibi habere eam. Et volēs illum occidere, timuit populū: quia sicut Prophetam eum habebant. *56.

Iste enim Herodes misit ac tenuit Iohannē, & vinxit eū in carcerē propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui, quia duxerat eā. Dicebat enim Iohānes Herodi, Nō licet tibi habere uxore fratris sui. Herodias autē insidiabatur illi, & volebat occidere eū, nec poterat. Herodes enim metuebat Iohannē, sciēs eū virū iustū & sanctū: & custodiebat eū, & audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat. *56.

Herodes autē tetrarcha cū corripere tur ab illo de Herodiade uxore fratris sui, & de oibus malis quæ fecit Herodes, adiecit & hoc sup oia & inclusit Iohannē in carcerem. *14.

S. Iohannes.

C A P. 23. Iohanne in custodiam tradito, Iesus à Iudæa in Galilæam rediens per Samariam colloquitur cum Muliere Samaritana ad fontem Iacobi, quam cum alijs Samaritanis ad creëndū in se prædicatione sua inducit.
 Matth. 4. *15. Mar. 1. *15. Luc. 4. *15. Iohan. 4. *21.

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

CVM autē audisset Iesus, quod Iohannes traditus esset, secessit in Galilæam, & relicta ciuitate Nazareth, uenit & habitauit in Capernaum maritima, in finibus Zabulon & Nephthali, ut adimpletetur quod dictū est per Isaiā Prophetā, Terra Zabulon & terra Nephthali, via maris trans Iordanē Galilææ gentiū, populus qui sedebat in tenebris,

POST quā autē Iohannes uenit Iesus in Galilæam, prædicans Euangeliū regni Dei, & dicens, Quoniam impletū est tempus, & appropinquauit regnū Dei: poenitemini, & credite Euangeliō. *26.

Et regressus est Iesus in uirtute Spiritus in Galilæam, & fama exijt per uniuersam regionē de illo. Et ipse docebat in Synagogis eorum, & magnificabatur ab omnibus. *54.

VT ergo cognouit Iesus, quia audierūt Pharisei quod Iesus plures discipulos facit, & baptizat, quā Iohannes, (quanquā Iesus non baptizaret sed discipuli eius) reliquit Iudæam, & abiit iterū in Galilæam. Oportebat autē eum transire per Samariam. Venit ergo in ciuitatē Samarię quę dicitur Sichar, iuxta prædiū quod dedit Iacob, Ioseph filio suo. Erat autē ibi fons Iacob. Iesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontē. Hora erat quasi sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquā. Dicit ei Iesus, Da mihi bibere. Discipuli enim eius abierāt in ciuitatē, ut cibos emerēt. Dicit ergo mulier illa Samaritana: Quomodo tu Iudæus cū sis, bibere à me possis, quę sum mulier Samaritana? nō enim cōiuntur Iudæi Samaritanis. Respondit Iesus, & dixit ei: Si scires donū Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mihi bibere: tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquā uiuā. Dicit ei mulier, Domine, neque in quo haurias habes, & puteus altus est: unde habes aquā uiuam? Nūquid tu maior es patre nostro Iacob, qui dedit nobis puteū, & ipse ex eo bibit, & filij eius, & pecora eius? Respondit Iesus, & dixit ei, Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum, qui autē biberit ex aqua quā ego dabo ei, nō sitiet in æternū, sed aqua quā ego dabo ei.

D 3

S. Mattheus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

vidit lucē
magnā: &
sedentibus
in regione
vmbre mor-
tis, lux orta
est eis. Ex-
inde cœpit
Iesus præ-
dicare, &
dicere, Pœ-
nitentiam
agite: ap-
propinqua-
bit enī re-
gnum cœ-
lorū. * 26.

ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam
æternam. Dicit ad eū mulier, Domine,
da mihi hanc aquā, vt nō sitiā: neq; ve-
niā huc haurire. Dicit ei Iesus, Vade, vo-
ca virum tuum, & veni huc. Respondit
mulier, & dixit, Nō habeo virum. Dicit
ei Iesus, Bene dixisti, quia nō habeo vi-
rum. quinq; enim viros habuisti, & nūc
quē habes, nō est tuus vir. hoc verē di-
xisti. Dicit ei mulier, Domine, video
quia Propheta es tu. Patres nostri in
monte hoc adorauerunt, & vos dicitis,
quia Ierofolymis est locus vbi adorare
oportet. Dicit ei Iesus, Mulier, crede
mihi, quia veniet hora, quando neq; in
mōte hoc, neq; in Ierofolymis adorabi-
tis Patrem. Vos adoratis quod nescitis:
nos adoram⁹ quod scimus, quia salus ex
Iudeis est. Sed venit hora, & nunc est,
quādo veri adoratores adorabūt Patrē
in spiritu & veritate. Nā & Pater tales
querit, qui adorēt eū. Spiritus est Deus,
& eos qui adorāt eum, in spiritu & ve-
ritate oportet adorare. Dicit ei mulier,
Scio quia Messias venit, q̄ dicitur Chri-
stus: cum ergo venerit, ille nobis annūti-
abit oīa. Dicit ei Iesus, Ego sum qui lo-
quor tecū. Et cōtinuō venerūt discipuli
eius: & mirabātur, quia cū muliere lo-
quebatur. Nemo tamē dixit, Quid que-
ris, aut quid loqueris cum ea? Reliquit
ergo hydriā suā mulier, & abiit in ciui-
tatē, & dicit illis hominibus, Venite, &
videte hominē qui dixit mihi oīa quæ-
cunque feci. nunquid ipse est Christus?
Exierunt ergo de ciuitate, & veniebant
ad eum. Intereā rogabāt eum discipuli,
dicentes,

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

diceres, Rabbi, manduca. Ille autē dixit eis, Ego cibū habeo māducare quē vos nescitis. Dicebāt ergo discipuli adinui-
cem, Nunquid aliquis attulit ei mādu-
care? Dicit eis Iesus, Meus cibus est vt
faciā voluntatem eius qui misit me, vt
perficiā opus eius. Nōne vos dicitis,
quōd adhuc quatuor mēses sunt; & mes-
sis venit? Ecce dico vobis, leuate oculos
vestros, & videte regiones, quia albæ
sunt iā ad messem Et qui metit, merce-
dem accipit, & cōgregat fructū in vitam
æternā: vt & qui seminat, simul gaudeat
& qui metit. In hoc enim est verbū ve-
rum: quia alius est qui seminat, & alius
est qui metit. Ego misi vos metere quod
vos nō laboratis: alij laborauerunt, &
vos in labores eorum introistis. Ex ci-
uitate autē illa multi crediderūt in eum
Samaritanorū, propter verbū mulieris
testimoniū perhibētis, Quia dixit mihi
omnia quæcunque feci. Cū venissent
ergo ad illū Samaritanī, rogauerūt eum
vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies.
Et multō plures crediderūt propter ser-
monem eius. Et mulieri dicebāt, Quia
iam non propter tuā loquelā credimus.
Ipsi enim audiimus, & scimus quia hic
est verē saluator mundi. Post duos au-
tem dies exijt inde: & abiit in Galilæam.
Ipse enim Iesus testimonium perhibuit
quia Propheta in sua patria honorem
non habet. Cū ergo venisset in Ga-
lilæam, exceperunt eum Galilæi, cū
omnia vidissent quæ fecerat Ierosoly-
mis in die festo: & ipsi enim venerant
ad diem festum. *24.

CAP. 24.

CAP. 24. Reguli cuiusdam filius febriliter laborans verbo Christi sanatur. iohann. 4. * 23.

S. Mattheus. S. Marcus. S. Lucas.

Venit ergo iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam Regulus, cuius filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum audisset, quia Iesus adveniret à Iudæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogabat eum, ut descenderet & sanaret filium eius. incipiebat enim mori. Dixit ergo Iesus ad eum, Nisi signa & prodigia videritis, non creditis. Dicit ad eum Regulus, Domine, descende prius quam moriatur filius meus. Dicit ei Iesus, Vade, filius tuus vivit. Credit homo sermone quem dixit ei Iesus, & ibat. Iam autem eo descendente, serui occurrerunt ei, & nuntiauerunt dicentes, quia filius eius viveret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit. Et dixerunt ei, Quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognovit ergo pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei Iesus, Filius tuus vivit. & credidit ipse & domus eius tota. Hoc iterum secundum signum fecit Iesus, cum venisset à Iudæa in Galilæam. * 36.

CAP. 25. Christus circumit totam Galilæam docens & predicans Euangelium, & morbos omnes atque languores sanans, unde fama nominis eius ubique diffunditur. Matth. Cap. 4. * 15.

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET circumibat Iesus totam Galilæam, docens in Synagogis eorum, & predicans Euangelium regni, & sanans omnem languorem & omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio

<p><i>S. Matthæus.</i> opinio eius in totâ Syriâ. & obtulerunt ei omnes malè habentes, variis lãguoribus & tormētis cõprehensos, & qui dẽmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curauit eos: & secutæ sunt eũ turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Ierosolymis, & de Iudæa, & de trans-Iordanem. * 39.</p>	<p><i>S. Marcus.</i></p>	<p><i>S. Lucas.</i></p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
---	--------------------------	-------------------------	----------------------------

CAP. 26. Christus docet populum è nauis Simonis. Capitur magna multitudo pisciũ, & piscatores quatuor à Christo è nauibus euocati, statim sequuntur eum. Mat. 4. * 23. Mat. 1. * 23. Luc. 5. * 28.

<p><i>S. Matthæus.</i></p>	<p><i>S. Marcus.</i></p>	<p><i>S. Lucas.</i></p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
<p>Ambulans autem Iesus iuxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Symonem qui vocatur Petrus, & Andream fratrem eius, mittentes rete in mare (erant enim piscatores) & ait illis: Venite post me: & faciam vos fieri piscatores hominum. At illi continuo</p>			
<p>ET præteriens secus mare Galilææ, stans secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naues stantes secus stagnum: piscatores autem descenderant, & lauabant retia. Ascendens autem in vnam nauem quæ erat Simonis, rogauit eum à terra reducere eum qui vocatur Petrus, & Andream fratrem eius, mittentes rete in mare ad Simonem, (erant enim retia vestra in capturâ. Et respondens Simon, dixit illi, Præceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluderunt pisciũ multitudinem copiosam, rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt sociis qui erant in alia naui, vt veniret & adiuarèt eos. Et venerunt & impleuerunt ambas nauiculas, ita vt mergerentur. Quod cum videret Simon Petrus, prõcidit ad genua Iesu, dicens, Exi à me, quia homo peccator sum Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui</p>			
<p>E cum</p>			

<p><i>S. Matthæus.</i> relictis retibus secuti sunt eū. Et pcedens inde, vidit alios duos fratres, Iacobū Zebedæi & Iohānem fratrem eius in naui eū Zebedæo patre eorū, reficiētes retia sua: & vocavit eos. Illi autē statim relictis retib. & patre, secuti sūt eū. *25</p>	<p><i>S. Marcus.</i> de pusillum, vidit Iacobum Zebedæi & Iohannem fratrem eius, & ipsos componētes retia in naui: & statim vocavit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in naui cum mercenarijs, secuti sunt eum. *27.</p>	<p><i>S. Lucas.</i> cū illo erāt, in captu rapiscū quā ceperāt. Similiter autē Iacobū & Iohānem filios Zebedæi, qui erāt socij Simonis. Et ait ad Simonē Iesū, Noli timere: ex hoc iam hoies eris capiēs. Et subductis ad terrā nauibus, relictis oibus secuti sunt eū. *44.</p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
---	--	--	----------------------------

CAP. 27. Obsessus à Dæmone in Synagoga liberatur. *Mat. 12. 26. Luc. 4. 34.*

<p><i>S. Matthæus.</i> ET ingrediūtur Capharnaū: & statim sabbathis ingressus in synagogam, docebat eos, Et stupebāt super doctrina eius. erat enī docēs eos quasi potestate habens, & nō licit scribē. Et erat in synagoga eorū, homo in spiritu immūdo: & exclamavit, dicēs, Quid nobis & tibi Iesu Nazarene, venisti perdere nos? scio qui sis. Sanctus Dei. Et cōminatus est ei Iesus, dicēs, Obmutesce, & exi de hoie. Et discerpēs eū spiritus immūdos, & exclamās voce magna, exiit ab eo. Et mirati sūt oēs: ita vt cōquiret inter se dicētes: quid nā est hoc? quē nā doctrina hęc noua: quia in potestate etiā spiritibus immundis</p>	<p><i>S. Marcus.</i> ET ingrediūtur Capharnaū: & statim sabbathis ingressus in synagogam, docebat eos, Et stupebāt in doctrina eius: quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens dæmoniū immūdū & exclamavit voce magna, dicēs, Sine, quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te qui sis, Sanctus Dei. Et increpavit illū Iesus, dicēs, Obmutesce, & exi ab eo. Et cū picisset illū dæmonium in medium, exiit ab illo, nihilq; illum nocuit. Et factus est pauper in omnibus, & colloquebātur ad inuicem, dicentes, Quod est hoc verbum, quia in potestate & virtute imperat immundis</p>	<p><i>S. Lucas.</i> ET descēdit in Capharnaū ciuitatē Galilee: ibiq; docebāt illos sabbathis. Et stupebāt in doctrina eius: quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens dæmoniū immūdū & exclamavit voce magna, dicēs, Sine, quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te qui sis, Sanctus Dei. Et increpavit illū Iesus, dicēs, Obmutesce, & exi ab eo. Et cū picisset illū dæmonium in medium, exiit ab illo, nihilq; illum nocuit. Et factus est pauper in omnibus, & colloquebātur ad inuicem, dicentes, Quod est hoc verbum, quia in potestate & virtute imperat immundis</p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
---	--	---	----------------------------

S. Mathæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
	mundis imperat, & obediunt ei? Et processit rumor eius statim in oem regionem Galilææ. * 27.	mundis spiritibus, & exiit. Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis. * 28.	

CAP. 28. Socrus petri a febre, & alij multi a varijs morborum generibus liberantur. Christus secedit in solitudinem precandi gratia, docet in synagoga Galilææ, & dæmonia eijcit. Mat. 8. * 45. Mar. 1. * 27. Luc. 4. * 27.

S. Mathæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET cū venisset Iesus in domum Petri, vidit socrum eius iacentem & febricitatem & tetigit manum eius, & dimisit eam febris, & surrexit, et ministrabat ei. Vespere autem facto, obtulerunt ei multos dæmonia ha-</p>	<p>ET protinus egredientes de synagoga, venerunt in domū Simonis & Andreæ cum Iacobo & Iohanne. Decūbebat autē socrus Simonis febricitans: & statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eā apprehēsa manu eius: & continuo dimisit eam febris, & ministrabat eis. Vespere autem facto cū occidisset sol, afferebant ad eum omnes male habentes & dæmonia habentes: & erat omnis ciuitas congregata ad ianuā. Et curauit multos qui vexabantur varijs languoribus: & dæmonia multa eiiciebat, & nō sinebata loqui quoniā sciebāt eū. Et diluculo valde surgēs egressus abiit in desertū locum: ibiq; orabat. Et profecutus est eū Simō, & qui cum illo erant. Et cū inuenissent eum,</p>	<p>Surgēs autem Iesus de synagoga, introiuit in domū Simonis. Socrus autē Simonis tenebatur magnis febribus: & rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam imperauit febri: & dimisit illam. Et continuo surgens, ministrabat illis. Cū autem sol occidisset, omnes qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponēs curabat eos. Exhibāt autem dæmonia a multis, clamantia & dicentia, Quia tu es filius Dei. & increpans nō sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum. Facta autem die, egressus ibat in desertum locum: & turbæ requirebant eum, & venerunt vsque ad ipsum: & detinebant illum ne discederet ab eis. Qui-</p>	

E 2

<p><i>S. Matthæus.</i> bentes: & eiiciebat spi- ritus verbo: & omnes male habentes cura- uit: vt adimpleretur quod dictum est per Itaiam prophetam di- centem, Ipse infirmita- tes nostras accepit: & ægotationes porta- uit. * 29.</p>	<p><i>S. Marcus.</i> dixerunt ei: Quia om- nes quærunt te. Et ait illis, Eamus in proxi- mos vicos & ciuita- tes, vt & ibi prædicê: ad hoc enim veni erat prædicans in sy- nagogis eorum, & in omni Galilæa: & dex- monia eiiciens. * 44.</p>	<p><i>S. Lucas.</i> bus ille ait, Quia & alijs ciuitatibus oportet me euan- gelizare regnum Dei: quia ideo mis- sus sum. Et erat prædicans in syna- gogis Galilææ. * 26.</p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
---	---	--	----------------------------

CAP. 29. Tres reprehenduntur à Christo, quòd non quomodo oportuit, vo-
luerint ipsum sequi. Matth. Cap. 8. * 28. Luc. Cap. 9. * 76.

<p><i>S. Matthæus.</i> Videns autem Ie- sus turbas multas circum se, iussit ire trans fretum. Et accedens vnus scriba, ait illi, Magister, sequar te, quocunque ieris. Et di- xit ei Iesus, Vulpes fo- ueas habent, & volucres cæli nidos: filius autem hominis non habet vbi caput reclinet. Alius autem de discipulis eius ait illi, Domine, permit- te me primùm ire, & se- pelire patrem meum. Ie- sus autem ait illi, Seque- re me, & dimitte mor- tuos sepelire mortuos suos. * 30.</p> <p style="text-align: right;">CAP. 30.</p>	<p><i>S. Marcus.</i></p> <p><i>S. Lucas.</i> Factum est autem: ambu- lantibus illis in via, dixit quidam ad illum, Sequar te quocumque ieris. Dixit illi Iesus, Vul- pes foueas habent, & vo- lucres cæli nidos: filius autem hominis non habet vbi caput reclinet. Ait autem ad alterum, Sequere me. Ille autem dixit, Domi- ne, permittite mihi primùm ire, & sepelire patrem meum. Dixitque ei Iesus, Sine vt mortui sepeliatur mor- tuos suos: tu autem vade, annuntia regnum Dei: Et ait alter, Sequar te Domine, sed permittite mihi primùm renuntiare his qui domi- sunt. Ait ad illum Iesus, Ne- mo mittens manum suam ad aratum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei. * 83.</p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
---	---	----------------------------

CAP. 30. Tempestatem in mari ortam Christus verbo sedat.
 Matth. 8. * 29. Mar. 4. * 52. Luc. 8. * 50.

S. Matthæus.
ET ascendente eo in nauiculam, secuti sunt eum discipuli eius: & ecce motus magnus factus est in mari, ita ut nauicula operiretur fluctibus, ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad eum, & suscitauerunt eum, dicentes, Domine, salua nos, perimus. Et dicit eis: quid timidi estis modicæ fidei? Tunc surgens imperauit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt dicentes, Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei? * 31.

S. Lucas.
ET ait illis in illa die, cum sero esset factum, Transeamus eam. Et dimittentes turbam, assumunt eum ita ut erat in naui: & aliarum naues erant cum illo. Et facta est procella magna venti, & fluctus mittebat in nauim, ita ut impleretur nauis. Et erat ipse in puppi super ceruicem dormiens: & excitant eum, & dicunt illi, Magister, non ad te pertinet quia perimus? Et exurgens comminatus est vento, & dixit mari, Tace, obmutesce. Et cessauit ventus: & facta est tranquillitas magna. Et ait illis, Quid timidi estis? necdum habetis fidem? Et timuerunt timore magno: & dicebant ad alterutrum, Quis, putas, est iste, quia & ventus & mare obediunt ei? * 31.

S. Marcus.
Factum est autem in vna dierum: & ipse ascendit in nauiculam, & ait discipuli eius, & ait ad illos, Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt. Et nauigantibus illis obdormiuit: & descendit procella venti in stagnum, & complebantur, & periclitabantur. Accedentes autem suscitauerunt eum, dicentes, Præceptor, perimus. At ille surgens, increpauit ventum & tempestatem aquæ: & cessauit, & facta est tranquillitas. Dixit autem illis, Vbi est fides vestra? Qui timentes, mirati sunt adinuicem, dicentes, Quis, putas, hic est, quia & ventis & mari imperat, & obediunt ei? * 31.

S. Iohannes.

CAP. 31. Legio dæmoniorū ē duobus hominibus delecta ingreditur in porcos, eosq;
in mare precipites agit. Mat. 8. 30. Mar. 5. 30. Luc. 8. 30.

S. Martheus.

ET cūm venisset trans fretum in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo habentes demonia, de monumentis exeuntes, sæui nimis, ita ut nemo posset transire per viam illam. Et ecce clamauerunt dicentes: quid nobis et tibi Iesu fili Dei? Venisti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longe ab illis grex multorum porcorum pascens. Dæmones autem roga-

S. Marcus.

ET venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum. Et exeuntes ei de navi, statim occurrunt ei de monumentis homo in spiritu immundo, qui domicilium habebat in monumentis. & neque catenis iam quisquam poterat eum ligare: quoniam sæpe compedibus & catenis vincitus, dirupisset catenas, & compedes cominuisset. & nemo poterat eum domare, & semper die ac nocte in monumentis & in montibus erat, clamans & concidens se lapidibus. Videns autem Iesum à longe, cucurrit & adorauit eum: & clamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi Iesu fili dei altissimi? adiuro te per Deum ne me torqueas. Dicebat enim illi, Exi spiritus immunde ab homine. Et interrogabat eum, Quod tibi nomen est? Et dicit ei, Legio mihi nomen est: quia multi sumus. Et deprecabatur eum multum, ne se expelleret extra regionem. Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus pascens. Et deprecabatur

S. Lucas.

ET nauigauerunt ad regionem Gerasenorum, quæ est contra Galilæam. Et cūm egressus esset ad terram, occurrunt illi vir quidam qui habebat dæmonium iam temporibus multis, & vestimento non induebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis. Is ut vidit Iesum, præcidit ante illum: & exclamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi est Iesu fili Dei Altissimi? obsecro te ne me torqueas. Præcipiebat enim spiritui immundo ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vinciebatur catenis, & compedibus custoditus: & ruptis vinculis agebatur à dæmonio in deserto. Interrogauit autem illum Iesus, dicens, Quod tibi nomen est? At ille dixit, Legio, quia intrauerant dæmonia multa in eum. Et rogabant illum ne imperaret illis ut in abyssum irent. Erat autem ibi grex porcorum multorum pascens in monte, & rogabant eum

S. Iohannes.

S. Matheus.

bant eum, dicentes, Si eiicis nos, mitte nos in gregē porcorum. Et ait illis, Ite. At illi exeutes abierūt in porcos, et ecce impetu abiit totus grex per præcepsum in mare; et mortui sunt in aquis. Pastores autē fugerūt; et veniētes in ciuitatem, nuntiauerunt omnia, et de eis qui dæmonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exiit obuiā Iesu, et visio eo, rogabāt ut transfret à finibus eorum. * 32.

S. Marcus.

eum spiritus, dicentes, Mitte nos in porcos, ut in eos introcamus. Et cōcessit eis statim Iesus. Et exeutes spiritus immūdi, introierūt in porcos: & magno impetu grex precipitatus est in mare, ad duo millia, & suffocati sunt in mari. Qui autē pascebant eos, fugerunt, et nuntiauerunt in ciuitatem et in agros. Et egressi sunt videre quid esset factum; et veniunt ad Iesum, et vident illū qui à dæmonio vexabatur, sedentem, vestitum et sanæ mentis; et timuerunt. Et narrauerūt illis, qui viderant, qualiter factum esset ei qui dæmonium habuerat, et de porcis. Et rogare cœperunt eum, ut discederet de finibus eorum. Cumque ascenderet nauim, cœpit illum deprecari qui à dæmonio vexatus fuerat, ut esset cum illo, et non dimisit eum, sed ait illi, Vade in domū tuā ad tuos et annuntia illis quanta tibi Dñs fecerit, et misertus sit tuū. Et abiit et cœpit p̄dicare in Decapoli quāta sibi fecisset Iesus; et oēs mirabātur. * 34.

S. Lucas.

eum, ut permitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis. Exierunt ergo dæmonia ab homine, et intrauerūt in porcos; et impetu abiit grex per præcepsum in stagnū, et suffocatus est. Quod ut viderunt factum qui pascebant, fugerunt; & nuntiauerunt in ciuitatem et in villas. Exierunt autē videre quod factum est; et venerūt ad Iesum, et inuenerūt hominem sedentem à quo dæmonia exierant, vestitū, ac sana mente ad pedes eius, et timuerunt. Nuntiauerūt autē illis et qui viderant, quomodo sanus factus esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorū, ut discederet ab ipsis; quia magno timore tenebantur. Ipse autem ascendēs nauim, reuersus est. Et rogabat illū vir à quo dæmonia exierant, ut cum eo esset. Dimisit autem eum Iesus, dicens, Redi in domum tuam, et narra quāta tibi fecit Deus. Et abiit per vniuersam ciuitatē, p̄dicās quanta illi fecisset Iesus. * 34.

S. Iohannes.

E 4 CAP

C A P. 32. Paralyticus per regulas demissus sanatur. Matth. Cap. 9. * 32.
Mar. Cap. 2. * 44. Luc. Cap. 5. * 44.

S. Matheus.

ET ascen-
dens in
nauculā,
transfreta-
uit, & venit
in ciuitatē
suā. Etece
offerebātei
paralyticū
iacētem in
lecto. Et vi-
dens Iesus
fidē illorū,
dixit para-
lytico, Cō-
fide fili, re-
mittuntur,
tibi pecca-
ta tua. Et
ecce quidā
de scribis
dixerūt in-
tra se, Hic
blasphem-
at. Et cū
vidisset Ie-
sus cogita-
tiones eor-
um, dixit,
Ut quid co-
gitatis mala
in cordi-
bus vestris?

S. Marcus.

ET iterum intrauit Ca-
pharnaū post dies, &
auditum est quōd in do-
mo esset, & conuenerūt
multi, ita vt non caperet
neque ad ianuam, & lo-
quebatur eis verbum.
Et venerunt ad eum fe-
rentes paralyticum, qui
à quatuor portabatur.
Et cū non possent of-
ferre eum illi præ turba,
nudauerunt tectum vbi
erat. & patefaciētes sub-
miserunt grabatū in quo
paralyticus iacebat. Cū
autem vidisset Iesus fidē
illorum, ait paralytico,
Fili, dimittuntur tibi pec-
cata tua. Erant autem il-
lic quidam de Scribis fe-
dentes & cogitantes in
cordibus suis, Quid hic
sic loquitur? blasphemat
Quis potest dimittere
peccata, nisi solus Deus?
Quo statim cognito Ie-
sus spiritu suo quia sic co-
gitarent intra se, dicit il-
lis, Quid ista cogitatis in
cordibus vestris? Quid
est facilius, dicere paraly-
tico, Dimittuntur tibi

S. Lucas.

ET factum est in vna
dierum, & ipse sede-
bat docens. Et erant Pha-
risæi sedētes & legis do-
ctores qui venerāt ex om-
ni castello Galilææ, & Iu-
dææ, & Ierusalem: & vir-
tus Domini erat ad sanā-
dum eos. Et ecce viri por-
tantes in lecto hominem
qui erat paralyticus: &
quærebant eum inferre,
& ponere ante eum. Et
non inueniētes qua par-
te illum inferret præ tur-
ba, ascenderunt suprate-
ctū, & per regulas sum-
miserunt eum cum lecto
in medium, ante Iesum.
Quorum fidem vt vidit,
dixit, Homo, remittun-
tur tibi peccata tua. Et
cœperunt cogitare Scri-
bæ & Pharisei, dicentes,
Quis est hic qui loquitur
blasphemias? quis potest
dimittere peccata, nisi so-
lus Deus? Vt cognouit
autē Iesus cogitationes
eorum, respondēs, dixit
ad illos, Quid cogitatis
in cordibus vestris? Quid
est facilius dicere, Dimit-
tuntur

S. Iohannes.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes
Quid est facilius, dicere, Dimittuntur tibi peccata: an dicere, Surge & ambula? Vt autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: tunc ait paralytico, Surge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Et surrexit, & abiit in domum suam. Videntes autem turbæ, timuerunt, & glorificauerunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus. *33.	peccata: an dicere, Surge, tolle grabatū tuum & ambula? Vt autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: (ait paralytico) tibi dico, Surge, tolle grabatū tuum, & vade in domum tuam. Et statim surrexit ille: & sublato grabato abiit corā omnibus, ita vt mirarentur omnes, & honorificaret Deum, dicentes, Quia nunquā sic vidimus. *33.	tūtur tibi peccata: an dicere, Surge & ambula? Vt autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata: (ait paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectū tuū, & vade in domū tuā. Et confestim cōfurgēs corā illis tulit i quo iacebat: & abiit in domū suam, magnificans Deū. Et stupor apprehendit oēs: & magnificabāt Deū Et repleti sūt timore, dicētes, Quia vidimus mirabilia hodie. *33.	

C A P. 33. Mattheum vocat Christus, & rationemq; reddat Pharisæis & Iohannis Baptistæ discipulis, cur ipse cum peccatoribus cibum capiat, & discipuli ipsius non ieiuent. Math. 9. * 32. Marc. 2. * 32. Luc. 5. * 32.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
ET cū trāsiret inde Iesus, vidit hominē sedētem in telonio, Matthæū nomine. Et ait illi, Sequere me. Et surgēs, secutus est eū. Et factū est: discum	E T egressus est rursus ad mare: omnique turba veniebat ad eū, & docebat eos. Et cū præteriret, vidit Leui Alphæi studentem ad telonium: & ait illi, Sequere me. Et surgēs secutus est eū. Et factū est: cū accūberet in domo illius, multi publicani & peccatores simul discūbebāt cū Iesu & discipulis eius. erant enim	ET post hęc exiit, & vidit publicanum nomine Leui, sedētem ad Teloniū, & ait illi, Sequere me. Et relictis omnibus, surgēs secutus est eum, & fecit ei conuiuium magnum. Et Leui in domo sua: & erat turba multa publicanorū, & aliorū qui cum illis erāt discūbentes, Et murmurabāt Pharisei & Scribæ eorū, dicētes ad	F Disci-

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>bēte eo in domo, ecce multi publicani & peccatores veniētes discumbēbāt cum Iesu & discipulis eius. Et videntes Pharisei dicebant discipulis eius, Quare cum publicanis & peccatoribus manducat Magister vester? At Iesus audiens, ait, Non est opus valentibus medicus, sed malē habentibus. Euntē autem discite quid est, Misericordiā volo, & nō sacrificiū. Nō enim veni vocare iustos, sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli Iohānis, dicentes, Quare nos & Pharisei ieiunam⁹ frequenter: discipuli autem tui non ieiunant? Et ait illis Iesus, Nunquid possunt filij spōsi lugere, q̄ diu cum illis est sponsus? Venient autem dies, cū auferetur ab eis spōsus: & tunc ieiunabunt. Nemo autem immittit commissurā pāni rudis in vestimen-</p>	<p>multi qui & sequebatur eum. Et scribē et Pharisei videntes quā māducaret cum publicanis & peccatoribus, dicebāt discipulis eius, Quare cū publicanis & peccatoribus māducat & bibit magister vester? Hoc audito Iesus ait illis, Nō necesse habent sani, medico: sed qui malē habent. non enim veni vocare iustos, sed peccatores. Et erāt discipuli Iohānis & Pharisei ieiunantes: & veniunt, & dicunt illi, Quare discipuli Iohānis & Phariseorum ieiunāt: tui autē discipuli nō ieiunāt? Et ait illis Iesus, Nunquid possunt filij nuptiarum, quā diu spōsus cū illis est ieiunare? Quāto tempore habent secū spōsum, nō possunt ieiunare. Venient autem dies, cum auferetur ab eis spōsus: & tunc ieiunabūt in illis diebus. Nemo assumentum pāni rudis assuit vestimento veteri: alioquin</p>	<p>discipulos eius, Quare cum publicanis & peccatoribus māducatis & bibitis? Et respondens Iesus, dixit ad illos, Non egent qui sani sunt, medico, sed qui malē habent. Nō veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiā. At illi dixerunt ad eum, Quare discipuli Iohānis ieiunāt frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & Phariseorum: tui autem edunt & bibunt? Quibus ipse ait, Nunquid potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare? Venient autem dies: & cū ablat⁹ fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos, Quia nemo commissuram à nouo vestimento immittit in vestimentum vetus: alioquin & nouum rumpit, & veteri nō cōuenit cōmissura à nouo. Et nemo mittit vinum nouum in</p>	

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
mentum vetus, tollit enim plenitudinē ei⁹ à vestimento: & peior scissura fit. Neque mittunt vinum nouū in vtres veteres. alioquin rumpuntur vtres, & vinū effunditur, & vtres pereunt. Sed vinum nouum in vtres nouos mittunt: & ambo cōseruantur.* 34.	lioquin aufert supplementum nouum à veteri, & maior scissura fit. Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres: alioquin dirumpit vinū vtres, & vinum effundetur, & vtres peribunt, sed vinum nouum in vtres nouos mitti debet.* 37.	vtres veteres: alioquin rumpet vinum nouum vtres, & ipsum effundetur, & vtres peribunt, sed vinum nouum in vtres nouos mittendū est: & vtraque cōseruantur. Et nemo bibens vetus, statim vult nouum, dicit enim, Vetus melius est.* 37.	

C A P. 34. *Filia Iairi principis synagogæ excitatur, & mulier à fluxu sanguinis liberatur.* Matth. 9.* 32. Mar. 5.* 31. Luc. 8.* 31.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
H Ec illo loquēte ad eos, ecce princeps vnus accessit, & adorabat eum, dicens, Domine filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manū tuā super eā, & viuēt. Et surgens leuus, sequebatur eum, & discipulus.	E T cū trāscēdisset Ies⁹ in nauī rursū trās fretum, cōuenit turba multa ad eū, & erat circa mare. Et venit quidā de archisynagogis nomine Iairus: & vidēs eū, prostratus pedes eius, & deprecabatur eum multum, dicens, Quoniā filia mea in extremis est, Veni, impone manū super eā, vt salua sit & viuāt. Et abiit cū illo, & sequebatur eū turba multa, & cōprimebāt eū. Et mulier quę erat in pfluuio sanguinis annis duodecim, & fuerat multa ppressa à cōpluribus medicis, & erogauerat oīa sua, nec quicquā profecerat, sed magis deterius habebat: cū audisset de Iesu, venit in turba retrō, &	F Actum est autē, cū rediisset Iesus, excepit illum turba. erant autem omnes expectātes eum. Et ecce venit vir cui nomen Iairus, & ipse princeps synagogæ erat: & cecidit ad pedes Iesu, rogās eum vt intraret in domū eius, quia vnica filia erat ei fere annorum duodecim, & hęc moriebatur. Et contigit, dum iret, à turbis comprimebatur. Et mulier quędam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quę in medicos erogauerat omnem substantiam suam, nec ab vilo potuit curari: accessit retrō, & tetigit fimbriam vestimenti eius: & confestim stetit fluxus	

S. Matthæus.

& discipu-
li eius.Et ecce mu-
lier, quæ
sanguinis
fluxum pa-
tiebatur
duodecim
annis, acce-
sit retrò, &
tetigit fim-
briam vesti-
menti eius.Dicebat e-
nim intrase, Si tetige-
ro tantumvestimentum
verò timens &
tremens, sci-
ens quod factum
esset in se-
ro. At Ie-

sus conuer-

sus & vi-

dens eam,

dixit, Cõfi-

de filia, si-

des tua te

saluam fe-

cit. Et salua

facta est mu-

lier ex illa

hora. Et dice-

batur, ait archi-

synagoga,

Noli timere:

tatum, & salua
erit. Et cum
venisset domum,
non permisit
intrare secum
quemquam, nisi
Petrum, & Iacobum,
& Iohannem,
& matrem
puellæ. Flebant
autem omnes,
& plangebant
illam. At ille
dixit, Nolite

S. Marcus.

tetigit vestimētū ei⁹. dice-
bat enī. Quia si vel vesti-
mētū eius tetigero, salua
ero. Et cõfessus liccatus est
fons sanguinis eius: &
sēsit corpore quia sanata
esset à plaga. Et statim
Iesus in semetipso cogno-
scēs virtutē quæ exierat
de illo, cõuersus ad tur-
bā, aiebat, Quis tetigit ve-
stimēta mea? Et dicebāt
ei discipuli sui, Videtur
bā cõprimētē te, & dicis,
Quis me tetigit? Et cir-
cūspiciebat videre eāquæ hoc fecerat. Mulier
enim timens & tremens, sci-
ens quod factum esset in se-
ro. At Iesus conuersus ad tur-
bā, aiebat, Quis tetigit ve-
stimēta mea? Et dicebāt
ei discipuli sui, Videtur
bā cõprimētē te, & dicis,
Quis me tetigit? Et cir-
cūspiciebat videre eāquæ hoc fecerat. Mulier
enim timens & tremens, sci-
ens quod factum esset in se-
ro. At Iesus conuersus ad tur-
bā, aiebat, Quis tetigit ve-
stimēta mea? Et dicebāt
ei discipuli sui, Videtur
bā cõprimētē te, & dicis,
Quis me tetigit? Et cir-
cūspiciebat videre eāquæ hoc fecerat. Mulier
enim timens & tremens, sci-
ens quod factum esset in se-
ro. At Iesus conuersus ad tur-
bā, aiebat, Quis tetigit ve-
stimēta mea? Et dicebāt
ei discipuli sui, Videtur
bā cõprimētē te, & dicis,
Quis me tetigit? Et cir-
cūspiciebat videre eāquæ hoc fecerat. Mulier
enim timens & tremens, sci-
ens quod factum esset in se-
ro. At Iesus conuersus ad tur-
bā, aiebat, Quis tetigit ve-
stimēta mea? Et dicebāt
ei discipuli sui, Videtur
bā cõprimētē te, & dicis,
Quis me tetigit? Et cir-
cūspiciebat videre eāquæ hoc fecerat. Mulier
enim timens & tremens, sci-
ens quod factum esset in se-
ro. At Iesus conuersus ad tur-
bā, aiebat, Quis tetigit ve-
stimēta mea? Et dicebāt
ei discipuli sui, Videtur
bā cõprimētē te, & dicis,
Quis me tetigit? Et cir-
cūspiciebat videre eā

S. Lucas.

sanguinis eius. Et ait Ie-
sus, Quis est qui me teti-
git? Negantibus autem
omnibus dixit Petrus, et
qui cum illo erant, Præ-
ceptor, turbæ te compri-
munt & affligunt, et di-
cis, Quis me tetigit? Et
dixit Iesus, Tetigit me a-
liquis. nam ego noui vir-
tutem de me exiisse.Videns autem mulier,
quia non latuit, tremens
venit, & præcudit ante pe-
des eius: & ob quam cau-
sam tetigerit eum, indica-
uit coram omni populo:
& quemadmodum con-
fessum sanata sit. At ipse
dixit ei, Filia, fides tua sal-
uam te fecit: vade in pace.Adhuc illo loquente,
venit quidam ad princi-
pem synagogæ, dicens ei,
Quia mortua est filia tua
noli vexare illum. Iesus
autem audito hoc verbo
respondit patri puellæ,
Noli timere: crede tan-
tum, & salua erit. Et
cum venisset domum, non
permisit intrare secum
quemquam, nisi Petrum,
& Iacobum, & Iohan-
nem, & matrem & ma-
trem puellæ. Flebant au-
tem omnes, & plange-
bant illam. At ille dixit,

Nolite

S. Iohannes.

S. Matheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
multuâtem dicebat, Re cedite: non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. Et cum eiecta esset turba intrauit: & tenuit manum eius. Et surrexit puella. Et exiit fama hæc in vniuersam terram illâ. * 35.	Et ingressus, ait illis, Quid turbamini & ploratis? puella nō est mortua sed dormit. Et irridebāt eū. Ipse verò eiectis oib⁹ assumit patrē et matrem puellę, & qui secūerāt, et ingrediūtur vbi puella erat iacēs. Et tens manū puellę, ait illi, Talitha cumi, qđ est interpretatū, Puella (tibi dico) surge, et cōfessū surrexit puella: & ambulabat. erat autē annorū duodecī, & obstupuerunt stupore magno. Et præcepit illis vehementer, vt nemo id sciret: & dixit dari illi manducare. * 54.	Nolite flere, non est mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum, scientes quod mortua esset. Ipse autem tenens manum eius clamauit, dicens, Puella surge. Et reuersus est spiritus eius, & surrexit continuo. Et iussit illi dare manducare. Et stupuerunt parentes eius, quibus præcepit, ne alicui dicerent quod factum erat. * 55.	

CAP. 35. Duobus cæcis visus restituitur, & ex alio demoniū mutū eijcitur, Mat. 9. 34.

S. Matheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
ET transeunte inde Iesu, secuti sunt eū duo cæci clamâtes & dicētes, Misere nostri, fili Dauid. Cum autē venisset domū, accesserūt ad eū cæci. Et dicit eis Iesus, Creditis qđ hoc possū facere vobis? Dicūt ei, Vtiq; Dñe. Tūc tetigit oculos eorū, dicēs, Secundū fidē vestrā fiat vobis. Et apti sunt oculi eorū, & cōminatus est illis Iesus, dicēs, Videte ne quis sciat. Illi autē exeūtes, diffamauerūt eū in tota terra illa. Egressis autē illis, ecce obfulerūt ei hoīem mutū, demoniū habētē. Et eiecto demonio, locut⁹ est mutus, & mirat⁹ sunt turbe, dicētes, Nunq̄ apparuit sic in Israel. Pharisei autē dicebat, in principio demoniorū eiecit demones. * 55.			

CAP.

F 3

CAP. 36. Iesus sanato ad piscinam languido, qui triginta octo annos ea infirmitate laborauerat, iubet eum sabbato tollere grabatū suum, & Iudeis id calūniantibus respōdet, eadē esse sua & patris sui opera. Ioh. 5. * 24.

S. Mattheus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Post hæc erat dies festus Iudeorū, & ascēdit Iesus Ierosolymā. Est autē Ierosolymis sup Probatia, piscina quæ cognominatur Hebraicē Bethsaida, quinque portic⁹ habēs. In his iacebat multitudo magna lāguētū, cecorū, claudorū, aridorū expectātū a quæ motū. Angelus autē Dñi descēdebat secūdūtēpus ī piscinā: et mouebatur aqua. Et q̄ prior descēdisset ī piscinā post motionē aquæ, sanus fiebat a quacūq; detinebatur infirmitate. Erat autē quidā homo ibi triginta & octo annos habēs ī infirmitate sua. Hūc cū vidisset Iesus iacētē, & cognouisset, q̄a iā multū tēpus haberet, dicit ei, Vis san⁹ fieri? Respōdit ei lāguidus, Dñe, hoiem nō habeo, vt cū turbata fuerit aqua, mittat me in piscinā: dū venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus, Surge, tolle grabatū tuū, & ambula. Et statim sanus factus est ille: & sustulit grabatū suū, & ambulabat. Erat autē sabbathū in die illo. Dicebāt ergo Iudæi, illi qui sanatus fuerat, Sabbathū est, nō licet tibi tollere grabatū tuū. Respōdit eis, Qui me sanū fecit, ille mihi dixit, Tolle grabatū tuū, & ambula. Interrogauerūt ergo eū, Quis est ille homo qui dixit tibi, Tolle grabatū tuū, & ambula? Is autē qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus enim declinavit a turba cōstituta in loco. Postea inuenit eū Iesus in tēplo, & dixit illi, Ecce sanus factus es; iā noli peccare, ne deterius tibi aliquid cōtingat. Abiit ille homo, & nuntiauit Iudæis quia Iesus

S. *Matthæus.* S. *Marcius.*S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

esset qui fecit eū sanū. Propterea p̄sequēbatur Iudei Iesum, quia hęc faciēbat in sabbatho. Iesus autē respōdit eis, Pater meus vs̄que modo operatur: & ego operor. Propterea ergo magis quērebāt eū Iudæi interficere; quia nō solū soluebat sabbathū, sed & patrē suū dicebat Deū, æqualē se faciēs Deo. Respōdit itaq; Iesus, & dixit eis, Amē, amen dico vobis, nō potest Filius à se facere quicquā, nisi qđ viderit Patrē faciētē. quęcunq; enim ille fecerit, hęc & Filius similiter facit. Pater enim diligit Filiū, & oīa demōstrat ei quę ipse facit, & maiora his demōstrabit ei opera, vt vos miremini. Sicut enim Pater suscitāt mortuos & viuificat; sic & Filius quos vult viuificat. Neq; enī Pater iudicat quenquā; sed omne iudiciū dedit Filio, vt oēs honorificent Filium, sicut honorificāt Patrē, qui nō honorificat Filiū, nō honorificat Patrē, qui misit illum. Amen, amen dico vobis, quia qui verbū meum audit, & credit ei qui misit me, habet vitam æternam. & in iudiciū non venit: sed transiet à morte in vitam. Amen, amen dico vobis, quia venit hora, & nunc est, quando mortui audient vocem Filij Dei, & qui audierint, viuēt. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso: sic dedit & Filio habere vitā in semetipso: & potestatem dedit ei etiam iudiciū facere, quia Filius hoīs est. Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua oēs qui in monumētis sunt, audiēt vocē eius, & p̄cedēt qui bona fecerunt, in resurrectionē vitę; qui verō mala egerunt, in resurrectionē iudicij. Non possum ego à meipso facere quic-

F 4 quam

S. Mathæus. S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

quã. Sicut audio, iudico: & iudiciũ meũ iustũ est, quia nõ quero voluntatẽ meã, sed voluntatẽ eius qui misit me. Si ego testimoniũ phibeo de me ipso, testimoniũ meũ nõ est verũ. Alius est qui testimoniũ phibet de me: & scio quia verũ est testimoniũ qđ phibet de me. Vos misistis ad Iohãne: & testimoniũ phibuit veritati. Ego autem nõ ab homine testimoniũ accipio: sed hec dico vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardẽs & lucẽs. Vos autem voluistis ad horã exultare in luce eius. Ego autẽ habeo testimoniũ maius Iohãne. Opera enĩ quę dedit Pater vt p̄ficiã ea ipsa opera quę ego facio, testimoniũ phibet de me quia Pater misit me, & qui misit me Pater, ipse testimoniũ phibuit de me. neq; vocem eius vnq̄ audistis, neq; speciẽ eius vidistis, & verbum eius nõ habetis in vobis manẽs: quia quẽ misit ille, huic vos nõ creditis. Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitã eternã habere: & illę sunt quę testimoniũ phibet de me: & nõ vultis venire ad me vt vitã habeatis. Claritatẽ ab hominibus nõ accipio. Sed cognoui vos quia dilectionẽ Dei nõ habetis in vobis. Ego veni in nomine Patris mei, & nõ accipitis me: si alius venerit in nomine suo, illũ accipietis. Quomodo vos potestis credere, qui gloriã ab inuicem accipitis: & gloriã, quã à solo Deo est, nõ quaritis? Nolite putare, quia ego accusaturus sim vos apud Patrẽ, est qui accusat vos, Moyses, in quo vos speratis. Si enĩ crederetis Moysi: crederetis forsità & mihi. de me enĩ ille scripsit. Si autẽ illi⁹ literis nõ creditis: quomodo verbis meis creditis? *57.

CAP. 37. Christus defendit Discipulos suos à calumnia Phariseorum, eos accusantium, quod sabbatho spicas detraherent, manibusq; fricantes gravis vescerentur, Mat. 12. * 47. Mar. 2. * 33. Luc. 6. * 33.

S. Matthæus.

In illo tēpore abiit Iesus p̄ fata, sabbatho: discipuli autē ei⁹ esuriētes cœperunt vellere spicas, & māducare. Pharisei autē vidētes, dixerunt ei, Ecce, discipuli tui faciūt qđ nō licet eis facere sabbathis. At ille dixit eis, Nō legistis quid fecerit David quādo esuriit, & qui cū eo erāt: quomodo intrauit in domū Dei, & panes propositionis comēdit, quos nō licebat ei edere, neq; his qui cū eo erāt, nisi solis sacerdotib. Aut nō legistis in lege, qđ sabbathis sacerdotes in tēplo sabbathū violant, & sine crimine sunt? Dico autem vobis, quia tēplo maior est hic. Si autē sciretis quid est, Misericordiā volo, & nō sacrificiū: nunq̄ cōdēnassetis innocentes; Dominus enim est filius hominis, etiam sabbathi. * 38.

S. Marcus.

Et factū est iterū cū sabbathis ambularet p̄ fata, & discipuli eius cœperunt progredi & vellere spicas. Pharisei autem dicebant ei, Ecce, quid faciunt sabbathis quod non licet? Et ait illis, Nunquā legistis quid fecerit David, quando necessitatem habuit, et esuriit ipse et qui cum eo erant? quomodo introiuit in domū Dei sub Abiathar principe Sacerdotum, et panes propositionis māducavit, quos non licebat māducare nisi sacerdotibus, et dedit eis qui cum eo erant. Et dicebat eis, Sabbathū propter hominem factum est: et non homo propter sabbathum. Itaque Dominus est filius hominis, etiam Sabbathi. * 38.

S. Lucas.

Factum est autē in Sabbatho secundo primo, cū transiret p̄ fata, vellebant discipuli eius spicas, et manducabant cōfricantes manibus. Quidam autem Phariseo rum, dicebant illis, Quid facitis quod non licet in sabbathis? Et respondens Iesus ad eos, dixit, Nec hoc legistis quod fecit David, cū esurisset ipse & qui cum illo erant: quomodo intrauit in domum dicit his qui cum ipso erant, quos non licet manducare nisi tantum sacerdotibus? Et dicebat illis, Quia Dominus est filius hominis, etiam sabbathi. * 38.

S. Iohannes.

G CAP.

CAP. 38. Sabbatho sanat in Synagoga manū arefactā, & Phariseos ea re offensos re-
darguit. Consilium illi ineunt cum Herodianis de Christi exitio. Ipse cū discipu-
lis ad mare secedit, et dæmonia emultis eiicit, quibus interdicit, ne eum pro-
dant, & palam fateantur. Mat. 12. * 37. Mar. 3. * 37. Luc. 6. * 37.

S. Mattheus.

ET cū inde trans-
isset, venit in syna-
gogam eorum. Et
ecce homo manum
habens aridam, & inter-
rogabant eum dicentes,
Si licet sabbathis curare?
vt accusarent eum. Ipse
autem dixit illis, Quis
erit ex vobis homo qui
habeat ouem vnā: & si
in foueam, nōne tene-
bit & leuabit eam? Quā-
tō magis melior est ho-
mo oue? Itaque licet sab-
bathis benefacere. Tunc
ait homini, Extende ma-
& restituta est sanitati si-
cut altera. Exeuntes au-
tem Pharisei, consilium
faciebant aduersus eum,
quomodo perderent eū.
Iesus autem sciens reces-
sit inde: & secuti sunt eū
multi, & curauit eos oēs:
& præcepit eis, ne mani-
festum eum facerent. Vt
adimpleretur quod di-
ctum est per Isaiam pro-
phetā, dicētē, Ecce puer
meus quē elegi, dilectus
meus in quo bene cōpla-
cuit animę meæ. Ponam

S. Marcus.

ET introiuit iterum in
synagoga: & erat i-
bi homo habens manum
aridam. Et obseruabant
eum si sabbathis curaret,
vt accusarent illum. Et
ait homini habēti manū
aridam, Surge in mediū.
Et dicit eis, Licet sabba-
this benefacere, an male?
animam saluā facere, an
perdere? At illi tacebant.
Et circūspiciens eos cū
ira, contristatus super e-
citate cordis eorum, di-
xit homini, Extende ma-
nū tuā. Et extendit: & re-
stituta est manus illi. Ex-
euntes autem Pharisei, sta-
tim cū Herodianis cōsiliū
faciebant aduersus eum
quomodo eum perderēt.
Iesus autē cum discipulis
suis secessit ad mare: &
multa turba à Galilæa &
Iudæa secuta est eū, & ab
Ierosolymis, & ab Idu-
mæa, & trās Iordanē, &
qui circa Tyrum, & Sidō-
nem, multitudo magna,
audientes quæ faciebat,
venerunt ad eum. Et di-
xit discipulis suis, vt naui-
cula sibi deseruiret, ppter
turbā, ne cōprimeret eū.

S. Lucas.

FACTū est
autē et in
alio sabba-
to, vt intra-
ret in synago-
gā, & doce-
ret. Et erat
ibi homo,
& manus
eius dextra
erat arida.
Obserua-
bāt autem
Scribæ &
Pharisei, si
in sabbatho
curaret: vt
inuenirent
vnde accu-
sarēt eū. p-
se verō scie-
bat cogita-
tiones eo-
rū: & ait ho-
mini q̄ ha-
bebat ma-
nū aridam,
Surge: &
sta in mediū.
Et surgens
stetit. Ait
autē ad il-
los Iesus,
Interrogo
vos, si licet

S. Iohannes.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
spiritum meum super eum, et iudicium geritibus nuntiabit. Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem eius. arundinem & linum fumigas non extinguet: donec accipiat ad victoriam iudicium: & in nomine eius gemitus sperabunt. *46.	multos enim sanabat, ita ut irruerent in eum ut illum tangerent quotquot habebant plagas. Et spiritus immundus cum illum videbatur, percutiebat eum: & clamabant dicentes, Tu es filius Dei. Et vehementer conminabatur eum, ne manifestarent illum. *39.	sabbathis benefacere an male; animam saluam facere, an perdere? Et circumspicentibus omnibus, dixit homini, Extende manum tuam. Et extendit: & restituta est manus eius. Ipsi autem repleti sunt invidia: & colloquebatur ad inuicem, quid nam facerent Iesu. *39.	

CAP. 39. Ascendit solus in montem: ibi post totam noctem in orando consumptans, ex discipulis suis seligit duodecim Apostolos. Et in quibus sita sit beatitudo, edisserit. Matth. 5. * 25. Mar. 3. * 38. Luc. 6. * 38.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
Ides autem turbas, accessit in montem: & cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius, & aperiens os suum, docebat eos dicens. Beati pauperes spiritu: quonia ipsorum est regnum caelorum. Beati mitis: quonia ipsi possident terram. Beati qui lugent: quonia ipsi consolabuntur. Beati qui esuriunt, & sitiunt iustitiam: quonia ipsi saturabuntur. Beati misericordes, quonia ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde: quonia ipsi Deum videbunt. Beati pacifici: quonia filij Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quonia ipsorum est regnum caelorum. Beati	ET ascendens in montem vocavit ad se quos voluit ipse: & venerunt ad eum. Et fecit ut essent duodecim cum illo: & ut mitteret eos predicare. Et dedit illis potestatem curandi infirmitates, & eorum	FACTUM est autem in illis diebus, exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei. Et cum dies factus esset, vocavit discipulos suos: & elegit duodecim ex ipsis, quos & Apostolos nominavit. Simonem quem cognominavit Petrum, & Andream fratrem eius, Iacobum & Iohannem, Philippum & Bartholomaeum, & Matthaeum & Thomam, Iacobum Alphaei, & Simonem qui vocatur Zelotes, & Iudam Iacobi & Iudam Iscariotem, qui fuit proditor. Et decessit cum illis, stetit in loco capestri, & turba discipulorum eius, & multitudo copiosa plebis ab omni Iudaea &	

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>estis cū maledixerint vobis, & psecuti vos fuerit, & dixerint omne malum aduersū vos mētiētes, ppter me: gaudete & exultate, quoniā merces vestra copiosa est in cælis. sic enī psecuti sunt pphetas, qui fuerūt ante vos. Vos estis sal terræ. Quōd si sal euauerit, ī quo salietur? ad nihilū valet vltra, nisi vt mittatur foras, & conculectur ab hominib. Vos estis lux mūdi. Nō potest ciuitas abscondi supra mōtē posita, neq; accēdūt lucernā, & ponūt eā sub modio, sed sup cādelabrū, vt luceat omnib. qui ī domo sunt. Sic luceat lux vestra corā hominib. vt videāt opera vestra bona, & glorificēt patrē vestrū qui in cælis est. Nolite putare quoniā veni soluere legē aut pphetas. nō veni soluere: sed adimplere. Amen quippe dico vobis, donec transeat cælū & terra, iota vnū aut vnus apex nō pteribit à lege: donec omnia fiāt. Qui ergo soluerit vnū de mādatis istis minimis, & docuerit sic homines; minim⁹ vocabitur ī regno cælorum, qui aut fecerit & docuerit: hic magnus vocabitur in regno cælorum. *40.</p>	<p>& eiciendi dæmonia. Et imposui Simoni nomen Petrus. & Iacobum Zebedei & Iohannem fratrem Iacobi: & imposuit eis nomina Bonanerges, quod est, filij tonitruī. & Andream & Philippum & Bartholomæum & Mattheum & Thomā & Iacobum Alphæi, & Thaddæum & Simōnem Cananæum & Iudam Iscariōtem qui & tradidit illum. *49.</p>	<p>Ierusalem: & maritima & Tyri, & Sidōnis, qui venerant vt audirent eū, & sanarentur à languoribus suis. Et qui vexabantur à spiritibus immundis, curabantur. Et omnis turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos, dicebat, Beati pauperes: quia vestrum est regnum Dei. Beati qui nunc esuritis: quia saturabimini. Beati qui nunc stetis: quia ridebitis. Beati eritis cum vos oderint homines, & cum separauerint vos, & exprobrauerint, & eiecerint nomen vestrum tanquā malum, propter filium hominis. Gaudete in illa die & exultate: ecce enim merces vestra multa est in cælo, secundū hęc enim faciebant Prophetis patres eorum. Veruntamen vœ vobis diuitibus, quia habetis consolationem vestram. Vœ vobis qui saturati estis: quia esurietis. Vœ vobis qui ridetis nunc: quia lugebitis & flebitis. Vœ cum benedixerint vobis oēs homines, secundū hęc enī faciebāt pseudopphetis patres eorum. *40.</p>	

C A P. 40. Traduntur præcepta viuendi ad normam iustitiæ multò excellentioris perfectiorisq̄, quàm sit Pharisæorum. Math. 5. * 39. Luc 6. * 39.

S. Matheus.

Dico enim vobis, quia nisi abuda-
uerit iustitia vestra plus quàm Scri-
barum & Pharisæorum, non in-
trabitis in regnum cælorum. Au-
distis quia dictum est antiquis: Non oc-
cides. qui autem occiderit, reus erit
iudicio. Ego autem dico vobis, quia
omnis qui irascitur fratri suo, reus erit
iudicio. Qui autem dixerit fratri suo, ra-
ca: reus erit consilio. Qui autem dixerit
fatue: reus erit gehennæ ignis. Si ergo
offers munus tuum ad altare, & ibi re-
cordatus fueris, quia frater tuus habet
aliquid aduersum te: relinque ibi mu-
nus tuum ante altare, & vade prius re-
conciliari fratri tuo: & tunc veniens of-
feres munus tuum. Esto cõsentiens ad-
uersario tuo citò dum es in via cum eo:
ne fortè tradat te aduersarius iudici, &
iudex tradat te ministro, & in carcerem
mittaris. Amen dico tibi, non exies inde
donec reddas nouissimum quadrantè.
Audistis quia dictum est antiquis, Non
mœchaberis. Ego autem dico vobis,
quia omnis qui viderit mulierem ad cõ-
cupiscendum eam, iã mœchatus est eã
in corde suo. Quòd si oculus tuus dex-
ter scandalizat te, erue eum, & proiice
abs te. expedit enim tibi vt pereat vnum
membrorum tuorum, quàm totum cor-
pus tuum mittatur in gehennam. Et si
dextra manus tua scandalizat te, abscin-
de eam, & proiice abs te: expedit enim
tibi vt pereat vnum membrorum tuo-
rum, quàm totum corpus tuum eat in
gehen-

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Sed vobis
dico qui
auditis, Di-
ligite inimi-
cos vestros,
benefacite
his qui ode-
runt vos.
Benedicite
maledicē-
tibus vobis
& orate p̄
calumināti-
bus vos. Et
qui te per-
cutit in ma-
xillam, præ-
be & alte-
ram. Et ab
eo qui au-
fert tibi ve-
stimētum,
etiam tuni-
cam noli
prohibere.
Omni au-
tem peten-
ti te, tribue
& qui au-
fert quæ
tua sunt, ne
repetas. Et
prout vul-
tis vt faciãt
vobis ho-

G 3

S. Mathæus.

gehennam. Dicitur est autem, Quicumque dimiserit uxorem suam, det ei libellum repudij. Ego autem dico vobis, quia omnis qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam moecham: & qui dimissam duxerit, adulterat. Iterum audistis, quia dictum est antiquis, Non periurabis: reddes autem Domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis non iurare omnino, neque per cælum: quia thronus Dei est. neque per terram: quia scabellum est pedum eius. neque per Ierosolymam: quia ciuitas est magni regis. neque per caput tuum iuraueris: quia non potes vnum capillum album facere aut nigrum. Sit sermo autem vester, est, est: non, non: quod autem his abundantius est, à malo est. Audistis quia dictum est, Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem dico vobis non resistere malo: sed si quis te percussit in dexteram maxillam tuam, prebe illi & alteram: & ei qui vult tecum in iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. & quicumque te angariauerit mille passus, vade cum illo alia duo. Qui petit à te, da ei: & volenti mutare à te, ne auertaris. Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui odierunt vos: & orate pro persequentibus & calumniantibus vos: ut sitis filij patris vestri qui in cælis est, qui Solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos. Si enim diligitis

eos

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

mines, & vos facite illis similiter. Et si diligitis eos qui vos diligunt, quæ vobis est gratia? nam & peccatores, diligentes se diligunt. Et si benefeceritis his qui vobis benefaciunt, quæ vobis est gratia? siquidem & peccatores hoc faciunt. Et si mutuū dederitis his à qui bus speratis recipere: quæ gratia est vobis? nam & peccatores peccatoribus fœnerantur, ut recipiant æqualia. Veruntamen diligite inimicos

cos

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
eos qui vos diligunt, quā mercedem habebitis? nōne & publicani hoc faciunt? Et si salutaueritis fratres vestros tantūm quid amplius facitis, nōne & ethnici hoc faciunt? Estote ergo vos perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfe:ctus est. * 45.		eos vestros: benefacite & mutuum date, nihil inde sperante s& erit merces vestra multa, & eritis filij Altissimi, quia ipse benignus est super ingratos et malos, Estote ergo misericordes, sicut et pater vester misericors est. * 43.	

CAP. 41. Cautiones & præcepta de Christianorum eleemosyna, precibus & ieiunio. Matth. 6. * 40.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, vt videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in cælis est. Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis & in vicis, vt honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: vt sit eleemosyna tua in abscondito, & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, vt videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suā. Tu autē cū oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora patrē tuū in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. Orantes autem.</p> <p>G 4 no.</p>			

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>nolite multum loqui, sicut ethnici: putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis: scit enim pater vester, quid opus sit vobis, antequam petatis eum. Sic ergo vos orabitis, Pater noster qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in caelo, & in terra. Panem nostrum substantialem da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis Pater vester caelestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. Cum autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritae, tristes. exterminant enim facies suas, ut pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis quia receperunt mercedem suam. Tu autem cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava: ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo qui est in abscondito: & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.* 42.</p>			

CAP. 42. Fugienda terrestria, quarenda caelestia: Deus a toto homine colendus. Cauenda peruersa sollicitudo de rebus huius vitae. Matth. 6. 41.*

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi arugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in caelo: ubi neque arugo, neque tinea demolitur, & ubi fures</p>	non		

S. *Matthæus.*S. *Marcus.*S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

non effodiunt nec furatur. Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum. Luce-
 rna corporis tui, est oculus tuus, Si o-
 culus tuus fuerit simplex: totum corpus
 tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus fue-
 rit nequam: totum corpus tuum tenebrosum
 erit. Si ergo lumē quod in te est, tenebræ
 sunt: ipsæ tenebræ quæ erunt? Nemo
 potest duobus dominis seruire. aut enim
 unum odio habebit, & alterum diligit: aut
 unum sustinebit, & alterum cõtenet. Nõ po-
 testis Deo seruire, & mamõnæ. Ideo di-
 co vobis, ne solliciti sitis animæ vestræ
 quid manducetis, neque corpori vestro
 quid induamini. Nõne anima plus est
 quàm esca: & corpus plus quàm vestimētum?
 Respiciite volatilia celi, quoniam nõ serunt,
 neque metunt, neque cõgregant in horrea:
 & Pater vester cælestis pascit illa. Nõne
 vos magis pluris estis illis? Quis autem ve-
 strum cogitās, potest adiciere ad statu-
 ram suam cubitum unum? Et de vestimento
 quid solliciti estis? Cõsiderate lilia agri
 quomodo crescunt: nõ laborant neque nent.
 Dico autem vobis, quoniam nec Salo-
 mō in omni gloria sua coopertus est si-
 cut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod
 hodie est, & cras in clibanum mittitur,
 Deus sic vestit: quātō magis vos mini-
 mæ fidei? Nolite ergo solliciti esse, dicen-
 tes, Quid māducabim⁹, aut quid bibe-
 m⁹, aut quo operiemur? hæc enim om-
 nia gētes inquirunt. Scit enim pater ve-
 ster, quia his omnib⁹ indigetis. Querite er-
 go primum regnum Dei & iustitiā eius:
 & hæc omnia adiicientur vobis. Nolite
 ergo solliciti esse in crastinum. Crasti-
 nus enim dies sollicitus erit sibi ipsi. suf-
 ficit diei malitia sua. *43. CAP. H

CAP. 43 Nō temerē de quoquā iudicandum, nec omnia promiscuè omnibus proponenda. Exemplum vita non petendū à multitudine. Cauendi falsi doctores, & ad præcepta Philosophiæ Evangelicæ hic à Christo tradita non aures modo adhibenda, sed multò etiam magis actiones accommodanda.

Matth. 7. * 42, Luc. 6. * 40.

S. Mattheus.

Nolite iudicare, vt non iudicemini. In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: & trabē in oculo tuo non vides? Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine, eiiciam festucā de oculo tuo: & ecce trabs est in oculo tuo? Hypocrita, eiice primū trabem de oculo tuo, & tunc videbis eiicere festucam de oculo fratris tui. Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conuersi dirumpāt vos. Petite, & dabitur vobis: quærite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enī qui petit, accipit: & qui querit, inuenit: & pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis homo, quē si petierit filius suus panē, nunquid lapi-

S. Marcus.

Nolite iudicare, & nō iudicabimini. nolite condēnare, & nō cōdēnabimini. Dimittite, & dimittimini. Date, & dabitur vobis. mensurā bonam & cōfertam, & coagitatam & supereffluentē dabunt in sinum vestrum. Eadē quippe mensura qua mēsi fueritis, remetietur vobis. Dicebat autem illis & similitudinem. Nunquid potest cæcus cæcum ducere? nōne ambo in foueam cadunt? Non est discipulus super magistrū: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister eius. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: trabem autem, quē in oculo tuo est, non consideras? Aut quomodo potes dicere fratri tuo, Frater, sine, eiiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, eiice primū trabem de oculo tuo: & tunc perspicies vt edu-

S. Iohannes.

S. *Matthæus.*

dem porriget ei? Aut si piscē petierit, nunquid serpentem porriget ei? Si ergo vos cum sitis mali, notis bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester qui in cælis est, dabit bona petentibus se? Omnia ergo quæcunque vultis ut faciant vobis homines: & vos facite illis. Hæc est enim lex & Prophetæ. Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt qui inveniunt eam! Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. à fructibus eorum cognoscetis eos. Nunquid colligunt de spinis vuas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit; mala autem arbor, malos fructus facit. Non potest arbor bona, malos fructus facere; neque arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cogno-

S. *Marcus.*S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

educas festucam de oculo fratris tui. Non est enim arbor bona quæ facit fructus malos: neque arbor mala, faciens fructum bonum. Vnaqueque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neque enim de spinis colligunt ficus: neque de rubo vindemiant uvam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum: & malus homo de malo thesauro profert malum. Ex abundantia enim cordis, os loquitur. Quid autem vocatis me Domine, Domine: & non facitis quæ dico? Omnis qui venit ad me, & audit sermones meos, & facit eos: ostendam vobis cui similis sit. similis est homini ædificanti domum, qui fodit in altum, & posuit fundamentum super petram. inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, & non potuit eam movere: fundata enim erat super petram. Qui autem audit, & non facit: similis est homini ædificanti domum suam super terram sine fundamento: in quam illisus est fluuius, & continuo cecidit.

H 2 & facta

S. Matthæus.

scetiseos. Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: sed qui facit voluntatē Patris mei qui in cælis est, ipse intrabit in regnum cælorum. Multi dicent mihi in illa die, Domine, Domine, nōne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc cōfitebor illis, Quia nunq̄ noui vos: discedite à me qui operamini iniquitatē. Omnis ergo qui audit verba mea hæc, & facit ea: assimilabitur viro sapiētī, qui ædificauit domum suam super petra, & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit. fundata enim erat super petram. Et omnis qui audit verba meā hæc, & non facit ea, similis erit viro stulto, qui ædificauit domum suam super arenam: & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illā, & cecidit, & fuit ruina illius magna. Et factum est: cū consummasset Iesus verba hæc, admirabantur turbæ super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens, & non sicut Scribæ eorum & Pharisei. * 44.

*S. Marcus.**S. Lucas.**S. Iohannes.*

& facta est ruina domus illius magna.
* 44.

C A P. 44. Leprosus manu Christi tactus mundatur.
 Matth. 8* 43. Mar. 1.* 28. Luc. 5.* 26.

S. Mattheus.

CVM autem descēdisset de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: & ecce leprosus veniens, adorabat eum, dicens, Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens, Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra eius. Et ait illi Iesus, Vide, nemini dixeris: sed vade, ostende te Sacerdoti, & offer munus quod præcepit Moses in testimonium illis.
 * 45.

S. Marcus.

ET venit ad eū leprosus deprecans eum: & genu flexo dicit ei, Si vis, potes me mundare. Iesus autem misertus eius, extendit manum suā: & tangens eam, ait illi, Volo, Mundare. Et cum dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mundatus est. Et comminatus est ei, statimque eiecit illum: & dicit ei, Vide, nemini dixeris: sed vade, ostende te principi sacerdotum, & offer pro emundatione tua, quæ præcepit Moyses, in testimonium illis. At ille egressus cepit prædicare & diffamare sermonē: ita ut iam non posset manifestè introire in ciuitatem, sed foris in desertis locis esset & conueniebant ad eum vndique. * 32.

S. Lucas.

ET factum est, cum esset in vna ciuitatum, & ecce vir plenus lepra, & videns Iesum, & proci-dens in faciem, rogauit eum, dicens, Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum, tetigit eum, dicens, Volo, Mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. & ipse præcepit illi ut nemini diceret, sed, Vade, ostende te Sacerdoti, & offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moyses, in testimonium illis. Perambulabat autem magis sermo de illo. & conueniebant turbæ multæ ut audirent, & curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autem secedebat in desertum, & orabat. * 32.

S. Iohannes.

H 3 CAP.

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

CVM autem introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens, Domine, puer meus iacet in domo paralyticus, & male torquetur. Et ait illi Iesus, Ego veniam, & curabo eum. Et respondens Centurio, ait, Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites: & dico huic, vade, & vadit: & alij, veni, & venit: & seruo meo fac hoc, & facit. Audiens autem Iesus, miratus est: & sequentibus se dixit, Amen dico vobis non inveni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham & Isaac & Iacob in regno celorum: filij autem regni eiicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Et dixit Iesus Centurioni, Vade: & sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora. * 28.

CAP. 46.

CVM autem impleisset omnia verba sua in aures plebis, intrauit Capharnaum. Centurionis autem cuiusdam seruus male habens, erat moriturus, qui illi erat pretiosus. Et cum audisset de Iesu, misit ad eum seniores Iudeorum, rogans eum, ut veniret, & saluaret seruum eius. At illi cum venissent ad Iesum, rogabant eum sollicitè, dicentes ei, Quia dignus est ut hoc illi prestes. diligit enim gentem nostram, & synagogam ipse edificauit nobis. Iesus autem ibat cum illis. Et cum iam non longe esset à domo misit ad eum Centurio amicos, dicens, Domine, noli vexari. Non enim sum dignus, ut sub tectum meum intres. propter quod & meipsum non sum dignus arbitratè ut venire ad te: sed dic verbo, & sanabitur puer meus. nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites: & dico huic, vade, & vadit: & alij, veni, & venit & seruo meo, fac hoc, & facit. Quo audito, Iesus miratus est: & conuersus, sequentibus se turbis, dixit, Amen dico vobis, nec in Israel tantam fidem inveni. Et reuersi qui missi fuerant, domum: inuenerunt seruum, qui languerat, sanum. * 46.

CAP. 46. *Filius viduæ mortuus à Iesu excitatur. Luc. 7. * 45.*

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

ET factū est, deiceps ibat ī ciuitatē quę vocatur Nai; & ibāt cū eo discipuli eius & turba copiosa. Cū autē appropiaret portę ciuitatis, ecce defunctus efferebatur, filius vnicus matris suę: & hęc, vidua erat: & turba ciuitatis multa cū illa. Quā cū vidisset Dominus, misericordia motus sup eā, dixit illi, Noli flere. Et accessit, & tetigit loculū. Hi autē q̄ portabāt, steterunt. Et ait, Adolecēs, tibi dico, surge. Et resedit, qui erat mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illū matri suę. Accepit autem oēs timor: & magnificabāt Deum, dicentes, Quia p̄pheta magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitauit plebē suā. Et exiit hic sermo in vniuersam Iudęam de eo, & in omnem circa regionē. * 47.

CAP. 47. *Iohannes Baptista è carcere mittit duos ex discipulis suis ad Christum. Quibus cū responso remisissis, Christus ad turbas cōuersus præclarum de Iohanne dicit testimonium, & ciuitatibus quibus predicauerat non resipiscētib. comminatur. Matth. 11. * 55. Luc. 7. * 46.*

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

Iohānes autē cū audisset Iī vinculis opera Christi; mittēs duos de discipulis suis, ait illi, Tu es qui ventur⁹ es, an aliū expectam⁹? Et respōdēs Iesus ait illis, Euntē renuntiatelohanni quę audistis & vidistis. Cęci vidēt, claudi ambulāt, leprosi mūdātur, surdi audiūt, mortui resurgūt, pauperes euangelizantur: & beatus est qui non fuerit scandalizatus in me.

H 4 Il-

ET nūtiauerūt Iohāni discipuli eius de omnib. his. Et cōuocauit duos de discipulis suis Iohānes; & misit ad Iesū, dicēs, Tu es qui vētur⁹ es: an aliū expectamus? Cū autē venissēt ad eū viri, dixerūt, Iohānes Baptista misit nos ad te, dicēs, Tu es q̄ vētur⁹ es: an aliū expectamus? In ipsa autē hora, multos curauit à lāguorib. & plagis, & spiritib. malis: & cęcis multis donauit visū. Et respōdēs dixit illis, Euntē re-

S. Mattheus.

Illis autē abeuntibus cœpit Iesus dicere ad turbas de Iohanne, Quid existis in desertum videre? arundinē vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitū? Ecce qui mollibus vestitūtur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, & plus quā prophetā. Hic est enim de quo scriptum est, Ecce, ego mitto Angelum meū ante faciem tuā, qui præparabit viā tuā ante te. Amē dico vobis, non surrexit inter natos mulierum maior Iohanne Baptista: qui autē minor est in regno cœlorum, maior est illo. A diebus autem Ioannis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Omnes enim prophetæ & lex, usque ad Iohannem prophetauerunt: & si vultis recipere, ipse est Elias qui venturus est. Qui habet aures audiendi, audiat. Cui autem similem æstimabo generationem istā? Similis est pueris sedentibus in foro, qui clamantes cœqualibus, dicunt, Cecinimus vobis, & non

S. Marcus.

nūtiatē Iohāni quæ audistis & vidistis: Quia cæci vidēt, claudi ambulāt, leprosi mūdātur, surdi audiunt, mortui resurgūt, pauperes enāgelizātur: & beatus est quicumq; nō fuerit scādalizatus in me. Et cū discessissent nūtij Iohannis, cœpit de Iohāne dicere ad turbas, Quid existis in desertū videre? arundinē vento moueri? Sed quid existis videre? hominē mollib⁹ vestimētis indutū? Ecce, q̄ i veste p̄tiosa sunt & delitiis, in domib⁹ regū sunt. Sed quid existis videre? p̄phetā? Vtiq; dico vobis, & plus quā prophetā. hic est de quo scriptū est: Ecce mitto angelū meū ante faciem tuā, q̄ præparabit viā tuā ante te. Dico enī vobis, maior inter natos mulierū p̄pheta Iohāne Baptista nemo est. q̄ autē minor est in regno Dei, maior est illo. Et omnis popul⁹ audiēs & publicani, iustificauerūt Deū, baptizati baptisimo Iohānis. Pharisæi autē & legis periti cōsiliū Dei spreuerūt in semetipso, nō baptizati ab eo. Ait autē Dominus, Cui ergo similes dicā hoīes generationis huius, & cui similes sunt? Similes sunt pueris se-

S. Lucas.

S. Iohannes.

S. Mattheus.

& non saltastis: lamentauimus, & non planxistis. Venit enim Iohannes neque manducans neque bibens: & dicunt, Dæmonium habet. Venit filius hominis manducans & bibens, & dicunt, Ecce homo vorax & potator vini, publicanorum & peccatorum amicus. Et iustificata est sapientia à filiis suis. Tunc cœpit exprobrare ciuitatibus, in quibus factæ sunt plurimæ virtutes eius, quia non egressent pœnitentiam. Væ tibi Corozain væ tibi Beth-saida: quia si in Tyro & Sidone factæ essent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egressent. Verûtamen dico vobis, Tyro & Sydoni remissius erit in die iudicij, quàm vobis. Etti Capharnaum, nunquid vsque in cælum exaltaberis: vsque in infernum descēdes. quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in te, fortè māsissent vsque in hanc diē. Veruntamen dico vobis, quia terræ Sodomorum remissius erit in die iudicij, quàm tibi. In illo tempore respondens Iesus dixit, Confiteor tibi pater Domine cæli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Ita pater: quoniam sic fuit placitū ante te. Omnia mihi tradita sunt à patre meo. Et nemo nouit filium nisi pater: neque patrem quis nouit, nisi filius, & cui voluerit filius reuelare. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum & humilis corde: & inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum suaue est, & onus meum leue. * 37.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

dentibus in foro, & loquentibus adinuicē, et dicentibus, Cātauimus vobis tibiis & non saltastis: lamētauimus, & non plorastis. Venit aut Iohānes Baptista neq; māducās panē, neq; bibēs vinū: & dicitis, Dæmoniū habet. Venit Filius hoīs māducans & bibēs: & dicitis, Ecce homo deuorator & bibēs vinū, amicus publicanorū & peccatorum. Et iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis. * 48.

I

Cap. 48.

CAP. 48. Mulieri peccatrici remittuntur peccata multa, eo quod multum dilexerit. Luc. 7. * 47.

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

ROgabat autē illū quidā de Phariseis ut manducaret cū illo. Et ingressus domū Pharisei discubuit. Et ecce mulier quę erat in ciuitate, peccatrix, ut cognouit quod accubisset in domo Pharisei, attulit alabastrū vnguenti: & stās retro secus pedes eius, lachrymis cępit rigare pedes ei⁹, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes ei⁹, & vnguet vnguebat. Vidēs autē Phariseus q̄ vocauerat eū, ait intra se, dicēs, Hic si esset p̄pheta, sciret vtiq; quę & qualis est mulier quę tangit eū, quia peccatrix est. Et respōdēs Iesus⁹, dixit ad illū, Simō, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait, Magister, dic. Duo debitorēs erāt cuidā foeneratori: vn⁹ debebat denarios quingētos, & alius quinquagēta. Nō habētibus illis vnde redderēt, donauit vtrifq;. Quis ergo eū plus diligit? Respōdēs Simō dixit, Estimo quia is cui plus donauit. At ille dixit ei, Rectē iudicasti. Et cōuersus ad mulierē, dixit Simōni, Vides hāc mulierē? Intraui in domū tuā, aquā pedib⁹ meis nō dedisti: hęc autē lachrymis rigauit pedes meos, & capillis suis terxit. Osculum mihi nō dedisti: hęc autem ex quo intraui, non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meū nō vnxiisti; hęc autē vnguento vnxit pedes meos. Propter quod dico tibi, Remittūtur ei peccata multa, quoniā dilexit multū. Cui autē minus dimittitur, minus diligit. Dixit autē ad illā, Remittūtur tibi peccata. Et cęperūt, q̄ simul accūbebāt, dicere intra se, Quis est hic q̄ etiā peccata dimittit? Dixit autē ad mulierē, Fides tua te saluā fecit, vade in pace. * 55.

CAP. 49. Cæcus beneficio Christi videt, & à dæmonio muto liberatur. Pharisæi diuinum hoc Christi factum malitiosè calumniâtes reselluntur. Generatio praua & adultera signum querit. Matth. 12. * 38. Marc. 3. * 39. Luc. 11. * 86.

S. Matthæus.
Tunc oblatus est ei dæmonium habens cæcus & mutus: & curauit eum, ita ut loqueretur & videret. Et studebant omnes turbæ, & dicebāt, Nunquid hic est filius David? Pharisei autē audientes dixerunt, Hic nō eiicit dæmones nisi in Beelzebub principe dæmoniorum. Iesus autē sciens cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum diuisum cōtra se, desolabitur, & omnis ciuitas vel domus diuisa contra se, non stabit. Et si satanas satanā eiicit, aduersus se diuisus est: quomodo ergo stabit regnum eius? Et si ego in Beelzebub eiicio dæmones: filij vestri in quo eiiciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Si autem ego in spiritu Dei eiicio dæmones: igitur peruenit in vos regnum Dei, aut quomodo potest quisquā intrare in domum fortis, & vasculum eius diripere: nisi prius alligauerit fortem, & tūc domum

S. Marcus.
Et veniunt ad domum & conueniunt iterum turba, ita ut nō possent neque panem māducare. Et cum audissent, fuxerūt tenere eum. dicebant enim, Quomōiam in futurorem verus est. Et scribæ qui ab Ierolymis descendērāt, dicebant, Quomōiam Beelzebub habet, & quia in Principe Dæmoniorum eij-

S. Lucas.
Erat eiiciens dæmonium, & illud erat mutum. Et cum eiiecisset dæmoniū, locutus est mutus: & admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt, In Beelzebub principe dæmoniorum eiicit dæmonia. Et alij tentantes, signum de cælo quærebant ab eo. Ipse autem ut vidit cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum in seipsum diuisum desolabitur, & domus supra domum cadet. Si autem & Satanas in seipsum diuisus est: quomodo stabit regnum eius? quia dicitis in Beelzebub me eiicere dæmonia. Si autem ego in Beelzebub eiicio dæmonia: filij vestri in quo eiiciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Porro si in digito Dei eiicio dæmonia: profectō peruenit in vos regnum Dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum: in pace sunt ea quæ possidet. Si autem fortior eo superueniens

S. Iohannes.

S. Mattheus.	S. Marcus	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>domum illius diripiet & eicit eum. Qui non est mecum, contra me est; & qui non congregat mecum, spargit. Ideo dico vobis omne peccatum & blasphemia remittetur hominibus, spiritus autem blasphemia non remittetur. Et quicumque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit contra Spiritum sanctum, non remittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro. Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum: aut facite arborem malam, & fructum eius malum. siquidem ex fructu arbor agnoscitur. Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona: & malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent ratione de eo in die iudicii. Ex verbis enim tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Tunc responderunt ei quidam de Scri-</p>	<p>nia. Et conuocatis eis, in parabolis dicebat illis. Quomodo potest satanas satanā eicere? Et si regnum in se diuidatur, non potest regnum illud stare. Et si domus sup semetipiam dissipariatur: non potest domus illa stare. Et si satanas con-surrexerit, in semetipsum, dissipatus est, & non poterit stare, sed finem habet. Nemo potest vas a fortis ingressus in domum diripere, nisi prius forte alliget, &</p>	<p>niens vicerit eum: vnuer-sa arma eius auferet, in quibus confidebat, & spolia eius distribuet. Qui non est mecum, contra me est: & qui non colligit mecum, dispergit. Cum immundus spiritus exierit de homine, perambulat per loca iniqua, quærens requiem. Et non inueniens dicit, Reuertar in domum meam vnde exiui. Et cum venerit, inuenit scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi. Et sunt nouissima hominis illius peiora prioribus. * 50.</p> <p>Turbis autem concurrentibus cepit dicere, Generatio hæc, generatio nequam est: signum quaerit, & signum non dabitur ei, nisi signum Ionæ Prophetæ. Nam sicut fuit Ionas signum Niniuitis: ita erit & filius hominis generationi isti. Regina austris surget in iudicio cum viris generationis huius, & condemnabit illos: quia venit à finibus terræ audire sapientiam Salomonis. & ecce</p>	

S. Mattheus.

bis & Pharifæis, dicentes, Magister, volumus à te signū videre. Qui respondēs ait illis, Generatio mala & adultera signū querit: & signū nō dabitur ei, nisi signū Ionæ Prophetę. Sicut enim fuit Ionas in vētre ceti tribus diebus & tribus noctibus; sic erit filius hominis in corde terrę tribus diebus & tribus noctibus. Viri Niniuitę surgent in iudicio cum generatione ista, & condēnabūt eā: quia pœnitentiã egerunt in prædicatione Ionæ. Et ecce plus quàm Ionas hęc. Regina Austri surget in iudicio cum generatione ista, & cōdēnabit eā: quia venit à finibus terrę audire sapientiam Salomonis, & ecce plus quàm Salomō hęc. Cū autē immūdus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida querēs requiē, & nō inuenit. Tūc dicit, Reuertar in domū meam vnde exiui. Et veniēs inuenit eā vacantem, scopis mūdātā, & ornatā, Tūc vadit, & assumit septē alios spiritus secum nequiores se, & intrātes habitāt ibi: & fiunt nouissīma hominis illius peiora prioribus. Sic erit & generationi huic pœssimæ. * 50.

S. Marcus.

tunc domū eius diripiet. Amen dico vobis quoniam omnia dimittentur filiis hominum peccata & blasphemię qui bus blasphemauerint. qui autem blasphemauerit in Spiritum sanctum, non habet remissionem in æternum, sed reuertar in domū meam vnde exiui. Et veniēs inuenit eā vacantem, scopis mūdātā, & ornatā, Tūc vadit, & assumit septē alios spiritus secum nequiores se, & intrātes habitāt ibi: & fiunt nouissīma hominis illius peiora prioribus. Sic erit & generationi huic pœssimæ. * 50.

S. Lucas.

& ecce plus quàm Salomō hęc. Viri Niniuitę surgent in iudicio cum generatione hac, & condēnabunt illam, quia pœnitentiã egerunt ad prædicationem Ionæ. & ecce plus quàm Ionas hęc. Nemo lucernam accendit, & in abscondito ponit, neque sub modio: sed supra candelabrum, vt qui ingreditur, lumē videant. Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit: si autem nequam fuerit, etiā corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergo ne lumen quod in te est, tenebrę sint. Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit, nō habens aliquam partem tenebrarum: erit lucidum totum, & sicut lucerna fulgoris illuminabit te. * 87.

S. Iohannes.

CAP. 50. Carnali cognationi præfertur Spiritalis, ut matri & fratribus
verbi diuini cultores, Matth. 12. * 49, Marc. 3. * 49. Luc. 11. * 49.

S. Mattheus.

ADhuc eo lo-
quente ad tur-
bas, ecce ma-
ter eius & fra-
tres stabant foris,
quærentes loqui ei.
Dixit autem ei qui-
dam, Ecce mater tua
& fratres tui foris
stant quærentes te.
At ipse respondens
dicenti sibi ait, Quæ
est mater mea, & qui
sunt fratres mei? Et
extendens manum
in Discipulos suos,
dixit, Ecce mater
mea & fratres mei.
Quicumque enim fe-
cerit voluntatem pa-
tris mei qui in cælis
est: ipse meus frater
& soror, & mater
est. * 51.

S. Marcus.

ET veniunt ma-
ter eius & fra-
tres: & foris
stantes mise-
runt ad eum vocan-
tes eum, & sedebat
circa eum turba: &
dicunt ei, Ecce ma-
ter tua & fratres tui
foris quærun't te. Et
respondens eis, ait,
Quæ est mater mea
& fratres mei? Et cir-
cumspectus eos qui
in circuitu eius sede-
bant, ait, ecce mater
mea & fratres mei.
Qui enim fecerit vo-
luntatem Dei, hic
frater meus, & soror
mea, & mater est.
* 51.

S. Lucas.

FActum est autem:
cum hæc dice-
ret, extollens
vocem quædam
mulier de turba di-
xit illi, Beatus venter
qui te portauit, &
hubera quæ suxisti.
At ille dixit, Quin-
imò beati qui audi-
unt verbum Dei, &
custodiunt illud. * 49.

Cap. 8. * 51.

Venerunt autem
ad illum mater & fra-
tres eius; & non po-
terant adire eum præ
turba. Et nuntiatum
est illi, Mater tua &
fratres tui stant foris
volentes te videre.
Qui respondens, di-
xit ad eos, Mater
mea & fratres mei,
hi sunt qui verbum
Dei audiunt & fa-
ciunt. * 30.

S. Iohannes.

CAP. 51.

CAP. 51. *Christus turbam docturus per parabolas, incipit à parabola seminantis, Matth. 13. * 50. Mar. 4. * 50. Luc. 8. * 55.*

S. *Mattheus.*

IN illo die exiens Iesus de domo, se-
debat secus mare.

Et congregatæ sunt ad eum turbæ multæ, ita vt in nauiculam ascendens sederet: & omnis turba stabat in littore, & locutus est eis multa in parabolis, dicens, Ecce exiit qui seminat, seminare. Et dum seminat, quædam ceciderunt secus viam, & venerunt volucres cæli & comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa, vbi non habebant terram multam: & continuo exorta sunt, quia non habebant altitudinē terræ. sole autem orto, æstuauerunt: & quia non habebant radicem, aruerunt. Alia autem ceciderunt in spinas: & creuerunt spinæ, & suffocauerunt ea. Alia autem ceciderunt in terrā bonā: & dabāt fructum,

S. *Marcus.*

ET iterum cœpit docere ad mare: & congregata est ad eum turba multa, ita vt nauim ascendens sederet in mari, & omnis turba circa mare super terram erat: & docebat eos in parabolis, multa, & dicebat illis in doctrina sua, Audite: ecce, exiit seminans ad seminandum. Et dū seminat, aliud cecidit circa viam, & venerunt volucres cæli, & comederunt illud. Aliud verò cecidit super petrosa, vbi non habuit terram multā: & statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terræ: & quādo exortus est sol, exæstuauit, & eō quod non habebat radicem, exaruit. Et aliud cecidit in spinas: & ascenderunt spinæ, & suffocauerunt illud, & fructū non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam:

S. *Lucas.*

CVM autem turba plurima cōueniret, & de ciuitatibus properarēt ad eum, dixit per similitudinem: Exiit qui seminat, seminare semen suum. & dum seminat, aliud cecidit secus viam, & conculcatum est, & volucres cæli comederūt illud. Et aliud cecidit supra petram: & natum aruit, quia nō habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas, & simul exortæ spinæ suffocauerunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam: & ortum, fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat, Qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum discipuli eius, quæ esset hæc parabola. Quibus ipse dixit, Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, cæteris

S. *Iobannes.*

I 4 au-

S. Mathæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Johannes.
<p>ctum, aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud tricesimum. Qui habet aures audiendi, audiat. Et accedentes discipuli dixerunt ei, Quare in parabolis loqueris eis? Qui respondens ait illis, Quia vobis datum est nosse mysteria regni cælorum: illis autem non est datum. Qui enim habet, dabitur ei, & abundabit: qui autem non habet, & quod habet auferetur ab eo. Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes non vident, & audientes non audiunt neque intelligunt. & adimpletur in eis prophetia Isaïæ dicens, Auditum audietis, & non intelligetis: & videntes videbitis, & non videbitis. In crassatum est enim cor populi huius, & auribus grauitus audierunt, & oculos suos clauferunt: ne quando videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligant & conuertantur,</p>	<p>nam: & dabat fructum ascendentem & crescentem, & afferebat vnum triginta, & vnum sexaginta, & vnum centum. Et dicebat, Qui habet aures audiendi audiat. Et cum esset singularis, interrogauerunt eum hi, qui cum eo erant duodecim, parabolam. Et dicebat eis, Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: illis autem qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt: vt videntes videant, & non videant: & audientes audiant, & non intelligant: ne quando conuertantur & dimittatur eis peccata. Et ait illis, Nescitis parabolam hanc? & quomodo omnes parabolas cognoscetis? Qui seminatur: verbu[m] seminatur. Hi autem sunt qui circa viam: vbi seminatur verbum, & cum audierint, confestim venit satanas, & auferit verbum quod seminatum est in cordibus eorum. Et hi sunt</p>	<p>autem in parabolis, vt videntes non videant, & audientes non intelligant. Est autem hæc parabola: Semen, est verbum Dei. Qui autem secus viam: hi sunt qui audiunt, deinde venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes salui fiant. Nam qui supra petram: qui cum audierint, cum gaudio suscipiunt verbum: et hi radices non habent: quia ad tempus credunt, et in tempore tentationis recedunt. Quod autem in spinas cecidit: hi sunt qui audiunt: et a sollicitudinibus, et diuitiis, et voluptatibus vitæ, eunt, suffocantur, et non referunt fructum. Quod autem in bonam terram: hi sunt qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent & fructum afferunt in patientia. Nemo autem lucernam accendens, operit eam vale, aut subtus lectu</p>	<p>po-</p>

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>tur, & sanem eos. Vestri autem beati oculi quia vident, & aures vestre quia audiunt. Amen quippe dico vobis quia multi prophete & iusti cupierunt videre quæ videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt. Vos ergo audite parabolam seminantis. Omnis qui audit verbum regni & non intelligit, venit malus, & rapit quod seminum est in corde eius: hic est qui secus viam seminatus est. Qui autem super petrosam seminatus est: hic est qui verbum audit, & continuo cum gaudio accipit illud, non habet autem in se radicem, sed est temporalis. facta autem tribulatione & persecutione propter verbum, continuo scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis: hic est qui verbum audit, & sollicitudo seculi istius & fallacia diuitiarum suffocat verbum, & sine fructu efficitur. Qui vero in terram bonam seminatus est: hic est qui audit verbum, & intelligit, & fructum affert, & facit aliud quidem centesimum, aliud autem sexagesimum, aliud vero tricesimum. * 5.</p>	<p>sunt similiter, qui super petrosam seminatur: qui cum audierint verbum, statim cum gaudio accipiunt illud: et non habet radicem in se, sed temporales sunt, deinde orta tribulatione & persecutione propter verbum, continuo scandalizatur. Et alij sunt qui in spinis seminatur: hi sunt qui verbum audiunt, & erunt seculi, & deceptio diuitiarum, & circa reliqua concupiscentie introeunt suffocant verbum, & sine fructu efficitur. Et hi sunt qui super terram bonam seminati sunt, qui audiunt verbum & suscipiunt, & fructificant, unum triginta unum sexaginta, & unum centum. Et dicebat illis, Numquid venit lucerna ut sub modio ponatur? aut sub lecto? nonne ut super candelabrum ponatur? Non est enim aliquid absconditum quod non manifestetur: nec factum est occultum, sed ut in palam veniat. Si quis habet aures audiendi, audiat. Et dicebat illis: Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, & adiicietur vobis. Qui enim habet, dabitur illi: & qui non habet, etiam quod habet, auferetur ab eo. * 52.</p>	<p>ponit: sed supra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumem. Non est enim occultum quod non manifestetur: nec absconditum quod non cognoscatur, & in palam veniat. Vide ergo quomodo audiatis. Qui enim habet, dabitur illi: & quicumque non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab illo. * 50.</p>	

CAP. 52. Parabola Zizaniorum seminis crescentis, grani Sinapis.
Matth. 13. * 52. Mar. 4. * 51.

S. Mathæus.

Aliam parabolam proposuit illis, dicens, Simile factum est regnum cælorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. cum autem dormirent homines, venit inimicus eius, & superseminavit zizania in medio tritici, & abiit. Cum autem crevisset herba, & fructum fecisset; tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem serui patrisfamilias, dixerunt ei, Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Vnde ergo habet zizania? Et ait illis, Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt ei, Vis imus, & colligimus ea? Et ait, Non: ne forte colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem, & in tempore messis dicam messoribus, Colligite primum zizania, & alligate ea in fasciculos ad coburendum, triticum autem congregate in horreum meum. Aliam parabolam proposuit eis, dicens, Simile est regnum cælorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo. quod minimum quidem est omnibus seminibus: cum autem creverit, maius est omnibus oleribus, & fit arbor, ita ut volucres celi veniant, & habitent in ramis eius. Aliam parabolam locutus est eis. Simile est regnum cælorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus: donec fermentatum est totum. Hæc omnia locutus est Iesus in

S. Marcus.

ET dicebat Sic est regnum Dei, quemadmodum si homo iaciat sementem in terram, & dormiat, & exurgat nocte & die, & semē germinet, & increscat dum nescit ille. Vltro enim terra fructificat, primū herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica. Et cū se produxerit fructus, statim mittit falcem, quoniam ad-

S. Lucas.

S. Iohannes.

S. Mattheus.

parabolis ad turbas: & si-
ne parabolis non loque-
batur eis: vt impleretur
quod dictū erat per pro-
phetam dicentem, Ape-
riā in parabolis os meū,
eruētabo abscondita à cō-
stitutione mundi. Tunc
dimissis turbis venit in
domum: & accesserunt
ad eum discipuli eius, di-
centes, E differe nobis pa-
rabolā zizaniorum agri.
Qui respondens ait illis,
Qui seminat bonum se-
men, est filius hominis.
Ager autem: est mundus.
Bonum verò semen: hi
sunt filij regni. Zizania au-
tem: filij sunt nequam.
Inimicus autem qui semi-
navit ea: est diabolus.
Mensis verò, cōsummatio
seculi est. Messores autē:
angeli sunt. Sicut ergo
colligūtur zizania, & igni
cōburantur: sic erit in cō-
summatione seculi. mit-
tet filius hominis angelos
suos, & colligēt de regno
eius omnia scādala, & eos
qui faciunt iniquitatem:
& mittent eos in caminū
ignis. Ibi erit fletus & stri-
dor dentium. Tunc iusti
fulgebunt sicut sol in re-
gno patris eorum Qui ha-
bet aures audiendi, au-
diat. * 53.

S. Marcus.

adeft messis. Et dice-
bat, Cui assimilabimus
regnum Dei? aut cui pa-
rabolę comparabimus il-
lud? Sicut granum sina-
pis: quod cūm seminatū
fuerit in terra, minus est
omnibus seminibus quę
sunt in terra? & cūm se-
minatū fuerit, ascendit
& fit maius omnibus ole-
ribus, & facit ramos ma-
gnos, ita vt possint sub
vmbra eius aues cęli ha-
bitare. Et talibus multis
parabolis loquebatur
eis verbum, prout pote-
rant audire: sine parabo-
la autem non loquebatur
eis. seorsum autem, disci-
pulis suis differebat om-
nia. * 30.

S. Lucas. S. Iohannes.

CAP. 53. Parabola thesauri absconditi in agro, margarita à mercatore empta, & retis in mare demissi, Matth. 13. * 52.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohanne.
<p>Simile est regnum cęlorum thesauro abscondito in agro; quem qui inuenit homo, abscondit, & pro gaudio illius vadit, & vendit vniuersa quę habet, & emit agrũ illũ. Iterũ simile est regnum cęlorum homini negotiatori, quęretĩ bonas margaritas. Inuenta aut vna pretiosa margarita, abiit, & vendidit omnia quę habuit, & emit eã. Iterũ simile est regnũ cęlorũ sagenę missę in mare, & ex omni genere piscium congregati: quã, cum impleta esset, educentes, & secus litus sedentes, elegerunt bonos in vasa, malos autę foras miserunt. Sic erit in consummatione seculi. exhibunt angeli, & separabunt malos de medio iustorũ, & mittent eos in caminum ignis. ibi erit fletus & stridor dentium. Intellexistis hęc omnia? Dicunt ei, Etiã. Ait illis, Ideo, omnis scriba doctus in regno cęlorum, similis est homini patri-familiã, qui profert de thesauro suo noua & vetera. * 54.</p>			

CAP. 54. Christus à popularibus suis male acceptus, dum in Nazareth eos doceret, ipsorum ingratitude & incredulitate arguit. Matth. 13. * 53. Mar. 6. * 34. Luc. 4. * 23.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohanne.
<p>ET factum est: cum cõsummasset Iesus parabolas istas, transit inde. Et veniens in patriam suam, docebat eos in synagoga eorum, ita vt mirarentur. & dicerent, Vnde huic sapientia hęc, & est sapiẽtia q̃ data est illi,</p>	<p>ET egressus inde, abiit in patriã suã; & sequebatur eũ discipuli sui. & facto sabbatho cepit in synagoga docere: & multi audietes admirabatur doctrina ei, dicetes, Vnde huic hæc omnia? & q̃ est sapiẽtia q̃ data est illi,</p>	<p>ET venit Nazareth vbi erat nutritus: & intrauit secundum consuetudinẽ suã</p>	

<p><i>S. Matthæus.</i></p>	<p><i>S. Marcus.</i></p>	<p><i>S. Lucas.</i></p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
<p>& virtutes? Nōne hic est fabri filius? Nōne mater eius dicitur Maria, & fratres eius Iacobus & Ioseph, & Simon & Iudas: & sorores eius nōne omnes apud nos sunt? Vnde ergo huic omnia ista? Et scādali- zabātur in eo. Iesus autē dixit eis, Non est propheta sine honore, nisi in patria sua, & in domo sua. Et non fecit ibi vī- tutes multas propter incredulitatem illorum. * 56.</p>	<p>& virtutes tales quę p manus eius efficiūtur? Nōne hic est faber, filius Marię, frater Iacobi & Ioseph & Iudę & Simōnis? nōne & sorores eius hīc nobiscum sunt? Et scandalizabātur in illo. Et dicebat illis Ies^o Quia nō est ppheta sine honore, nisi i patria sua, & in domo sua, & in cognatione sua. & non poterat ibi virtutē vllā facere: nisi paucos infirmos impositis manibus curauit: & mirabatur propter incredulitatem eorum. * 55.</p>	<p>suam die sabbathi in synagogā: & surrexit legere. Et traditus est illi liber Isaiaę propheta. Et vt reuoluit librum, inuenit locum vbi scriptum erat, Spiritus Domini super me, propter quod vnxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare captiuis remissionem, & cęcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annū Domini acceptum, & diem retributionis. Et cūm plicuisset librum, reddidit ministro, & sedit. Et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum. Cœpit autem dicere ad illos. Quia hodie impleta est hæc scriptura in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabant: & mirabantur in verbis gratiæ, quæ procedebant de ore ipsius, & dicebant, Nōne hic est filius Ioseph? Et ait illis, Vtique dicetis mihi hanc similitudinem, Medice, cura te ipsum: quāta audiuius facta in Capharnaū, fac & hīc in patria tua. Ait autem, Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis, multæ viduę erāt in diebus Elię in Israēl, quādo clausum est cælū annis tribus & mē- sibus sex, cūm facta esset fames magna in omni terra: & ad nullā illarum missus est Elias, nisi in Sarepte Sidonię, ad mulierē viduam. Et multi leprosi erāt in Israēl sub Elisæo propheta: & nemo eorū mūdatus est nisi Naamā Syrus. Et repleti sunt omnes in synagoga ira, hęc audientes. Et surrexerūt, & eiecerunt illū extra ciuitatē: & duxerūt illū vsque ad supciliū montis, super quē ciuitas illorū erat edificata, vt precipitarēt eū. Ipse autē transiens per mediū illorum, ibat. * 27.</p>	<p></p>

K 2

CAP. 55. Duodecim apostoli, accepta potestate expellendi demones ex hominum corporibus, curandiq; omnia genera morborum mittuntur predicatum Iudais.
Matth 9 & 10. * 35. Mat. 6. * 54. Luc. 8. * 48. & Cap. 9.

S. Mattheus.

ET circuibat Iesus oēs ciuitates, & castella, docēs in synagogis eorū, & predicās Euāgeliū regni, & curās oēm languorē, & omnē infirmitatē. Vidēs autē turbas, misertus est eis: quia erāt vexati, & iacētes sicut oues nō habētes pastorem. Tūc dicit discipulis suis, Messis quidē multa, operarij autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, vt emittat operarios in messem suam. CAP. 10

Et cōuocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestātē spiritūū immundorū, vt eicerent eos, & curarēt omnē languorē, & oēm infirmitatem. Duodecim autē apostolorū nomina sunt hæc: Primus, Simō q̄ dicitur Petrus, & Andreas frater eius, Iacobus Zebedei, & Iohānes frater eius, Philippus & Bartholomeus, Thomas & Mattheus publican⁹, & Iacobus Alphēi, & Thaddeus, Simō Cananē⁹ & Iudas Ilicariotes, q̄ & tradidit eū. Hos duodecim misit Iesus: præcipiēs eis, dicēs, In viā gētīū ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorū ne intraueritis: sed potius ite ad oues quę perierunt dom⁹ Israēl. Eūtes autē predicate, dicētes, Quia appropinquauit regnū celorū. Infirmos curate, mortuos sulcitate, leprosos mūdate, demones eiicite: gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris: nō peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neq; virgā. In quācunque autem ciuitatē aut castellum intraueritis, interrogate quis in ea

S. Marcus.

ET circuibat castella in circuitu docens. Et vocauit duodecim: & cepit eos mittere binos, & dabat illis potestatem spirituum immundorum. Et præcepit eis ne erant curaque tollerent in via, nisi virgam tantum: nō firmitatem, non panem, neque in zonaes, sed calceatos sandaliis, & ne induerentur duabus tunicis. Et vxor Chudicebat eis, sē procuratoris Herodis, & suritis in domum: illic man-

S. Lucas.

ET factū est deinceps, & ipse iter faciebat per ciuitates & castella predicans & euangelizans regnū Dei: & duodecim cum illo, & mulieres aliquę quę erant curę à spiritibus malignis & infirmitatibus, Maria quę vocatur Magdalēne, de qua septem dæmonia exierant, & Iohanna vxor Chudicebat eis, sē procuratoris Herodis, & suritis in domum: illic man-

S. Iohannes

dign
trāte
Pax
mus
si aut
tetur
vos,
eūtes
tite p
dico
mori
q̄ illi
oues
dent
colu
Trac
nago
fides
in te
trad
aut
in ill
estis
stri
frate
furg
cien
men
finer
vos
dico
Ifras
est d
per
fit si
min
bub
cos
enim

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

dign^o sit: & tibi manete donec exeatis. In trates aut in domū, salutate eā, dicētes, Pax huic domui. Et si quidē fuerit domus illa digna, veniet pax vestra sup eā. si aut nō fuerit digna: pax vestra reuertetur ad vos. Et quicumq; nō receperit vos, neq; audierit sermones vestros: excūtes foras de domo vel ciuitate, excutite puluerē de pedibus vestris. Amen dico vobis, tolerabilius erit terræ Sodomorū & Gomorrhæorum in die iudicij, q̄ illi ciuitati. Ecce ego mitto vos, sicut oves in medio luporū, Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Cauete autē ab hominibus. Tradent enim vos in conciliis, & in synagogis suis flagellabunt vos. & ad presides & ad reges ducemini propter me, in testimoniū illis & gētibus. Cum aut tradent vos, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini: nō enī vos estis q loquamini, sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Tradet autē frater fratrem in mortē, & pater filiū; & in surgēt filij in parētes, & morte eos afficient, & eritis odio omnibus ppter nomen meū, qui aut pseuerauerit vsq; in finem, hic saluus erit. Cū aut psequentur vos in ciuitate ista: fugite in aliā. amen dico vobis, nō consummabitis ciuitates Israel, donec veniat filius hominis. Non est discipulus sup magistrū, nec seru^o sup dominum suū. sufficit discipulo, vt sit sicut magister eius: & seruo, sicut dominus eius. Si patrem familiās Beelzebub vocauerunt: quanto magis domestici eius? Ne ergo timueritis eos. Nihil enim est opertū, quod non reuelabitur.

manete, do
nec exeatis
inde. & qui
cunque nō
receperint
vos, nec au
dierint vos:
exeuntes
inde, excu
tite pulue
rem de pe
dibus ve
stris in te
stimonium
illis. Et ex
euntes præ
dicabant vt
pœnitentiā
agerent: &
dæmonia
multa eiici
ebant, & vn
leo multos
ægros, &
sanabant.

*56.

quæ mini
strabant ei
de facultatibus suis.
*51.
CAP. 9.
*34. Con
uocatis au
tem duode
cim Aposto
lis, dedit il
lis virtutē
& potesta
tem super
omnia dæ
monia, &
vt languo
res cura
rent. Et mi
sit illos præ
dicare re
gnum Dei:
& sanare in
firmos. Et
ait ad illos,
Nihil tuleritis in via,
neque virgam, neque
peram, neque panem
neque pecuniam, ne
que duas

tuni-

K 4

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

& occultū, qđ nō scietur. Quod dico vobis ī tenebris, dicite in lumine: & qđ in aure auditis, p̄dicare sup tecta. Et nolite timere eos qui occidūt corp⁹, animā aut nō possunt occidere; sed poti⁹ time te eū q̄ potest & animā & corpus p̄dere in gehennā. Nōne duo passerēs alle vēneūt: & vnus ex illis nō cadet sup terrā sine patre vestro? Vestri aut̄ & capilli capitis oēs numerati sunt. Nolite ergō timere: multis passeribus meliores estis vos. Omnis ergō q̄ cōfitebitur me corā hominibus, cōfitebor & ego eū corā patre meo qui ī cœlis est: qui aut̄ negauerit me corā hominibus; negabo & ego eū corā patre meo qui in cœlis est. Nolite arbitrari quia pacē venerī mittere ī terrā. nō veni pacē mittere, sed gladiū. veni enī separare hominē aduersus patrē suū & filiā aduersus matrē suā, & nurū aduersus locrū suā: & inimici hominis, do mestici eius. Qui amat patrē aut matrē plus q̄ me, non est me dignus. & qui amat filiū aut filiā sup me, non est me dignus. Et qui nō accipit crucē suā, & sequitur me: nō est me dignus. Qui inuenit aiām suā: perdet illā, & qui p̄diderit animā suā p̄pter me: inueniet eā. Qui recipit vos, me recipit: & qui me recipit, recipit eū qui me misit. Qui recipit prophetā in noīe prophete: mercedē pp̄hetę accipiet. & qui recipit iustū ī nomine iusti: mercedē iusti accipiet. Et quicūq; potū dederit vni ex minimis istis calicē aquę frigide, tātū ī nomine discipuli: amē dico vobis, nō perdet mercedē suā.

Et factū est; cū cōsummasset Iesus p̄cipiēs duodecī discipulis suis, trāsīit idē vt doceret & p̄dicaret in ciuitatibus eorum. * 47.

tunicas habeatis. Et in quacūque domū intraueritis ibi manete, & inde ne exeatis. Et quicūque non receperint vos: exeuntes de ciuitate illa, etiam puluerem pedum vestrorum excutite in testimoniu sup̄ illos. Egressi autem circuibant per ca stella euangelizantes & curantes vbiq;. * 56.

Cap. 56.

C A P. 56. De Iohannis Baptistæ morte, & fama Christi apud Herodem.
 Matth. 14. * 54. Mar. 6. * 55. Luc. 9. * 55.

S. Mattheus

S. Marcus

S. Lucas.

S. Iohannes

In illotē-
 pore, au-
 diuit He-
 rodes Te-
 trarcha fa-
 mam Iesu:
 & ait pue-
 ris suis, Hic
 est Iohan-
 nes Bapti-
 sta: ipse sur-
 rexit à mor-
 tuis, & i-
 deo virtute-
 operan-
 tur in eo.
 * 22. Die
 autem na-
 talis Hero-
 dis saltavit
 filia He-
 rodiadis in
 medio, &
 placuit He-
 rodi. Vnde
 cum iura-
 mento pol-
 licitus est ei
 dare quod-
 cunque po-
 stulasset ab
 eo. At illa
 præmonita
 à matre sua

ET audiuit rex Herodes (manife-
 stum enim factum est nomē eius)
 & dicebat, Quia Iohannes Bapti-
 sta resurrexit à mortuis, & pro-
 pterea virtutes operatur in illo. Alij au-
 tem dicebant, Quia Elias est. Alij verò
 dicebant, Quia propheta est, quasi vnus
 ex prophetis. Quo audito, Herodes ait,
 Quem ego decollavi Iohannem, hic à
 mortuis resurrexit. * 22.
 * 22. Et cum dies opportunus accidisset,
 Herodes natalis sui cœnam fecit
 principibus & tribunis & primis Galilææ.
 cumque introisset filia ipsius Herodiadis,
 & saltasset, & placuisset Herodi, simulque
 recumbentibus: rex ait puella, Pete à me
 quod vis, & dabo tibi. & iuravit illi,
 Quia quicquid petieris dabo tibi, licet
 dimidium regni mei. Quæ cum exisset,
 dixit matri suæ, Quid petas? At illa
 dixit, Caput Iohannis Baptistæ. Cumque
 introisset statim cum festinatione ad regem,
 petit dicens, Volo ut protinus des mihi
 in disco caput Iohannis Baptistæ. Et
 contristatus est rex. Propter iusiurandum
 & propter simul discumbentes noluit
 eam contristare: sed misso spiculatore
 præcepit afferri caput eius in disco,
 & decollauit eum in carcere. Et attulit
 caput eius in disco, & dedit illud puellæ,
 & puella dedit matri suæ. Quo audito,
 discipuli eius venerunt,

AVdi-
 uit autē
 He-
 rodes Te-
 trarcha om-
 nia quæ fie-
 bant ab eo:
 & hæsitabat,
 eo quod dice-
 retur à qui-
 busdam,
 Quia Iohannes
 resurrexit à
 mortuis; à
 quibusdam
 verò, Quia
 Elias appa-
 ruit; ab aliis
 autem,
 Quia Pro-
 pheta vnus
 de anti-
 quis surre-
 xit. Et ait
 Herodes,
 Iohannem
 ego decol-
 laui: Quis
 est autem
 iste de quo
 ego talia
 au-

L

& tu-

au-

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
eum discipuli eius, dicentes, Desertus est locus, & horam iam præterit: dimitte turbas, vt euntes in castella, emant si bescas. Iesus autem dixit eis, Non habet necesse ire: date illis vos manducare. Responderunt ei, Non habemus hic nisi quinque panes & duos pisces. Qui ait eis, Afferte mihi illos huc. Et cum iussisset turbam discumbere super fœnum, accepit quinque panibus & duobus piscibus	accesserunt discipuli eius, dicentes, Desertus est locus hic, & iam hora præterit: dimitte illos, vt euntes in proximas villas & vicos, emât sibi cibos quos manducent. Et respondens ait illis, Date illis vos mâducare. Et dixerunt ei, Euntes emamus ducentis denariis panes: & dabimus illis manducare. Et dicit eis, Quot panes habetis? ite & videre. Et cum cognouissent, dicunt, Quinq; , & duos pisces. Et præcepit illis vt accûbere facerent oēs, secûdû cõtubernia super viride fœnû. Et discubuerunt in partes p centenos & quinquagenos. Et acceptis quinque panibus, & duobus piscibus: intuens in cœlum, & fregit panes, & dedit discipulis suis vt ponerent ante eos: & duos pisces diuisit omnibus. Et mâducauerunt oēs & saturati sunt. Et sustulerunt reliquias, fragmentorû 12. cophinos plenos: & de piscib ⁹ .	bat. Dies autem cœperat declinare. Et accedentes duodecim, dixerunt illi, Dimitte turbas, vt euntes in castella villasque quæ circa sunt, diuerant, & inueniant escas: quia hic in loco deserto sumus. Ait autê ad illos, Vos date illis mâducare. At illi dixerunt, Nô sunt nobis pl ⁹ quâ quinque panes, & duo pisces, nisi fortè nôs eamus, & emamus in omnem hanc turbam escas. Eran: autê fere viri quinque millia. Ait autem ad discipulos suos, Facite illos discumbere per cõiuia quinquagenos. Et ita fecerunt. Et discumbere fecerunt omnes. Accepit autem quinque panibus & duobus piscibus, respexit in cœlum, & benedixit illis: & fregit, & distribuit. Discipulis suis, vt ponerent ante turbas. Et manducauerunt oēs: & saturati sunt. Et sublatû est	Dicit ei vnus ex discipulis eius, Andreas frater Simonis Petri. Est puer vnus hic qui habet quinque panes ordeaceos, & duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dicit ergo Iesus, Facite homines discubere. Erat autem fœnû multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia. Accepit ergo Iesus panes: & cum gratias egisset, distribuit discubētibus, similiter & ex piscibus quantum volebant. Vt autê impleti sunt dixit discipulis suis, Colligite quæ superauerunt fragmenta, ne pereant. Colleguerunt ergo, & impleuerunt duodecim cophinos fragmentorû ex quinque panibus ordeaceis, quæ superauerunt his qui manducauerant. Illi ergo homines cum vidissent quod Iesus fecerat signum, dicebāt, Quia hic est verè propheta qui venturus est in mundum. * 58.
		L 2 quod	

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
piscibus, aspiciens in cælum benedixit, & fregit, & dedit discipulis panes, discipuli autem turbis Et manducauerunt omnes, & saturati sunt. Et tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum plenos. Manducantium autem fuit numerus, quinque millia virorum, exceptis mulieribus & paruulis. * 58.	Erant autem qui manducauerunt quinque millia virorum, * 58.	quod superfuit illis, fragmento- rum duodecim. * 66.	

CA P. 58. Christus fugit regnum à multitudine sibi delatum, & super mare non ipse modo ambulat, sed Petrus etiam iussu illius, sanantur item multi à Christo.
Matth. 14. * 57. Mar. 6. * 57. Iohan. 6. * 57.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
E T statim iussit Iesus discipulos ascendere in nauiculam, & præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. Et dimissa turba, ascendit in montem solus orare. Vespere autem facta solus erat ibi. nauicula autem in medio mari iactabatur fluctibus. erat enim contrarius ventus. Quarta autem vigilia noctis, venit ad eos ambulans super mare. Et videntes eum turbati sunt, dicentes, Quia phantasma est. Et præ timore clamauerunt. Statimque Iesus locutus est eis, dicens, Habete fiduciam: ego sum, nolite timere. Respondens autem Petrus:	E T statim coëgit discipulos suos ascendere nauim, vt præcederent eum trans fretum ad Bethsaidam: dum ipse dimisisset eos, abiit in montem orare. Et cum sero esset, erat nauis in medio mari, & ipse solus in tero. Et videns eos laborantes in remigando (erat enim ventus contrarius eis) & circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans super mare: & volebat præterire eos. At illi vt viderunt eum ambulantem super mare, putauerunt phantasma esse, & exclamauerunt. Omnes enim viderunt eum, & conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis, &		I esus ergo cum cognouisset, quia venturi essent vt raperent eum, & facerent eum regem, fugit iterum in montem ipse solus. Vt autem sero factum est, descenderunt discipuli eius ad mare. Et cum ascendissent nauim, venerunt trans mare in Ca-pharnaum. &

S. *Matthæus.*

Petrus dixit, Domine, situs es, iube me ad te venire super aquas. At ipse ait, Veni. Et descendens Petrus de nauicula, ambulabat super aquam vt veniret ad Iesum. Videns verò ventum validum, timuit: & cum cœpisset mergi, clamauit dicens, Domine, saluum me fac. Et continuo Iesus extendens manum, apprehendit eum: & ait illi, Modicæ fidei quare dubitasti? Et cum ascendissent in nauiculâ, cessauit ventus. Qui autem in nauiculæ rant, venerunt, & adorauerunt eum, dicens, Verè filius Dei es. Et cū transfretassent, venerunt in Terrâ Genesar. Et cum cognouissent eum viri loci illius, miserunt in vniuersam regionem illam, & obtulerunt ei omnes malè habentes: & rogabant eum vt vel simbriâ vestimèti eius tangerent. Et quicūq; tetigerunt salui facti sunt. * 60.

S. *Marcus.*

& dixit eis, Confidite, ego sum: nolite timere. Et ascendit ad illos in nauim, & cessauit ventus. Et plus magis intra se stupebant. non enim intellexerunt de panibus. erat enim cor eorum obcæcatum. Et cū transfretassent, venerunt in terram Genesareth: & applicuerunt. Cumque egressi essent de naui, continuo cognouerunt eum: & percurrentes vniuersam regionem illam, cœperunt in grabatis eos qui se malè habebant circumferre, vbi audiebant eum esse. Et quocūque introibat in vicus vel in villas aut ciuitates, in plateis ponebant infirmos, & deprecabantur eum vt vel simbriam vestimèti eius tangeret, & quotquot tangebant eum, salui fiebant. * 60.

S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

& tenebræ iam factæ erant: & non venerat ad eos Iesus. Mare autem, vento magno flante, exurgebat. Cū remigassent ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident Iesum ambulantem super mare, & proximum nauiferi, & timuerunt. Ille autem dicit eis, Ego sum, nolite timere. Voluerunt ergo accipere eum in nauim & statim nauis fuit ad terram quam ibat. * 59.

CAP. 59. Christus de pane celesti apud Capharnaïas verba facit, & docet se esse panem vitæ, ac carnem suam cibū esse, quem oporteat manducare, & sanguinem suū potū, quem oporteat bibere. Quo illius sermone quidam discipulorum offensi cum deserunt. Apostoli autem cum eo permanent, quorum tamen vnus diabolus perhibetur.

Iohan. Cap. 6. * 58. & Cap. 7.

S. Matthaus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Altera die, turba quæ stabat trans mare, vidit quia nauicula alia non erat ibi nisi vna, & quia non introisset cum discipulis suis Iesus in nauis, sed soli discipuli eius abissent: alie verò supuenerunt naues à Tyberia de iuxta locū vbi manducauerat panē, gratias agēte Dño. Cū ergo vidisset turba quia Iesus non esset ibi, neque discipuli eius, ascēderūt in nauiculas, & venerūt Capharnaū querētes Iesum. Et cū inuenisēt eū trans mare, dixerūt ei, Rabbi, quādo huc venisti? Respondit eis Iesus, & dixit, Amē, amē dico vobis, qui ritis me, non quia vidistis signa, sed quia māducastis ex panibus, & saturati estis. Operamini non cibū qui perit, sed qui permanet in vitā æternā, quæ Filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signauit Deus. Dixerūt ergo ad eū, Quid faciemus vt operemur opera Dei? Respondit Iesus, & dixit eis, Hoc est opus Dei, vt credatis in eū quē misit ille. Dixerūt ergo ei, Quod ergo tu facis signū, vt videamus, & credamus tibi? quid operaris? Patres nostri māducauerūt māna in deserto, sicut scriptū est, Panē de cælo dedit eis māducare. Dixit ergo eis Iesus, Amē, amē dico vobis, non Moyses dedit vobis panē de cælo, sed Pater meus dedit vobis panē de cælo verū. Panis enim Deus est qui de cælo descēdit, & dat vitā mundo. Dixerūt ergo ad eū, Dñe, semper dabis nobis panē hūc. Dixit autē eis Iesus, Ego sum panis vitæ, qui venit ad me, non esuriet. & qui credit in me, non sitiet vn-

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

quã: Sed dixi vobis, quia & vidistis me
& nõ creditis. Omne quod dat mihi Pa-
ter, ad me veniet: & eũ qui venit ad me,
nõ eiiciã foras. quia descēdi de cælo, nõ
vt faciã volũtatẽ meã, sed volũtatẽ eius
q̄ misit me. Hęc est enĩ volũtas eius qui
misit me, Patris: vt omne qđ dedit mihi
nõ perdã ex eo, sed resuscitẽ illud in no-
uissimo die. Hęc est autẽ voluntas Patris
mei qui misit me: vt omnis q̄ videt filiũ,
& credit in eũ, habeat vitã eternã, & ego
resuscitabo eũ in nouissimo die. Mur-
murabãt ergo Iudæi de illo, quia dixit-
set, Ego sum panis q̄ de cælo descēdi: &
dicebãt: Nõne hic est Iesus fili⁹ Ioseph,
cuius nos nouimus patrẽ & matrẽ? Quo-
modo ergo dicit hic: Quia de cælo de-
scēdi? Respõdit ergo Iesus, & dixit eis,
Nolite murmurare inuicẽ: nemo potest
venire ad me, nisi Pater qui misit me, tra-
xerit eũ, & ego resuscitabo eũ in nouis-
simo die. Est scriptũ in Prophetis, Et ce-
rũt oēs docibiles Dei. Omnis qui audi-
uit à Patre, & didicit, venit ad me. Non
quia Patrem vidit quisq̄, nisi is qui est à
Deo: hic vidit Patrẽ. Amẽ, amẽ dico vo-
bis, qui credit in me, habet vitã eternã.
Ego sũ panis vitę. Patres vestri mãduca-
uerũt mãna in deserto: & mortui sunt.
Hic est panis de cælo descēdẽs: vt si quis
ex ipso mãducauerit, nõ moriatur. Ego
sum panis viuus, qui de cælo descēdi. Si
quis mãducauerit ex hoc pane, viuet in
eternũ. & panis quẽ ego dabo, caro mea
est p̄ mũdi vita. Litigabãt ergo Iudęi ad
inuicẽ, dicẽtes, Quomodo potest hic no-
bis carnẽ suã dare ad mãducãdũ? Dixit
ergo eis Iesus, Amẽ, amẽ dico vobis, nisi
mãducaueritis carnẽ Filij hoĩs, & biberi-
tis ei⁹ sanguinẽ, nõ habebitis vitã in vobis.
Qui mãducat meã carnẽ, & bibit meum

L 4

S. *Matthæus*S. *Marcus,*S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

fanguinē, habet vitā eternā: & ego resuscitabo eū in nouissimo die. Caro enī mea verē est cibus, & sanguis me⁹ verē est potus. q̄ māducat meā carnē, & bibit meū sanguinē, in me manet, & ego in illo. Sicut milit me viuēs Pater, & ego uiuo p̄pter Patrē: & qui māducat me, & ipse uiuet p̄pter me. Hic est panis q̄ de cęlo descendit. Nō sicut māducauerūt patres uestri māna: & mortui sunt. Qui māducat hūc panē, uiuet in eternū. Hęc dixit in synagoga docēs, in Capharnaū. Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerūt, Durus est hic sermo, & quis potest eū audire? Sciēs autē Ies⁹ apud semetipsum q̄a murmuraret de hoc discipuli ei⁹, dixit eis, Hoc uos scādalizat? Si ergo uideritis Filium hoīs ascendētē ubi erat prius? Spirit⁹ est qui uiuificat; caro nō prodest quicq̄, uerba q̄ ego locutus sum uobis, spiritus & uita sunt. Sed sunt quidā ex uobis, qui nō credūt. Sciebat enī ab initio Iesus qui essent nō credētes, & qui traditurus esset eū. Et dicebat, Propterea dixi uobis, quia nemo potest uenire ad me, nisi fuerit ei datū à Patre meo. Ex hoc multi discipulorū ei⁹ abierūt retrō: & iā nō cū illo ambulabāt. Dixit ergo Iesus ad duodecī, Nūquid & uos uultis abire? Respondit ergo ei Simō Petrus, Dñe, ad quęlibet uerba uite eternę habes. & nos credimus & cognouimus, quia tu es Christus filius Dei. Respondit eis Iesus, Nōne ego uos duodecim elegi: & ex uobis vnus diabolus est? Dicebat autem Iudā Simōnis Iscariotem: hic enim erat traditurus eū, cū esset vnus ex duodecim.

Post hęc ambulabat Iesus in Galileę, nō enī uolebat in Iudęā ambulare: quia querebant eum Iudei interficere. * 75.

S. *Mattheus.*S. *Marcus.*S. *Lucas.* S. *Iohannes.*

tē dicitis, Quicumq; dixit ultra non dimittitis eum
rit patri vel matri, Munus quicquam facere patri
quod deumq; est ex me, tibi suo aut matri, rescinden-
pderit: & nō honorifica- tes verbum Dei per tra-
bit patrē suū aut matrem ditionem vestram quam
suā: & irritū fecistis māda tradidistis. & similia hu-
tū Dei ppter traditionē iusmodi multa tacitis. Et
vestrā. Hypocritæ, bene aduocans iterum turbā,
pphetavit de vobis Isaias dicebat illis, Audite me
dicēs, Populus hic labiis omnes, & intelligite. Ni-
me honorat: cor autē eo- hil est extra hominem in-
rū lōgē est à me. Sine cau- troiens in eum, quod pos-
sa aut colūt me, docentes sit eum coinquinare. sed
doctrinas, & mādata ho- quæ de homine proce-
minū. Et cōuocatis ad se- dunt, illa sunt quæ com-
turbis, dixit eis, Audite & municant hominem. Si
intelligite. Non qđ intrat quis habet aures audien-
in os, coinquinat homi- di, audiat. Et eum introi-
nē, sed qđ pcedit ex ore, set in domum à turba, in-
hoc coinquinat hoīem. terrogabant eum discipu-
Tūc accedētes discipuli li eius parabolam. Et ait
ius dixerūt ei, Scis qđ Pha- illis, Sic & vos impruden-
risēi, audito verbo hoc, tes estis? Non intelligitis
scandalizati sunt? At ille quia omne extrinsecus
respōdēs ait, Ois plātatio introiens in hominem,
quānō plātavit pater me non potest eum commu-
cēlestis, eradicabitur. Si- nicare: quia non intrat in
nite illos: cęci sunt, du- cor eius, sed in ventrem
ces cęcorū. cęcō autē si cę- vadit, & in secessum exit,
co ducatū pręstet, ambo purgans omnes escas? Di-
in foueā cadūt. Respōdēs cebat autem quoniam
aut Petrus dixit ei, Edif- quæ de homine exeunt,
fere nobis parabolā istā, illa cōmunicant hominē.
at ille dixit, Adhuc & vos Abintus enim de corde
sine intellectu estis? Non hominum malæ cogita-
intelligitis quia omne qđ tiones procedunt, adulte-
in os intrat, in ventrem rias, fornicationes, homi-
vadit, & in secessum emit cidia, furta, auaritię, ne-
titur? Quæ autem proce- quitię, dolus, impudicię

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

dunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquinant hominem: de corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemia: hæc sunt quæ coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem. * 61.

blasphemia
supbia, stultitia. Oia hæc mala abint^r pcedunt & cõmunicant hominem. * 61.

CAP. 61. Filia Chanaana à dæmonio liberatur Matth. 15. * 61 Mar. 7. * 60.

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET egressus inde Iesus secessit in partes Tyri & Sydonis. Et ecce mulier Chanaana à finibus illis egressa clamauit, dicēs ei, Misere mei Dñe fili David, filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non respõdit ei verbũ. Et accedentes discipuli eius rogabāt eũ dicētes, Dimitte eā: quia clamat post nos. Ipse aut̃ respõdēs, ait, Nō sum missus nisi ad oues quæ perierūt domus Israel. At illa venit & adorauit eũ, dicēs, Dñe, adiuua me. Qui respõdēs, ait, Nō est bonũ sumere panẽ filiorũ, & mittere canibus. At illa dixit, Etiã Dñe: nã & catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa dominorũ suorum. Tũc respõdēs Iesus, ait illi, O mulier, magna est fides tua. fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora. * 62.

ET inde surgēs abiit in fines Tyri & Sydonis: & ingressus domum, nemine voluit scire, & non potuit latere. Mulier enim statim vt audiuit de eo, cuius filia habebat spiritũ immundum, intrauit, & prõcidit ad pedes eius. Erat enim mulier Gentilis, Syrophœnissagene. Et rogabat eum vt dæmonium eiceret de filia eius. Qui dixit illi, Sine prius saturari filios. nō est enim bonũ, sumere panẽ filiorum, & mittere canibus. At illa respondit, & dixit illi, Vtiq; Dñe. nam & catelli comedunt sub mensa de micis puerorum. Et ait illi, Propter hũc sermonẽ vade, exiit dæmonium à filia tua. Et cum abiisset domũ suã, inuenit puellã iacẽtem supra lectum, & dæmonium exiisse. * 62.

M 2 Cap.

CAP. 62. Multi languidi & male affecti curantur, inter quos surdus & mutus. Matth. 15. * 61. Marc. 6. * 61.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET cū transisset inde Iesus, venit secus Mare Galilææ, & ascendens in montem, sedebat ibi. Et accesserunt ad eum turbæ multæ, habentes secum multos, cæcos, claudos, debiles, & alios multos. & proiecerunt eos ad pedes eius, & curavit eos: ita ut turbæ mirarentur videntes muros loquentes, claudos ambulantes, cæcos videntes: & magnificabant Deum Israel. * 62.</p>	<p>ET iterum exiens de finibus Tyri, venit per Sydonē ad Mare Galilææ inter medios fines Decapoleos. Et adducit eum surdum & mutum: & deprecabatur eum ut imponat illi manus. Et apprehēdens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas eius & expuēs, tetigit linguam eius, & suspiciens in celum, ingemuit, & ait illi, Ephetha: quod est, adaperire. Et statim aperte sunt aures eius, & solutum est vinculum lingue eius, & loquebatur recte. Et præcepit illis ne cui diceret. Quātō autē eis præcipiebat, tantō magis plus prædicabāt, & eò ampli⁹ admirabātur, dicentes, Bene oīa fecit: & surdos fecit audire, & muros loqui. * 63.</p>		

CAP. 63. Septem panibus & paucis pisciculis quatuor millia virorum præter mulieres & parvulos saturantur. Matth. 15. * 62. Mar. 8. * 62.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Iesus autem convocatis discipulis suis, dixit Misereor turbæ: quia triduo iam perseverat mecum, & nō habet quod manducet: & dimittere eos ieiunos nolo, ne deficiāt</p>	<p>In diebus illis iterum cū turba multa esset, nec haberet quod manducaret: convocatis discipulis, ait illis, Misereor super turbam: quia ecce iam triduo sustinet me nec habet quod manducet: &</p>		

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas	S. Iohannes.
<p>in via. Et dicunt ei discipuli, vnde ergo nobis in deserto panes tantos, vt saturemus turbam tantâ? Et ait illis Iesus, Quotha betis panes? At illi dixerunt, Septem, & paucos pisciculos. Et præcepit turbæ, vt discumberent super terrâ. Et accipiens septem panes, & pisces, & gratias agens fregit, & dedit discipulis suis, & discipuli dederunt populo. Et comederunt omnes, & saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis, tuulerunt, septem sportas plenas. Erant autem qui manducauerunt, quatuor millia hominû extra paruos & mulieres. Et dimissa turba, ascendit in nauiculam: & venit in finem Magedan. * 64.</p>	<p>si dimisero eos ieiunos in domû suâ, deficiet in via: quidâ enî ex eis delongè venerunt. Et respoderunt ei discipuli sui, Vnde illos quis poterit hîc saturare panib' in solitudine? Et interrogauit eos, Quot panes habetis? Qui dixerunt Septè. Et præcepit turbæ discubere sup terrâ. Et accipiens septè panes, gratias agens fregit, & dabat discipulis suis vt apponeret, & apposuerunt turbæ. Et habebat pisciculos paucos: & ipsos benedixit, & iussit apponi. Et manducauerunt, & saturati sunt: & sumulerunt qd̄ superauerat de fragmētis, septè sportas. Erat aut q̄ manducauerat, quasi quatuor millia: & dimisit eos. Et statim ascendens nauî cû discipulis suis, venit in partes Dalmanutha. * 64.</p>		

CAP. 64. Pharisæos signum sibi è celo ostendi poscentes Christus arguit: & discipulos monet, vt caueant sibi à sermōe Pharisæorum. Matth. 16. * 63. Mar. 6. * 63.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET accesserunt ad eum Pharisei & Sadducei tentantes: & rogauerunt eum vt signum de celo ostenderet eis. At ille respondens, ait illis, Facto vesperæ</p>	<p>ET exierunt Pharisei, & cœperunt conquire cum eo, quærentes ab illo signum de celo, tentantes eum. Et ingemiscens spiritu, ait, Quid generatio ista signû quærit?</p>		

S. <i>Matthæus.</i>	S. <i>Marcus.</i>	S. <i>Lucas.</i>	S. <i>Iohannes.</i>
<p>re dicitis, Serenum erit: rubicundum est enim cælum. Et mane, Hodie tēpestas, rutilat enim triste cælum. Faciem ergo cæli diiudicare nostis: signa autem temporum nō potestis? Generatio mala & adultera signum quærit: & signum non dabitur ei nisi signum Ionæ prophætæ. Et relictis illis, abiit. Et cum venissent discipuli eius transfretum, obliiti sunt panes accipere. Qui dixit illis, Intuemini & caueate à fermento Phariseorum & Sadduceorum. At illi cogitabant inter se dicentes, Quia panes nō accepimus. Sciens autē Iesus, dixit, Quid cogitatis inter vos modicæ fidei, quia panes non habetis? Nōdum intelligitis, neque recordamini quinque panū, in quinque millia hoīm, & quot cophinos sumpsistis? neque septē panum, in quatuor millia hoīm, & quot sportas sumpsistis? Quare nō intelligitis quia non de pane dixi vobis, Cauete à fermento Phariseorum & Sadduceorū? Tunc intellexerunt, quia non dixerit cauendum à fermento panū, sed à doctrina Phariseorum & Sadduceorum. * 66.</p>	<p>rit? Amē dico vobis, si dabitur generationi isti signum. Et dimittens eos, ascendit iterum nauim, & abiit transfretum. Et obliiti sunt panes sumere & nisi vnum panem non habebant secum in naui. Et præcipiebat eis, dicens, Videte & caueate à fermento Phariseorum, & fermento Herodis. Et cogitabant ad alterutrum, dicentes, Quia panes non habemus. Quo cognito, ait illis Iesus, Quid cogitatis, quia panes non habetis? nondum cognoscitis nec intelligitis? adhuc cæcatum habetis cor uestrum? oculos habentes non videtis? & aures habentes non auditis? Nec recordamini quādo quinque panes fregi in quinque millia: & quot cophinos fragmentorum plenos sumpsistis? Dicunt ei, Duo & septē panes in quatuor millia, & quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei, Septem. Et dicebat eis, Quomodo nondum intelligitis? * 65.</p>		

Cap.

CAP. 65. Cæcus dum curatur, videt homines specie arborum
incedentes. Mar. 8. * 64.

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET veniunt Bethsaidâ : & adducunt ei cæcum, & rogabant eum vt illum tangeret. Et apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum : & expuens in oculos eius impositis manibus suis, interrogauit eum siquid videret. Et aspiciens, ait, Video homines velut arbores, ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius : & cœpit videre, & restitutus est, ita vt clarè videret omnia. Et misit illum in domum suâ dicens, Vade in domum tuam : & si in vicum introieris, nemini dixeris. * 66.</p>			

CAP. 66. Petro consenti Christum esse filium Dei viui, clauis regni celorum
promittuntur. Matth. 16. * 64. Mar. 8. * 65. & Cap. 9. Luc 9. * 47.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Venit autem Iesus in partes Cæsareę Philippi : & interrogabat discipulos suos dicēs, Quē dicūt homines esse filiū hominis? At illi dixerunt, Alij Iohannem Baptistā, alij autem Eliā, alij verò Ieremiā, aut vnum ex prophetis. Dicit illis Iesus, Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit, Tu es Christus, filius Dei viui. Respondens autē Iesus, dixit ei, Beatus es cui dicerent de illo.</p>			
<p>ET egressus est Iesus & discipuli ei⁹ in castella Cæsareę Philippi : & in via interrogabat discipulos suos, dicens eis, Quē me dicunt esse homines? Qui responderunt illi, dicentes, Iohannem Baptistam, alij Eliam, alij verò Ieremiā, quasi vnum de prophetis. Tunc dicit illis, Vos verò quem me esse dicitis? Respondens Petrus, ait ei, Tu es Christus. Et comminatus est eis, ne le increpans illos,</p>			
<p>ET factum est : cum solus esset orans, erant cum illo & discipuli : & interrogauit illos dicens, Quē me dicūt esse turbę? At illi respōderunt, & dixerunt, Iohannē Baptistā, alij autē Eliam, alij verò quia vnus Propheta de prioribus surrexit. Dixit autē illis, Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus dixit, Christum Dei. At ille increpans illos,</p>			
<p>M 4 præ-</p>			

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Simon Bar-Iona: quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus: & super hanc petram ædificabo Ecclesiã meam, & portæ inferi non preualebunt aduersus eam. Et tibi dabo clauis regni cælorum. Et quodcunq; ligaueris super terrã, erit ligatũ & in cælis, & quodcunq; solueris super terram, erit solutum & in cælis. Tunc præcepit discipulis suis vt nemini diceret quia ipse esset Iesus Christus. Exinde cœpit Iesus ostendere discipulis suis quia oporteret eum ire Ierosolymã, & multa pati à senioribus, & scribis, & principibus sacerdotum, & occidi, & tertia die resurgere. Et assumens eum Petrus, cœpit increpare illum dicens, Absit à te, Dñe non erit tibi hoc. Qui conuersus, dixit Petro, Vade post me satana, scandalũ es mihi: quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominũ. Tunc Iesus dixit discipulis suis, Siquis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suã, & sequatur me: Qui enim voluerit animã suã saluã facere, perdet eam, qui autem perdidit animã suã propter me & Euangelium, saluã faciet eam. Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum: & detrimetur animæ suæ faciatur. Aut, quid dabit homo commutationis pro anima sua? Qui enim me confusus fuerit, & verba mea in generatione ista adultera & peccatrice: & Filius hominis cõfundetur eũ, cũ venerit in gloria Patris sui cũ angelis sanctis.</p>	<p>Et cœpit docere eos, quoniam oportet filium hominis pati multa, & reprobari à senioribus, & à summis sacerdotibus, & scribis, & occidi, & post tres dies resurgere. Et postquam verbum loquebatur. Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpare eum. Qui conuersus, & videns discipulos suos, comminatus est Petro, dicens, Vade retrò me satana, quoniam non sapis quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum. Et conuocata turba cum discipulis suis dixit eis, Si quis vult me sequi, denegat semetipsum: & tollat crucem suã, & sequatur me. Qui enim voluerit animã suã saluã facere, perdet eam: qui autem perdidit animã suã propter me & Euangelium, saluã faciet eam. Quid enim proderit homini, si lucretur mundum totum: & detrimetur animæ suæ faciatur. Aut, quid dabit homo commutationis pro anima sua? Qui enim me confusus fuerit, & verba mea in generatione ista adultera & peccatrice: & Filius hominis cõfundetur eũ, cũ venerit in gloria Patris sui cũ angelis sanctis.</p>	<p>præcepit ne cui diceret hoc, dicens, Quia oportet filium hominis multa pati, & reprobari à senioribus & principibus sacerdotum & scribis, & occidi, & tertia die resurgere. Dicebat autem ad omnes, Siquis vult post me venire, abneget semet ipsam, & tollat crucem suã, & sequatur me. Qui enim voluerit animã suã saluã facere, perdet illam: nam qui perdidit animã suã propter me: saluã faciet illam. quid enim</p>	

CAP. 64. Spiritus immundus & mutus expellitur, quem discipuli non poterant expellere: & mors Christi predicatur. Matib. 17. * 67.

Mat 9. * 67. Luc. 9. * 67.

S. Mattheus.

ET cum venisset ad turbam, accersit ad eum homo genibus prouolutus ante eum, dicens, Domine miserere filio meo quia lunaticus est, & male patitur: nam sepe cadit in ignem, & crebro in aquam. & obtuli eum discipulis tuis: & non potuerunt curare eum. Respondens Iesus, ait, O generatio incredula & peruersa, quousque ero vobiscum? vsquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me. Et increpauit illum Iesus, & exiit ab eo demonium, & curatus est puer ex illa hora. Tunc accesserunt discipuli ad Iesum secretò, & dixerunt, Quare nos non potuimus eicere illum? Dixit illis Iesus, Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic,

S. Marcus.

ET veniens ad discipulos suos, vidit turbam magnam circa eos, & scribas cõquirentes eum illis. Et cõfestim omnis populus videns Iesum, stupefactus est, & exauerunt: & accurretes, salutabãt eum. Et interrogauit eos, Quid inter vos cõquiritis? Et respondens vnus de turba, dixit, Magister, attuli filium meum ad te, habentẽ spiritum mutum: qui vbicunque eum apprehenderit, allidit illũ, & spumat, & stridet dentibus, & arefcit: & dixi discipulis tuis vt iicerent illum, & non potuerunt. Qui respondens eis, dixit. O generatio incredula, quãdiu apud vos ero? quãdiu vos patiar? afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cum vidisset eum, statim spiritus conturbauit illum: & elisus in terram,

S. Lucas.

FACTUM est autem in sequenti die, descendentibus illis de monte, occurrit illi turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit dicẽs, Magister, obsecro te, respice in filium meum quia vnicus est mihi. & ecce spiritus apprehendit eum, & subito clamat, & elidit, & dissipat eum cum spumã, & vix discedit dilanians eum, & rogauit discipulos tuos vt iicerent illum, & non potuerunt. Respondens autem Iesus, dixit, O generatio infidelis & peruersa, vsquequo ero apud vos & patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et cum accederet, elisit illi dæmonium, & dissipauit. Et increpauit Iesus spiritum immundum, & sanauit puerum, & reddidit illum patri eius. Stupebãt autem oes in magnitudine Dei: Non enim omni-

S. Iohannes.

S. Matthæus	S. Marcus	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>transi hinc illuc: & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non eiicitur nisi per orationem & ieiuniam. Conuersantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Iesus, Filius hominis tradendus est in manus hominum: & occidetur, & tertia die resurget. Et contristati sunt vehementer. * 69.</p>	<p>volutabatur spumans. Et interrogauit patrem eius, Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait, Ab infantia: & frequenter eum in ignem & in aquas misit, vt eum perderet, sed siquid potes, adiuua nos, misertus nostri. Iesus autem ait illi, Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et cōtinuo exclamans pater pueri, cum lachrymis aiebat, Credo Domine: adiuua incredulitatem meam. Et cū videret Iesus currentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi, Surde & mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo: & amplius ne intro eas in eum. Et exclamans, & multum discerpens eum, exiit ab eo, & factus est sicut mortuus, ita vt multi dicerent, Quia mortuus est, Iesus autem tenens manum eius, eleuauit eum: & surrexit. Et cū introisset in domum, discipuli eius secreto interrogabant eum, Quare nos nō potuimus eicere eum? Et dixit illis, Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione & ieiunio. Et inde profecti prætergredebantur Galilæam: nec volebat quendam scire. Docebat autem discipulos suos, & dicebat illis, Quoniam filius hominis tradetur in manus hominum, & occidetur, & occisus tertia die resurget. At illi ignorabant verbum: & timebant interrogare eum. * 70.</p>	<p>omnibus quemirantibus, quæ faciebat. dixit ad discipulos suos, Ponite vos in cordibus vestris sermones istos, filius enim hominis futurus est vt tradatur in manus hominum, At illi ignorabant verbum istud, & erat velatum ante eos, vt non sentirent illud: & timebant eum interrogare de hoc verbo. * 70.</p>	

C A P. 69. Didrachma pro Christo & Petro Soluitur. Matth. 17. * 68.

S. Marcus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET cū venissent Capharnaum, accesserunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei, Magister vester nō soluit didrachma? Ait, Etiam.</p>			

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Et cū intrasset in domū, præuenit eū Iesus, dicens, Quid tibi videtur Simon? Reges terræ à quibus accipiunt tributū vel cēsum? à filiis suis, an ab alienis? Et ille dixit, Ab alienis. Dixit illi Iesus, Ergo liberi sunt filij Vt autē nō scādalizemus eos vade ad mare, & mitte hamū: et eum piscem qui primus ascēderit tolle: & aperto ore eius, inuenies staterem: illum sumens, da eis pro me & te. * 70.

Cap. 70. Discipulis de principatu inter se susceptantibus, Christus humilitatem & animi demissionem docet. Matth. 18. * 60. Mar. 9. * 68. Luc. 9. * 68.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas

S. Iohannes.

Nilla hora accesserunt discipuli ad Iesum, dicentes, Quis putas, maior est in regno cælorum? Et aduocans Iesus paruulū, statuit eum in medio eorum, & dixit, Amen dico vobis, nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, nō intrabitis in regnū cælorum. Quicumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste, hic est maior in regno cælorum. Et qui susceperit vnum paruulam talem in nomine meo, me suscipit. * 72.

ET venerūt Capharnaū. Qui cū domi esset, interrogabat eos, Quid in via tractabatis? At illi tacebāt. siquidē in via inter se disputauerāt, quis eorū maior esset. Et residens vocauit duodecim, & ait illis, Si quis vult prim⁹ esse, erit oīm nouissimus, & oīm minister. Et accipiens puerū, statuit eū in medio eorū. quem cū complexus esset, ait illis, Quisquis vnū ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo recepit, & quicumque me susceperit, nō me suscipit, sed eum qui misit me. * 71.

Intrauit autem cogitatio in eos, quis eorum maior esset. At Iesus videns cogitationes cordis illorum, apprehendit puerum, & statuit illum secus se, & ait illis, Quicumque susceperit puerum istum in nomine meo, me recipit. & quicumque me receperit, recipite eum qui me misit. Nam qui minor est inter vos omnes, hic maior est. * 71.

N 3 Cap.

CAP. 71. Non esse prohibendum qui in nomine Christi dæmonia eijcit, etiamsi non sequatur eum. Matth. 9.* 72. Luc. 9.* 70.

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas	S. Iohannes
<p>Respōdit illi Iohānes, dicens, Magister, vidimus quendam in nomine tuo eiicientem dæmonia qui non sequitur nos, & prohibuimus eū. Iesus autē ait, Nolite phibere eū, ne mo est enim q̄ faciat virtutem in nomine meo, & potsit citō malē loqui de me qui enī nō est aduersum vos, pro vobis est. Qui quis enī potū dedit vobis calicem aquæ in nomine meo, quia Christi estis: amen dico vobis, nō p̄det mercedē suā.* 72</p>		<p>Respondens autem Iohannes dixit, Præceptor, vidimus quendam in nomine tuo eiicientem dæmonia, & prohibuimus eum: quia nō sequitur nobiscum. Et ait ad illum Iesus, Nolite prohibere. qui enim nō est aduersum vos, pro vobis est.* 76.</p>	

CAP. 72. Cauendum ab offensione & scandalo paruulorum. Matth. 18.* 70. Mat. 9.* 71.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes
<p>Qui autē scādalizauerit vnū de pusillis istis qui in me credunt, expedit ei vt suspēdatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in pfundū maris. Væ mūdo à scādalis. Necesse est enī vt veniāt scādala: verūtāmē ve hōmini illi p̄ quē scādalu venit. Si autē manus tua, vel pes tuus scādalizat te. abscinde eū, & p̄ice abs te: bonū tibi est ad vitā ingredi debilē vel claudū, quā duas manus vel duos pe-</p>	<p>ET quisquis scandalizauerit vnū ex his pusillis credentibus in me: bonum est ei magis. si circundaretur mola asinaria collo eius, & in mare mitteretur. Et si scandalizauerit te manus tua, abscinde illam. bonum est tibi debilem introire in vitam, quā duas manus habentem introire in gehennā, in ignem inextinguibilē, vbi vermis eorum non moritur, & ignis</p>		

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
des habentē mitti in ignē & ignis non extinguitur. eternū. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eū, & proiice abs te: bonū tibi est vnū oculū habentē in vitā intrare, quā duos oculos habentē mitti in gehennā ignis. Videte ne cōtēnatis vnū ex his pupillis: dico enī vobis, quia angeli eorū, in cēlis semper vidēt faciē patris mei qui in cēlis est. Venit enī filius hoīs saluare q̄ perierat. Quid vobis videtur si fuerit alicui cētū oues, & errauerit vna ex eis: nōne relinquit nonagintanouē mōtibz, & vadit querere eā q̄ errauit? & si cōtigerit vt inueniat eā: amē dico vobis, qui auert supe eā magis, q̄ super nonagintanouē q̄ nō errauerūt. Sic nō est voluntas patris vestrum, qui in cēlis est, vt pereat vnus de pupillis istis * 73.	& ignis non extinguitur. Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum. bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quā duos pedes habentem, mitti in gehennam ignis inextinguibilis, vbi vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur. Quod si oculus tuus scandalizat te, eice eum. bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quā duos oculos habentem, mitti in gehennam nō moritur, & ignis non extinguitur. Omnis enim igne salietur: & omnis victima sale salietur. bonum est sal quod si sal infulum fuerit: in quo illud condietis? Habete in vobis sal, & pacem habete inter vos. * 74.		

CAP. 73. Quomodo sit arguendus frater, eiq; in nos peccanti sit ignoscendum. Parabolā regis conferentis rationem cum seruis suis. Matth 18. * 72.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
Si autē peccauerit tibi frater tuus, vade, et corripe eū inter te & ipsū solū. si te audierit: lucrat⁹ eris fratri tuū. si autē te nō audierit: adhibe tecū adhuc vnū vel duos, vt in ore duorū vel triū testium stet ōne verbū. Quod si nō audierit eos: dic ecclesie. si autē ecclesia nō audierit: sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Amē dico vobis: quicūq; alligaueritis sup terrā, erūt ligata & in cēlo;			

S. Mattheus.

S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

& quęcunq; solueritis sup terrā, erūt so-
luta & i cęlo. Iterū dico vobis, qā si duo
ex vobis cōsenserūt sup terrā, de omni re
quācunq; petierint, fiet illis ā patre meo
q̄ in cęlis est. Vbi enī sunt duo vel tres
cōgregati ī nomine meo, ibi sum in me-
dio eorū. Tūc accedēs Petr⁹ ad eū, dixit,
Dñe quoties peccabit in me frater me⁹,
& dimittā ei⁹ vsq; septies? Dixit illi Ie-
sus. Nō dico tibi vsq; septies: sed vsq; se-
ptuagies septies. Ideo alsimilatū est re-
gnū cęlorū hōi regi q̄ voluit rationē po-
nere cū seruis suis. Et cū cōpisset ratio-
nē ponere, oblat⁹ est ei vnus qui debe-
bat ei decē millia talēta. Cū aut nō ha-
beret vnde redderet, iussit eū dñs eius
venundari, & vxorē eius, & filios, & oīa
quę habebat, & reddi. Prōcidēs aut ser-
uus ille, orabat eū, dicēs, Patiētā habe
in me, & oīa reddā tibi. Misertus aut do-
minus serui illius, dimisit eum & debitū
dimisit ei. Egressus aut seruus ille, inue-
nit vnū de cōseruis suis, q̄ debebat ei cē-
tū denarios: & tenens suffocabat eū, di-
cēs, Redde qđ debes. Et p̄cidēs cōseru⁹
eius, rogabat eū, dicēs, Patiētā habe in
me, & oīa reddā tibi. Ille aut noluit: sed
abiit, & misit eū ī carcerē, donec redde-
ret debitū. Vidētes aut cōserui eius quę
fiēbāt, cōtristati sunt valde: & venerūt,
& narrauerūt dño suo oīa q̄ facta fuerāt.
Tūc vocauit illū dñs suus: & ait illi, Ser-
ue nequā, omne debitū dimisi tibi, quo-
niā rogasti me: nōne ergo oportuit & te
misereri cōserui tui, sicut & ego tuī mi-
sertus sum? Et iratus dñs eius, tradidit
eū tortoribus, quoadusq; redderet vni-
uersum debitum. Sic & pater meus cę-
lestis faciet vobis, si nō remiseritis vnus-
quisque iratri suo de cordibus veltis. * 73.

CAP. 74. *Christus relicta Galilæa, proficiscitur in Iudæam.*
 Matth. 19. * 72. Mar. 10. * 72.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET factum est, cum cōsummasset Iesus sermones istos, migravit à Galilæa, & venit in fines Iudææ trans Iordanem, & secutæ sunt eum turbæ multæ: & curavit eos ibi. * 99.</p>	<p>ET inde exurgens, venit in fines Iudææ ultra Iordanem: & conueniunt iterum turbæ ad eum. & sicut consueuerat, iterum docebat illos. * 99.</p>		

CAP. 75. *Iesus Hierosolyma clam profectus est ad diem festum Tabernaculorum. Iohan. 7. * 59.*

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
			<p>ERat autem in proximo dies festus Iudeorum, Scenopegia. Dixerunt autē ad eum fratres eius, Transi hinc, & vade in Iudæam, vt & discipuli tui videant opera tua quæ facis. Nemo quippe in occulto quid facit, & quærit ipse in palam esse. si hæc facis, manifesta te ipsum mundo. Nequē enim fratres eius credebant in eum. Dicit ergo eis Iesus, Tēpus meū nondum aduenit: tempus autem vestrū semper est paratum. Nō potest mundus odisse vos, me autē odit: quia ego testimoniū perhibeo de illo quod opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diē festum hunc. ego non ascendo ad diem festum istum: quia meum tempus nondum impletum est. Hæc cum dixisset, ipse mansit in Galilæa. Vt autem ascenderunt fratres eius, tunc & ipse ascendit ad diem festum, non manifestè, sed quasi in occulto. * 78.</p>

O Cap.

CAP. 76. Samaritani prohibent Christum hospitio.

Luc. 9. * 71.

S. Matthæus S. Marcus,

S. Lucas.

S. Iohannes

FACTUM est aut dum compleretur dies assumptionis eius, & ipse facie suâ firmavit ut iret in Ierusalē. Et misit nūcios ante cōspectum suum: & euntes intraverūt in ciuitatem Samaritanorū ut pararent illi. Et nō receperunt eū, quia facies eius erat eūtis in Ierusalē. Cū vidissent autem discipuli eius Iacobus, & Iohannes, dixerūt, Domine vis dicimus ut ignis descēdat de cælo, & consumat illos? Et conuersus increpauit illos, dicens, Nescitis cuius spiritus estis. Filius hominis non venit animas perdere, sed saluare. Et abierūt in aliud castellū. * 29.

CAP. 77. Decem viri leprosi a Christo purgantur in itinere iherosolymitano, quorum non nisi vnus, & ille quidem Samaritanus, de beneficio accepto gratias agit. Luc. 17. * 101.

S. Matthæus S. Marcus,

S. Lucas.

S. Iohannes

ET factū est, dū iret in Ierusalē, transibat per mediā Samariam & Galilæā. Et cū ingrederetur quoddā castellū, occurrerūt ei decē viri leprosi, qui steterūt à lōgē: & leuauerūt vocem, dicētes, Iesu præceptor, miserere nostrī. Quos vt vidit, dixit, Ire, ostēdite vos sacerdotibus. Et factū est dū irēt, mundati sunt. Vnus autē ex illis, vt vidit quia mūdatus est: regressus est, cū magna voce magnificās Deū, & cecidit in facie ante pedes eius, gratias agens: & hic erat Samaritanus. Respōdēs aut Iesus, dixit, Nōne decē mūdati sunt: & nouē vbi sunt? Nō est in uētus qui rediret, & daret gloriā Deo, nisi hic alienigena. Et ait illi, Surge, vade. quia fides tua te saluum fecit. * 101.

CAP. 78. Christus in Templum ingressus, medio die festo Tabernaculorum docet populum, & mirantur Iudæi, eum literas scire, quos reprehendit, quod quærant eum interficere. Mittuntur, qui eum comprehendant, sed illi audita eius doctrina, eum colaudant, & Nicodemus Christum defendens, à Pharisæis male accipitur. Iohan. 7. * 75.

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Iudæi ergo quærebant eum in die festo, & dicebant, Vbi est ille? Et murmur multus erat in turba de eo. Quidam enim dicebant, Quia bonus est. Alij autem dicebant, Non, sed seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo, propter metum Iudæorum. Iam autem die festo mediante, ascendit Iesus in templum, & docebat. Et mirabantur Iudæi, dicentes, Quomodo hic literas scit, cum non didicerit? Respondit eis Iesus, & dixit, Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me. Si quis voluerit voluntatem eius facere: cognoscat de doctrina, vtrum ex Deo sit, an ego à meipso loquar. Qui à semetipso loquitur, gloriam propriam quærit. qui autem quærit gloriam eius qui misit eum, hic verax est, & iniustitia in illo non est. Nonne Moyses dedit vobis legem: & nemo ex vobis facit legem? Quid me quæritis interficere? Respondit turba, & dixit, Dæmonium habes: quiste quærit interficere? Respondit Iesus, & dixit eis, Vnum opus feci: & oēs miramini. propterea Moyses dedit vobis circumcisionem: non quia ex Moyse est, sed ex patribus, & in sabbato

O. 2

cir

S. Matthæus

S. Marcus,

S. Lucas.

S. Iohannes.

circumciditis hominem. Si circumcissionem accipit homo in sabbatho, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini, quia totum hominem sanum feci in sabbatho? Nolite iudicare secundum faciem: sed iustum iudicium iudicate. Dicebant ergo quidam ex Ierosolymis, Nunc hic est quem quærunt interficere? Et ecce, palam loquitur, & nihil ei dicunt. Nunquid verè cognoverunt principes, quia hic est Christus? Sed hunc scimus unde sit: Christus autem cum venerit, nemo scit unde sit. Clamabat ergo Iesus in templo docens, & dicens, Et me scitis, & unde sim scitis. & a me ipso non veni, sed est verus qui misit me, quem vos nescitis. Ego scio eum quia ab ipso sum, & ipse me misit. Quærebant ergo eum apprehendere: & nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora eius. De turba autem multi crediderunt in eum, & dicebāt, Christus cum venerit, nunquid plura signa faciet quam quæ hic facit? Audierunt Pharisei turbam murmurantem de illo hæc: & miserunt principes & Pharisei ministros ut apprehenderent eum. Dixit ergo eis Iesus, Adhuc modicum tempus vobiscum sum, & vado ad eum qui me misit. Quæritis me, & non inuenietis: & ubi ego sum, vos non potestis venire. Dixerunt ergo Iudei ad semetipsos, Quò hic iturus est, quia non inuenimus eum: nunquid in dispersionem Gætiarum iturus est, & docturus Gentes? Quis est hic sermo quem dixit, Quæritis me, & non inuenietis: & ubi sum ego, vos non potestis venire? In nouissimo autem die magno festiuitatis stabat Iesus

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Iesus, & clamabat, dicens, Siquis sitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ. (Hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum. nondum enim erat Spiritus datus: quia Iesus nondum erat glorificatus) Ex illa ergo turba cū audissent hos sermones eius, dicebant, Hic est verè propheta. Alij dicebant, Hic est Christus. Quidam autem dicebant, Nunquid à Galilæa venit Christus? Nonne scriptura dicit, quia ex semine Dauid, & de Beth-léhem castello, vbi erat Dauid, venit Christus? Dissensio itaque facta est in turba propter eum. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum; sed nemo misit super eum manus. Venerunt ergo ministri ad pontifices & Phariseos. Et dixerunt eis illi, Quare non adduxistis illum? Responderunt ministri, Nunquam sic locutus est homo, sicut hic homo. Responderunt ergo eis Pharisei, Nunquid & vos seducti estis? Nunquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex Phariseis? sed turba hæc quæ non nouit legé, maledicti sunt. Dixit Nicodémus ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui vnus erat ex ipsis: Nunquid lex nostra iudicat hominem: nisi prius audierit ab ipso, & cognouerit quid faciat? Responderunt, & dixerunt ei, Nunquid & tu Galilæus es? Scrutare, & vide quia à Galilæa propheta non surgit. Et reuersi sunt vnusquisque in domum suam. * 79.

O 3

Cap.

CAP. 79. Mulierem in adulterio deprehensam non condemnat. Iohan. 8. * 78.

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas

S. Iohannes.

Iesus autem perrexit in montem Oliuæ: & diluculo iterum venit in templum, & omnis populus uenit ad eum, & sedens docebat eos. Adducunt autem Scribæ & Pharisei mulierem in adulterio deprehensam: & statuerunt eam in medio. & dixerunt ei, Magister, hec mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem Moyses mandauit nobis, huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tetantes eum: ut possent accusare eum. Iesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra. Cum ergo perseveraret interrogatus eum: erexit se, & dixit eis, Qui sine peccato est uestrum, primus in illam lapidem mittat. Et iterum se inclinans, scribebat in terra. Audiētes autem, unus post unum exhibat, incipientes à senioribus: & remansit solus Iesus, & mulier in medio stans. Erigens autem se Iesus, dixit ei, Mulier, ubi sunt qui te accusabant? nemo te condemnauit. Quæ dixit: Nemo, Domine. Dixit autem Iesus, Nec ego te condemnabo. Vade, & iam amplius noli peccare. * 80.

CAP. 80. Rursus in templo uerba facit Iesus ad populum. Iudæi Iesum conuictis laceſſunt, lapidibus eum obruturi, nisi ille se subduxisset. Iohan. 8. * 79.

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Iterum ergo locutus est eis Iesus, dicens, Ego sum lux mundi. qui sequitur me, non ambulat in tenebris: sed habebit lumen uitæ. Dixerunt ergo ei Pharisei. Tu de templo testimonium perhibes: testimonium tuum non est uerum. Respondit Iesus, & dixit eis, Et si ego testimonium perhibeo de meipso, uerum est testimonium meum: quia scio uade ueni.

S. Mattheus. S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

& quò vado: vos aut̄ nescitis vnde venio, aut quò vado. Vos secundùm carnè iudicatis: ego non iudico quenquam. & si iudico ego, iudiciùm meum verũ est: quia solus non sum, sed ego, & qui misit me, Pater. Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominũ testimoniũ verũ est. Ego sum qui testimoniũ perhibeo de meipso: & testimoniũ perhibet de me, qui misit me, Pater. Dicebat ergo ei, Vbi est pater tuus: Respondit Iesus. Neque me scitis, neque Patrem meũ. si me sciretis: forsitan & Patrẽ meũ sciretis. Hæc verba locutus est Iesus in gazophylacio docēs in templo: & nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora eius. Dixit ergo iterum eis Iesus, Ego vado, & quæretis me, & in peccato vestro moriemini. Quò ego vado, vos nõ potestis venire. Dicebant ergo Iudæi, Nunquid interficiet semetipsum, quia dicit, Quò ego vado, vos nõ potestis venire: Et dicebat eis, Vos de deorsum estis, ego de supernis sum. Vos de mũdo hoc estis: ego non sum de hoc mũdo. Dixi ergo vobis, quia moriemini in peccatis vestris. si enim nõ credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro. Dicebat ergo ei, Tu quis es? Dixit eis Iesus, Principiũ qui & loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui & iudicare. sed qui me misit, verax est: & ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mũdo. Et nõ cognoverũt quia patrẽ eis dicebat Deũ. Dixit ergo eis Iesus, Cũ exaltaueritis filiũ hois, tũ cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor: & qui me misit, mecũ est: & nõ

O 4 reliquit.

S. <i>Matthæus</i>	S. <i>Marcus.</i>	S. <i>Lucas.</i>	S. <i>Iohannes.</i>
			<p>reliquit me solum, quia ego quæ placita sunt ei, facio semper. Hæc illo loquente multi crediderunt in eum. Dicebat ergo Iesus ad eos qui crediderunt ei, Iudeos, Si vos mæseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis: & cognoscetis veritatè, & veritas liberabit vos. & respondit ei, Semè Abrahæ sumus, & nemini seruiimus vnquam: quomodo tu dicis, Liberi eritis? Respondit eis Iesus, Amen, amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatû, seruus est peccati. seruus autem non manet in domo in æternum: filius manet in æternum. si ergo vos filius liberauerit, verè liberi eritis. Scio quia filij Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus nõ capit in vobis. Ego quod vidi apud Patrem, loquor: & vos quæ vidistis apud patrem vestrum, facitis. Responderunt & dixerunt ei, Pater noster, Abraham est. Dicit eis Iesus, Si filij Abrahæ estis, opera Abrahæ facite. Nunc aut, quæritis me interficere hominem, qui veritatem vobis locutus sum, quam audiui à Deo. hoc Abraham non fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei, Nos ex fornicatione non sumus nati. vnum patrem habemus Deum. Dixit ergo eis Iesus: Si Deus pater vester esset: diligeretis vtique me. ego enim ex Deo processi, & veni: neque enim à me ipso veni, sed ille misit me. Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia nõ potestis audire sermonem meum. Vos ex patre diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. ille, homicida erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo. cum loquitur mendaciû, ex propriis loquitur.</p>

S. *Mattheus.*S. *Marcus.*S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

quia mendax est, & pater eius. Ego autē
quia veritatem dico, non creditis mihi.
Quis ex vobis arguet me de peccato? Si
veritatē dico: quare vos nō creditis mi-
hi? Qui ex Deo est, verba Dei audit. Pro-
pterea vos nō auditis, quia ex Deo non
estis. Respōderunt ergo Iudæi, & dix-
erūt ei, Nonne bene dicimus nos, quia Sa-
maritanus es tu, & dæmonium habes?
Respōdit Iesus, Ego dæmoniū nō habeo
sed honorifico patrē meū, & vos inho-
norastis me. Ego autē non quæro gloriā
meā. est qui quærat, & iudicet. Amen,
amen dico vobis, si quis sermonē meum
seruauerit, mortē non videbit in æter-
num. Dixerunt ego Iudæi, Nunc cogno-
uimus, quia dæmoniū habes. Abraham
mortuus est & Prophete: & tu dicis, Si
quis sermonē meū seruauerit, nō gusta-
bit mortē in æternū. Nunquid tu maior
es patre nostro Abrahamā, qui mortuus est?
& Prophete mortui sunt. Quē te ipsum
facis? Respondit Iesus, Si ego glorifico
me ipsum, gloria mea nihil est. est pater
meus qui glorificat me, quē vos dicitis
quia Deus vester est. & nō cognouistis
eum, ego autē noui eū. Et si dixerō quia
nō scio eum: ero similis vobis, mendax.
Sed scio eū, & sermonē eius seruo. Abra-
hā pater vester exultauit vt videret diē
meū: & vidit, & gausus est. Dixerūt er-
go Iudæi ad eū, Quinquaginta annos nō
dum habes, & Abraham vidisti? Dixit
eis Iesus, Amen, amen dico vobis, antē-
quā Abraham fieret, ego sum. Tulerūt er-
go lapides vt iacerent in eum. Iesus autē
abcondit se, & exiuit de templo. * 81.

P

Cap.

CAP. 81. *Aperiuntur oculi hominis, qui cæcus à primo ortu fuerat.*
*Iohan. 9. * 80.*

S. *Matthæus*

S. *Marcus*

S. *Lucas*

S. *Iohannes*

ET præterit̃s Iesus vidit hominẽ cecũ
 à natiuitate: & interrogauerunt eũ
 discipuli eius, Rabbi, quis peccauit, hic,
 aut parentes eius, vt cæcus nasceretur.
 Respõdit Iesus, Neq; hic peccauit neq;
 parẽtes eius: sed vt manifestetur opus
 Dei in illo. Me oportet operari opus
 eius qui misit me, donec dies est. Venit
 nox, quando nemo potest operari, quã-
 diu sum in mundo, lux sum mundi. Hic
 cũ dixisset, expuit in terrã, & fecit lu-
 tum ex sputo, & liniuit lutũ super o-
 culos eius, & dixit ei, Vade, laua in natu-
 toria Silõe, quod interpretatur Missus.
 Abiit ergo, & lauit: & venit videns. In-
 que vicini & qui viderant eũ prius quã
 medicus erat, dicebãt, Nonne hic estq;
 sedebat, & mendicabat? Alij dicebant,
 Quia hic est, Alij aut, Nequaquam, sed
 similis est ei. Ille verò dicebat, Quia
 ego sum. Dicebãt ergo ei, Quomodo a-
 perti sunt tibi oculi? Respõdit, Ille ho-
 mo qui dicitur Iesus, lutũ fecit: & unxit
 oculos meos, & dixit mihi, Vade ad na-
 tatoriam Silõe, & laua. Et abij, & laui,
 & vidi. Et dixerunt ei, Vbi est ille? At
 Nescio. Adducũt eum ad Phariseos quia
 cæcus fuerat. Erat autem sabbatum
 quando lutum fecit Iesus, & aperuit
 oculos eius. Iterum ergo interrogabãt
 Pharisei, quomodo vidisset. Ille autem
 dixit eis, Lutum mihi posuit super oc-
 ulos, & laui: & video. Dicebant ergo
 ex Phariseis quidam, Non est hic homi-
 nẽ à Deo

S. Mattheus. S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

à Deo, qui sabbathum non custodit. Alij autem dicebāt, Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et schisma erat inter eos. Dicūt ergo cæco iterū, Tu, quid dicis de illo q̄ aperuit oculos tuos? Ille aut̄ dixit, Quia p̄pheta est. Non crediderūt ergo Iudæi de illo, quia cæcus fuisset & vidisset: donec vocauerunt parentes eius qui viderat, & interrogauerunt eos, dicentes, Hic est filius vester, quē vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Respōderunt eis parentes eius, & dixerunt, Scimus quia hic est filius noster, & quia cæcus natus est: quomodo autem hunc videat, nescimus, aut quis eius aperuit oculos, nos nescimus, ipsum interrogate: ætatē habet, ipse de se loquatur. Hęc dixerunt parentes eius, quoniā timebāt Iudæos. iam enim conspirauerāt Iudæi, vt si quis eum confiteretur esse Christū, extra synagogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt, Quia ætatē habet, ipsum interrogate. Vocauerūt ergo rursus hominem qui fuerat cæcus, & dixerunt ei, Da gloriā Deo, nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo eis ille, Si peccator est, nescio: vn̄ scio, quia cæcus cūm essem, mod̄ video. Dixerūt ergo illi, Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis, Dixi vobis iam, & audistis: quid iterū vultis audire? nūquid & vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerunt ergo ei, & dixerūt, Tu discipulus illius sis: nos autē Moyfi discipuli sumus. Nos scimus quia Moyfi locutus est Deus: hunc autem nescimus vnde sit. Respondit ille homo, & dixit eis,

S. Mattheus	S. Marcus	S. Lucas.	S. Iohannes.
			<p>In hoc enim mirabile est quia vos nescitis unde sit, & aperuit meos oculos. factus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, & voluntate eius facit, hunc exaudit. A seculo non est auditum, quia quis aperuit oculos caeci nati. Nisi esset hic a Deo, non poterat facere quicquam. Responderunt, & dixerunt ei, In peccatis natus es totus, & tu doces nos? Et eiecerunt eum foras. Accidit Iesus quia eiecerunt eum foras: & cum inuenisset eum, dixit ei, Tu credis in filium Dei? Respondit ille, & dixit, Quis est Domine, ut credam in eum? Et dixit ei Iesus, Et vidisti eum: & qui loquitur tecum, ipse est. At ille ait, Credo Domine. Et prociens adoravit eum. Et dixit ei Iesus, In iudicium ego in hunc mundum veni: ut qui non vident, videant, & qui vident, caeci fiant. Et audierunt quidam ex Phariseis qui cum ipso erant, & dixerunt ei, Numquid & nos caeci sumus? Dixit eis Iesus, Si caeci essetis, non haberetis peccatum, nunc vero dicitis, Quia videmus. Peccatum vestrum manet. * 81.</p>

CAP. 82. Proverbum de pastore in ovile per ostium intrante, & aliorum ascendente. Iohan. 10. * 81.

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
			<p>Amen, amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit alicunde: ille fur est & latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. Huic ostium aperit: & oves vocem eius audiunt, & proprias oves vocat nominatim, & adducit eas. Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit: & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem eius. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non</p>

S. Matthæus

S. Marcus

S. Lucas.

S. Iohannes.

nouerūt vocē alienorū. Hoc prouerbiū dixit eis Iesus. Illi autē nō cognouerunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterū Iesus, Amē, amē dico vobis, quia ego sum ostiū ouīū. Omnes quotquot uenerūt, fures sunt & latrones: sed nō audierūt eos oues. Ego sum ostiū. Per me si quis introierit, saluabitur: & ingredietur & egredietur, & pascua inueniet. Fur nō venit nisi vt furetur, & mactet, & perdat. Ego ueni vt vitā habeant, & abundantius habeāt. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animā suā dat pro ouibus suis. Mercenarius autē & qui non est pastor, cuius nō sunt oues pprie, uidet lupū uenientē, & dimittit oues, & fugit: & lupus rapit, & dispergit oues. mercenarius autē fugit, quia mercenarius est: & non pertinet ad eum de ouibus. Ego sum pastor bonus: & cognosco meas, & cognoscunt me meæ. Sicut nouit me pater, & ego agnosco patrem: & animā meam pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo quæ nō sunt ex hoc ouili: & illas oportet me adducere, & uocem meam audient, & fiet vnū ouile & vnus pastor. Propterea me diligit pater quia ego pono animā meam, vt iterum sumam eam. Nemo tollit eam à me: sed ego pono eam à me ipso. & potestatem habeo ponendi eā: & potestatem habeo iterū sumēdi eā. Hoc mādātum accepi à patre meo. Dissensio iterum facta est inter Iudæos propter sermones hos. Dicebāt autē multi ex ipsis, Dēmoniū habet & insanit: quid eū auditis? Alij dicebāt, Hęc uerba nō sunt dēmoniū habentis. nunquid dēmoniū potest cæcorum oculos aperire? * 96. P 3 Cap.

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

Post hæc aut designauit Dñs & alios
 septuaginta duos : & misit illos bi-
 nos ante faciẽ suã in oẽm ciuitatẽ & lo-
 cũ quò erat ipse venturus. Et dicebat il-
 lis, Messis quidẽ multa. operarij aut pau-
 ci. Rogate ergo dñm messis, vt mittat o-
 perarios in messẽ suã. Ite. ecce ego mit-
 to vos sicut agnos inter lupos. Nolite
 portare sacculũ, neq; perã, neq; calcea-
 mẽta; & neminẽ p viã salutaueritis. In
 quãcunq; domũ intraueritis, primũ di-
 cite, pax huic domui. & si ibi fuerit filius
 pacis, requiescet sup illũ pax vestra. sin
 aut, ad vos reuertetur. In eadẽ aut do-
 mo manete edẽtes & bibẽtes q̃ apud il-
 los sunt. dignus est enĩ operari⁹ merce-
 de sua. Nolite trãfire de domo in domũ.
 Et in quãcunq; ciuitatẽ intraueritis, &
 susceperint vos, mãducate q̃ apponũtur
 vobis; & curate infirmos q̃ in illa sunt,
 & dicite illis, Appropinquauit in vos re-
 gnũ Dei. In quãcunq; aut ciuitatẽ intra-
 ueritis, & nõ susceperint vos, excũtes in
 plateas ei⁹, dicite, Etiã puluerẽ q̃ adhẽ-
 sit nobis de ciuitate vestra, extergim⁹ in
 vos. tamẽ hoc scitote, quia appropinqua-
 uit regnum Dei. Dico vobis quia Sodo-
 mis in die illa remiss⁹ erit, q̃ illi ciuitati.
 Vã tibi Corozã, vã tibi Bethsaida: quia
 si in Tyro & Sidone factę fuissent virtu-
 tes q̃ factę sunt in vobis, olim in cilicio
 & cinere sedẽtes pœniterent. Verunta-
 men Tyro & Sidoni remiss⁹ erit in iu-
 dicio, quãm vobis. Et tu Capharnaum
 vsque ad cælum exaltata: vsque ad infer-
 num demergẽs. Qui vos audit, me au-
 dit: & qui vos spernit, me spernit. Qui

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

aut me spernit, spernit eum qui misit me. Reuersi sunt autem septuaginta duo cum gaudio, dicentes, Domine, etiam demonia subiiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis, Videbam satanã sicut fulgur de celo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit. Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subiicitur: gaudete autem, quod nomina vestra scripta sunt in caelis. In ipsa hora exultauit spiritu, & dixit, Confiteor tibi pater, Domine celi & terre, quod abscondisti hæc a sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Etiam pater, quoniam sic placuit ante te. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit quis sit filius, nisi pater: & quis sit pater, nisi filius, & cui voluerit filius reuelare. Et conuersus ad discipulos suos, dixit, Beati oculi qui vident quæ vos videtis. Dico enim vobis, quod multi prophetae & reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt. & audire quæ auditis, & non audierunt. * 84.

CAP. 84. Parabola de Samaritano vulneratum curante, Luc. 10. * 83.

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET ecce quidam Legisperitus surrexit, tentans illum, & dicens, Magister, quid faciendo vitam eternam possidebo? At ille dixit ad eum, In lege quid scriptum est? quomodo legis? Ille respondens dixit, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omnimode tua: & proximum tuum sicut te ipsum. Dixitque illi, Recte respondisti, hoc fac & viues. Ille autem volens iustificare seipsum,

P 4

seipsum,

S. Matthæus S. Marcus,

S. Lucas,

S. Iohannes.

seipsum, dixit ad Iesum, Et quis est me^o
 pximus? Suscipiēs autē Iesus, dixit, Ho-
 mo quidā descēdebat ab Ierusalē in Ieri-
 cho, & incidit in latrones, q̄ etiā despo-
 liauerūt eū: & plagis impositis abierūt,
 semiuiuo relicto. Accidit autē vtsacerdos
 quidā descenderet eadē via: & viso illo
 præteriuit. Similiter & Leuita, cū esset
 secus locū, & videret eū, præterit. Sama-
 ritanus autē quidā iter faciēs, venit secus
 eū: & vidēs eū, misericordia motus est.
 Et appiās alligauit vulnera eius, infū-
 dēs oleū & vinū: & imponēs illū in iu-
 mētū suū, duxit in stabulū, & curā eius
 egit. Et altera die, protulit duos denarios,
 & dedit stabulatio, & ait, Curā illius ha-
 be: & quodcunq; supererogaueris, ego
 cū rediero reddā tibi. Quis horū triū vi-
 detur tibi pximus fuisse illi q̄ incidit in
 latrones? At ille dixit, Qui fecit miseri-
 cordiam in illum. Et ait illi Iesus, Vade,
 & tu fac similiter. * 85.

CAP. 85. Martha Christum excipit in domum suam. Luc. 10. * 84.

S. Matthæus S. Marcus,

S. Lucas,

S. Iohannes.

FACTū est autē dū irēt, & ipse intrauit in
 quoddā castellū: & mulier quædam
 Martha nomine, excepit illū in domum
 suā, & huic erat soror nomine Maria. quę
 etiā sedēs secus pedes Dñi, audiebat ver-
 bum illius. Martha autē satagebat circa
 frequēs ministeriū, q̄ stetit & ait, Dñe,
 nō est tibi curę quōd soror mea reliquit
 me solā ministrare? dic ergo illi, vt me
 adiuuet. Et respōdens dixit illi Domi-
 nus, Martha, Martha, sollicita es, & tur-
 baris erga plurima. Porro vnum est ne-
 cessarium. Maria optimam partem ele-
 git, quæ non auferetur ab ea. * 86.

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET factum est : cum esset in quodam loco orans, ut cessavit, dixit vnus ex discipulis eius ad eum. Domine, doce nos orare, sicut docuit & Iohannes discipulos suos. Et ait illis, Cum oratis, dicite, Pater, sanctificetur nomē tuū. Adueniat regnū tuū, panē nostrū quotidianum da nobis hodie, & dimitte nobis peccata nostra, siquidē & ipsi dimittim⁹ omni debenti nobis. Et ne nos inducas in tentationem. Et ait ad illos, Quis vestrum habebit amicū, & ibit ad illū media nocte, & dicet illi, Amice, comoda mihi tres panes, quoniā amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod ponā ante illū : & ille deintus respōdēs dicat, Noli mihi molestus esse, iā ostium clausum est, & pueri mei mecū sunt in cubili: non possum surgere & dare tibi. Et si ille perseverauerit pulsans: dico vobis, etsi non dabit illi surgens eō quod amicus eius sit, propter improbitatē tamē eius surget, & dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego dico vobis, Petite, & dabitur vobis: querite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui querit, inuenit, & pulsanti aperietur. Quis autem ex vobis patrem petit panem, nunquid lapidem dabit illi? Aut piscem: nunquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ouum: nunquid porriget illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali, non stis bona data dare filiis vestris: quanto magis pater vester de cælo dabit spiritū bonū petentibus se? * 49.

Q Cap.

CAP. 87. Reprehendit præposteram Phariseorum religionem in sola externa mandicie positam: quibus ut hypocritis minuta persequentibus. & præcipua omittentibus, una cum Legis peritis in alios severis, omnia sibi indulgentibus, vehementer comminatur. Luc. II. * 49.

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET cū loqueretur, rogavit illū quidā Phariseus ut præderet apud se. Et ingressus recubuit. Phariseus autē cœpit intra se reputans dicere, quare nō baptizatus esset ante prædium. Et ait Dñs ad illū, Nūc vos Pharisei quod detoris est calicis & catini mūdatis, qđ autem intus est vestrum, plenū est rapina & iniquitate. Stulti, nōne qui fecit quod detoris est, etiam id quod dēintus est, fecit? Veruntamen quod superest, date elemosynā: & ecce omnia munda sunt vobis. Sed vā vobis Phariseis, quia decimatis mentā, & rutā, & omne olus: & præteritis iudicium & charitatem Dei. hæc autem oportuit facere, & illa nō omittere. Vā vobis Phariseis, quia diligitis primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro. Vā vobis quia estis vt monumenta quæ non apparent, & homines ambulantes supra, nesciunt. Respondēs autem quidam ex Legis peritis, ait illi, Magister, hæc dicens etiam cōtumeliam nobis facis. At ille ait, Et vobis legis peritis vā: quia oneratis homines oneribus quæ portare non possunt, & ipsi vno digito vestro nō tangitis sarcinas. Vā vobis, qui ædificatis monumenta Prophetarum: patres autem vestri occiderunt illos. Profectō testificamini quod consentitis operibus patrum vestrorum: quoniā ipsi quidē eos occiderunt.

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

derant, vos autem ædificatis eorum sepulchra Propterea & sapientia Dei dixit, Mitta ad illos Prophetas & Apostolos, & ex illis occident & persequentur. ut inquiratur sanguis omnium Prophetarum qui effusus est à constitutione mundi à generatione ista à sanguine Abel, usque ad sanguinem Zachariæ qui perijt inter altare & ædē. Ita dico vobis, requiretur ab hac generatione. Væ vobis Legisperitis, quia tulistis clavem scientiæ: ipsi non introistis, & eos qui introibant phibuitis. Cum autem hæc ad illos diceret, coeperunt Pharisei & Legisperiti grauius insillere, & os eius opprimere de multis, insidiates ei, & querentes aliquid capere de ore eius, ut accusarent eum. * 88.

CAP. 88. Cauendum docet à fermento Phariseorum, & mortem corporis non esse timendam. Quanta item sit constantis confessionis merces, quanta impiæ abnegationis pena. Luc. 12. * 87.

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

MULTIS autem turbis circumstantibus, ita ut se inuicem coculcarēt, coepit dicere ad discipulos suos. Attēdite à fermento Phariseorū, quod est hypocrisis. Nihil autem opertū est, quod non reueletur: neque absconditū, quod non sciatur. Quoniā quod in tenebris dixistis, in lumine dicetur: & quod in auribus locuti estis in cubiculis, prædicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis, Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius quid faciāt. Ostēdā autem vobis quem timeatis: time eum, qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehēnam, ita dico vobis, hunc timere. Nonne quinque passerēs vneunt dipondio, & vnus ex

Q 2 illis

S. *Matthæus*S. *Marcus*.S. *Lucas*,S. *Iohannes*.

illis nō est in obliuione corā Deo? Sed & capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus plaris estis. Dico autē vobis, Omnis quicumq; cōfessus fuerit me corā hominibus, & filius hoīs cōfitebitur illū corā angelis Dei. qui autē negauerit me corā hominibus, negabitur corā angelis Dei. Et omnis qui dicit verbū in filium hominis, remittetur illi: ei autem qui in Spiritum sanctū blasphemauerit, nō remittetur. Cū autē inducēt vos in synagogas, & ad magistratus & potestates, nolite solliciti esse qualiter, aut quid respondeatis, aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere.* 89.

C A P. 89. Fugiendam esse auaritiā & sollicitudinē eorum quæ ad victum cūctūq; corporis pertinent, ex parabola diuitis horrea sua laxiora facientis, & maximā vim copiamq; rerum in multos annos recondentis. Luc. 21.* 88.

S. *Matthæus*.S. *Marcus*.S. *Lucas*.S. *Iohannes*.

At autē ei quidā de turba, Magister, dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. At ille dixit ei, Homo, quis me cōstituit iudicē aut diuisorē super vos? Dixitque ad illos, Videte & caute ab omni auaritia: quia non in abundantia cuiusquam vita eius est, ex his que possidet. Dixit autem similitudinē ad illos, dicens, Hominis cuiusdam diuitis haberes fructus ager attulit. & cogitabat intra se dicens, Quid faciam, quia nō habeo quō congregē fructus meos? Et dixit, Hoc faciam, Destruā horrea mea, & maiora faciā: & illuc cōgregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona mea, & dicā animē meę, Anima, habes multa bona.

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

na posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare. Dixit autem illi Deus, Stulte, hac nocte animam tuam repetunt à te: quæ autem parasti, cuius erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum diues. Dixitque ad discipulos suos, Ideo dico vobis. Nolite solliciti esse anime vestræ quid manducetis: neque corpori quid induamini. Anima plus est quam esca, & corpus plus quam vestimētum. Considerate coruos, quia non seminant neque metunt, quibus nō est cellarium neque horreum, & Deus pascit illos. Quanto magis vos plures estis illis? Quis autem vestrum cogitando potest adiicere ad staturam suam cubitum vnum? Si ergo neque quod minimum est potestis, quid de cæteris solliciti estis? Considerate lilia quomodo crescunt: non laborāt, neque nent. dico autē vobis, nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut vnum ex istis. Si autē fœnum quod hodie est in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos, pusillæ fidei? Et vos nolite quærere, quid manducetis, aut quid bibatis: & nolite in sublime tolli: hæc enim omnia gentes mundi quærūt. Pater autem vester scit quoniam his indigetis. Veruntamen quærite primū regnum Dei: & hæc omnia adiciuntur vobis. Nolite timere pusillus grex, quia cōplacuit patri vestro dare vobis regnū. Vendite quæ possidetis, & date elemosynam. Facite vobis sacculos qui nō veterascunt, thesaurum non deficientem in cælis: quò sur non appropriat, neque tinea corrumpit. Vbi enim thesaurus vester est, ibi & cor vestrum erit. * 90.

Q. 3

S. *Matthæus*S. *Marcus*.S. *Lucas*.S. *Iohannes*.

Sint lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus dominum suum quâdo reuertatur à nuptiis: ut cum venerit & pulsauerit, confestim aperiant ei. Beati serui illi, quos cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes. Amen dico vobis, quod præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita inuenerit: beati sunt serui illi. Hoc autem scitote, quoniâ si sciret pater familiâs, qua hora sur veniret, vigilaret utique: & non sineret perfodi domum suam. Et vos estote parati: quia qua hora non putatis, filius hominis veniet. Ait autem ei Petrus, Domine, ad nos dicis hanc parabolam: an & ad omnes? Dixit autem Dñs, Quis, putas, est fidelis dispensator & prudens, quæ cõstituit Dñs supra familiâ suâ, ut det illis in tẽpore tritici mẽsurâ? Beatus ille seruus, quæ cũ venerit Dñs, inuenerit ita facientem. Verè dico vobis, quoniâ supra omnia quæ possidet, cõstituet illum. Quod si dixerit seruus ille in corde suo, Morâ facit Dominus me venire: & cœperit percutere seruos & ancillas, & edere & bibere, & inebriari: veniet dñs serui illius in die qua nõ sperat, & hora qua nescit, & diuidet eũ, partemque eius cũ infidelibus ponet. Ille autem seruus qui cognouit volũtatem domini sui, & nõ se preparauit, & nõ tenuit secundũ volũtate eius: vapulabit multis. qui autem non cognouit, & fecit digna plagis: vapulabit paucis. Omni autem cui mul

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

tū datū est, multū queretur ab eo: & cui cōmendauerūt multū, plus petēt ab eo. Ignem veni mittere in terram: & quid volo, nisi vt accendatur? Baptismo autē habeo baptizari: & quomodo coarctor, vsquē dū perficiatur? Putatis quia pacē veni dare in terrā? Non, dico vobis: sed separationē. erūt enim ex hoc, quinq; in dōmo vna diuisi, tres in duos, & duo in tres: diuidētur pater in filiū, & filius in patrē suū, mater in filiā, & filia in matrē, socrus in nurū suā, & nurus in socrum suā. Dicebat autē & ad turbas, Cū videritis nubē oriētē ab occasu, statim dicitis, Nimbū venit: & ita fit. & cū austrū flantē, dicitis, Quia aestus erit: & fit. Hypocritæ, faciem cæli & terræ nō scitis probare: hoc autē tēpus quomodo nō probatis? Quid autē & à vobis ipsis nō iudicatis quod iustum est? Cū autē vadis cū aduersario tuo ad principem, in via da operā liberari ab illo: ne fortē trahat te ad iudicē, & iudex tradat te exactori, & exactor mittat te in carcerem. Dico tibi non exies inde, donec etiam nouissimum minutum reddas. * 91.

CAP. 91. Occasione Galilæorum in sacrificijs suis mactatorum. & illorum, quos turris Siloë ruina oppresserat, Christus ad penitentiam hortatur, alioqui instar ficus infructuosæ excidendos. Luc. 13. * 90.

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ADerāt autē quidā ipso in tēpore, nūctiantes illi de Galilæis, quorū sanguinē Pilatus miscuit cū sacrificijs eorū. Et respōdēs dixit illis, Putatis quod hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt? Non, dico vobis: sed nisi penitentiā habueritis, omnes similiter peribitis. Sicut illi decem & octo, supra quos cecidit

Q 4 turris

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

turris in Silœ, & occiditeos: putatis quia
& ipsi debitores fuerint præter oēs ho-
mines habitates in Ierusalē? Nō, dico vo-
bis: sed si pœnitentiā nō habueritis, oēs
similiter peribitis. Dicebat autē hāc simi-
litudinē, Arborē ficī habebat quidā plā-
tatā in vinea sua: & venit quærēs fructū
in illa, & non inuenit. Dixit autē ad cul-
torē vineæ, Ecce anni tres sunt ex quo
venio quærēs fructū in ficulnea hac: &
nō inuenio. Succide ergo illam: vt quid
etiā terrā occupat? At ille respōdens di-
xit illi, Domine, dimitte illā & hoc anno
vsque dum fodiā circa illā, & mittā ster-
cora, & si quidē fecerit fructum: sin au-
tem, in futurum succides eam. * 92.

CAP. 92. Sanatam Sobato mulierem contractam principi Synagoga agrē se-
rens reprehenditur, & regnum Dei grano sinapsis atque fermento
comparatur. Luc. 13. * 91.

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

ERat autem docens in synagoga eorū
sabbathis. Et ecce mulier quę habe-
bat spiritum infirmitatis annis decē &
octo: & erat inclinata, nec omnino po-
terat sursum respicere. Quam cū vide-
ret Iesus, vocauit eam ad se, & ait illi,
Mulier, dimissa es ab infirmitate tua. Et
imposuit illi manus, & confestim ere-
cta est, & glorificabat Deū. Respondens
autē archisynagogus, indignās quia sab-
batho curasset Iesus, dicebat turbę, Sex
dies sunt in quibus oportet operari. in
his ergo venite, & curamini: & non in
die sabbathi. Respōdēs autē ad illū Do-
minus dixit, Hypocrita, vnusquisq; ve-
strūm sabbatho non soluit bouē suū aut
asinum à præsepio, & ducit ad aquare?
Hāc autē filiā Abrahę, quā alligauit sata-

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

nas, ecce, decē & octoannis, nō oportuit solui à vinculo isto die sabbathi? Et cūm hæc diceret, erubescerāt oēs aduersarij eius: & omnis populus gaudebat in vniuersis quę gloriose fiebāt ab eo. Dicebat ergo, Cui simile est regnū Dei, & cui simile æstimabo illud? Simile est grano sinapis, quod acceptū homo misit in hortū suum, & creuit: & factū est in arborem magnā, & volucres cæli requieuerūt in ramis eius. Et iterum dixit, Cui simile æstimabo regnum Dei? Simile est fermento, quod acceptū mulier abscondit in farinae sata tria; donec fermentaretur totū. * 93.

C AP. 93. Angusta porta intrandum esse in regnum cælorum, Luc. 13. * 92.

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET ibat per ciuitates & castella docēs, & iter faciēs in Ierusalē. Ait autē illi quidā, Domine, si pauci sunt qui saluantur? Ipse autē dixit ad illos, Cō:ēdite intrare per angustā portā: quia multi, dico vobis, quærēt intrare, & nō poterūt. Cū autē intrauerit pater familiās, & clauerit ostium, & incipietis foris stare, & pulsare ostiū, dicētes, Dñe aperi nobis: & respōdēs dicet vobis, Nescio vos vnde sitis: tūc incipietis dicere, Māducauimus corā te & bibimus, & in plateis nostris domicuisti. Et dicet vobis, Nescio vos, vnde sitis: discedite à me oēs operarij iniquitatis. Ibi erit fletus & stridor dentiū: cū videritis Abraham & Isaac & Iacob, & oēs Prophetas in regno Dei, vos autē expelli foras. Et veniēt ab Oriēte & Occidēte & Aquilone & Austro: & accūbēt in regno Dei. Et ecce sunt nouissimi qui erūt primi, & sunt primi, qui erūt nouissimi. In ipsa die accesserunt quidā Pharisæo-

R rifeo-

S. *Matthæus*S. *Marcus*,S. *Lucas*.S. *Iohannes*,

risæorum, dicentes illi, Exi & vade hinc: quia Herodes vult te occidere. Et ait illis, Ite, & dicite vulpi illi, Ecce eiicio de monia & sanitates perficio hodie & cras, & tertia die cõsummor. Verũtamẽ oportet me hodie & cras & sequenti die ambulare: quia nõ capit prophetam perire extra Ierusalẽ. Ierusalẽ, Ierusalem quæ occidis Prophetas, & lapidas eos qui mittuntur ad te, quoties volui cõgregare filios tuos quemadmodum avis nidũ suũ sub pennis, & noluiti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico autẽ vobis, quia non videbitis me donec veniat cũm dicetis, Benedictus qui venit in nomine Domini. * 94.

C AP. 94. *Hydropicus à Iesu die Sabbati curatur. Luc. 14. * 93.*S. *Matthæus*S. *Marcus*,S. *Lucas*.S. *Iohannes*,

ET factũ est: cũ intraret Iesus in domum cuiusdã principis Phariseorũ sabbatho māducare panẽ, & ipsi obseruabant eũ. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illũ. Et respõdens Iesus dixit ad Legisperitos & Phariseos, dicēs, Silicet sabbato curare? At illi tacuerũt. ipse verò apprehensum sanauit eum, ac dimisit. Et respondens ad illos dixit, Cuius vestrũm asinus aut bos in puteũ cadet: & non continuò extrahet illum die sabbathi? Et nõ poterant ad hæc respondere illi. Dicebat autem & ad inuitatos parabolam, intendēs quomodo primos accubitus eligerent, dicēs ad illos, Cũ inuitatus fueris ad nuptias, nõ discumbas in primo loco, ne fortẽ honoratiores te sit inuitatus ab illo: & veniens is qui te & illum vocauit, dicat tibi, Da huic locum: & tunc incipias cum rubo-

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

re nouissimum locum tenere. sed cūm vocatus fueris, vade, recumbe in nouissimo loco: vt cūm venerit qui te inuitauit dicat tibi, Amice, ascende superius. Tūc erit tibi gloria coram simul discumbentibus: quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur. Dicebat autē & ei qui se inuitauerat, Cūm facis prandium aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos diuites: ne fortē te & ipsi remittent, & fiat tibi retributio. sed cūm facis conuiuū, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos, & beatus eris, quia nō habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. Hæc cūm audisset quidam de simul discumbentibus, dixit illi, Beatus qui manducabit panem in regno Dei. At ipse dixit ei, Homo quidā fecit cœnā magnam, & vocauit multos. Et misit seruum suum hora cœnæ dicere inuitatis vt venirent, quia iam parata sunt omnia. Et cœperūt simul oēs excusare. Primus dixit ei, Villā emi, & necesse habeo exire & videre illā, rogo te habe me excusatū. Et alter dixit, Iuga bouū emi quinq;, & eo probare illa, rogo te habe me excusatū. Et alius dixit, Vxorē duxi, & ideo nō possum venire. Et reuersus seruus, nūtiavit hæc dño suo. Tūc iratus paterfamilias, dixit seruo suo, Exi citō in plateas & vicos ciuitatis: & pauperes ac debiles & cæcos & claudos introduc huc. Et ait seruus, Dñe, factū est vt imperasti: & adhuc locus est. Et ait dñs seruo, Exi in vias & sepes: & cōpelle intrare, vt impleatur domus mea. Dico autem vobis, quōd nemo virorū illorum qui vocati sunt, gustabit cœnā meā. * 95.

R 2

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

IBant aut turbę multę cū eo: & cōuer-
sus dixit ad illos, Si quis venit ad me,
& nō odit patrē suū & matrē, & vxorem
& filios, & fratres & sorores, adhuc aut
& animā suā: nō potest meus esse disci-
pulus. Et qui nō baiulat crucē suā, & ve-
nit post me: nō potest meus esse discipu-
lus. Quis enim ex vobis volēs turrim æ-
dificare, nō prius sedēs, cōputat sumptus
qui necessarij sunt, si habeat ad perficiē-
dū: ne postea quā posuerit fundamen-
tū, & nō potuerit perficere, oēs qui vi-
dēt, incipiāt illudere ei, dicētes, Quia hic
homo cœpit ædificare, & nō potuit con-
summare? Aut quis rex iturus cōmittere
bellū aduersus aliū regē, nō sedēs prius
cogitat, si possit cū decē millibus occur-
rere ei, qui cū viginti millibus venit ad
se? alioquin adhuc illo longē agente, le-
gationē mittēs, rogat ea quę pacis sunt.
Sic ergo omnisex vobis qui non renū-
tiant omnibus quę possidet, non potest
meus esse discipulus. Bonum est sal. Si
autem sal euanuerit: in quo condietur?
Neque in terram, neque in sterquiliniū
vtilē est, sed foras mittetur. Qui habet
aures audiendi audiat. * 97.

*CAP. 96. Iesus die festo dedicationis aut potius restitutionis templi cum Iudæis dis-
putans in porticu Salomonis, eorum incredulitatem arguit, suam verò dignitatem ex
peribus planè diuinis asserit. Qua eim oratione illi offensi eum prebendere vole-
bant & lapidibus obruere, sed ipse è manibus eorum
elabitur. Iohan. 10. * 82.*

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

FActa sunt aut Encēnia in Ierosolym
& hyems erat. Et ambulabat Iesus
tēplo, in porticu Salomonis. Circūde-
derunt ergo eum Iudæi, & dicebant e-

S. Mattheus

S. Marci.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Quousque animam nostram tollis: si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit eis Iesus, Loquor vobis: & non creditis. opera quæ ego facio in nomine patris mei, hæc testimonium perhibet de me: sed vos non creditis, quia non estis ex ovis meis. Oves meæ vocem meam audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me. & ego vitam æternam do eis: & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquã de manu mea. Pater meus quod dedit mihi, maius omnibus est: & nemo potest rapere de manu patris mei. Ego & pater unum sumus. Sustulerunt lapides Iudæi, ut lapidarent eum. Respondit eis Iesus. Multa bona opera ostendi vobis ex patre meo, propter quod eorũ opus me lapidatis? Responderunt ei Iudæi, De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia, & quia tu homo cum sis, facis te ipsum Deum. Respondit eis Iesus, Nonne scriptum est in lege vestra, quia Ego dixi, dii estis? Si illos dixit deos, ad quos sermo Dei factus est, & non potest solui scriptura: quæ pater sanctificavit & misit in mundum, vos dicitis, Quia blasphemias: quia dixi filius Dei sum? Si non facio opera patris mei: nolite credere mihi. Si autem facio: & si mihi non vultis credere, operibus credite: ut cognoscatis & credatis, quia pater in me est, & ego in patre. Querebatur ergo eum apprehendere: & exiit de manibus eorũ. Et abiit iterum trans Iordanem in eum locum ubi erat Iohannes baptizans primum: & mansit illic. & multi venerunt ad eum, & dicebant, Quia Iohannes quidem signum fecit nullum. Omnia autem quæcunque dixit Iohannes de hoc, vera erant. Et multi crediderunt in eum. * 105.

R 3 Cap

CAP. 97. Scribis & Phariseis Christi familiaritatem cum publicanis & peccatoribus molestè ferentibus proponuntur parabole ouis & drachma amissarum, nec non & filij acolasti. Luc. 15. * 95.

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

ERant autem appropinquantes ei publicani & peccatores ut audirét illū. Et murmurabant Pharisei & Scribæ, dicentes, Quia hic peccatores recipit, & māducat cū illis. Et ait ad illos parabolam istam, dicens, Quis ex vobis homo qui habet centum oves: & si perdiderit vnā ex illis, nōne dimittit nonagintanovem in deserto, & vadit ad illā quæ perierat donec inueniat eā? Et cū inuenierit eā, imponit in humeros suos gaudēs: & veniens domū conuocat amicos & vicinos, dicēs illis, Cōgratulamini mihi, quia inueni ouem meam quæ perierat. Dico vobis, quōd ita gaudiū erit in cælo super vno peccatore pœnitentiam agente, quā super nonagintanovem iustis qui non indigent pœnitentia. Aut quæ mulier habens drachmas decem: si perdidit drachmam vnā, nōne accendit lucernam, & euertit domum, & quærit diligenter, donec inueniat? Et cū inuenierit, conuocat amicas & vicinas, dicens, Congratulamini mihi, quia inueni drachmam quam perdideram. Ita, dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super vno peccatore pœnitentiam agente. Ait autem, Homo quidam habuit duos filios: & dixit adoleſcentior ex illis patri, Pater, da mihi portionem substantiæ quæ me contingit. Et diuisit illis substantiam. Et non post multos dies, congregatis omnibus adoleſcentior filius

S. Matthæus. S. Marcus,

S. Lucas,

S. Iohannes.

filius peregrè profectus est in regionem
 longinquam: & ibi dissipauit substantiã
 suam viuendo luxuriosè. Et postquã om-
 nia cõsummasset, facta est fames valida
 in regione illa, & ipse cœpit egere. Et
 abiit, & adhæsit vni ciuiũ regionis illius.
 Et misit illum in villam suam vt pascere-
 ret porcos. Et cupiebat implere ventrẽ
 suũ de siliquis quas porci manducabãt:
 & nemo illi dabat. In se autem reuersus
 dixit, Quanti mercenarij patris mei
 abundant panibus; ego autem hĩc fame
 pereõ. Surgam, & ibo ad patrem meum,
 & dicam ei, Pater, peccauĩ in cælum &
 coram te: iam non sum dignus vocari fi-
 lius tuus: fac me sicut vnum de merce-
 nariis tuis. Et surgens venit ad patrem
 suum. Cũ autem adhuc longè esset, vi-
 dit illum pater ipsius, & misericordia
 motus est, & accurrens cecidit super col-
 lum eius, & osculatus est eum. Dixitque
 ei filius, Pater, peccauĩ in cælum & co-
 ram te, iam non sum dignus vocari fi-
 lius tuus. Dixit autem pater ad seruos
 suos, Citò proferte stolum primã, & in-
 ducite illum, & date annulum in manum
 eius, & calceamenta in pedes eius; & ad-
 ducite vitulum saginatum, & occidite, &
 manducemus, & epulemur: quia hic fi-
 lius meus mortuus erat & reuixit, per-
 ierat, & inuentus est. Et cœperunt epu-
 lari. Erat autem filius eius senior in a-
 gro. & cũ veniret & appropinquaret
 domui, audiuit symphoniam & cho-
 rum: & vocauit vnum de seruis, & inter-
 rogauit quid hæc essent. Isque dixit illi,
 Frater tuus venit, & occidit pater tuus
 vitulũ saginatum, quia saluum illũ re-
 cepit.

R 4

cepit.

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
		<p>cepit. Indignatus est autē, & nolebat introire. Pater ergo illius egressus cepit rogare illū. At ille respondens, dixit patri suo, Ecce tot annis seruo tibi, & nunquā mandatū tuū præterui, & nunquā dedisti mihi hædū vt cū amicis meis epularer: sed postquā filius tuus hic, qui deuorauit substantiam suā cum meretricibus venit, occidisti illi vitulum saginatū. At ipse dixit illi, Fili, tu semper mecum es, & omnia mea tua sunt. epulari autem & gaudere oportebat, quia frater tuus hic, mortuus erat, & reuixit: perierat, & inuentus est. * 98.</p>	

CAP. 98. Ex Parabola dispensatoris iniqui hortatur ad dandam eleemosynam, & docet, neminem posse duobus dominis seruire. Luc. 16. * 97.

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
		<p>Dicebat autē & ad discipulos suos, Homo quidam erat diues qui habebat villicum: & hic diffamatus est apud illū, quasi dissipasset bona ipsius. Et vocauit illum, & ait illi, Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: iam enim non poteris villicare. Ait autē villicus intra se, Quid faciā, quia dominus meus aufert à me villicationem? fodere nō valeo, medicare erubescō. Scio quid faciā, vt cū amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos suas. Conuocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo, Quantū debes domino meo? At ille dicit, Centum cados olei. Dixitque illi, Accipe cautionē tuā: & sede, citō scribe quinquaginta. Deinde alii dixit, Tu verò quātū debes? Qui ait, Centum corostritici. Ait illi, Accipe literas tuas, & scribe octoginta. Et laudauit</p>	

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannis.
<p>masculum & feminā fecit eos. Et dixit, Propter hoc, dimittet homo patrem & matrem, & adhærebit uxori suæ: & erunt duo in carne vna. Itaque iam nō sunt duo, sed vna caro. Quod ergo Deus coniunxit homo non separet. Dicunt illi, Quid ergo Moyses mandauit dare libellam repudij, & dimittere? Ait illis, Quoniam Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras: ab initio autem non fuit sic. Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit vxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: & qui dimissam duxerit, mœchatur. Dicunt ei discipuli eius, Si ita est causa hominis cum vxore, non expedit nubere. Qui dixit illis, Non omnes capiunt verbū istud sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de matris vtero sic nati sunt: & sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus: & sunt eunuchi, qui seipso castrauerūt propter regnum cælorū. Qui potest capere, capiat. * 103.</p>	<p>Si licet viro vxorem dimittere tentantes eum. At ille respondens, dixit eis, Quid vobis præcepit Moyses? Qui dixerunt, Moyses permittit libellam repudij scribere, & dimittere. Quibus respondens Iesus, ait, Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptū istud, ab initio autē creaturæ masculum & feminam fecit eos Deus. Propter hoc, relinquet homo patrem suum & matrem: & adhærebit ad vxorem suam, & erunt duo in carne vna. Itaque iam non sunt duo, sed vna caro. Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet. Et in domo iterum discipuli eius eodem interrogauerunt eum. Et ait illis, Quicumque dimiserit vxorem suam, & aliam duxerit, adulterium committit super eam. Et si vxor dimiserit virum suum, & alij nupserit, mœchatur. * 103.</p>	<p>ducat, mœchatur: & qui dimissam à viro ducit, mœchatur. * 100.</p>	

CAP. 100. De diuise epulone, & Lazaro
paupere. Luc. 16. * 99.

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

HOmo quidam erat diues, et induebatur purpura et bysso: et epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui iacebat ad ianuam eius, vlceribus plenus: cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa diuitis, sed et canes veniebant, et lingebat vlcera eius. Factum est autem vt moreretur mendicus, et portaretur ab angelis in sinum Abrahamæ. Mortuus est autem et diues: et sepultus est in inferno. Eleuans autem oculos suos cum esset in tormentis, vidit Abrahamâ à Iogè, & Lazarum in sinu eius: et ipse clamans dixit, Pater Abrahamâ, miserere meî, et mitte Lazarû, vt intingat extremum digiti sui in aquâ, vt refrigeret linguam meâ, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abrahamâ, Fili, recordare quarecepisti bona in vita tua, et Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu verò cruciaris. et in his omnib⁹, inter nos et vos chaos magnû firmatum est: vt hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neq; inde huc transmeare. Et ait, Rogo ergo te pater, vt mittas eum in domû patris mei. habeo enim quinque fratres, vt testetur illis, ne et ipsi veniant in hûc locum tormentorum. Et ait illi Abrahamâ, Habent Moysen et prophetas: audiant illos. At ille dixit, Non, pater Abrahamâ: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent. Ait autem illi, Si Moysen et prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent. * 101.

S 2

Cap.

CAP. 101. Cauendum dicit à scandalo paruulorum & fratrem in nos peccantem arguendum esse, sed respicienti tamen ei ignoscendum. Vm item & efficaciam fidei demonstrat. Luc 17. * 100.

S. Matthaus

S. Marcus.

S. Lucas

S. Iohannes

ET ait ad discipulos tuos, Impossibile est vt non veniant scandala: vae auté illi per quem veniunt. Vtilius est illi si lapis molaris imponatur circa collú eius et proiciatur in mare, quàm vt scādali- zet vnum de pusillis istis. Attendite vo- bis, Si peccauerit in te trater tuus, incre- pa illum: et si pœnitentiã egerit, dimitte illi. Et si septies in die peccauerit in te, et septies in die cõuersus fuerit ad te, dicés Pœnitet me: dimitte illi. Et dixerút Apo- stoli Domino. Adauge nobis fidem. Di- xit autem Dominus, Si haberetis fidem sicut granum sinapis, diceretis huic ar- bori moro, Eradicare et trãsplãtare in mare: et obediret vobis. Quis autem ve- strúm habens seruum arantem aut pa- scentem, qui regresso de agro dicat illi, Statim transi, recube: et nõ dicit ei, Para- quod cõnem, et præcinge te & ministra mihi donec mãducem et bibam, et post hæc tu mãducabis et bibes? Nũquid gra- tiam habet seruo illi, quia fecit quæ ei im- perauerat? Non puto. Sic et vos cum fe- ceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite, Serui inutiles sumus: quod debui- mus facere, fecimus. * 77.

* 77. Interrogatus autem à Phariseis quando venit regnum Dei: respondit eis, et dixit, Non venit regnum Dei cū obseruatione: neque dicent, Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est. * 126.

Cap.

C A P. 102. Ad comprimendam eorum fiduciam & arrogantiam, qui sibi multū tribuentes alios spernebant, parabola proponitur de Pharisæo & Publicano precantibus. Luc. 18. * 127.

S. Mattheus | S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Dixit autem et ad quosdam, qui in se confidebant tanquam iusti, et aspernabantur cæteros, parabolam istā: Duo homines ascendebant in templum ut orarent: vnus Pharisæus, & alter Publicanus. Pharisæus stans, hæc apud se orabat: Deus, gratias ago tibi, quia nō sum sicut cæteri hominum raptores, iniusti, adulteri: velut etiam hic Publicanus. Ieiuno bis in sabbatho: decimas do omniū quæ possideo. Et Publicanus à longè stans, nolebat nec oculos ad cælum leuare: sed percutiebat pectus suum, dicens, Deus propitius esto mihi peccatori. Dico vobis, descendit hic iustificatus in domum suam ab illo. quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur. * 101.

C A P. 103. Docet paruulos à se non esse prohibendos, quibus manum imponit, & adolefcenti diuini vitæ sempiternæ consequendæ cupido non solum mandata Dei seruanda, sed consilia etiam legis Euangelicæ proponit exequenda. Petro demū quærenti ostendit, quodnam illos præmium maneat, qui relictis omnibus eum sequuntur. Mat. 19. * 90. Mar. 10. * 99. Luc. 18. * 102.

S. Mattheus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Tunc oblatis sunt ei paruuli, ut manibus imponeret & oraret. Discipuli autem increpabant eos. Iesus vero ait eis, Sinite paruulos, & nolite eos prohibere ad me venire: taliū est enim regnū cælorū. Et cum imposuisset

Et offerebant illi paruulos, ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum videret Iesus, indignè tulit, & ait illis, Sinite paruulos venire ad me: & ne prohibueritis eos. taliū enim est regnū Dei.

Afferebāt autē ad illū & infantes vt eos tangeret, quod cum videret discipuli, increpabant illos. Iesus autē cōuocās illos dixit, Sinite paruulos venire ad me, et nolite vetare eos, taliū enim regnū Dei.

S 3

Dei.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>eismanus, abiit inde. Et ecce vnus accedens ait illi, Magister bone, quid boni faciam, vt habeã vitã æternã? Quid dixit ei, Quid me interrogas de bono? Vnus est bonus, Deus. Si autẽ vis ad vitam ingredi, serua mandata. Dicit illi, Quæ? Iesus autẽ dixit, Non homicidiũ facies, Non adulterabis, Nõ facies furtum, Non falsum testimonium dices, Honora patrem tuum & matrem tuam, Dilige proximũ tuũ sicut teipsum. Dicit illi adolefcẽs, Omnia hæc custodiui a iuueture mea: quid adhuc mihi deest? Ait illi Iesus, Si vis perfectus esse, vade vende quæ habes, & da pauperibus, & abiiit tristis: erat enim habes multas possessiones. Iesus autẽ dixit discipulis suis, Amen dico vobis:</p>	<p>quisquis nõ receperit regnũ Dei velut paruulũ, nõ intrabit in illud. Etcõplexas eos, & impones manus sup illos, benedicebat eos. Et cum egressus esset in viã procurrens quidam genu flexo ante eũ, rogabat eũ, Magister bone, quid facia vt vitam æternã percipia? Iesus autẽ dixit ei, Quid me dicis bonũ? Nemo bonus, nisi vnus, Deus. Præcepta nosti, Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimonium dixeris, Ne fraudẽ feceris, Honora patre tuum & matrẽ. At ille respõdẽs, ait Magister, hæc obseruauĩ a iuuetute mea. Iesus autẽ intuitus eũ, dilexit eũ, & dixit ei, Volo: & veni, sequere me. Cũ audisset autẽ adolefcẽs verbum, de, & da pauperibũ, & habebis thesaurũ in cõlo: & veni, sequere me. Qui conuoluit in verbo, abiit mœrens. erat</p>	<p>Dei. Amẽ dico vobis, quicunq; nõ acceperit regnũ Dei sicut puer, nõ intrabit in illud. Et interrogauit eũ quidã princeps, dicẽs, Magister bone, quid facies vitã æternã possidebo? Dixit autẽ ei Iesus, Quid me dicis bonũ? nemo bonũ nisi solus Deus. Madata nosti: Non occides, Non mœchaberis, Nõ furtũ facies, Nõ falsum testimonium dices, Honora patre tuũ & matrem. Qui ait, Hæc omnia custodiui a iuuetute mea. Quo audito, Iesus ait ei, Adhuc vnũ tibi deest: oĩa quæcũq; habes vende, & da pauperibũ, & habebis thesaurũ in cõlo: & veni, sequere me. His ille auditis, cõtristatus est: quia diues erat valde. vidẽs autẽ Iesus illũ tristẽ factũ, dixit, Quã difficile, qui pecunias habet, in regnũ dei intrabũt? Facilius est enim camelum per forãm acus trãsire, quã diuitẽ intrare</p>	

S. <i>Matthæus.</i>	S. <i>Marcus.</i>	S. <i>Lucas.</i>	S. <i>Iohannes.</i>
<p>quia diues difficilè intra- bit in regnum celorum. Et iterum dico vobis, facilius est camèlum per foramen acus transire, quàm diuitem intrare in regnum celorum. Audi- tis autem his, discipuli mirabantur valde, di- cètes, Quis ergò po- terit saluus esse? Aspi- ciens autem Iesus, dixit illis, Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia pos- sibilia sunt. Tunc re- spondens Petrus dixit ei, Ecce nos reliqui- mus omnia, & secuti sumus te: quid ergo erit nobis? Iesus autem dixit illis, Amen dico vobis quòd vos qui secuti estis me, in regeneratione cum federit filius ho- minis in sede maiestatis sue, sedebitis & vos su- per sedes duodecim, iu- dicantes duodecim tri- bus Israël. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomè meum: centuplum acci- piet, & vitam æternà pos- sidebit. Multi autem e- runt primi, nouissimi: & nouissimi, primi.</p>	<p>enim habès multas pos- siones. Et circùspiciès Iesus, ait discipulis suis, Quàm difficilè qui pecu- nias habent, in regnum Dei introibūt: Discipuli aut obstupescébāt in ver- bis eius. At Iesus rursus respòdès ait illis, Ilioli, quàm difficile est còfid- tes in pecuniis, in regnū Dei introire? Facilius est camelū perforamè acus trāsire, quàm diuitem intra- re in regnū Dei. Qui ma- gis admirabantur, dicen- tes ad semetipfos, Et quis potest saluus fieri? Et in- tuès illos Iesus, ait, Apud homines impossibile est sed nō apud Deū, oīa e- nim possibilia sunt apud Deū. Et cœpit ei Petrus dicere, Ecce, nos dimisi- mus oīa, & secuti sumus te. Respòdens Iesus, ait, Amen dico vobis, nemo est qui reliquerit domū, aut fratres, aut sorores, aut patrē, aut matrē, aut filios, aut agros, ppter me & ppter Euāgeliū: qui nō accipiet ceteris tātum nunc in tēpore hoc: do- mos, & fratres, & sorores & matres, & filios, & a- gros cū psecutionibus: & in seculo futuro, vitā æternā. Multi aut erunt primi, nouissimi: & no- uissimi, primi. *107.</p>	<p>in regnum Dei. Et di- xerunt qui audiebant, Et quis po- test saluus fieri? Ait il- lis, Quæ im- possibilia sunt apud homines, possi- bilia sunt a- pud Deū. Ait autē Pe- trus, Ecce, nos dimisi- mus oīa, & secuti sumus te. Qui dixit eis, Amen dico vobis, nemo est qui reli- quit dom- um, aut paren- tes, aut fra- tres, aut u- xorem, aut filios pro- pter regnū Dei, & non recipiat multo plu- ra in hoc tempore, & in secu- lo venturo vitam æ- ternam. *107.</p>	<p>S. 4</p>

C A P. 104. Parabola operariorum ad vineam excolendam con-
ductorum. Matth. 20. * 103.

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

Simile est regnū calorū homini patrifamiliās, qui exiit primo mane cōducere operarios in vineā suā. Cōuētionē autē factā cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineā suā. Et egressus circa horā tertiā, vidit alios stātes in foro otiosos, & dixit illis, Ite & vos in vineā; & quā iustū fuerit, dabo vobis. Illi autē abierūt. Iterū autē exiit circa sextā & nonā horā; & fecit similiter. Circa vndecimā verò exiit, & inuenit alios stātes, & dicit illis, Quid hic statis tota die otiosi? Dicūt ei, Quia nemo nos cōduxit. Dicit illis, Ite & vos in vineā. Cū sero autē factū esset, dicit dominus vineæ procuratori suo, Voca operarios, & redde illis mercedē, incipiens à nouissimis vq; ad primos. Cū venissent ergo qui circa vndecimā horā venerāt, acceperūt singulos denarios. Veniētes autē et primi, arbitrati sunt quōd plus essent accepturi: acceperūt autē & ipsi singulos denarios. Et accipiētes murmurabāt aduersus patrem familiās, dicētes, Hi nouissimi vna hora fecerūt: et pares illos nobis fecisti qui portauimus pōdus diei & æstus. At ille respōdens, vni eorum dixit, Amice, nō facio tibi iniuriā: nōne ex denario cōuenisti mecū? Tolle quod tuū est, & vade: volo autem & huic nouissimo dare sicut et tibi. Aut non licet mihi quod volo, tacere? an oculus tuus nequā est quia ego bonus sum? Sic erūt nouissimi & primi, nouissimi. Multi enim sunt vocati pauci verò electi. * 107.

Cap.

S. Matthæus

S. Marcus,

S. Lucas.

S. Iohannes

ERat autem quidā languens Lazarus à Bethania, de castello Mariæ & Marthæ sororis eius. (Maria autē erat, quæ unxit Dominum unguento, & extersit pedes eius capillis suis: cuius frater Lazarus infirmabatur.) Miserūt ergo sorores eius ad eum dicētes, Domine, ecce quem amas, infirmatur. Audiens autem Iesus, dixit eis, Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei: ut glorificetur filius Dei per eam. Diligebat autem Iesus Martham, & sororem eius Mariā, & Lazarū. Ut ergo audiuit quia infirmabatur, tunc quidē māsit in eodē loco duobus diebus, deinde post hæc dicit discipulis suis, Eam⁹ in Iudæā iterū. Dicūt ei discipuli, Rabbi, nūc querēbāt te Iudæi lapidare; & iterū vadis illuc? Respondit Iesus, Nōne duodecim sunt horę diei? Si quis ambulauerit in die, nō offendit: quia lucē huius mūdi videt. si autē ambulauerit in nocte, offendit: quia lux non est in eo. Hęc ait: & post hæc dicit eis, Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut à somno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli eius, Domine, si dormit, saluus erit. Dixerat autem Iesus de morte eius: illi autē putauerūt, quia de dormitione somni diceret. Tūc ergo Iesus dixit eis manifestē, Lazarus mortuus est: & gaudeo propter vos, ut credatis, quoniā non erā ibi. sed eamus ad eū. Dixit ergo Thomas qui dicitur Didymus, ad cōdiscipulos. Eamus & nos, ut moriamur cum eo. Venit itaque Iesus; & inuenit eum quatuor dies iam in monumento habentē. Erat autē Bethania

T iuxta

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

iuxta Ierosolymā quali stadis quindecim.) Multi autē ex Iudæis venerant ad Marthā & Mariam, vt consolaretur eas de fratre suo. Martha ergo vt audiuit quia Iesus venit, occurrit illi: Maria autē domi sedebat. Dixit ergo Martha ad Iesum, Dñe si fuisses hīc, frater meus non fuisset mortuus. sed & nunc scio, quicquid poposceris à Deo, dabit tibi Deus. Dicit illi Iesus, Resurget frater tuus. Dicit ei Martha, Scio quia resurget in resurrectione, in nouissimo die. Dicit ei Iesus, Ego sum resurrectio & vita: qui credit in me: etiā si mortuus fuerit, uiuet & omnis qui uiuit, & credit in me, nō morietur in æternā. Credis hoc? At illi, Vtique Dñe, ego credidi quia tu es Christus filius Dei qui in hūc mūdū uenisti. Et cum hæc dixisset, abiit, & uocauit Mariā sororē suā filietio, dicens, Magister adest, & uocat te. Illa ut audiuit, surgit citò, & uenit ad eum: nondum enim uenerat Iesus in castellū: sed erat adhuc in illo loco ubi occurrerat ei Martha. Iudæi ergo qui erāt cū ea in domo, & colloquabantur eā, cum uiderent Mariam qui citò surrexit & exiit, secuti sunt eam ceteros. Quia uadit ad monumentū, ut pararet ibi. Maria ergo cum uenisset ubi erat Iesus, uidēs eū, cecidit ad pedes eius, & dicit ei, Dñe si fuisses hīc, nō esset mortuus frater meus. Iesus ergo ut uidit eos plorantes, & Iudæos qui uenerant cū eis, in fremuit spiritu, & turbauit seipsum, & dixit, Vbi posuistis eū? Dicit ei, Domine, ueni & uide. Et lachrymans est Iesus. Dixerunt ergo Iudæi, Ecce quomodo amabat eū. Quidā autē ex ipso dixerunt, Nō poterat hic qui aperuit oculos cæci, facere ut hic nō moreretur?

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
			<p>Ies^o ergo rursum fremés in semetipso, venit ad monumētū. erat autē spelūca & lapis supposit^o erat ei. Ait Iesus, Tollite lapidē. Dicit ei Martha soror eius qui mortuus fuerat, Dñe, iā foetet, quadriduanus est enim. Dicit ei Iesus, Nonne dixi tibi quoniā si credideris, videbis gloriā dei? Tulerūt ergo lapidē. Iesus autem eleuatis sursum oculis, dixit, Pater, gratias ago tibi quoniā audisti me. ego autē sciebam quia semper me audis, sed propter populū qui circumstat, dixi, vt credant quia tu me misisti. Hæc cū dixisset, voce magna clamauit, Lazare, veni foras. Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes & manus institis, & facies illius ludario erat ligata. dixit eis Iesus, Soluite eum, & sinite abire. Multi ergo ex Iudeis qui venerant ad Mariā & Martham, & viderant, quæ fecit Iesus, crediderunt in eum. Quidam autem ex ipsis abierunt ad Phariseos, & dixerunt eis quæ fecit Iesus.* 106.</p>

C A P. 106. *Conspiratio Pontificum & Pharisæorum ad interficiendum Iesum. Iohan. 11. * 105.*

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
			<p>Collegerunt ergo Pontifices & Pharisæi cociliū, & dicebāt, Quid facimus, quia hic homo multa signafacit? Si dimittimus eum sic, omnes credēt in eum: & venient Romani, & tollent nostrū locū & gentem. Vnus autem ex ipsis Caiphas nomine, cū esset Pontifex anni illius, dixit eis, Vos nescitis quicquā, nec cogitatis, quia expedit nobis, vt vnus moriatur homo pro populo, & nō tota gens pereat. Hoc autem à semetipso nō dixit:</p>

T 2 dixit:

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

dixit: sed cum esset pontifex anni illius, prophetauit quod Iesus moriturus erat pro gente: & non tantum pro gente sed etiam pro filiis Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum. Ab illo ergo die cogitauerunt ut interficerent eum. Iesus ergo iam non in palam ambulabat apud Iudæos, sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitate quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum discipulis suis. Proximam autem erat Pascha Iudæorum: & ascenderunt multi Ierosolymam de regione antea Pascha, ut sanctificarent seipsum. Querentes ergo Iesum: & colloquebantur ad invicem, in templo stantes. Quid putatis, quia non venit ad diem festum? Dederunt autem Pontifices & Pharisei mandatum, ut si quis cognouerit ubi sit, indicet, & apprehendant eum. * 112.

*Cap. 107. Mortem suam discipulis prædicit Iesus, & occasione petitionis matris filiorum Zebedæi docet discipulos, quod non ostensione domini, sed officio ministerij debeant esse maiores. Matth. 20. * 104.*

*Mar. 10. * 103. Luc. 18. * 103.*

S. Mattheus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET ascendens Ierosolymam, assumpsit duodecim discipulos secrete, & ait illis, Ecce ascendimus Ierosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum, & scribis, & senioribus, & damnabunt eum morte, & tradent eum gentibus, & illudetur ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum, & interficient eum, & tertia die resurget. Et accedunt ad eum Iacobus & Iohannes

Erant autem in via ascendentes Ierosolymam: & præcedebat illos Iesus, & stupebant: & sequentes timebant. Et assumens iterum duodecim, coepit illis dicere quæ essent ei evenitura. Quia ecce ascendimus Ierosolymam, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum, & scribis, & senioribus, & damnabunt eum morte, & tradent eum gentibus, & illudetur ei, & conspuent eum, & flagellabunt eum, & interficient eum, & tertia die resurget. Et accedunt ad eum Iacobus & Iohannes

Assumpsit autem Iesus duodecim, & ait illis, Ecce ascendimus Ierosolymam, & consummabuntur

S. Mattheus.

cerdotum & Scribis, & condemnabunt eum morte, & tradent eum Genti- bus ad illudendum & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei, Quid vis? Ait illi, Dic ut sedeant hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuam, & vnus ad sinistram in regno tuo. Respondens autem Iesus, dixit, Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicit ei, Possumus. Ait illis, Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam & sinistram, non est meum dare vobis: sed quibus paratum est a patre meo. Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus. Iesus autem vocauit eos ad se: & ait, Scitis quia principes gentium dominantur eorum: & qui maiores sunt, potestate exercent in eos. Non ita erit inter vos, sed quicumque voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister. et quovis fuerit inter vos primus esse, erit vester seruus, sicut filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis. * III.

S. Marcus.

filij Zebedæi, dicentes, Magister, volumus ut quodcumque petierimus, facias nobis. At ille dixit eis, Quid vultis ut faciam vobis? Et dixerunt, Da nobis vt vnus ad dexteram tuam & alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua. Iesus autem ait eis, Nescitis quid petatis. potestis bibere calicem quem ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor baptizari? At illi dixerunt ei, Possumus. Iesus autem ait eis, Calicem quidem quem ego bibo bibetis, & baptisma quo ego baptizor baptizabimini: sedere autem ad dexteram meam, vel ad sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est. Et audientes decem, ceperunt indignari de Iacobo & Ioane. Iesus autem vocans eos ait illis, Scitis quia hi qui videtur principari gentibus, dominantur eis: & principes eorum, potestate habent ipsorum. Non ita est autem in vobis, sed quicumque voluerit fieri maior, erit vester minister: & quicumque voluerit in vobis primus esse, erit omnium seruus. Nam & filius hominis non venit vt ministraretur ei, sed vt ministraret, & daret animam suam redemptionem pro multis. * III.

S. Lucas.

omnia que scripta sunt per prophetas de filio hominis. tradetur enim Genti- bus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur: & postquam flagellauerint, occident eum & tertia die resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt, & erat verbum istud absconditum ab eis, & non intelligebant que dicebantur. * 108.

S. Iohannes.

T 3

C A P. 108. Iesus appropinquans urbi Hiericom, tribuit videndi facultatem cæco mendicanti. Luc. 18. * 107.

S. Matthæus, Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

FACTUM est aut, cum appropinquaret Iericho, cæcus quidam sedebat secus viam, medicas. Et cum audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset. dixerunt autem ei quod Iesus Nazarenus transiret. Et clamavit, dicens, Iesu fili David miserere mei. Et qui præibat, increpabat eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat, Fili David miserere mei. Stans autem Iesus, iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum, dicens, Quid tibi vis faciam? At ille dixit, Domine ut videam. Et Iesus dixit illi, Respice, fides tua te saluum fecit. Et cõfestim vidit, & sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem deo. * 109

C A P. 109. Zachæus Publicanorum princeps Iesum hospitio excipit. Luc. 19. * 108.

S. Matthæus, S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET ingressus perambulabat Iericho. Et ecce vir nomine Zachæus: & hic princeps erat publicanorum, & ipse dives. & quærebat videre Iesum quis esset: & non poterat præ turba, quia statura pusillus erat. Et præcurrens ascendit in arborem sycomorum ut videret eum: quia inde erat transiturus. Et cum venisset ad locum, suspiciens Iesus vidit illum, & dixit ad eum Zachæe, festinas descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinas descendit, & excepit illum gaudens. Et cum videret omnes, murmurabant, dicentes quod ad hominem peccatorem diuertisset. Stans autem Zachæus, dixit ad Dominum, Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: & si quid aliquid defraudavi, reddo.

S. Matthæus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

do quadruplū. Ait Iesus ad eū, Quia ho-
die salus domui huic facta est: eō quod
& ipse filius sit Abrahæ. Venit enim fi-
lius hominis quærere & saluum facere
quod perierat. * 110.

CAP. 110. Parabola de minis decem traditis ab homine Nobili totidem
seruis suis. Luc. 19. * 109.

S. Matthæus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

HÆC illis audiētibus adiiciens, dixit
parabolā, eō quod esset ppe Ierusa-
lē, & quia existimaret, qđ cōlesti regnū
Dei manifestaretur. Dixit ergo, Homo
quidā nobilis abiit in regionē lōginquā
accipere sibi regnū, & reuerti. Vocatis
autē decē seruis suis dedit eis decē mnas,
& ait ad illos, Negotiamini dū venio. Ci-
ues autē eius oderāt eū: & miserūt lega-
tionē post illū, dicētes, Nolumus hunc
regnare sup nos. Et factū est vt rediret
accepto regno: & iussit vocari seruos,
quibus dedit pecuniā: vt sciret quātum
quisq; negotiatus esset. Venit autē pri-
mus, dicēs, dñe, mna tua decē mnas ac-
quisiuit. Et ait illi, Euge bone serue, quia
in modico fuisti fidelis, eris potestatem
habēs sup decē ciuitates. Et alter venit,
dicens, Dñe, mna tua fecit quinq; mnas.
Et huic ait, Et tu esto sup quinq; ciuita-
tes. Et alter venit, dicēs, dñe, ecce mna
tua quā habui repositā in sudario. timui
enim te, quia homo austerus es: tollis
quod non posuisti, & metis quod non
seminasti. Dicit ei, de ore tuo te iudico
serue nequam. Sciebas quod ego homo
austerus sum, tollens quod non posui,
& metēs quod non seminaui: & quare
non dedisti pecuniam meā ad mensam,
& ego veniens cum vsuris vtique exe-
gisssem

T 4

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes
		gisssem illam? Et astantibus dixit, Aufer- te ab illo mnas, & date illi qui decem mnas habet. Et dixerūt ei, Domine, ha- bet decē mnas. Dico aut̄ vobis, quia om- ni habenti dabitur: ab eo aut̄ qui nō ha- bet, & quod habet auferetur ab eo. Ve- rūtamē inimicos meos illos, qui nolue- rūt me regnare super se, adducite huc: [& interficite ante me. Et his dictis, præ- cedebat ascēdens Ierofolymam. * 113.	

C A P. 11. Duo cæci sanantur à Iesu egrediente ab Hiericho.
Mat. 20. * 107. Mar. 10. * 107.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes
<p>ET egredientibus illis ab Iericho, secuta est eum turba multa: & ec- ce duo cæci sedentes se- cus viam, audierūt quia Iesus transiret: & clama- uerunt dicentes, Domi- ne, miserere nostri, fili Dauid. Turba autem in- crepabat eos vt tacerēt. At illi magis clamabant dicentes, Domine, mise- rere nostri, fili Dauid. Et steterit Iesus, & vocauit eos, & ait, Quid vultis vt faciam vobis? Dicunt illi, Domine, vt aperian- tur oculi nostri. Miser- tus autem eorum Iesus, tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt, & secuti sunt eum. * 113.</p>	<p>ET veniūt Iericho: & p̄ficiscēte eo de Ieri- cho, & discipulis eius, & plurima multitudine, fi- lius Timēi Bartimē cę- cus, sedebat iuxta viā mē- dicās. Qui cū audisset q̄ Iesus Naz arenus est: cę- pit clamare, & dicere, Ie- su fili Dauid, miserere mei. Et cōminabantur ei multi, vt taceret. At ille multo magis clamabat, Fili Dauid, miserere mei. Et stās Iesus p̄cepit illū vocari. Et vocāt cęcū di- cētes ei, Animæ quior e- sto, surge, vocat te. Qui p̄iecto vestimēto suo exi- iēs, venit ad eū. Et respō- dēs Iesus dixit illi, Quid tibi vis faciā? Cęcus aut̄ dixit ei, Rabboni vt vi- deā. Iesus aut̄ ait illi, Va- de, fides tua te saluū fecit Et cōfestim vidit, & se- quebatur eū in via. * 113.</p>		

CAP. 112. Cena Iesu data Bethania in domo Simonis Leprosi, ubi Maria effudit vnguentum odoriferum in caput Christi. Matth. 26. * 132.

Mar. 14. * 132. Iohan. 12. * 106.

S. Matthæus.

CV M autē Iesus cesser in Bethania in domo Simonis Leprosi, accessit ad eum mulier habens alabastrū vnguenti pretiosi, & effudit super caput ipsius recubentis. Videntes autem discipuli, indignati sunt dicētes, Vt quid perditio hæc? potuit enim istud vendari multo, & dari pauperibus. Sciens autē Iesus, ait illis, Quid molesti estis huic mulieri? Opus enim bonum operata est in me. Nam semper pauperes habetis vobiscum: me autem non semper habetis. Mittens enim hæc vnguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendū me, fecit. Amen dico vobis, vbiunque prædicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo, dicetur & quod hæc fecit,

S. Marcus.

ET cū esset Bethaniæ in domo Simonis Leprosi, & recuberet, venit mulier habēs alabastrū vnguenti nardi spicati pretiosi: & fracto alabaastro, effudit super caput eius. Erant autem quidā indignē ferētes intra semetipsos, & dicētes, Vt quid perditio ista vnguenti facta est? Poterat enim vnguentū istud vendari plusquā trecentis denariis, & dari pauperibus. Et fremebant in eā. Iesus autem dixit, Sinite eam, quid illi molesti estis? Bonū opus operata est in me. Semper enim pauperes habetis vobiscū: & cū volueritis, potestis illis benefacere: me autem non semper habetis. Quod habuit hæc, fecit: præuenit vngere corpus meum in sepulturā. Amē dico vobis, vbiunque præ-

S. Lucas.

Iesus ergo ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quē suscitavit Iesus. Fecerunt autē ei cenā ibi: & Martha ministrabat, Lazarus verò vnus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici, pretiosi, & vnxit pedes Iesu, & extersit pedes eius capillis suis: & domus impleta est ex odore vnguenti. Dixit ergo vnus ex discipulis eius Iudas Iscariotes, qui erat eum traditurus, Quare hoc vnguentum nō venit trecentis denariis, & datum est egenis? Dixit autem hoc, non quia egenis pertinebat ad eum: sed quia fur erat, & loculos habēs ea quæ mittebantur portabat. Dixit ergo Iesus, Sine illam ut in diem sepulture

V meæ

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
fecit, in memoriam eius. * 132.	dicatū fuerit Euangelium istud in vniuerso mundo, & quod fecit hæc, narrabitur in memoriam eius. * 132.		meæ seruet illud. Pauperes enim semper habetis vobiscū: me autem non semper habebitis. Cognouit ergo turbamta ex Iudæis quia illic est: & venerunt non propter Iesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitauit à mortuis. Cogitauerunt autem principes sacerdotum, ut & Lazarum interficerent quia multi propter illum abibant ex Iudæis, & credebant in Iesum. * 113.

CAP. 113. Iesus sedens in pullo asinae honorifice recipitur in ciuitatem Hierosolymitanam. Mat. 21. * 111. Mar. 11. * 111. Luc. 19. * 110. Iohan. 12. * 112.

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas	S. Iohannes.
ET cū appropinquassent Ierosolymis, & venissent Beth-phage ad Montem Oliueti, tunc Iesus misit duos discipulos, dicens eis, Ite in castellum quod contra vos est, & statim inuenietis asinam alligatam, & pullum cum ea: soluite, & adduce mihi: & si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dñs necessarius est: & continuo illū dimittet. Et abeūtes inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio: & soluite eum. Et quidā de illis stantibus dicebant illis, Quid facitis soluētes pullū? Qui dixerunt eis si-	ET cū appropinquaret Ierosolymæ & Bethaniæ ad montem oliuarū, mittit duos ex discipulis suis & ait illis, Ite in castellum quod contra vos est, & statim inuenietis pullum ligatū, super quem nemo adhuc hominum sedit: soluite illū, & adduce. Et si quis vobis dixerit, Quid facitis? dicite quia Dñs necessarius est: & continuo illū dimittet. Et abeūtes inuenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in biuio: & soluite eum. Et quidā de illis stantibus dicebant illis, Quid facitis soluētes pullū? Qui dixerunt eis si-	ET factū est, cū appropinquasset ad Beth-phage & Bethaniā ad montem qui vocatur oliueti, misit duos discipulos suos, dicēs, Ite in castellum quod contra vos est: in quod introeuntes, inuenietis pullum asinæ alligatum, cui nemo vnquam hominum sedit: soluite illum, & adducite. Et si quis vobis interrogauerit, quare soluistis? sic dicetis ei, Quia Dominus operā eius desiderat. Abierunt autē qui missi erāt: & inuenerunt sicut dixit illis, statim pullum. Soluētibus autē illis pullum, dixerunt domini eius ad illos, Quid soluistis?	IN crastinum autē turba multa que venerat ad diem festum, cū audisset quia venit Iesus Ierosolymam: accurrunt ramos palmarum, & processerunt obviam ei, & clamabant, Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini Rex Israel. Et inuenit Iesus asellum, & sedit super eum, sicut scriptum est, Noli timere filia Sion: ecce rex tuus nit sedens super pulum asinæ. Hæc cognouerunt discipuli eius primitim, sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quod hæc scripta sunt in

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>erit, dicite, quia Dominus his opus habet: & confestim dimittet eos. Iesus: & dicit. Hoc autem factum est ut adimpleretur quod dicitur per prophetam, Dicite filiæ Sion, Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, & sedens super asinam & pullum filium sub iugalis. Eunt autem discipuli, fecerunt sicut præcepit illis Iesus. Et adduxerunt asinam & pullum: & imposuerunt super eos vestimenta sua, & eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba strauerunt vestimenta sua in via: alij autem cædebant ramos de arboribus, & sternebant in via, turba autem quæ præcedebant & quæ sequebatur clamabant, dicentes, Hosanna filio David: benedictus qui venit in nomine Domini: hosanna in altissimis. Et cum intrasset Ierosolymam, commota est vniuersa ciuitas, dicens, Quis est hic? Populi autem dicebant, Hic est Iesus propheta, à Nazareth Galilæe. * 115.</p>	<p>cut præceperat illis miserere. Et duxerunt Iesum: & imposuerunt supra eum vestimenta sua, & sedit super eum. Multi autem vestimenta sua strauerunt in via: alij autem frondes cædebant de arboribus, & sternebant in via. Et qui præibant & qui sequebantur clamabant, dicentes, Hosanna filio David: benedictus qui venit in nomine Domini. benedictum quod venit regnum patris nostri David, Hosanna in excelsis. * 115.</p>	<p>pullum? At illi dixerunt, Quia Dominus eum necessarium habet. Et duxerunt illum ad Iesum. Et iam stantes vestimenta sua supra pullum, imposuerunt Iesum. Eum autem illo substernebant vestimenta sua in via. Et cum appropinquaret iam ad descensum montis Oliueti, cœperunt ostendere descendentem gaudentes laudare Deum voce magna, super omnibus quas viderant virtutibus, dicentes, Benedictus qui venit rex in nomine Domini, pax in celo: & gloria in excelsis. Et quidam Phariseorum de turbis, dixerunt ad illum, Magister increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait, Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt. Et ut appropinquauit, videns ciuitatem, fleuit super illam, dicens, Quia sicognouisses & tu, & quidē in hac die tua, quod ad pacem tibi. nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia veniet dies in te: & circūdabunt te inimici tui vallo, & circūdabunt te, & coangustabunt te vniuersi: & ad terram prosternent te, & filios tuos qui in te sunt, & non relinquent in te lapidem super lapidem: eo quod non cognoueris tempus visitationis tuæ. * 115.</p>	<p>hæc erant scripta de eo, & hæc fecerunt ei. Testimonium ergo perhibebat turba quæ erat cum eo quando Lazarus vocauit de monumento, & suscitauit eum à mortuis. Propterea & obuiam venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos, Videtis quia nihil proficimus: ecce mundus totus post eum abiit. * 114.</p>
Cap.		V 2	

S. Matthæus

S. Marcus,

S. Lucas.

S. Iohannes.

ERant autem quidam Gentiles ex his
 qui ascenderat ut adorarent in die fe-
 sto. Hi ergo accesserunt ad Philippum qui
 erat à Bethsaida Galilææ, & rogabant
 eum, dicentes, Domine, volumus Iesum vi-
 dere. Venit Philippus, & dicit Andreas
 & Philippus dixerunt Iesu, Iesus autem respondit eis, dicens, Venit
 hora, ut clarificetur filius hominis. Amen
 amen dico vobis, nisi granum frumenti
 cadens in terram, mortuum fuerit: ipsum
 solum manet. si autem mortuum fuerit,
 multum fructum affert. Qui amat ani-
 mam suam, perdet eam: & qui odit ani-
 mam suam in hoc mundo, in vitam æter-
 nam custodit eam. Si quis mihi mini-
 strat, me sequatur: & ubi sum ego, illuc
 & minister meus erit. Si quis mihi mi-
 straverit, honorificabit eum Pater meus.
 Nunc anima mea turbata est. Et quid
 cam? Pater, salvificame ex hac hora. Sed
 propterea veni in horam hæc. Pater, cla-
 rifica nomen tuum. Venit ergo vox de
 cælo, Et clarificavi, & iterum clarifica-
 vi. Turba ergo, quæ stabat & audierat, cre-
 cebat tonitruum esse factum. Alij dice-
 bant, Angelus ei locutus est. Respondit
 Iesus, & dixit, Non propter me hæc
 venit, sed propter vos. Nunc iudicium
 est mundi: nunc princeps huius mundi
 eiicietur foras. Et ego si exaltatus fuero
 à terra, omnia traham ad me ipsum. (hoc
 autem dicebat, significans qua morte mori-
 set moriturus.) Respondit ei turba, Non
 audivimus ex lege, quia Christus manet
 in æternum: & quomodo tu dicis, Oportet
 te exaltari filium hominis? Quis est iste

S. Matheus. S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

filii hominis? Dixit ergo eis Iesus, Ad huc modicum, lumen in vobis est. Ambulate dum lucē habetis, ut nō vos tenebræ comprehendant, & qui ambulat in tenebris, nescit quō vadat. Dum lucem habetis, credite in lucē, ut filij lucis sitis. Hæc locutus est Iesus: & abiit, & abscondit se ab eis. Cū autem tanta signa fecisset corā eis, nō credebant in eū: ut sermo Isaia Prophetæ impleretur, quem dixit, Dñe, quis credidit auditui nostro & brachiū Dñi cui reuelatū est? Propterea nō poterāt credere, quia iterū dixit Isaias, Excæcavit oculos eorū, & induravit cor eorū. ut nō videāt oculis, & nō intelligant corde, & cōvertātur, & sanentur. Hæc dixit Isaias, quādo vidit gloriā eius, & locutus est de eo. Verūtamen & ex principibus multi crediderūt in eū: sed ppter Phariseos nō confitebātur, ut in synagoga non eicerentur. Dilexerūt enim gloriā hoīm magis, quā gloriā Dei. Iesus autem clamavit, & dixit, Qui credit in me, nō credit in me, sed in eū qui misit me. Et qui videt me, videt eum qui misit me. Ego lux in mūdū veni: ut oīs qui credit in me, in tenebris nō maneat. Et si quis audierit verba mea, & nō custodierit: ego nō iudico eū. non enim veni ut iudicē mūdū, sed ut saluificē mūdū. Qui spernit me, & nō accipit verba mea: habet qui iudicet eū. sermo quē locutus sum, ille iudicabit eū in nouissimo die: Quia ego ex me ipso nō sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, & quid loquar. Et scio quia mādatum eius vita æterna est. Quæ ergo ego loquor: sicut dixit mihi Pater, sic loquor. * 134.

V 3

CAP. 115. Ficus execrata continuo exarescit: & eijciuntur negotiantes in templo. *Math. 21. * 117. Mar. 11. * 113. Luc. 19. * 114.*

S. *Mattheus.*

ET intrauit Iesus in templū Dei, & eiiciebat oēs vedētes & emētes in templo, & mēsas numulariorū, & cathedras vedētū colūbas euertit: & dicit eis, Scriptū est: domus mea, domus orationis vocabitur: vos autē fecistis illā speluncā latronū. Et accesserūt ad eū cęci, & claudi in templo: & sanauit eos. Vidētes autē principes sacerdotū & Scribæ mirabilia quę fecit, & pueros clamātes in templo, & dicētes, Hosanna filio Dauid: indignati sūt & dixerūt ei, Audis quid isti dicūt? Iesus autē dixit eis, Vtiq; nūquā legistis, Quia ex ore infantū & lactētium p̄se. isti laudē? Et relictis illis, abiit foras extra Ciuitatē in Bethaniā: ibiq; māsit. Mane autē reuertēs in Ciuitatē, esuriijt. Et vidēs fici arbore vnā sec⁹ viā, venit ad eā: & nihil inuenit in ea nisi folia tātū, & ait illi, Nūquā ex te fructus nascatur in sempiternū. Et arefacta est cōtinuō ficulnea. Et vidētes discipuli mirati sunt dicētes, Quo modō cōtinuō aruit? Re-

S. *Marcus.*

ET introiuit Ierosolymam in templum: & circumspectis omnibus, cū iam vespera esset hora, exiit in Bethaniam cum duodecim. Et alia die cū exirent à Bethania, esuriit. Cumq; vidisset à longē ficum habentem folia, venit siquid fortē inueniret in ea. Et cū venisset ad eā nihil inuenit præter folia. non enim erat tempus ficorum. Et respondens dixit ei, Iam nō amplius in æternum ex te fructum quisquam mandeducet. Et audiebant discipuli eius. Et veniunt Ierosolymā. Et cū introisset in templum, cepit eiicere vendentes & ementes in templo, & mēsas numulariorum, & cathedras vendentiū colūbas euertit. & nō sinebat vt quisquā trāferret vas per templum: & docebat, dicens eis, Nōne scriptū est, Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus? Vos autē fecistis eam speluncam latronum. Quo audito, principes sacerdotum &

S. *Lucas.*

ET ingressus in templum, cepit eiicere vendentes in illo & ementes, dicens illis, Scriptum est, Quia domus mea, domus orationis est. Vos autē fecistis illam speluncam latronum. Et erat docēs quotidie in templo. Principes autem sacerdotū & Scribæ & principes plebis querebant illū perdere: & non inueniebant quid facerent illi.

Om

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Respondens autem Iesus, ait eis, Amen dico vobis, si habueritis fidem, & non hæsitaueritis, non solum de ficulnea facietis sed & si moti huic dixeritis, Tolle & iacta in mare: fiet. Et omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis. * 116.</p>	<p>Scribæ querebant quomodo eum perderent timebant enim eum: quoniam vniuersa turba admirabatur super doctrina eius. Et cum vespera facta esset, egrediebatur de ciuitate. Et cum manẽ transirent, viderunt ficum aridam factã à radicibus. Et recordatus Petrus, dixit ei, Rabbi, ecce ficus cui maledixisti, aruit. Et respondens Iesus ait illis, Habete fidem Dei. amen dico vobis, quia qui cunque dixerit huic monti, Tolle & mittere in mare, & non hæsitauerit in corde suo, sed crediderit quia quodcunque dixerit, fiat: fiet ei. Propterea dico vobis, omnia quæcunque orantes petitis, credite quia accipietis, & euenient vobis. Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis aduersus aliquẽ: vt & pater vester qui in cælis est, dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos non dimiseritis: nec pater vester qui in cælis est, dimittet vobis peccata vestra. * 116.</p>	<p>Omnis enim populus suspensus erat audire illum. * 116.</p>	

C. A. P. 116. Principibus sacerdotum & Scribis interrogantibus, qua potestate doceret populum, Christus proponit questionem de Baptismo Iohannis, & parabolam de duobus filiis patri dissimiliter obtemperantibus, altero quidem verbo, & non re, contra autem altero, re & non verbo. Mat. 21. * 115. Mar. 11. * 115. Luc. 20. * 115.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET cū venisset in templũ, accesserunt ad eum doctores principes sacerdotũ & seniores populi, dicentes, In qua potestate hæc facis? Et quis tibi dedit hanc potestatem? Respondens Iesus dixit eis, Interrogabo vos & ego</p>	<p>ET veniunt rursus Ierosolymã. Et cum ambularet in Templo, acc-</p>	<p>ET factũ est: in vna die erũ doctores illo populũ in templo & euangelizante, cõuenerunt principes sacerdotũ & Scribæ cū senioribus, & aiunt dicentes ad illum, Dic nobis, in qua potestate hæc facis? aut, Quis est qui dedit tibi hanc potestatem?</p>	

S. <i>Matthæus.</i>	S. <i>Marcus.</i>	S. <i>Lucas.</i>	S. <i>Iohannes.</i>
<p>vnū sermonē. quē si dix- eritis mihi, & ego vobis di- cā i qua potestate hęc fa- cio. Baptism⁹ Iohānis vn- de erat: ē cęlo, an ex ho- minib⁹? At illi cogitabāt inter se, dicētes, Si dixerit Iesus autem respondens illis illi? Si autē dixerimus ex hoibus: timem⁹ turbā. oēs enī habēt Iohāne si- cut pphetā. Et respōdē- tes Iesu, dixerūt, Nesci- mus. Ait illis & ipse, Nec ego dicovobis i qua pote- state hęc facio. Quid autē vobis videtur? Homo qui dā habebat duos filios: & accedens ad primū, di- xit, Fili, vade, hodie ope- rare in vinea mea. Ille autē respōdēs, ait, Nolo. Po- stea autē pœnitētia mot⁹, abiit. Accedēs autē ad al- terū, dixit similiter. At il- le respōdēs, ait, Eo do- mine. Et nō iuit: quis ex duob⁹ fecit volūtātē pa- tris? Dicunt ei, Primus. Dicit illis Iesus, Amē di- cō vobis, quia publicani & meretrices pcedunt vos in regnū Dei. Venit enī ad vos Iohānes in via iustitię: & nō credidistis ei. publicani autē & mere- trices crediderūt ei: vos autē vidētes nec pœniten- tiam habuistis postea, vt crederetis ei. * 117.</p>	<p>accedunt ad eum summi sacerdotes, & Scribæ, & autē Iesus di- xit ad illos, In qua potestate hęc facis? & quis dedit tibi hanc potestatem vt ista facias? ait illis, interrogabo vos Iesus autem respondens & ego vnum verbum, & respondete mihi: & di- cam vobis in qua pote- state hęc faciam. Baptis- mus Iohannis, de cęlo erat, an ex hominibus? Respōdete mihi. At illi cogitabant secum, dicen- tes, Si dixerimus de cę- lo, dicet, Quare ergo nō credidistis ei? Si dixeri- mus ex hominibus, time- bant populum. omnes enim habebant Iohan- nem quia verē prophe- ta esset. Et respondentes dicunt Iesu, Nescimus. Et respondens Iesus ait illis, Neque ego dico vo- bis in qua potestate hęc faciam. * 117.</p>	<p>Respōdens interroga- bo vos & e- go vnū ver- bum, Respō- dete mihi, Baptismus Iohannis de cęlo e- rat, an ex hominib⁹? At illi cogi- tabāt intra se, dicētes, Quia si di- xerimus de cęlo, dicet, Quare er- go nō credi- distis illi? Si autem di- xerimus ex hominibus plebs vni- uersa lapi- dabit nos: certi sunt enim Iohā- nem pphe- tā esse. Et respōderūt se nescire vnde esset. Et Iesus ait illis, Neque ego dicovo- bis i qua po- testate hęc facio. * 117.</p>	<p>S. <i>Iohannes.</i> A erat pat plātaui pem cir todit in & edifi & loca lis: & pe ctus est pus fru pinqua uos tuo las, vt a ctus eius le appro eius, al alrū occ verō la Iterū m uos plu & fecer liter. N misit a suū, die tur filiū colē au lium, di se, Hic e nite, oc & habe ditatem prehēsu runt ex & occid</p>

CAP. 117. Parabola de uinatoribus homicidis.

Matth. 21 * 116, Mar. 12, * 116, Luc. 20. * 116.

S. Mattheus

Liã parabolã audite: Homo erat paterfamiliã, q̄ plantauit vineã, & sepem circũdedit ei, & fodit in ea torcular, & edificauit turrim, & locauit eã agricolis: & peregrẽ profectus est. Cũ autẽ tempus fructuũ appropinquasset, misit seruos suos ad agricolas, vt acciperet fructus eius. Et agricola apprehensis seruis eius, aliũ ceciderũt, aliũ occiderũt, aliũ verò lapidauerunt. Iterũ misit alios seruos plures priorib⁹: & fecerũt illis similit̄. Nouissimẽ autẽ misit ad eos filium suũ, dicẽs, Verebũtur filiũ meũ. Agricola autẽ vidẽtes filium, dixerunt intra se, Hic est h̄eres, venite, occidamus eũ, & habebimus hereditatem eius. Et apprehensũ eũ eiecerunt extra vineam, & occiderunt. Cũ ergo

S. Marcus.

ET cepit illis in parabolis loqui, Vineam plantauit homo, & circũdedit sepem, & fodit lacum, & edificauit turrim, & locauit eam agricolis: & peregrẽ profectus est. Et misit ad agricolas in tempore seruum, vt ab agricolis acciperet de fructu vinee. Qui apprehensũ eum ceciderunt: & dimiserunt vacuum. Et iterum misit ad illos alium seruum: & illum in capite vulnerauerunt, & contumelijs affecerunt. Et rursũ aliũ misit, & illum occiderunt: & plures alios: quosdam ceciderunt, alios verò occiderunt. Adhuc ergo vnum habens filium charissimum: & illum misit ad eos nouissimum, dicẽs, Quia reuerentur filium meum. Coloni autẽ dixerunt ad

S. Lucas.

COEpiãũ dicere ad plebẽ parabolam hanc, Homo plantauit vineam, & locauit eam colonis: & ipse peregrẽ fuit multis temporibus. Et in tempore misit ad cultores seruum, vt de fructu vinee darent illi. Qui cœsum dimiserunt eũ inanem. Et addidit alterũ seruum mittere. Illi autẽ hunc quoq; cædentes & afficiẽtes contumelia, dimiserunt inanem. Et addidit tertium mittere: qui & illũ vulnerantes eiecerunt. Dixit autẽ Dominus vinee, Quid faciam? mitam filium meum dilectum: forsitan cũ hunc viderint, verebuntur. Quem cũ vidissent coloni, cogitauerunt intra se, dicentes, Hic est h̄eres, occidamus illum, vt nostra fiat h̄ereditas. Et

S. Iohannes.

X eie-

S. <i>Matthæus.</i>	S. <i>Marcus.</i>	S. <i>Lucas.</i>	S. <i>Iohannes.</i>
<p>ergo venerit dominus vineæ, quod faciet agricolis illis? Aiunt illi, Malos malè perdet: & vineam suam locabit alijs agricolis, qui reddent ei fructum temporibus suis. Dicit illis Iesus, Nunquam legistis in scripturis, Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, hic est factus in caput anguli? A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris? Ideo dico vobis, quia auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus eius. Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem verò ceciderit, conteret eum. Et cum audissent principes sacerdotum & Pharisæi parabolam eius: cognouerunt quod de ipsis diceret. Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas: quoniam sicut prophetam eum habebant. *118.</p>	<p>ad inuicem, Hic est hæres: venite, occidamus eum: & nostra erit hæreditas. Et apprehendentes eum, occiderunt: & eiecerunt extra vineam. Quid ergo faciet Dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos: & dabit vineam alijs. Nec scripturam hæc legistis, Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli, A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris? Et quærebant eum tenere: & timuerunt turbam. cognouerunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abierunt. *119.</p>	<p>eiectum illum extra vineam, occiderunt. Quid ergo faciet illis Dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos istos, & dabit vineam alijs. Quo audito, dixerunt illi, Absit. Ille autem aspiciens eos ait, Quid est ergo hoc quod scriptum est: Lapidem quem reprobauerunt ædificantes, hic factus est in caput anguli? Omnis qui ceciderit super illum lapidem, conquassabitur: super quem autem ceciderit, comminet illum? Et quærebant principes sacerdotum & Scribæ mittere in illum manus illa hora: & timuerunt populum. Cognouerunt enim quod ad ipsos dixerit similitudinem hæc. *119.</p>	<p>ET pa est reg fecit n suos v lobat dicens meū p omnia tem ne villam nem su uos eu derunt est: & homic cendit dem p nō fue rum: & te ad n vias, c ueneru sunt n autem vidit i nuptia huc in lem? A ministr eius, r res: ibi Multi cti. *1</p>

CAP. 118. Parabola regis nuptias filij sui celebrantis.
Matth. 22. * 118.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohānes.

ET respondens Iesus, dixit iterum in parabolis eis, dicens, Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: & nonlebāt venire. Iterum misit alios seruos dicens, Dicite inuitatis, Ecce prandium meū parauit, tauri mei & altilia occisa, & omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt: & abierunt, alius in villam suam: alius verò ad negotiationem suam: reliqui verò tenuerunt seruos eius, & contumelijs affectos, occiderunt. Rex autem cum audisset, iratus est: & missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, & ciuitatem illorū succendit. Tunc ait seruis suis, Nuptiæ quidem paratæ sunt: sed qui inuitati erant, nō fuerunt digni. ite ergo ad exitus viarum: & quoscunque inueneritis, vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias, congregauerunt omnes quos inuenerunt, malos & bonos: & impletæ sunt nuptiæ discumbentium. Intrauit autem Rex vt videret discumbentes: & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi, Amice, quomodo huc intraisti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit Rex ministris, Ligatis manibus & pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci verò electi. * 119.

X 2 Cap.

CAP. 119. *Questio captiosa Phariseorum & Herodianorum de tributo Cæsari pendendo explicatur. Matth. 22. * 118. Mar. 12. * 117. Luc. 20. * 117.*

S. *Matthæus.*

Tunc abeūtes Pharisei, consiliū inierunt, vt caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis, dicētes, Magister, scimus quia verax es, & viā Dei in veritate doces, & non est tibi cura de aliquo. nō enim respicis personā hominum: dic ergo nobis quid tibi videtur, licet cēsum dare Cæsari, an non? Cognita autē Iesus nequitia eorum, ait, Quid me tentatis, hypocrite? ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denariū. Et ait illis Iesus, Cuius est imago hæc, & superscriptio? Dicunt ei, Cæsaris. Tunc ait illis, Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et audientes mirati sunt, & relicto eo, abierunt. * 120.

S. *Marcus.*

Et mittunt ad eum quosdam ex Phariseis & Herodianis: vt eum caperēt in verbo. Qui venientes dicunt ei, Magister, scimus quia verax es, & nō curas quenquā: nec enim vides in faciē hominum, sed in veritate viam Dei doces: licet dare tributum Cæsari, an non dabimus? Qui sciēs versutiam illorum, ait illis, Quid me tentatis: afferte mihi denarium vt videam, At illi attulerunt ei. Et ait illis, Cuius est imago hæc & inscriptio? Dicunt ei, Cæsaris. Respondens autem Iesus, dixit illis, Reddite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et mirabantur super eo. * 120.

S. *Lucas.*

Et obseruantes, miserūt insidiatōres, qui se iustos simularent vt caperent eum in sermone, & traderent illum principatui & potestati Præsidis. Et interrogauerunt eū, dicentes, Magister, scimus quia rectè dicis & doces: & non accipis personā, sed viā Dei in veritate doces. licet nobis tributū dare Cæsari, an non? Considerans autem dolū illorū, dixit ad eos, Quid me tentatis? ostendite mihi denariū. Cuius habet imaginem & inscriptionē? Respondentes dixerūt, Cæsaris. Et ait illis, Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo. Et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe: & mirati in respōso eius, tacuerunt. * 120.

S. *Iohannes.*

S. *Matthæus.*
In illis
 ad eum
 duca
 dicunt
 esse r
 rection
 & inte
 gaueru
 dicent
 Magis
 Moysi
 xit, S
 mortu
 rit no
 bēs fi
 vt du
 frater
 vxore
 lius, &
 citet
 fratri
 Erant
 apud
 cepter
 tres: &
 mus v
 ducta
 funct
 & no
 bens
 relig
 rē suā
 suo. s
 ter se
 & ter
 q; ad
 mū. N

CAP. 120. *Christus assertit resurrectionem carnis adversus Sadduceos.*
Mat. 22. 119. Mar. 12.* 119. Luc. 20.* 119.*

S. *Matthæus.*

In illo die accesserunt ad eum Sadducei, qui dicunt non esse resurrectionem: & interrogaverunt eum, dicentes, Magister, Moyses dixit, Si quis mortuus fuerit non habens filium, ut ducat frater eius uxorem illius, & faciat semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres: & primus uxore ducta defunctus est: & non habens seminem, reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter secundus & tertius usque ad septimum. Novissimus

S. *Marcus.*

Et venerunt ad eum Sadducei qui dicunt resurrectionem non esse: & interrogabant eum dicentes, Magister, Moyses nobis scripsit, ut si cuius frater mortuus fuerit, & dimiserit uxorem, & filios non reliquerit, accipiat frater eius uxorem ipsius, & resuscitet semen fratri suo. Septem ergo fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est non relicto semine. Et secundus accepit eam, & mortuus est: & nec iste reliquit seminem. Et tertius similiter. Et acceperunt eam similiter septem: & non reliquerunt semen. Novissima omnium defuncta est & mulier. In resurrectione ergo cum resurrexerint, cuius de his erit uxor? semper enim habuerunt eam uxorem. Et respondens Iesus, ait illis, Nonne ideò erratis, non scientes scripturas, neque virtutem Dei? Cum enim à mortuis resurrexerint, neque nubent, neque nubentur, sed sicut Angeli in cælis. De mortuis autem quòd resurgant, non legistis in libro Moy-

S. *Lucas.*

Accesserunt autem quidam Sadduceorum qui negant esse resurrectionem, & interrogaverunt eum, dicentes, Magister, Moyses scripsit nobis, Si frater alicuius mortuus fuerit habens uxorem, & hic sine liberis fuerit, ut accipiat eam frater eius uxorem, & faciat semen fratri suo. Septem ergo fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est sine filiis. & sequens accepit illam, & ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illam. Similiter & omnes septem, & non reliquerunt semen, & mortui sunt. Novissima omnium mortua est & mulier. In resurrectione ergo, cuius eorum erit uxor? siquidem septem habuerunt eam uxorem. Et ait illis Iesus, Filij huius seculi nubunt, & traduntur ad nuptias: illi vero qui digni habebuntur seculo illo & resurrectione ex mortuis, neque nubunt, neque ducunt uxores, neque ultra mori poterunt: æquales enim Angelis sunt: & firmi.

S. *Iohannes.*

X 3. lij

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>simā autē oīm & mulier defuncta est. In resurrectione ergo cuius erit de septē, vxor? omnes enim habuerunt eam. Respōdens autē Iesus, ait illis, Erratis, nescientes scripturas, neq; virtutē Dei. In resurrectione enī neq; nubent, neq; nubentur: sed sunt sicut Angeli Dei in cælo. De resurrectione autē mortuorū non legistis, quod dictum est à Deo dicente vobis, Ego sum Deus Abraham, & De^o Isaac, & De^o Iacob? Nō est Deus mortuorū, sed viuentiū. Et audientes turbę, mirabantur in doctrina eius. * 121.</p>	<p>si, super rubum quomodo dixerit illi De^o inquit, Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob? Non est Deus mortuorū, sed viuorum. Vos ergo mul- * 121.</p>	<p>lij sunt Dei, cū sint filij resurrectionis. Quia verō resurgant mortui, & Moyses ostendit, secus rubum sicut dicit Dominum, Deum Abraham, & Deum Isaac, & Deum Iacob. Deus autem nō est mortuorum, sed viuorum. omnes enim viuunt ei. Respondentes autem quidam Scribarum, dixerunt ei, Magister, bene dixisti. Et amplius non audebant eum quicquam interrogare. * 122.</p>	

CAP. 122. Quodnam sit magnum & primum Legis præceptum.
Matth. 22 * 120. Mar. 12. * 120.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Pharisæi autem audientes quōd silentiū imposuisset Sadducæis, conueniunt in vnum: & interrogauit eum vnus ex eis legis doctor, tentans eū, Magister, quod est mandatum magnum in Legge? Ait illi Iesus, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum mandatum. Secundum</p>	<p>Et accessit vn^o de Scribis qui audierat illos cōquirētes, & vidēs quōd bene illis respōderit, interrogauit eū qd esset primū oīm mādātū. Iesus autē respōdit ei, Quia primū oīm mādātū est, Audi Israël, Dominus Deus tuus, Deus vnus est. Et diliges Dominū Deum tuū ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mēte tua, & ex tota virtute tua. Hoc est primū mādātū. Secundū autē</p>		

<p><i>S. Matthæus</i> autē simi- le est huic, Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duo- bus man- datis uni- uersa lex pendet & prophetæ. * 122.</p>	<p><i>S. Marcus.</i> simile est illi, Diliges proximum tuum tanquam teipsum. Maius horum a- liud mandatū nō est. Et ait illi Scriba, Bene Magister, in veritate dixisti, quia vnus est Deus, & non est alius præter eum. Et vt diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota fortitudine: & diligere proximum tanquā seipsum: maius est omnibus ho- locautomatibus & sacrificijs, Iesus autē vidēs, quōd sapienter respondisset, di- xit illi, Nō es lōgē à regno Dei. Et nemo iam audebat eum interrogare. * 122.</p>	<p><i>S. Lucas. S. Iohannes.</i></p>
---	---	--------------------------------------

C 4 P. 122. I E SVS interrogat Phariseos, cuius filius sit Christus.
 Matth. 22. * 121. Mar. 12. * 121. LUC. 20. * 120.

<p><i>S. Matthæus.</i> Congregatis autē Phariseis, inter- rogavit eos Iesus, di- cens, Quid vobis vi- detur de Christo? cuius filius est? Di- cūte ei, Dauid. Ait il- lis, Quomodo ergo Dauid in Spiritu vo- cat eū Dominū, di- cens, Dixit Domin⁹ Dño meo, sede à dextris meis, donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuo- rum? Si ergo Dauid vo- cateū Dñm. quomo- do fili⁹ ei⁹ est? & ne- mo poterat ei respō- dere verbū; neq; au- sus fuit quisquā ex illa die eū amplius interrogare. * 123.</p>	<p><i>S. Marcus.</i> ET respondens Iesus, dicebat, docens in templo, Quomodo dicunt Scribæ, Christum filium esse Dauid? Ipse enim Dauid di- cit in Spiritu sancto, Dixit Dominus Do- mino meo, sede à dextris meis, donec ponā inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo Dauid dicit eum Dominum: & vnde est filius eius? Et multa turba eum li- bēter audiuit. * 123.</p>	<p><i>S. Lucas.</i> Dixit autem ad il- los, Quomodo dicunt Christum fi- liū esse Dauid? & ipse Dauid dicit in libro Psalmorum, Dixit Dñs Do- mino meo, sede à dextris meis, donec ponā inimicos tuos, scabellum pedum tuorum? Dauid er- go Dominum illum vocat: & quomodo filius eius est? * 123.</p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
--	---	--	----------------------------

CAP. 23. Docet obtemperandum esse Scribis & Phariseis in Cathedra Moysi sedentibus, etiamsi vita ipsorum minime sit imitanda. Quorum hypocriti & ambitione detesta, discipulos humilitatem docet, & eisdem Phariseis multiplices penas interminatur. Matth. 23. * 127. Mar. 12. * 122. Luc. 20. * 121.

S. Mattheus.

TVnc Iesus locutus est ad turbas & ad discipulos suos, dicens, Super cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisei. Omnia ergo, quæcunque dixerint vobis, servate & facite: secundum opera verò eorū nolite facere, dicunt enim & non faciunt. Alligant enim onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominum; digito autē suo nolunt ea movere. Omnia verò opera sua faciunt, ut videantur ab hominibus, dilatant enim phylacteria sua, & magnificant fimbrias. Amant autē primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus, rabbi. Vos autē nolite vocari rabbi. Vnus est enim magister vester, omnes autē vos, fratres estis. Et patrem nolite vocare vobis super terram: vnus est enim pater vester qui in cœlis est. Nec vocemini magistri: quia magister vester, vnus est Christus. Qui maior est vestrū, erit minister vester. Qui autē se exaltauerit, humiliabitur: & qui se humiliaverit, exaltabitur. Væ autē vobis Scribæ & Pharisei, hypocrite: quia clauditis regnū cœlorū ante homines, vos enim non intratis: nec introeūtes finitis intrare. Væ vobis Scribæ & Pharisei, hypocrite, quia comeditis domos viduarū, orationes longas orates. propter hoc amplius accipietis iudiciū. Væ vobis Scribæ & Pharisei hypocrite: quia circuitis mare & aridā, ut faciatis vnū profelytū: & cum fuerit factus, facitis eum filium gehonę duplo quā vos. Væ vobis duces cæci, q

S. Marcus.

ET dicebat eis in doctrina sua, Caute à Scribis, qui volunt in stolis ambulare, & in foro, & in primis cathedris sedere in synagogis, & vocari ab hominibus, qui deorum viduarū sub obtentu prolixæ orationis: hi accipient prolixius iudiciū.

* 140.

S. Lucas.

AVdiente autem omni populo, dixit discipulis suis, Attende à Scribis qui volunt ambulare in stolis, & amant salutari in foro, & vocari ab hominibus, & primas cathedras in synagogis, & primos discubitus in cœniis, qui deorum viduarum, simulantes longam orationem. Hi accipient damnationem maiorem. * 124.

S. Iohannes.

S. Mattheus

S. Lucas.

S. Marcus.

S. Iohannes.

dicitis, Quicūq; iurauerit per tēplū, nihil est: qui autē iurauerit in auro tēpli, debet. Stulti & cæci, quid enim maius est, aurū, an tēplū quod sanctificat aurū? Et quicūq; iurauerit in altari, nihil est: quicūq; autē iurauerit in dono quod est super illud, debet. Cæci quid enim maius est, donū, an altare quod sanctificat donū? Qui ergo iurat in altari, iurat in eo & in oibus q̄ super illud sunt: & quicūq; iurauerit in tēplo, iurat in illo & in eo q̄ habitat in ipso: & qui iurat in cælo, iurat in throno Dei & in eo qui sedet super eū. Væ vobis Scribæ & Pharisei, hypocrite: q̄a decimatis mēram & anethū & cymminū, & reliquistis quę grauiora sunt legis, iudiciū, & misericordiā, & fidem, hæc oportuit facere, & illa nō omittere. Duces cæci, excolantes culicē, camelū autē glutientes. Væ vobis Scribæ & Pharisei, hypocrite: quia mūdatis quod deforis est calicis & paropsidis: intus autem pleni estis rapina & immūditia. Pharisee ecce, mūda prius quod intus est, calicis & paropsidis, vt fiat id quod deforis est, mūdū. Væ vobis Scribæ & Pharisei hypocrite: q̄a similes estis sepulchris dealbatis, q̄a toris parēt hoibus speciosa, intus verō plena sunt oīsib⁹ mortuorū, & omni spurcitia sic & vos a foris q̄dē parētis hoibus iusti: intus autē pleni estis hypocriti & iniquitate. Væ vobis Scribæ & Pharisei, hypocrite: quia edificatis sepulchra prophetarū, & ornatis monumēta iustorū, & dicitis, Si fuissetis in diebus patrū nostrorū, nō essemus socij eorū in sanguine prophetarū. itaq; testimonio estis vobis metipsis quia filij estis eorū qui prophetas occiderūt. Et vos implete mensurā patrū vestrorū. Serpētes genimina viperarū, quomodo fu-

Y

S. *Matthæus.*S. *Marcus.*S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

fugietis à iudicio gehennæ? Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas & sapientes & scribas, & ex illis occidetur & crucifigetur, & ex eis flagellabitur in synagogis vestris, & persequimini de ciuitate in ciuitatē: vt veniat super vos oīs sanguis iustus qui effusus est super terram, à sanguine Abel iusti vsq; ad sanguinem Zachariæ filij Barachiz, quē occidistis inter tēplū & altare. Amen dico vobis, veniēt hęc oīa super generationē istam. Ierusalē, Ierusalē, quę occidis prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui cōgregare filios tuos, quē admodū gallina cōgregat pullos suos sub alas, & noluit? Ecce relinquetur vobis dom⁹ vestra deserta. Dico enim vobis, nō me videbitis à modo, donec dicatis, Benedict⁹ q̄ venit in nomine Dñi. * 125

C A P. 24. Vidua pauperula praefertur omnibus alijs munera in gazophylacium immittentibus. *Mar. 12. * 123. Luc. 21. * 123.*

S. *Matthæus.*S. *Marcus.*S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

ET sedens Iesus cōtra gazophylacium, aspicebat quomodo turbæ iactaret es in gazophylaciū, & multi diuites iactabāt multa. Cū venisset autē vidua paup, misit duo minuta, qd̄ est quadrās. & conuocans discipulos suos, ait illis, Amen dico vobis, quoniā vidua hęc pauper plus omnib⁹ misit qui miserunt in gazophylaciū. Omnes enī ex eo quod abūdabat illis, miserūt: hęc verō de penuria sua omnia quę habuit misit totū victū suū. * 125.

Respiciens autem, vidis eos qui mittebant munera sua in gazophylacium diuites. Vidit autem & quandam viduam pauperulam mittentem æra minuta duo. Et dixit, Verē dico vobis, quia vidua hęc pauper, plus quā omnes misit. nam omnes hi, ex abundantia sibi miserunt in munera Dei: hęc autem ex eo quod deest illi, omnem victum suum quem habuit misit. * 125.

Cap. 125. IESVS in monte oliuarum prædicit futura. & in primis templi urbisq;
Hierosolymitana euersionem & excidium, atque Ecclesie iactationem.
Matth. 24. * 123. Mar. 13. * 124. Luc. 21. * 124.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET egressus Iesus de templo, ibat. Et accesserunt Discipuli eius ut ostenderet ei edificationes templi. Ipse autem respondens dixit illis, Videtis hæc oia? Amen dico vobis, nõ relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruatur. Sedente autem eo super montem oliueti, accesserunt ad eum Discipuli secretò, dicentes, Dic nobis, quando hæc erunt? & quod signum aduentus tui, & consummationis seculi? Et respondens Iesus, dixit eis, Videte, ne quis seducat: multi enim veniẽt in nomine meo, dicentes, Ego sum Christus. & multos seducet. Audituri enim estis prælia & opiniones præliorũ. Videte ne turbemini</p>	<p>ET cum egredere- tur de templo, ait illis suis, Magister, aspice quales lapides, & quales structuræ. Et respondens Iesus, ait illi, Vides has omnes magnas ædificationes? Non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Et cum sederet in monte oliuarum contra templum, interrogabant eum separatim Petrus & Iacobus & Iohannes & Andreas, Dic nobis, quando ista fient? & quod signum erit, quando hæc omnia incipient consummari? Et respondens Iesus, cepit dicere illis, Videte, ne quis vos seducat. multi enim veniẽt in nomine meo dicentes quia ego sum: & multos seducet. Cũ audieritis</p>	<p>ET quibusdam dicentibus de templo quod bonis lapidibus & donis ornatum esset, dixit, Hæc quæ videtis, venient dies in quibus non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Interrogauerunt autem illum, dicentes, Præceptor, quando hæc erunt: & quod signum cum fieri incipient? Qui dixit, Videte ne seducamini. multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum: & tempus appropinquauit, nolite ergo ire post eos. Cũ autem audieritis prælia & seditiones, nolite terreri: oportet primũ hæc fieri, sed nõdũ statim finis.</p>	
		Y a Tune	

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>mini. oportet enim hæc fieri: sed nondum est finis. confurget enim gens in gentem, & regnū in regnum: & erūt pestilentie, & fames, & terræmotus per loca, hæc autem omnia, initia sunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationē, & occident vos: & eritis odio omnibus gentibus propter nomē meum. Et tunc scādalizabuntur multi: & inuicem tradent: & odio habebunt inuicem. Et multi pseudoprophetæ surgent: & seducēt multos. Et quoniam abundabit iniquitas: retrigescet charitas multorum. qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Et prædicabitur hoc Euāgelium regni in vniuerso orbe, in testimonium omnibus gentibus. & tunc veniet consummatio. Cū ergo videritis abominationē desolationis, quæ</p>	<p>di-) aut bella & opiniones bellorum, ne timueritis. oportet hæc fieri: sed nondū finis. Exurget enim gens contra gentē, & regnum super regnum: & erunt terræmotus per loca, & fames. Initium dolorum, hæc. Videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in concilijs, & in synagogis vapulabitis, & ante præsidēs & reges stabitis propter me, in testimonium illis. Et in omnibus gentes primū stimonium. Ponite oportet prædicari euāgelium. Et cū stis non tradētis, nolite præcogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquimini. nō estis loquentes: sed Spiritus sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium: & confurgent filij in parentes, & mortem afficient eos. Et eritis odio omnibus, propter nomē meū.</p>	<p>Qui ve- Tunc dicebat illis, Surget gens contra gentem, & regnum aduersus regnum. & terremotus & pestilentie & famēs, terroresque de celo, & signa magna erunt. Sed ante hæc omnia iniicient vobis manus suas: & persequentur tradentes in synagogas & custodias, trahentes ad reges & præfides propter nomē meum. contigebit autem vobis in testimonium. Ponite ergo in cordibus vestris non præmeditari quemadmodum respondeatis. Ego enim dabo vobis os & sapientiam: cui non poterunt resistere omnes aduersarij vestri. Trademini autem a parentibus & fratribus, & cõtem, & pater filium: gnatis & amicis: & mortem afficiēt vobis. & eritis odio omnibus propter nomen meum: & capillus de capite</p>	<p>S. dicta e proph in loco legit in qui in fugiant & qui i de cen aliquid sua. & c non re lere tu Ve aut tibus & bus in Orate fiat su byeme erit en bulatio lis nor mundi neq; fi uari f illi, ne omnis propt uiabu *126</p>

S. *Matthæus.*

S. *Marcus.*

S. *Lucas.*

S. *Iohannes.*

dicta est à Daniele propheta, stantem in loco sancto (qui legit intelligat) tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes: & qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua: & qui in agro, non reuertatur tollere tunicam suam. Væ autem prægnantibus & nutrientibus in illis diebus. Orate autem, vt nõ fiat fuga vestra in hyeme vel sabbato. erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi vsq; modò, neq; fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur dies illi. * 126.

Qui autè sustinuerit in finem, hic saluus erit. Cum autè videritis abominationem desolationis stantem, vbi nõ debet (qui legit, intelligat) tunc qui in Iudæa sunt, fugiant in mōtes: & qui super tectũ, ne descendat in domũ, nec introeat vt tollat quid de domo sua: & qui in agro erit, non reuertatur retro, tollere vestimentum suum. Væ autem prægnantibus & nutrientibus in illis diebus. Orate verò vt hyeme non fiant. Erunt enim dies illi tribulationes tales, quales non fuerunt ab initio creaturæ quam condidit Deus vsq; nunc, neque fient. Et nisi breuiasset Dominus dies, non fuisset salua omnis caro: sed propter electos quos elegit, breuiavit dies. * 126.

stro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Cum autem videritis circumdari ab exercitu Ierusalem: tunc scitote quia appropinquavit desolatio eius. tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes: & qui in medio eius, discedant; & qui in regionibus, non intrèt in eam. quia dies vltionis hi sunt, vt impleatur omnia quæ scripta sunt. Væ autem prægnantibus & nutrientibus in illis diebus. erit enim pressura magna super terram, & ira populo huic. Et cadent in ore gladij: & captiui ducentur in omnes gentes, & Ierusalem calcabitur à Gentibus: donec impleantur tempora nationum. * 126.

X 3 Cap.

CAP. 126. Secundus Christi aduentus in futura mundi consummatione,
 nec non & signa enim antecedentia describuntur. Matth. 24.
 * 125. Mar. 13. * 125. Luc. 17. * 101. & cap. 21.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Tunc si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus, aut illic: nolite credere. Surgent enim pseudo-christi, & pseudoprophetæ: & dabunt signa magna & prodigia, ita vt in errorem inducatur (si fieri potest) etiam electi. Ecce prædixi vobis. Si ergo dixerint vobis, Ecce in deserto est: nolite exire. ecce in penetralibus: nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & paret vsque in Occidentem: ita erit & aduentus filij hominis. Vbicunq; fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ. Statim autem post tribulationem illorum sol obscurabitur, & luna non dabit lumē suū, & stellæ cadent de cælo, & virtutes cælorum</p>	<p>ET tunc si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus, ecce illic: ne credideritis. Exurgent enim pseudo-christi & pseudoprophetæ: & dabunt signa & portenta ad seducendos, si fieri potest, etiam electos. Vos ergo videte. ecce prædixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illam sol contenebrabitur, & luna non dabit splendorem suum, & stellæ cæli erunt decedentes, & virtutes quæ in cælis sunt, mouebuntur. Et tunc videbunt filium hominis ventem in nubibus, cum virtute multa & gloria. Et tunc mittet Angelos suos, & congregabit electos suos à quatuor terræ vsq; ad summū cæli. A fi-</p>	<p>ET ait ad Discipulos suos, Venient dies quando desideretis videre vnum diem filij hominis: & non videbitis. Et dicent vobis, Ecce hic & ecce illic. Nolite ire, neque sectemini, nam sicut fulgur coruscans de sub cælo, in ea quæ sub cælo sunt, fulget: ita erit filius hominis in die sua. Primum autem oportet illū multa pati, & reprobari à generatione hac. * 127.</p> <p>Cap. 21. * 125.</p> <p>Et erunt signa in sole & luna & stellis: & in terris pressura gentium præ confusione sonitus maris & fluctuum, arescentibus hominibus præ timore & expectatione, quæ superuenient vniuerso orbi. nam virtutes cælo-</p>	
com-	au-	rum	

S. MATTHÆUS.

S. MARCUS.

S. LUCAS.

S. IOHANNES.

commovebuntur: & tunc parebit signum filij hominis in cælo. & tunc plagent omnes tribus terræ: & videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli cū virtute multa & maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba, & voce magna: & congregabunt electos eius à quatuor ventis, à summis cælorum vsque ad terminos eorum. Ab arbore autem fici discite parabolam: cū iam ramus eius tener fuerit, & folia nata, scitis quia propè est æstas. Ita & vos, cū videritis hæc oīa, scitote quia propè est in ianuā. Amē dico vobis quia non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc fiant. Cælum & terra transibunt, verba autē mea non præteribunt. De die autem illa & hora nemo scit, neq; angelicælorum, nisi solus pater. * 127.

autē discite parabolam. Cū iam ramus eius tener fuerit, & nata fuerint folia: cognoscitis quia in proximo sit æstas. sic & vos cū videritis hæc fieri, scitote quòd in proximo sit in ostijs. Amen dico vobis, quoniam non transibit generatio hæc, donec omnia ista fiant. Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. De die autem illo vel hora nemo scit, neque angeli in cælo, neque filius, nisi pater. * 127.

rum mouebuntur: & tunc videbunt filium hominis venientem in nube cū potestate magna & maiestate. His autem fieri incipientibus, respicite & leuate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem, Videte ficulneam & omnes arbores: cū producunt iam ex se fructum, scitis quoniam propè est æstas. Ita & vos cū videritis hæc fieri, scitote quoniam propè est regnum Dei. Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cælum & terra transibunt: verba autem mea nō transibunt. * 127.

X 4 Cap.

CAP. 127. Hortatur ad sobrietatem, orationem, & vigiliantiam, ut in Dominus adventum dies & noctes simus intenti, ne incauti opprimamur. Matth. 24.
* 126. Mar. 13. * 126. Luc. 17. * 126. & cap. 18. & 21.

S. *Matthæus.*

Sicut autem in diebus Noë: ita erit & adventus filij hominis. sicut enim erant in diebus ante diluviū comedentes & bibentes, nubentes & nupti tradentes, vsq; ad eū diem quo intrauit Noë in arcā, & non cognoverunt, donec venit diluuium, & tulit omnes: ita erit & adventus filij hominis. Tunc duo erūt in agro: vnus assumetur, & vnus relinquetur. duę molętes in mola: vna assumetur, & vna relinquetur. Vigilate ergo, quia nescitis qua hora Dñs vester venturus sit. Illud autē scitote, quoniā si sciret pater familiās, qua hora fur venturus est, vigilaret vtiq; & non sineret perfodi domū suā. Ideo & vos estote parati: quia nescitis hora filius hoīs venturus est. Quis, an media putas, est fidelis seruus & prudens, quē constituit Dominus suus super familiam suam, vt det illis cibum in tempore? Beatus ille seruus, quē cūm venerit dominus eius, inuenerit sic facientem. amen dico vobis,

S. *Marcus.*

Videte, vigilate, & orate. nescitis enim quādo tempus sit. Sicut homo qui peregrinē profectus reliquit domū suam: & dedit seruis suis potestatem cuiusq; operis, & ianitori pręcepit vt vigilaret. Vigilate ergo (nescitis enim quando dominus veniat).

S. *Lucas.*

ET sicut factum est in diebus Noë, ita erit & in diebus filij hoīs. Edebāt & bibebāt, vxores ducebāt, & dabātur ad nuptias vsq; in diē qua intrauit Noë in arcā, & venit diluuiū, & perdidit oēs. Similiter sicut factū est in diebus Lot: Edebant & bibebant. emebant & vendebat, plantabant & ædificabant: qua die autē exijt Lot à Sodomis, pluit ignē & sulphur de cælo, & omnes perdidit: secundū hęc erit qua die filius hominis reuelabitur. In illa hora qui fuerit in tecto, & vasa eius in domo, ne descendat tollere illa: & qui in agro, similiter non redeat retro. Memores estote vxoris Lot. Quicunq; quaesierit animā suam saluam facere, perdet illā: & quicunq; perdiderit illā, viuificabit eā. Dico vobis, in illa nocte erunt duo in lecto vno: vnus assumetur, & alter relinquetur: duę erunt molentes in vnū: vna assumetur, & alter

S. *Iohannes.*

quoni
per or
bon
stituet
Si autē
xerit n
seruus
in cor
suo,
rā faci
minus
us ven
& cœ
percu
confe
suos,
ducet
tem S
bat cu
briof
niet d
nus se
lius in
qua n
rat, &
qua ig
rat, &
det eu
parten
eius p
cum h
critis.
erit fl
& stri
dentiu
* 128.

Domini
b. 27.

S. *Matthæus* S. *Marcus*,

S. *Lucas*.

S. *Iohannes*.

S. *Iohannes*

quoniã fu-
per omnia
bona sua cõ-
stituet eũ.
Si autem di-
xerit malus
seruus ille
in corde
suo, Mo-
rã facit do-
minus me-
us venire:
& cœperit
percutere
conseruos
suos, man-
ducet au-
tem & bi-
bat cum e-
briosis, ve-
niet domi-
nus serui il-
lius in die
qua nõ spe-
rat, & hora
qua igno-
rat, & diui-
det eum,
partemque
eius ponet
cum hypo-
critis. illic
erit fletus
& stridor
dentium.
* 128.

Quod au-
tem vobis
dico, om-
nibus dico,
Vigilate.
* 132.

alter relinquetur. Respondentes dicunt
illi, Vbi Domine? Qui dixit illis, Vbi-
cunque fuerit corpus, illuc congrega-
buntur & aquilæ.

Cap. 18.

Dicebat autem & parabolam ad illos
quoniam oportet semper orare, & non
deficere, dicens, Iudex quidam erat in
quodam ciuitate, qui Deum non time-
bat, & hominem non reuerbatur. Vi-
dua autem quædam erat in ciuitate illa:
& veniebat ad eum, dicens, Vindica me
de aduersario meo. Et nolebat per mul-
tum tempus. Post hæc autem dixit intra
se, Etsi Deum non timeo, nec homi-
nem reuereor: tamen quia molesta est
mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne
in nouissimo veniens fugillet me. Ait
autem Dominus, Audite, quid Iudex
iniquitatis dicit. Deus autem non faciet
vindictam electorũ suorũ clamantium
ad se die ac nocte: & patientiam habe-
bit in illis? Dico vobis, quia citò faciet
vindictam illorum. Veruntamen filius
hominis veniens, putas, inueniet fidem
in terra? * 102.

Cap. 21. * 126.

Attendite aut vobis, ne fortè graue-
tur corda vestra in crapula & ebrietate
& curis hui⁹ vitę: & superueniat in vos
repentina dies illa. tanquã laqueus enim
superueniet in oēs qui sedent super fa-
ciẽ ois terrę. Vigilate itaq; omni tẽpore
orantes, vt digni habeamini fugere ista
omnia quę futura sunt, & stare ante fi-
lium hominis. * 131.

Z Cap.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

Tunc simile erit regnū cælorū decē virginibus: quæ accipiētes lāpades suas exierūt obuiā spōso & spōsē. Quinque autē ex eis erāt fatuæ, & quinque prudentes. sed quinque fatuæ, acceptis lāpadibus, nō sumpserunt oleū secū: prudentes verō acceperūt oleū in vasis suis cū lāpadibus. Morā autē faciēte spōso, dormitauerūt oēs & dormierūt. Media autē nocte clamor factus est, Ecce spōsus venit, exite obuiā ei. Tūc surrexerunt oēs virginē illę: & ornauerūt lāpades suas. Fatuæ autē sapiētibus dixerūt, Date nobis de oleo vestro: quia lāpades nostrę extingūtur. Responderūt prudentes, dicētes, Ne fortē nō sufficiat nobis & vobis: ite potius ad vēdentes, & emite vobis. Dū autē irent emere, venit spōsus: & quæ paratę erāt, intrauerunt cū eo ad nuptias, & clausa est ianua. Nouissimē verō veniūt & reliquę virginē dicētes, Domine, Domine, aperi nobis. At ille respōdens ait, Amen dico vobis, nescio vos. Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam. * 129.

C A P. 129. Parabola de talentis traditis à Domino seruis suis. Matth. 25. * 130.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

Sicut enim homo peregrē proficiscēs, vocauit seruos suos, & tradidit illis bona sua. Et vni dedit quinque talenta, alij autem duo, alij verō vnum, vnicuique secundū propriā virtutem: & profectus est statim. Abijt autem qui quinque talenta acceperat, & operatus est in eis, & lucratus est alia quinque. Similiter

S. Matthæus

S. Lucas.

S. Marcus, S. Iohannes.

milititer & qui duo acceperat, lucratus
 est alia duo. Qui autem vnū acceperat,
 abies fodit in terrā, & abscondit pecuniā
 domini sui. Post multū verò tēporis ve-
 nit dominus seruatorū illorū, & posuit ra-
 tionē cū eis. Et accedens qui quinq; ta-
 lenta acceperat, obtulit alia quinque ta-
 lenta, dicens, Domine quinq; talēta tra-
 didisti mihi; ecce alia quinque superlu-
 cratus sum. Ait illi dominus eius, Euge-
 serue bone & fidelis, quia super pauca
 fuisti fidelis, super multa te cōstituam:
 intra in gaudium domini tui. Accessit
 autem & qui duo talenta acceperat, &
 ait, Domine duo talenta tradidisti mi-
 hi; ecce alia duo lucratus sum. Ait illi
 dominus eius, Euge serue bone & fide-
 lis, quia super pauca fuisti fidelis, super
 multa te constituam: intra in gaudium
 domini tui. Accedens autem & qui
 vnum talentum acceperat, ait, Domi-
 ne, scio quia homo durus es, metis vbi
 non seminasti, & congregas, vbi non
 sparsisti: & timens abij, & abscondi ta-
 lentum tuum in terra: ecce habes quod
 tuum est. Respondens autem dominus
 eius, dixit ei, Serue male, & piger, scie-
 bas quia meto vbi non semino, & cōgre-
 go vbi non sparsi: oportuit ergo te cō-
 mittere pecuniam meam numularijs,
 & veniens ego recepissem vtique quod
 meum est cum vsura. Tollite itaque ab
 eo talentum, & date ei qui habet decem
 talenta. omni enim habenti dabitur, &
 abundabit: ei autem qui non habet, &
 quod videtur habere, auferetur ab eo.
 Et inutilem seruum eijcite in tenebras
 exteriores. Illic erit fletus & stridor
 dentium. * 130.

Z 2 Cap.

S. Matthæus.

S. Marcus

S. Lucas.

S. Iohannes

Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua, & omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem maiestatis sue; & congregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hœdis: & statuet oves quidem à dextris suis, hœdos autem à sinistris. Tunc dicet rex his qui à dextris eius erunt, Venite benedicti patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Esuriivi enim: & dedistis mihi manducare. sitiivi: & dedistis mihi bibere. hospes eram: & collegistis me. nudus: & operuistis me. infirmus: & visitastis me. in carcere eram: & venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti, dicentes, Domine, quando te vidimus esuriivum, & paupervm: sitiivum, & dedimus tibi potum; quando autem te vidimus hospitem, & collegimus te; aut nudum, & cooperuimus te; aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere: & venimus ad te? Et respondens rex, dicit illis, Amen dico vobis, quoadiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicet & his qui à sinistris erunt, Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius. esuriivi enim: & non dedistis mihi manducare, sitiivi: & non dedistis mihi potum: hospes eram: & non collegistis me. nudus: & non operuistis me. infirmus, & in carcere: & non visitastis me. Tunc respondebunt ei & ipsi, dicentes, Domine, quando te vidimus esuriivum, aut sitiivum, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum aut in carcere: & non ministrauimus tibi? Tunc respondebit illis, dicens, Amen dico vobis, quandiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum: iusti autem, in vitam æternam. * 122.

C.Æ.
129.
S. Iohannes

SYNTAXIS HISTORIÆ EVANGELICÆ.

CAP. 131. *Christus diem in templo, noctem transigit in monte Oliuarum. Luc. 21. * 128.*

S. Matthæus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ERat autem diebus docens in templo: noctibus verò exiens, morabatur in monte qui vocatur Oliueti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum. * 122.

CAP. 132. *Iudas de prodendo Christo cum principibus sacerdotum paciscitur, omnem iam captanibus eius comprehendendi atque è medio tollendi occasionem. Matth. 26. * 130. Mar 14. * 127. Luc. 22. * 131.*

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET factum est: cum cõsumasset Iesus sermones hos oēs, dixit discipulis suis, Scitis quia post biduum Pascha fiet, & filius hoīs tradetur ut crucifigatur. Tunc cõgregati sunt principes sacerdotum & seniores populi in atrium principis sacerdotum, quod dicebatur Caiaphas: & cõsiliũ fecerunt ut Iesum dolo tenerent, & occiderent. Dicebant autem, Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. * 113. Tunc abiit vnus de duodecim, quod dicebatur Iudas Iscariotes, ad principes sacerdotum: & ait illis, Quid vultis mihi dare & ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde querebat opportunitatem ut eum traderet. * 133.

ERat autem Pascha & Azyma post biduum: & querebant summi sacerdotes & Scribæ quomodo eum dolo tenerent & occiderent. Dicebant enim, Non in die festo, ne forte tumultus fieret populi. * 113. Et Iudas Iscariotes vnus de duodecim abiit ad summos sacerdotes, ut proderet eum illis. Qui audiens gauisus est: & promiserunt ei pecuniam se duros. Et querebat quomodo illum opportunè traderet. * 133.

Appropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha: & querebant principes sacerdotum & Scribæ, quomodo eum interficerent; timebant verò plebem. Intrauit autem satanas in Iudam qui cognominabatur Iscariotes, vnus de duodecim. & abiit, & locutus est cum principibus sacerdotum & magistratibus, quemadmodum illum traderet eis. Et gauisus sunt, & pacti sunt pecuniam illi dare. Et spondit. Et querebat opportunitatem ut traderet illum sine turbis. * 133.

C A P. 133. Comedit Christus Agnum paschalem cum discipulis. Matth. 26.
* 132. Mar. 14. * 132. Luc. 22. * 132.

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Iesum, dicentes, Vbi vis paremus tibi comedere Pascha? At Iesus dixit, Ite in ciuitatem ad quendam: & dicite ei, Magister dicit, Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus: & parauerunt Pascha. Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. * 136.

ET primo die Azymorum quando pascha immolabant, dicunt ei discipuli, Quò vis eamus, & paremus tibi vt manduces pascha? Et mittit duos ex discipulis suis, & dicit eis, ite in ciuitatem: & occurret vobis homolagenam aquæ baiulans, sequimini eum: & quocunque introierit, dicite domino domus, quia magister dicit, Vbi est refectio mea, vbi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande, stratum: & illic parate nobis. Et abierunt discipuli eius, & venerunt in ciuitatem: & inuenerunt sicut dixerat illis, & parauerunt pascha. Vespere autem facto, venit cum duodecim. * 136.

Venit autem dies Azymorū, in qua necesse erat occidi pascha. Et misit Petrus & Iohannem, dicens, Euntes parate nobis pascha, vt manducemus. At illi dixerunt, Vbi vis paremus? Et dixit ad eos, Ecce, introeuntibus vobis in ciuitatem, occurret vobis homo amphoram aquæ portans: sequimini eum in domum in quam intrat, & dicetis patrifamiliās domus, dicit tibi Magister, Vbi est diuersorium vbi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse ostendet vobis cœnaculum magnum stratum: & ibi parate. Euntes autem inuenerunt sicut dixit illis, & parauerunt pascha. Et cum facta esset hora, discubuit, & duodecim Apostoli cū eo. * 135.

Cap.

S. Mattheus S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

ANTE diē autē festū Paschæ, sciēs Iesus quia venit hora eius ut trāseat ex hoc mūdo ad Patrē: cum dilexisset suos qui erāt in mūdo, in finē dilexit eos. Et cœna facta, cum diabolus iā misisset in cor, ut traderet eū Iudas Simonis Iscariotes, sciēs q̄a oīa dedit ei Pater in man^o, & q̄a à Deo exiuit, & ad Deū vadit: surgit à cœna, & ponit vestimēta sua. & cum accepisset linteū, præcinxit se. Deinde misit aquā in peluim, & cœpit lauare pedes discipulorū, & extergere linteo quo erat præcinctus. Venit ergo ad Simonē Petrū. Et dicit ei Petrus, Dñe, tu mihi lauas pedes? Respōdit Iesus, & dixit ei, Quod ego facio, tu nescis modo, scies postea. Dicit ei Petrus, Nō lauas mihi pedes in æternū. Respōdit ei Iesus, Si nō lauero te, nō habebis partem mecū. Dicit ei Simō Petrus, Dñe, nō tantū pedes meos, sed & manus, & caput. Dicit ei Iesus, Qui lotus est, nō indiget nisi ut pedes lauet, sed est mūdus totus. Et vos mūdi estis, sed non oēs. Sciebat enim quisnā esset qui traderet eū. propterea dixit, Nō estis mūdi oēs. Postquā ergo lauit pedes eorū, & accepit vestimēta sua, cum recubuisset, iterum dixit eis, Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me Magister, & Dñe: & bene dicitis, sum etenim. Si ergo ego laui pedes vestros, dominus & magister, & vos debetis alter alterius lauare pedes. Exēplū enim dedi vobis, ut quēadmodū ego feci vobis, ita & vos faciatis. Amē amē dico vobis, non est seruus maior dño suo, neq; Apostolus maior est eo q̄ misit illū. Si hęc feceritis, beati eritis si feceritis ea.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	<p style="text-align: right;">S. Iohannes.</p> <p>Non de omnibus vobis dico : ego quos elegerim. Sed vt adimpleatur ptura, Qui mâducat mecum panem, uabit contra me calcaneum suū, Am do dico vobis, prius quâm fiat: vt factum fuerit, credatis, quia ego sum. Amé, amé dico vobis, qui accipit mifero, me accipit, qui autem me ac pit, accipit eum qui me misit. * 136.</p>
--------------	------------	-----------	--

C A P. 135. Eucharistiæ institutio. Matth. 26. * 136.
Mar. 14. * 136. Luc. 22. * 133.

<p>S. Matthæus.</p> <p>COENÁTIBUS autem eis, accepit Iesus pa nem, & benedixit, ac fregit: deditq; disci pulis suis, & ait, Acci pite, & comedite. hoc est corpus meum. Et accipiens calicē, gra tias egit: & dedit illis, dicens, bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus noui te stamēti, qui pro mul tis effundetur in re misionem peccator um. Dico autem vo bis, non bibā à modo de hoc genimine vi tis vsque in diem il lum, cū illud bi bam vobiscum no uum in regno patris mei. * 137.</p>	<p>S. Marcus.</p> <p>ET manducanti bus illis, accepit Iesus panem & bene dicēs fregit, & dedit eis, & ait, Sumite, hoc est corpus meū. Et accepto calice, gratias agens dedit eis, & biberunt ex il lo omnes. Et ait illis, Hic est sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effunde tur. Amen dico vo bis, quia iam non bi bam de genimine vi tis vsque in diem il lum cū illud bibam (nouum) in regno Dei. * 137.</p>	<p>S. Lucas.</p> <p>ET ait illis, Deside rio desideravi hoc pascha mâducare vo biscū, antequā patiar. Dico enim vobis, q̄a ex hoc nō mâducabo illud, donec implea tur in regno Dei. Et accepto calice gratias egit, & dixit, Accipite & diuidite inter vos. dico enī vobis, quōd non bibā de genera tione vitis, donec re gnum Dei veniat. Et accepto pane, gratias egit, & fregit: & de dit eis, dicēs, Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur. hoc facite in meā comme morationē. Similiter & calicē, postquā cœ nauit, dicens, Hic est calix nouū testamētū in sanguine meo, q̄ p̄ vobis fundetur. * 136.</p>
--	--	--

CAP. 146. Se proditum iri ab uno Apostolorum suorum predicis Christus, Matth. 26. * 133. Mar. 14. * 132. Luc. 22. * 135. Iohan 13. * 134.

S. Matthæus.

ET edentibus illis, dixit. Amen dico vobis, quia vnus vestrum me traditurus est. Et contristati valde, cœperunt singuli dicere, Nunquid ego sum Domine? At ipse respondens, ait, Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tradet. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: vñ autem homini illi, per quem filius hominis tradetur. bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. Respondens autem Iudas qui tradidit eum, dixit, Nunquid ego sum rabbi? Ait illi, Tu dixisti. * 135.

S. Marcus.

ET discipulis dicit, Amen dico vobis, quia vnus ex vobis tradet me, qui mœducatur mecum. At illi cœperunt contristari, & dicere ei singulatim, Nunquid ego? Qui ait illis, Vñ ex duodecim qui intingit mecum manum in catino. & filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo, vñ autem homini illi per quem filius hois tradetur. bonum erat ei, si nœesset nat homo ille. * 135.

S. Lucas.

VERUMTAMEN ecce manus tradentis me, mecum est in mensa. Et quidem filius hominis secundum quod definitum est, vadit: veruntamen vñ homini illi per quem tradetur. Et ipsi cœperunt querere inter se, quis esset ex eis qui hoc facturus esset. * 137.

S. Iohannes.

CVM hæc dixisset Iesus, turbatus est spiritu: & protestatus est, & dixit. Amē, amē dico vobis: quia vnus ex vobis tradet me. Aspiciebāt ergo ad inuicē discipuli, hēsītātes de quo diceret. Erat ergo recubens vnus ex discipulis eius in sinu Iesu quem diligebat Iesus. Innuit ergo huic Simō Petr⁹, & dixit ei, Quis est de quo dicit? Itaq; cūm recubisset ille supra pectus Iesu, dicit ei, Dñe, quis est? Respondit Iesus. Ille est cui ego intinctū panē porrexero. Et cū intinxisset panem, dedit Iudę Simonis, scariotę. Et post bucellā, tūc introiuit in eū Satanās. Et dicit ei Iesus, Quod facis fac citius. Hoc autē nemo sciuit discubentium ad quod dixerit ei. Quidā enī putabāt, quia oculos habebat Iudas, quod dixisset ei Iesus, Eme ea quę opus sunt nobis ad diē festū: aut egenis vt aliquid daret. Cū ergo accepisset ille bucellā, exiuit cōtinuō erat autē nox. Cū ergo exisset, dixit Iesus, Nūc clarificat⁹ est filius hois: & Deus clarificat⁹ est in eo. Si Deus clarificatus est in eo, & Deus clarificabit eū in semetipso: & cōtinuō clarificabit eū. * 137.

CAP. 137. Concertatio Apostolorum inter se de principatu reprehenditur, et factum
predicitur fore ut omnes ea nocte offendantur, & nominatim Petro, ut
ter Christum se nosse neget. Matth. 26. * 135, Mar. 14. * 135.
Luc. 22. * 136, Iohan. 13. * 136.

S. Matthæus

S. Marcus,

S. Lucas.

S. Iohannes

EThymo-
no di-
cto, exie-
runt in mō-
tem oliue-
ti. Tunc di-
cit illis Ie-
sus, Omnes
vos scan-
dalum pa-
tiemini in
me, in ista
nocte. Scri-
ptum est
enim, Per-
cutiam pa-
storem, &
dispergen-
tur oues
gregis.
Postquam
autem re-
surrexero,
præcedam
vos in Ga-
lilæam Re-
spondens
autem Pe-
trus, ait illi,
Etsi oēs
scandaliza-
ti fuerint
in te, ego
nunquam

EThymo-
no di-
cto, exie-
runt in mō-
tem oliua-
rum. Et
ait eis Ie-
sus, Omnes
scandaliza-
bimini in
me in no-
cte ista:
quia scri-
ptum est:
Percutiam
pastorem,
& disper-
gentur o-
ues. Sed
postquam
resurrexe-
ro, præce-
dam vos in
Galilæam.
Petrus au-
tem ait illi,
Etsi omnes
scandaliza-
ti fuerint:
sed nō ego.
Et ait illi
Iesus, Amē
dico tibi,
quia tu ho-

FActa est autem & cōtentio inter eos,
quis eorū videretur esse maior. Di-
xit autē eis, Reges gentium dominan-
tur eorum: & qui potestatem habent su-
per eos, benefici vocantur. Vos autem
nō sic: sed qui maior est in vobis, fiat si-
cut iunior; & qui præcessor est, sicut mi-
nistrator. Nā quis maior est, qui recum-
bit, an qui ministrat? nōne qui recū-
bit? Ego autē in medio vestrū sum, sicut
qui ministrat, vos autē estis qui permā-
nistis mecū in tētationibus meis. Et ego
dispono vobis sicut disposuit mihi pa-
ter meus, regnū: vt edatis & bibatis su-
per mēsam meā in regno meo, & sede-
tis super thronos iudicantes duodecim
tribus Israël. Ait autē Dñs, Simō, Simō,
ecce satanas expetiuit vos vt cribarer si-
cut triticum: ego autē rogavi pro te, vt
non deficiat fides tua: & tu aliquādo cō-
uersus, confirma fratres tuos. Qui dixit
ei, Domine, tecū paratus sum & in car-
cerē & in mortē ire. Et ille dixit, Dico
tibi Petre, nō cātabit hodie gallus, do-
nec ter abneges nosse me. Et dixit eis,
Quādo mihi vos sine sacco & pera, &
calceamētis: nunquid aliquid defuit vo-
bis? At illi dixerūt, Nihil. Dixit ergo eis
Sed nūc qui habet sacco, tollat, simi-
liter & peram & qui non habet, vendat
tunicam suam, & emat gladium. Dico
enim vobis, quoniam adhuc hoc quod
scriptum est, oportet impleri in me, Et
cum vadis

FIllo
adhuc
modicū
biscū su-
per
Quæren-
tibus
mei, & sic
dixi Iude-
is
Quæde-
do, vos
potestis
nire: &
vobis
modo
datū
do vobis
vt dilige-
inuiem-
cut dile-
vos, vt
tis inui-
In hoc
gnoscer-
omnes
discipuli
mei estis
dilectio-
habuer-
ad in-
Dicit
mon Pe-
trus, Do-
mine, &
cum vadis

<p>S. Matthæus. Cædalizabor. Ait illi Iesus, Amē dico tibi, quia in hac nocte antequam gallus cātet, ter me negabis. Ait illi Petrus, Et tiam si oportuerit me mori tecum, nō te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt. * 142.</p>	<p>S. Marcus. die in nocte hac prius loquebatur, Et de me, si oportuerit, me si te negabo. Similiter autem & omnes dicebant. * 142.</p>	<p>S. Lucas. cū iniquis deputatus est, etenim ea que sunt de me, si oportuerit, non illi dixerūt, Domine, ecce duo gladij hinc. At ille dixit eis, Satis est. * 142.</p>	<p>S. Iohannes. Respondit Iesus, Quod ego vado, non potes me modo sequi, sed quæris aut postea. Dicit ei Petrus, Quare nō possum te sequi modo? Animam meam pro te ponam. Respondit ei Iesus, Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi, nō canabis tabit gallus, donec ter me neges. * 138.</p>
--	--	---	--

C AP. 138. Conciones Domini à Cana ad discipulos suos post discessum Iudee Iscariotis, pars prima. Iohan. 14. * 137.

<p>S. Matthæus.</p>	<p>S. Marcus.</p>	<p>S. Lucas.</p>	<p>S. Iohannes. N O N turbetur cor vestrū. Creditis in Deū, & in me credite. In domo Patris mei mansiones multe sunt, si quod minus, dixissem vobis, Quia vado parare vobis locum. Et si abiero, & præparauero vobis locum: iterū venio, & accipiam vos ad me ipsum, ut vbi sum ego, & vos sitis. & quod ego vado scitis, & viā scitis. Dicit ei Thomas, Domine, nescimus quod vadis; & quomodo possumus viā scire? Dicit ei Iesus, Ego sum via, & veritas, & vita, nemo venit ad Patrem, nisi per me. Si cognouissetis me, & patrem meum utique cognouissetis: & amodò cognoscetis eum, & vidistis eū. Dicit ei Philippus, Domine, ostende nobis patrem, & sufficit nobis. Dicit ei Iesus, Tanto tempore vobiscum sum: & non cognouistis me? Philippe, qui videt me, videt & Patrem. Quomodo tu dicis, Ostende nobis patrem? Non credis quia ego in patre, & pater</p>
---------------------	-------------------	------------------	--

S. Matthæus

S. Lucæ.

S. Marcus,

S. Iohannes,

pater in me est: Verba quæ ego loquor vobis, à me ipso nō loquor. Pater autē me manēs, ipse facit opera. Nō creditis quia ego in patre, & pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite. Amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ ego facio & ipse faciet, & iora horū faciet, quia ego ad patrem vado. Et quodcunq; petieritis in nomine meo, hoc faciā. vt glorificetur Pater in filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciā. Si diligitis me: mandata mea seruate. Et ego rogabo patrem, & alius paracletū dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternū, Spiritū veritatis, quē mundus nō potest accipere, quia nō videt eū, nō scit eū. vos autē cognoscitis eū: quia apud vos manebit, & in vobis erit. Nō relinquo vos orphanos: veniā ad vos. Adhuc mandicū: & mundus me iā nō videt. vos autē videtis me: quia ego vivo, & vos vivetis. In illo die vos cognoscetis quia ego in patre meo, & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est qui diligit me. Qui autē diligit me, diligetur à patre meo: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Dicit enim quidam, non ille Iscariotes, Dñe, quid scis, quia manifestaturus es nobis tempus, & nō mūdo? Respōdit Iesus, & dixit. Si quis diligit me, sermonē meū servabit, & Pater meus diliget eū, & ad eum veniemus, & mansiōnē apud eū faciemus. Et sermonē quē audistis, nō est meus: sed eius qui misit me, Patris. locutus sum vobis apud vos manēs. Paracletus autē Spiritus sanctus, quē mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit oīa, & suggeret vobis oīa quæcunq;

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
			dixero vobis. Pacē reliquo vobis, pacē meā do vobis. nō quomodo mūdus dat ego do vobis. Non turbetur cor vestrū, neq; formidet. Audistis quia ego dixi vo bis, Vado & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis vtiq; quia vado ad Patrē: quia Pater maior me est. Et nunc dixi vobis prius quā fiat: vt cū factū fue rit, credatis. Iam non multa loquar vo biscū. venit enim princeps mūdi huius, & in me nō habet quicquā. Sed vt co gnoscat mundus, quia diligo Patrē: & sicut mandatū dedit mihi Pater, sic fa cio. Surgite, eamus hinc. * 139.

C A P. 139. Etuldem concionis pars altera. Iohan. 15. * 138.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
			E GO sum vitis vera: & Pater meus a gricola est. Omnē palmītē in me, nō ferentē fructū, tollet eū: & omnem qui fert fructū, purgabit eū, vt fructum plus afferat. Iā vos mūdi estis propter sermo nē quē locutus sum vobis. Manete in me: & ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructū à semetipso, nisi mā serit in vite. sic nec vos nisi in me māse ritis. Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me, & ego in eo, hic fert fru ctū multū: quia sine me nihil potestis fa cere. Si quis in me nō māserit: mitterur foras sicut palmes, & arefcet, & colligēt eū, & in ignē mittēt, & ardet. Si māseri tis in me, & verba mea in vobis māserit: quodcūq; volueritis petetis, & fiet vo bis. In hoc clarificatus est Pater meus: vt fructū plurimū afferatis, & efficiami ni mei discipuli. Sicut dilexit me pater, & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si p̄cepta mea seruaueritis, ma nebitis in dilectione mea. sicut & ego Patris mei p̄cepta seruauī, & maneo in

a 3

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

eius dilectione. Hæc locutus sum vobis: vt gaudiū meū in vobis sit, & gaudiū vestrū impleatur. Hoc est præceptū meū, vt diligatis inuicē, sicut dilexi vos. Maiorē hac dilectionē nemo habet, qui aiām suā ponat pro amicis suis. Vt amici mei estis, si feceritis q̄ ego scripsi vobis. Iā nō dico vos seruos: quia seruus nescit quid faciat Dñs ei⁹. Vos autē dicitis meos: quia oīa quæcunq; audiui à Patre meo, nota feci vobis. Non vos elegistis, sed ego elegi vos: & posui in vobis, vt eatis, & fructū afferatis, & fructus vester maneat: vt quodcūq; petieritis a Patre in noīe meo, det vobis. Hæc mandata dedi vobis, vt diligatis inuicē. Si mūdus vos odit, scitote quia me priorē vobis odit. Si de mūdo fuissetis: mūdus qui suū erat diligeret. quia verō de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mūdus. Meministis sermonis mei quē ego dixi vobis, Nō est seruus maior dño suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur. si sermonem meū seruauerūt, & vestrū seruabūt. Sed hæc oīa faciēt vobis propter nomē meū, quia nesciunt eum qui misit me. Si uenissē, & locutus fuissē eis, peccatū nō haberēt: nūc autē excusationē nō habent de peccato suo. qui me odit, et Patrem meum odit. Si opera nō fecissē in eis quæ nō alius fecit: peccatū nō haberēt. nūc autē & viderūt & oderūt & me & Patrem meum. Sed vt adimpleatur sermo qui in legē eorū scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis. Cū autē venerit paraclētus, ego mittā vobis à Patre, spiritū veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me: & vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecū estis. * 14

S. Mattheus

S. Lucas.

S. Marcus.

S. Iohannes.

HÆC locutus sum vobis, vt nō scā-
dalizemini. Absq; synagogis facient
vos: sed venit hora, vt omnis qui interfici-
cit vos, arbitretur obsequiū se præstare
Deo. & hæc faciet vobis: quia nō noue-
rūt Patrē, neq; me. Sed hæc locutus sum
vobis: vt cū venerit hora, eorū remini-
scamini, quia ego dixi vobis. Hæc autē
vobis ab initio nō dixi: quia vobiscū erā.
Et nunc vado ad eū qui misit me, & ne-
mo ex vobis interrogat me: quō vadis?
Sed quia hæc locut⁹ sum vobis, tristitia
impleuit cor vestrū. Sed ego veritatē di-
co vobis. expedit vobis vt ego vadā. si
enim nō abiero, paraclētus nō veniet ad
vos: si autē abiero, mittā eū ad vos. Et cū
venerit ille, arguet mundū de peccato,
& de iustitia, & de iudicio. de peccato
quidē: quia non credunt in me. de iustitia
verō: quia ad Patrē vado: & iā nō videbi-
tis me. de iudicio autē: quia princeps hu-
ius mundi iā iudicatus est. Adhuc multa
habeo vobis dicere: sed nō potestis por-
tare modō. Cū autē venerit Spiritus ve-
ritatis, docebit vos omnē veritatē. non
enī loquetur à semetipso: sed quæcunq;
audiet loquetur, & quæ vêtura sunt an-
nūtiabit vobis. Ille me clarificabit: quia
de meo accipiet, & annuntiabit vobis:
Oīa quæcunq; habet pater, mea sunt.
Propterea dixi, quia de meo accipiet, &
annuntiabit vobis. Modicū, & iam non
videbitis me: & iterū modicū, & videbi-
tis me: quia vado ad Patrē. Dixerūt er-
go ex discipulis eius ad inuicē, Quid est
hoc quod dicit nobis: modicū, & nō vi-
debitis me: & iterum modicum, & vi-
debitis me, & quia vado ad Patrem?
Dicebant ergo, Quid est hoc quod di-
cit, Modicū; nescimus quid loquitur.

CAP. 141. Preces Christi ad Patrem pro se, Discipulis suis, & omnibus in ipsum credituris. Iohan. 17. * 140.

S. Mattheus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

HÆC locutus est Iesus: & subleuatis oculis in cælum, dixit, Pater, venit hora, clarifica filium tuum, vt filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, vt omne quod dedisti ei: det eis vitam æternam. Hæc est autem vita æterna, Vt cognoscant te, solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum. Ego te clarificaui super terram: opus consummaui quod dedisti mihi vt faciam: & nũc clarifica me tu pater apud te ipsum, claritate quam habui prius quàm mundus esset, apud te. Manifestaui nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. (Tui erāt: & mihi eos dedisti) & sermonem tuum seruaerunt. Nunc cognouerunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis: & ipsi acceperunt, & cognouerunt verè quia à te exiui, & crediderunt quia tu me misisti. Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt. Et mea omnia, tua sunt: & tua mea sunt: & clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo: & hi in mundo sunt, & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in noie tuo, quos dedisti mihi: vt sint vnum, sicut & nos. Cùm essem

b

S. *Matthæus* S. *Marcus*. S. *Lucas*.S. *Iohannes*.

essem cum eis, ego seruabam eos in no-
 mine tuo. Quos dedisti mihi, custodiri
 & nemo ex eis perijt, nisi filius per-
 tionis, vt scriptura impleatur. Nun-
 autem ad te venio: & hæc loquor
 mundo, vt habeant gaudium meum
 impletum in semetipsis. Ego dedi
 sermonem tuum, & mundus eos odis
 habuit, quia non sunt de mundo, sic
 & ego non sum de mundo. Non rogo
 vt tollas eos de mundo, sed vt serues
 eos à malo. De mundo non sunt; sic
 & ego non sum de mundo. Sanctifico
 eos in veritate. Sermo tuus veritas est.
 Sicut tu me misisti in mundum, & ego
 misi eos in mundum. Et pro eis ego
 sanctifico me ipsum: vt sint & ipsi sanctifi-
 cati in veritate. Non pro eis autem
 rogo tantum, sed & pro eis qui crediderunt
 sunt per verbum eorum in me: vt co-
 gnoscentes vnū sint, sicut tu pater in me, & ego
 in te, vt & ipsi in nobis vnū sint. Et
 credat mundus quia tu me misisti.
 Et ego claritatem quam dedisti mihi
 dedi eis. vt sint vnū, sicut & nos vnū
 sumus. Ego in eis, & tu in me: vt sint
 summati in vnū: & cognoscat mundus
 quia tu me misisti, & dilexisti me
 sicut & me dilexisti. Pater, quos dedi-
 disti mihi, volo, vt vbi sum ego, & illi
 mecum: vt videant claritatem meam
 quā dedisti mihi, quia dilexisti me
 te constitutionem mundi. Pater, non
 mundus te non cognouit. ego autem
 cognoui: & qui cognouerunt, quia tu
 misisti. Et notum feci eis nomen tuum
 & notum faciam: vt dilectio, quam
 dixisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.

CAP. 142. *Christus præ tristitia in sanguineum sudorem solutus ter Patrem rogat, ut sibi Calix auferatur: & postea iude osculo proditus comprehenditur.*
Matth. 26. 137. Mar. 14.* 137. Luc. 22.* 137. Iohan. 18.* 141.*

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes
<p>Tunc venit Iesus cum illis in villam quæ dicitur Geth-semani: & dixit discipulis suis, Sedete hîc donec vadam illuc, & nec vadam illuc, & orate. Et assumpto Petro & duobus filiis Zebedæi, cœpit con- tristari & mœstus esse. Tunc ait illis, Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hîc, & vigilate mecum. Et progressus pusillam, præcidit in faciem suam, orans, & dicens, Pater mi, si possibile est, transfer à me calix iste. Veruntamen nõ sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos, & inuenit eos dormientes, & dicit Petro, Sic? non potuisti vna hora vigilare mecum? Vigilate, & orate vt non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Iterum secundo abiit,</p>	<p>Et veniunt in prædium, cui nomen Geth-semani. Et ait discipulis suis, Sedete hîc donec orem. Et assumit Petrum & Iacobum & Iohannem secum: & cœpit pauere & tædere. Et ait illis, Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hîc, & vigilate. Et cum processisset paululum, præcidit super terram & orabat, vt si fieri posset, transfiret ab eo hora: & dixit, Abba, pater, omnia tibi possibile sunt, transfer calicem hunc à me. sed non quod ego volo, sed quod tu. Et venit, & inuenit eos dormientes. Et ait Petro, Simon, dormisti? nõ potuisti vna hora vigilare? Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro vero infirma. Et iterum abiens orauit eundem ser-</p>	<p>Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem oliuarum. Secuti sunt autem illum & discipuli. Et cum peruenisset ad locum, dixit illis, Orate, ne intretis in tentationem. Et ipse auulsus est ab eis quantum iactus est lapidis: & positis genibus, orabat, dicens, Pater, si vis, transfer calicem istum à me. Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat. Apparuit autem illi angelus de cælo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixius orabat. Et factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Et cum surrexisset ab oratione, & venisset ad discipulos suos, inuenit eos dormientes præ tristitia. Et ait illis, Quid dormitis? surge, orate, ne intretis</p>	<p>HEC cum dixisset Iesus egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse & discipuli eius. Sciebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Iesus conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset cohortem, & Pontificibus & Pharisæis ministris: venit illuc cum later-</p>

b 2 in nis

S. *Matthæus.*S. *Marcus.*S. *Lucas.*S. *Iohannes.*

<p>& oravit, dicens, Pater mi, si non potest hic calix transire nisi bibam illum: fiat voluntas tua. Et venit iterum, & inuenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum grauari. Et relictis illis, iterum abiit: & oravit tertio, eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, & dicit illis, Dormite iam, & requiescite: ecce appropinquauit hora, & filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce appropinquauit qui me tradet. Adhuc eo loquente, ecce Iudas vnus de duodecim venit & cum eo turba multa cum gladijs & fustibus, missi à principibus sacerdotum & senioribus populi. Qui autem tradidit eum, dedit illis signum, dicens, Quemcumque osculatus fuero, ipse est: tenete eum. Et confestim accedens ad Iesum, dixit, Aue Rabbi. Et osculatus est</p>	<p>monem dicēs. Et reuersus, denuò inuenit eos dormientes, (erat enim oculi eorum grauari) & ignoderent ei. Et venit tertio, & ait illis, Dormite iam & requiescite, Sufficit, venit hora. ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus. ecce, qui me tradet, propè est. Et adhuc eo loquente, venit Iudas Iscariotes vnus de duodecim, & cum eo turba multa cum gladijs & lignis, à summis sacerdotibus & Scribis & senioribus. Dedit autem traditor eius signum eis, dicens, Quemcumque osculatus fuero, ipse est: tenete eum, & ducite eum. Et cum venisset, statim accedens ad eum ait, Rabbi, & osculatus est eum. At illi manus iniecerunt in eum: & tenuerunt eum. Vnus autem quidam de circumstantibus educens gladium, percuf-</p>	<p>in tētationē. Adhuc eo loquente, ecce turba: & qui vocabatur Iudas, vnus de duodecim, antecedebat eos, & appropinquauit Iesum, vt oscularetur eum. Iesus autem dixit illi, Iuda, osculo filium hominis tradis: Videntes autem hi qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei, Domine, si percussimus in gladio? Et percussit vnus ex illis seruum principis sacerdotum: & am-</p>	<p>nis & facibus & omnia quæ venierant super se, percussit, & dixit eis, Quem queritis? Responderunt ei, Iesum Nazarenum. Dixit eis Iesus, Ego sum. Stabat autem & Iudas qui tradebat eum, cum ipsis. Vtergo dicitur retrosum, & ceciderunt in terram. Iesum ergo interrogauerunt, Quem queritis? Illi autem dixerunt, Nazarenum. Respondit Iesus, Dixi vobis, quia ego sum: ergo me queritis? Vnde pleretur sermo dicitur, Quia quos percussisti mihi, non percussisti: didi ex eis quantum. Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum, & percussit eum: & abiecit auriculam eum dexteram. Erat autem nomen serui Malchus. Dixit ergo Iesus Petro, M-</p>
--	---	--	---

CÆ. Iohannes.	S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes
<p>acibus & c. is itaq; scie quæ ventu per se, p e dixit eu queritis? P unt ei, Ioh num. Dix s, Ego sum autem & c. tradebat Utergo d sum; abin am, & cec terram. I terrogau nem quere dixerūt, I num. Res ns, Dixi ia ego sum e quæritis s abire. V r sermo Quia quor hi, non pe eis quæ Simon eg habens gl duxit eum ulsit pon um, & ab iculam ei am. Erat men seruo s. Dixit s Petro, M ium toum</p>	<p>est eum. Dixitq; illi Iesus, Amice, ad quid venisti? Tunc accel- serunt, & manus in- iecerunt in Iesum: & tenuerunt eum. Et ecce vnus ex his qui erant cum Iesu, ex- tendens manum, ex- emit gladium suum: & percussit seruum principis sacerdo- tum, amputauit auri- culam eius. Tunc ait illi Iesus, Conuerte gladium tuum in lo- cū suū. omnes enim qui acceperint gla- diū, gladio peribūt. An putas quia nō pos- sū rogare patrē meū: & exhibebit mihi mo- dō plusquā duodeci legiones angelorum? Quomodo ergo im- plebuntur scripturę, quia sic oportet fieri: In illa hora dixit Ie- sus turbis, Tāquā ad latronē existis cū gla- dijs & fustib; cōpre- hēdere me? quotidie apud vos sedebā do- cēs in tēplo: & nō me tenuistis. Hoc aut̄ to- tū factū est, vt ad pie- rētur scripturę pro- phetarum. Tunc di- scipuli omnes, reli- cto eo, fugerūt. * 143.</p>	<p>cussit seruum sum- mi sacerdotis, & am- putauit illi auri- lam. Et respondens Iesus, ait illis, Tan- quam ad latronem existis cum gladijs & lignis comprehen- dere me? quotidie eram apud vos in tē- plo docens, & non me tenuistis. Sed vt impleantur scriptu- rę. Tunc discipuli eius relinquentes eū, omnes fugerūt. Ad- olescens autem qui- dam sequebatur eum amictus sindone su- per nudo: & tene- runt eum. At ille re- iecta sindone, nudus profugit ab eis. * 143.</p>	<p>putauit auriculam eius dexteram. Respondens au- tem Iesus, ait, Si- nite vsque huc. Et cū tetigisset auri- lam eius, sanauit eū. Dixit autem Iesus ad eos qui venerant ad se, principes sacer- dotum & magistra- tus templi, & senio- res, Quasi ad latro- nem existis cum gla- dijs & fustibus? Cū quotidie vobis- cum fuerim in tem- plo, non extendistis manus in me, sed hęc est hora vestra, & po- testas tenebrarum. * 143.</p>	<p>vaginam. Calicem quem de- dit mihi Pater, non bibam il- lum? * 143.</p>

b 3 Cap.

CAP. 143. IESVS sistitur primùm ante Annam, deinde ante Caipham Pontificem, ubi indignis modis vexatur. *Matth. 26. * 142. Mar. 14. * 142. Luc. 22. * 142. Iohan. 18. * 142.*

S. Matthæus.	S. Mat. us.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>AT illi tenentes Iesum, duxerunt ad Caipham principem sacerdotum, ubi Scribæ & seniores conuenerant. Petrus autem sequebatur eum à longè, vsq; in atrium principis sacerdotum. Et ingressus intrò, sedebat cū ministris, vt videret finem. Principes autem sacerdotum & omne cōcilium querebāt falsum testimonium contra Iesum, vt eum morti traderent: & non inueniunt, cū multi falsi testes accessissent. Nouissimè autè uenerunt duo falsi testes: & dixerunt, Hic dixit, Possum destruere templū Dei, & post triduum reedificare illud. Et surgens princeps sacerdotum, ait illi, Nihil respondes ad ea quæ isti aduersum te testificantur? Iesus autem</p>	<p>ET adduxerunt Iesum ad summum sacerdotem: & conuenerunt omnes sacerdotes & Scribæ & seniores. Petrus autem à longè secutus est eum vsq; intrò in atrium summi sacerdotis: & sedebat cum ministris ad ignē, & calefaciebat se. Summi verò sacerdotes & omne concilium querebant aduersus Iesum testimonium, vt eum morti traderent, nec inueniebāt. Multi enim testimonium falsum dicebāt aduersus eum: & conuenientia testimonia non erāt. Et quidam surgentes, falsum testimonium ferebant aduersus eū, dicentes, Quoniam nos audiuimus eum dicentem, Ego dissoluam templum hoc manu factum, & per triduum aliud non manufactum, ædificabo.</p>	<p>COmprehenderunt Iesum, & duxerunt ad domum principis sacerdotū: Petrus uerò sequebatur à longè. * 144.</p>	<p>Cohors ergo tribunus & ministri Iudeorum comprehenderunt Iesum, & duxerunt eum ad Annam primū, erat enim socer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphas qui consilium dederat Iudæis, Quia cepit vnū hominem mori pro populo. Sequebatur autem Iesum Simō Petrus, alius discipulus. Discipulus autè ille erat testis potestatis, & intravit cum Iesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus alius qui notus pontifici, & adduxit Petrum. Dicit ergo Petro ante ostiaria, Nunquid tu ex discipulis es hominis istius? Ille, Non sum.</p>

S. Matthæus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi, Adiuvo te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Christus filius Dei. Dicit illi Iesus, Tu dixisti. verumtamen dico vobis, amo do videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cæli. Tunc princeps sacerdotum scindit vestimenta sua, dicens, Blasphemavit: quid adhuc egemus testibus? ecce, nunc audistis blasphemiam, quid vobis videtur? At illi respondentes dixerunt, Reus est mortis. Tunc expuerunt in faciem eius: & colaphis eum ceciderunt, alij autem palmas in faciem eius dederunt, dicentes, Prophetiza nobis Christe: quis est qui te percussit?

* 144.

cabo. Et non erat conveniens testimonium illorum. Et exurgens summus sacerdos in medium, interrogavit Iesum, dicens, Non respondes quicquam ad ea quæ tibi obijciuntur ab his? Ille autem tacebat, & nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum: & dixit ei, Tu es Christus filius Dei benedicti? Iesus autem dixit illi, Ego sum, & videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis, & venientem cum nubibus cæli. Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua, ait, Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam, quid vobis videtur? Qui omnes condempnaverunt eum esse reum mortis. Et ceperunt quidam conspuere eum, & velare faciem eius, & colaphis eum cedere, & dicere ei, Prophetiza. & ministri alapis eum cedebant. * 144.

bant autem servi & ministri ad prunas, quia frigus erat, & calefaciebant se. erat autem cum eis & Petrus, stans, & calefaciens se. Pontifex ergo interrogavit Iesum de discipulis suis, & de doctrina eius. Respondit ei Iesus, Ego palam locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga, & in templo, quò omnes Iudæi conveniunt: & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid locutus sim ipsis. ecce, hi sciunt quæ dixi ego. Hæc autem cum dixisset, vnus assistens ministrorum dedit alapam Iesu, dicens, Sic respondes pontifici? Respondit ei Iesus, Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me cædis? Et misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. * 144.

b 4 Cap.

CAP. 144. Petrus se Christi discipulum esse tertio negat. sed respiciens eum IESV. culpam suam statim agnoscit, & slet amare. Math. 26. * 143. Mar. 14. * 143. Luc. 22. * 143. Iohan. 18. * 143.

S. Matthaus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohann.
<p>Petrus verò se- debat foris, in atrio: & accessit ad eū vna ancil- ladicēs, Et tu cū Iesu Galilæo eras. At ille negavit coram omni- bus, dicens, Nescio quid dicis. Exeunte autem illo ianuam, vi- dit eum alia ancilla: & ait his qui erant ibi, Et hic erat cum Iesu Nazareno. Et iterum negavit cum iuramento, Quia non novi homi- nem. Et post pu- sillum accesserunt qui stabant: & dixe- runt Petro, Verè & & tu ex illis es: nam & loquela tua mani- festum te facit. Tunc cœpit detestari & iu- rare quia non novi- set hominem. Et cōtinuò gallus cāta- uit. Et recordatus est Petrus verbi Iesu quod dixerat, Prius quàm gallus cantet, ter me negabis.</p>	<p>ET cū esset Pe- trus in atrio deorsum venit vna ex ancillis summi sacerdotis. & cū vidisset Petrum calefacientem se, aspi- ciens illū, ait, Et tu cū Iesu Nazareno eras. At ille negavit dicēs, Neq; scio, neq; novi quid dicas. Et exijt foras ante atrium: & gallus cantavit. Rur- sus aut cū vidisset illū ancilla, cœpit di- cere circumstātibus, Quia hic ex illis est. At ille iterum nega- vit. Et post pusillum rursus qui stabāt, di- cebant Petro, Verè ex illis es: nam & Ga- lilæus es. Ille autem cœpit anathematiza- re & iurare, Quia ne- scio hominem istum quem dicitis. Et sta- tim gallus iterum cantavit. Et recor- datus est Petrus ver- bi quod dixerat ei Iesus, Prius quàm gal-</p>	<p>Accenso autem igne, in medio atrij, & circūse- dentibus illis, erat Petrus in medio eorum. Quē cū vi- disset ancilla quēdam sedentem ad lumen, & eum fuisset intui- ta, dixit, Et hic cum illo erat. At ille nega- vit eum, dicens, Mu- lier, non novi illum. Et post pusillū alius videns eum, dixit, Et tu de illis es. Petrus verò ait, O homo nō sum. Et interuallo fa- cto, quasi horæ vni⁹, uis potius alius quidam affirma- bat, dicēs, Verè & hic cum illo erat. nam & Galilæus est. Et ait Petrus, homo nescio quid dicis. Et conti- nuò adhuc illo loquē- te cantavit gallus. Et conuersus Dominus respexit Petrum. Et recordatus est Pe- trus verbi Domini, sicut dixerat, Quia prius quàm gall⁹ cāter,</p>	<p>Erat Petrus in medio stans, & les facies Dixerunt ergo ei, Nunquā & tu ex scipulis eius es? Negavit le & dixit Non facis Dicit ei vnus ex uis potius cis, cogit tus creder ius ab illo Petrus riculans Nonne go te vni- in horre cum illo Iterum go nega- Petrus & statim di. *</p>

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes,
Egressus foras, fleuit amarè. * 145.	gallus can- tet bis, ter me nega- bis. Et coe- pit flere. * 145.	ter me negabis Et egressus foras Petr ⁹ fleuit amarè. Et viri qui tenebāt illum, illudebāt ei cadētes. Et velauerunt eū, & percutiebant faciem eius. & interro- gabant eum dicentes, Prophetiza, quis est qui te percussit? Et alia multa bla- sphemantes dicebant in eum. * 145.	gallus can- tauit. * 145.

CAP. 145. IESVS manè in concilio Iudæorū se Dei filium fatetur, & eo nomine dā- natus, ad Pilatum Præsidentem vinctus adducitur. Matth. 27. * 144. Mar. 15. * 144. Luc. 22. * 23. * 144. Iohan 18. * 144.

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes
M A- nè au- tē	E T cō- fe- stim, ma-	E T vt factus est dies, conuenerunt seniores plebis & principes sacerdotum & Scribæ, & duxerunt illum in cōcilium suum, dicentes, Si tu es Christus, dic nobis. Et ait illis, Si vobis dixero, non credetis mihi: si autem & interrogauero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit filius hominis sedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes, Tu ergo es filius Dei? Qui ait, Vos dicitis, quia ego sum. At illi dixerunt, Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audiuimus de ore eius.	A D- du- cunt ergo Iesum à Caipha in prætorium. Erat autē manè, & ipsi non in- troierunt in præto- rium, vt non conta- minaren- tur, sed vt manduca- rent pa- scha. * 147.
facto, consi- lium inie- runt om- nes princi- pes sacer- dotum & seniores populi ad- uersus Ie- sum, vt eū morti tra- derent. Et vinctū ad- dixerunt eum, & tra- diderunt Pontio Pi- lato præsi- di. * 146.	nè consiliū facientes summi sa- cerdotes cum senio- ribus & Scribis & vniuerso concilio, vincientes Iesum, du- xerunt & tradiderūt Pilato. * 148.	C AP. 23. Et surgens omnis multitudo eo- rum, duxerunt illum ad Pilatum. * 147.	
			Cap.

CAP. 146. Iudas laqueo mortem sibi consciscit, & ager figuli emitur. Matth. 27. * 146.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Tunc videns Iudas qui eum tradidit, quod damnatus esset: penitentia ductus, retulit triginta argenteos principibus sacerdotum & senioribus, dicens, Peccavi, tradens sanguinè iustum. At illi dixerunt, Quid ad nos tu videris. Et proiectus argenteis in tēplo, recessit: & abiens, laqueo se suspendit. Principes autē sacerdotū acceptis argenteis, dixerūt, Nō licet eos mittere in corbanam: quia pretiū sanguinis est. Consilio autē inuito emerunt ex illis agrū figuli, in sepulturam peregrinorū. Propter hoc vocatus est ager ille, Haceldana, hoc est, ager sanguinis, vsq; in holiernū diē. Tunc impletū est quod dictū est per Jeremiā prophetā, dicētē, Et acceperūt triginta argenteos pretiū appetriati quē appetriauerūt à filijs Israël: & dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus. * 148.</p>			

CAP. 147. Accusatur Christus coram Pilato. Luc. 23. * 146. Iohan. 18. * 145.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>Cæperūt autē illū accusare dicētes, Hūc inuenimus subuertētē gentem nostrā, & phibētē tributa dare Cæsari, & dicētē se Christū regē esse. * 148.</p>			

CAP. 148. Pilatus interrogat Christum, an sit Rex Iudeorum. Matth. 27.

* 146. Mar. 15. * 145. Luc. 23. * 147. Iohan. 18. * 147.

S. Mattheus.

Iesus autem stetit ante præsidem, & interrogavit eum præses, dicēs, Tu es Rex Iudeorum? Dicit illi Iesus, Tu dicis. Et cum accusaretur à principibus sacerdotum & senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi Pilatus, Non audis quanta adversum te dicunt testimonia? Et non respondit ei ad vllum verbum: ita ut miraretur præses vehementer. * 151.

S. Marcus.

ET interrogavit eum Pilatus, Tu es rex Iudeorum? At ille respondens, ait illi, Tu dicis. Et accusabant eum summi sacerdotes multis. Pilatus autem rursus interrogavit eum, dicens, Non respondes quicquam? vide in quantis te accusant. Iesus autem amplius nihil respondit: ita ut miraretur Pilatus. * 151.

S. Lucas.

Pilatus autem interrogavit eum, dicens, Tu es rex Iudeorum? At ille respondens ait, Tu dicis. * 149.

S. Iohannes.

Introivit ergo iterum in prætorium Pilatus, & vocavit Iesum, & dixit ei, Tu es Rex Iudeorum? Respondens Iesus, A temetipso hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me? Respondit Pilatus, Nunquid ego Iudeus sum? Gens tua, & Pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? Respondit Iesus, Regnum meum non est de hoc mundo. si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decertarent ut non traderent Iudeis. nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilatus, Ergo rex es tu? Respondit Iesus, Tu dicis, quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum: ut testimonium perhibeam veritati. omnis qui est ex veritate, audit vocem meam. * 149.

c 2 Cap.

CAP. 149. IESVS ad Herodem missus, ab eo contemnitur & illuditur.
Luc. 23. * 148. Ioh. an. 18. * 148.

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

AIT autē Pilatus ad principes sacerdotū & turbas. Nihil inuenio causę in hoc hoīe. At illi inualescebāt, dicētes, Cōmouet populū docēs per vniuersam Iudęā, incipiēs ā Galilęa vsq; huc. Pilatus autē audiens Galilęā, interrogauit si homo Galilęus esset. Et vt cognouit quōd de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodē, qui & ipse Ierosolymis erat illis diebus. Herodes autē viso Iesu, gauisus est valde, erat enim cupiēs ex multo tēpore videre eū, eō quōd audiret multa de eo. & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eū multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat. Stabāt autē principes sacerdotū & Scribę constāter acculantes eū Spreuit autē illū Herodes cū exercitu suo: & illū indutū veste alba, & remisit ad Pilatū. Et facti sunt amici Herodes & Pilatū in ipsa die. nā antea inimici erāt adiuicē. * 150.

CAP. 150. Pilatus suo testimonio & Herodis facto declarat, Christum non esse reum mortis. Luc. 23. * 149.

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

Pilatus autem conuocatis principibus sacerdotum & magistratibus, & plebe, dixit ad illos, Obrulistis mihi hunc hominem, quasi auertentem populū, & ecce ego corā vobis interrogans, nullam causam inueni in homine isto ex his in quibus eum accusatis. Sed neq; Herodes. nam remissi vos ad illum, & ecce. nihil dignum morte actum est ei. Emen datum ego illum dimittam. * 151.

Cap.

CAP. 15. Barabbas latro iudæus efflagit antibus dimittur: Christus vero flagris caesus in cruce in agendus tra hitur. *Matth. 27. * 148. Mar. 15. * 148. Luc. 23. * 150. Ioh. 18. * 149. & cap. 27.*

S. Mattheus.

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

PER diem autem Iohannem confue-
uerat præses populo
dimittere vnam vin-
ctam quæ voluissent.
habebat autem tunc
vincam insignem,
qui dicebatur Barab-
bas. Congregatis ergo
illis dixit Pilatus,
Quem vultis dimit-
tam vobis: Barabbam,
an Iesum qui dicitur
Christus? Sciebat
enim quod per inui-
diam tradidissent eum.
Sedente autem illo pro-
tribunali, misit ad eum
uxor eius, dicens, Ni-
hil tibi & iusto illi.
multa enim passa sum
hodie per visum pro-
pter eum. Principes
autem sacerdotum
& seniores persuase-
runt populis vt pete-
rent Barabbam, Ie-
sum vero perderent.
Respondens autem
preces ait illis, Quem
vultis vobis de duo-
bus dimitti? At illi di-
xerunt, Barabbam.
Dicit illi Pilatus, Quid
igitur faciam de Iesu

PER diem autem fe-
stū solebat dimit-
tere illis vnū ex vin-
ctis quemcunq; peti-
issent. Erat autem qui
dicebatur Barabbas,
qui cū seditiosis erat
vincatus, qui in sedi-
tione fecerat homici-
dium. Et cū ascen-
disset turba, cœpit ro-
gare, sicut semper fa-
ciebat illis. Pilatus au-
tem respondit eis, &
dixit, Vultis dimitta-
re vobis regem Iudæo-
rum? Sciebat enim
quod per inuidiam
tradidissent eum
summi sacerdotes.
Pontifices autem cō-
citauerunt turbam,
vt magis Barabbam
dimitteret eis. Pila-
tus autem iterum re-
spondens, ait illis,
Quid ergo vultis fa-
ciam regi Iudæorū?
At illi iterum clama-
uerunt, Crucifige
eum. Pilatus vero di-
cebat illis, Quid e-
nim malifecit. At il-
li magis clamabant,
Crucifige eum.

Necessè autem
habebat di-
mittere eis per diem
festum, vnum. Excla-
mauit autem simul
vniuersa turba, di-
cens, Tolle hunc, &
dimitte nobis Barab-
bam, qui erat pro-
pter seditionem quā-
dam factam in ciui-
tate & homicidium,
missus in carcerem.
Iterum autem Pila-
tus loquutus est ad
eos, volēs dimittere
Iesum. At illi succla-
mabāt, dicētes, Cru-
cifige, crucifige eum.
Ille autē tertio dixit
ad illos, Quid enim
malifecit iste? nullā
causam mortis inue-
nio in eo. corripiam
ergo illum, & dimit-
tam. At illi instabant
vocibus magnis po-
stulantes vt crucifi-
geretur. & inualece-
bāt voces eorum. Et
Pilatus adiudicauit
fieri petitionem eo-
rum. Dimisit autem
illis eum qui propter
c 3 ho-

EST au-
tem cō-
fuetudo
vobis, vt
vnum di-
mittam vo-
bis in pa-
scha: vul-
tis ergo di-
mittam vo-
bis regem
Iudæo-
rum? Cla-
mauerunt
ergo rur-
sum om-
nes, dicen-
tes, Non
hunc, sed
Barab-
bam.
Erat au-
tem Barab-
bas latro.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
qui dicitur Christus? Dicunt omnes, Crucifigatur. Ait illis præses, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabât, dicentes, Crucifigatur. Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret: accepta aqua, lauit manus coram populo, dicens, Innocens ego sum à sanguine iusti huius: vos videritis. Et respondens vniuersus populus, dixit, Sanguis eius super nos, & super filios nostros. Tunc dimisit illis Barabbam: Iesum autem flagellatum tradidit eis vt crucifigeretur. * 152.	Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, & tradidit Iesum flagellis cæsum vt crucifigeretur. * 152.	homicidiû & seditionem misit fuerat in carcerem, quem petebant, Iesum vero tradidit voluntati eorû. * 154.	Cap. 19. Tunc ego apprehendit Pilatus sum, & gellauit * 152.

CAP. 152. Corona ex spinis capiti IESV imponitur, & tunica purpurea induta à militibus irridetur. Matth. 27. * 151, Mar. 15. * 151, Iohan. 19. * 151.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
T unc milites præsidis suscipientes Iesum in prætorium, congregauerunt ad eum vniuersam cohortem: & exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei, & plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput eius, & arundinem in dextera eius. Et genu flexo ante eum, illudabant ei, dicentes, Ave rex Iudæorum. Et expuentes in eum, accepterunt arundinem, & percutiebant caput eius. * 154.	M ilites autem duxerunt eum in atrium prætorij, & conuocant totam cohortem: & induunt eum purpura, & imponunt ei, plectentes, spinam coronam. Et ceperunt salutare eum, Ave, rex Iudæorum. Et percutiebat caput eius arundine: & conponentes genua adorabant eum. * 154.		E T milites præsidis circumdederunt eum, induunt eum purpura, & circumdederunt eum coronam de spinis, & percutiebant eum arundine. * 153.

CAP. 157. IESVS Pilati sententia in crucem agendus Iudæis traditur. Iohan. 19. * 152.

S. Mattheus. S. Marcus. S. Lucas.

S. Iohannes.

EXiuit iterū Pilatus foras, & dicit eis, Ecce adduco vobis eū foras, vt cognoscatis quia nullā inuenio in eo causā. Exiuit ergo Iesus portās coronā spineā, & purpureū vestimētū. Et dicit eis, Ecce homo. Cū ergo vidissent eū pōtīfices & ministri, clamabant, dicētes, Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus. Accipite eū vos, & crucifigite. ego enim nō inuenio in eo causam. Respōderunt ei Iudæi, Nos legē habemus: & secūdū legē debet mori, quā filiū Deī fecit. Cū ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est prætōriū iterū: & dicit ad Iesum, Vnde es tu? Iesus autē responsū non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus, Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit Iesus, Nō habes potestatem aduersum me vllā, nisi tibi datum esset de super. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatū habet. Exinde querebat Pilatus dimittere eū. Iudæi autē clamabant dicentes, Si hunc dimittis, nō es amicus Cæsaris. omnis qui se regē facit, cōtradicit Cæsari. Pilatus autē cū audisset hos sermones, adduxit foras Iesum: & sedit p̄ tribunali, in loco qui dicitur Lithōstrotos, Hebraicē autē Gabbatha, Erat autē paraschēue Paschæ, hora quasi sexta, & dicit Iudæis, Ecce rex vester. Illi autē clamabant, Tolle, tolle, crucifige eū. Dicit eis Pilatus, Rex vestrū crucifigā? Respōderūt Pōtīfices, Nō habem⁹ Regē, nisi Cæsarē. Tūc ergo tradidit eis illū, vt crucifigeretur. * 154.

ICÆ.
S. Iohannes.
Cap. 19.
Tunc
go app
hendit
Pilatus
sum, &
gellavit
* 152.
pure a iuda
9. * 151.
S. Iohannes.
ET m
tes p
ctentes
ronā d
nis, im
suerunt
piti ei
veste p
purea
cunde
runt e
venieb
ad eū,
cebāt,
rex Iud
rū, &
ei alap
* 153.

CAP. 154. IESVS cruce primùm in ipsius, deinde in Simonis Cyrenæici humeris
imposita, ad locum supplicij educitur. Matth. 27. * 152. Mar. 15. * 152.
Luc. 23. * 151. Iohan. 19. * 153.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>ET postquã illuse- rũteĩ, exuerũt eũ chlamydẽ: & indu- erũt eũ vestimẽtis ei? & duxerunt eum vt crucifigerent. Tunc hominem Cyrenãũ, nomine Symonem: hunc angariauerunt vt tolleret crucem eius. * 156.</p>	<p>ET postquam illuse- rũteĩ, exuerunt illum purpura, & in- duerunt eum vesti- mentis suis, & edu- cunt illum vt crucifi- gerent eum. Et anga- riauerunt prætereũ- tem quẽpiam, Simo- nem Cyrenẽum ve- nientem de villa, pa- trem Alexandri & Rufi, vt tolleret cru- cem eius. * 156.</p>	<p>ET cũ ducerent eum, apprehende- runt Simonem quen- dam Cyrenensem ve- nientem de villa: & imposuerunt illi cru- cem portare post Ie- sum. * 155.</p>	<p>SVice- runt tem Ie- & edu- runt. * tar der re c cũ bib tẽ c uif eius tes: diã tã d fibi & f mif den Et i cap fõ IES DA cru duo dex nitr aut eũ n sua, qui Dei lud tem Dei</p>

CAP. 155. Christus monet mulieres illum sequentes, ne vicem eius lacryma-
tes doleant, sed suam ipsarum atque liberorum. Luc. 23. * 154.

S. Matthæus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
		<p>SEquebatur autem illum multa tur- ba populi & mulierum: quæ plan- gebant & lamentabantur eum. Cõ- uersus autem ad illas Iesus, dixit, Filiæ Ierusalem, nolite flere super me: sed super vos ipsas flete, & super filios vestros. Quoniam, ecce, venient dies in quibus dicent, Beate steriles, & ventres qui non genuerunt, & hubera quæ nõ lactauerunt. Tunc incipient dicere mõ- tibus, Cadite super nos: & collibus, Operite nos. Quia si in viridi ligno hæc faciunt: in arido quid fiet? Ducebantur autem & alij duo nequam cum eo, vt interficerentur. * 156.</p>	

Cap.

CA P. 156. De crucifixione Christi inter duos latrones, inscriptione Crucis, vestibus inter milites diuisis, tunica sorte data, septem Christi dictis, & eius morte.
 Matth. 27. * 154. Mar. 15. * 154. Luc. 23. * 155. Iohan. 19. * 154.

<p><i>S. Matthæus.</i> ET venerunt in locū qui dicitur Golgotha, quod est, Caluarie locus. Et dederunt ei vinū bibere cum felle mistū. Et cum gustasset, noluit bibere. Postquam autē crucifixerūt eū, diuiserunt vestimenta eius, sortem mittentes: ut impleretur quod dictū est per Prophetā dicentē, Diuiserūt sibi vestimenta mea: & super vestem meā miserant sortē. Et sedentes seruabant eū. Et imposuerūt super caput eius causam ipsius scriptā: HIC EST IESVS REX IUDÆORVM. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus à dextris, & vnus à sinistris. Prætereuntes autem blasphemabāt eū mouentes capita sua, & dicentes, Vah qui destruis templū Dei, & in triduo illud reædificas: saluum te metipsum: si filius Dei es, descende de</p>	<p><i>S. Marcus.</i> ET perducunt illū in Golgotha locū: quod est interpretatum, Caluarie locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: & nō accepit. Et crucifigentes eum, diuiserūt vestimēta eius, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. Erat autem hora tertia: & crucifixerunt eum. Et erat titulus causæ eius inscriptus, REX IUDÆORVM. Et cū eo crucifigunt duos latrones: vnum à dextris, & alium à sinistris eius. Et impleta est scriptura quæ dicit, Et cum iniquis reputatus est. Et prætereuntes blasphemabant eum, mouentes capita sua, & dicentes, Vah qui destruit templum, & in tribus diebus ædificat: saluum fac te metipsum descendens de cruce. Similiter & summi sacerdotes illudentes, ad alterutrū eum Scribis dicebāt,</p>	<p><i>S. Lucas.</i> ET postquā venerūt in locū qui vocatur Caluarie, ibi crucifixerunt eū: & latrones, vnū à dextris, & alterū à sinistris. Iesus autem dicebat, Pater, dimitte illis, non enim sciūt quod faciūt. Diuidētes verō vestimēta eius, miserūt sortes. Et stabat populus expectās, & deridebant eū principes cū eis, dicentes, Alios saluos fecit, se saluum faciat, si hic est Christ⁹,</p>	<p><i>S. Iohannes.</i> ET baiulās sibi crucē exiuit in eū qui dicitur Caluarie locum, Hebraice Golgotha. vbi crucifixerunt eū, & cū eo alios duos hinc & hic, mediu autē Iesum. Scripsit autē & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat autem scriptum, Iesus Nazarenus rex Iudæorum. Hunc ergo titulum multi Iudeorum legerunt: quia prope ciuitatem erat locus vbi crucifixus est Iesus. Et erat scriptū Hebraicē, Græcē & Latinē. Dicebāt ergo Pilato Pontifices Iudæorū, Noli scribere rex Iudæorum. sed quia ipse dixit, rex sum Iudæorum. Respondit Pilatus, quod scripsi, scripsi. Militēs ergo cū crucifixissent eum, acceperunt vestimenta eius (& fecerūt quatuor partes: vnicuique militi partem) & tunicā. Erat autem tunica</p>
---	---	---	---

d m-

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>cruce. Similiter & principes Sacerdotū illudētes cum Scribis & senioribus, dicebant, Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere: si rex Israël est, descendat nunc de cruce, & credemus ei: confidit in Deo: liberet nunc eū si vult: dixit enim, Quia filius Dei sum. Id ipsum autē & latrones qui crucifixi erāt, cū eo, improperebāt ei. A sexta autem hora tenebrę factę sunt super vniuersam terrā, vsq; ad horā nonam. Et circa horam nonam clamauit Iesus voce magna, dicens, Eli, Eli lamma sabachthani? hoc est, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Quidā autē illic stantes & audientes, dicebant, Eliam vocat iste. Et continuo currens vnus ex eis, acceptam spongiam impleuit aceto: & imposuit arundini, & dabat ei bibere. Ceteri verò dicebant, Sine, videamus an veniat Elias liber</p>	<p>Alios saluos fecit, se ipsum non potest saluum facere. Christ⁹ rex Israël descendat nunc de cruce: vt videamus eū si vult: dixit enim, Quia filius Dei sum. Et qui cū eo crucifixi erāt, conuitiabātur ei. Et facta hora sexta, tenebrę factę sunt per totam terrā vsque in horam nonā. Et hora nona exclamauit Iesus voce magna, dicens, Eloi, eloi, sabachthani? quod est interpretatum, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Quidā autē illic stantes & audientes, dicebant, Eliam vocat iste. Et continuo currens vnus ex eis, acceptam spongiam impleuit aceto: & imposuit arundini, & dabat ei bibere. Ceteri verò dicebant, Sine, videamus an veniat Elias liber</p>	<p>Dei electus. Illudēbant autem ei & milites accedentes, & acetum offerentes ei, dicentes, Si tu es rex Iudæorum, saluum te fac. Erat autē & superscriptio scripta super eum literis Græcis, & Latinis, & Hebraicis: Hic est rex Iudæorum. Vnus autē de his qui pendebāt latronibus, blasphemabat eum, dicens, Si tu es Christus, saluum fac te ipsum, & nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens, Neque tu times Deū, quod in eadem damnatione es. Et nos quidem iustē, nā digna factis recipimus: hic verò nihil maligessit. Et dicebat ad Iesum, domine, memento mei, cū veneris in regnum tuum. Et dixit illi Iesus, Amen dico tibi: Hodie mecū eris in paradiso. Erat autē ferē hora sexta: & tenebrę factę sunt in vniuersā terrā vsque in horā nonā. Et obscuratus est sol: & velum tēphi scissū est mediū.</p>	<p>inconfutis, de sepe contexta per totam. Dixerunt ergo, uicē, Non scindam eā, sed fortiamur illa cuius sit. Vtputa impleretur, dicens, Partiti sunt stimenta mea sicut in vestē meā inter sortem. Et multi quidem hęc fecerunt. Stabant autē iuxta crucē Iesum ter eius, & sororis tris eius, Maria Cypæ, & Maria Magalenē. Cū vidisset ergo Iesus matrē & discipulum stantē diligebat, dicit matris suę: Mulier, ecce tuus. Deinde dixit discipulo, Ecce matris tua. Et ex illa hora accepit eā discipulus in sua. Postea Iesus quia omnia consummata sunt, consummaretur scriptura, dicit, Sitio. Vas ergo erat posito aceto plenum. Autem spongiam nā aceto, hyssopo componentes,ulerunt ori eius. Ergo accepisset acetum, dixit,</p>

<p><i>S. Matthæus.</i> rans eum. Iesus autem iterum clamans voce magna, emisit spiritum. * 158. expiravit. * 157.</p>	<p><i>S. Marcus.</i> liquisti me? Et quidam de circumstantibus audientes dicebāt, Ecce, Eliam vocat. Currens autem vnus, & implens spongiam aceto, circumponensq; calamos, potum dabat ei, dicens, Sinite: videamus si veniat Elias ad deponendum eum. Iesus autem emissa voce magna expiravit. * 157.</p>	<p><i>S. Lucas.</i> Et clamās voce magna Iesus ait, Pater, in manibus tuis commendo spiritum meum. Et hæc dicens expiravit. * 157.</p>	<p><i>S. Iohannes.</i> summatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum. * 157.</p>
---	--	--	--

CAP. 157. Mirabilia quæ in Christi morte contigerunt, unde Centurio confitetur, eum verum Dei filium esse. *Matth. 27. * 156. Mar. 15. * 156. Luc. 23. * 156.*

<p><i>S. Matthæus.</i> ET ecce velū templi scissum est in duas partes, à summo vsq; deorsum, & terra mota est, & petrae scissæ sunt, & monumenta aperta sunt: & multa corpora sanctorū qui dormierāt, surrexerūt. Et exeūtes de monumentis post resurrectionē ei, venerūt in sanctā ciuitatē: & apparuerūt multis. Centurio autē & qui eū erāt custodiētes Iesū, viso terræ motu & his quæ fiebāt, timuerūt valde dicētes, Verē filii Dei erāt iste. Erāt autē ibi mulieres multe à longē, quæ secutæ erant Iesū à Galilæa, ministrantes ei: inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi & Ioseph mater, & mater filiorū Zebedæi. * 159.</p>	<p><i>S. Marcus.</i> ET velū templi scissum est in duas partes, à summo vsq; deorsum. Videns autē ceterio qui ex aduerso stabat, quia sic clamans expirasset: ait, Verē hic homo filius Dei erat. Erant autem & mulieres delongē aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene & Maria Iacobi matris & Ioseph matris, & Salome: & cum esset in Galilæa, sequebantur eū, & ministrabant ei, & aliz multæ, quæ simul cum eo ascenderant Ierosolymam. * 159.</p>	<p><i>S. Lucas.</i> Videns autem ceterio quod factū fuerat, glorificauit Deum, dicens, Verē hic homo iustus erat. Et omnis turba eorum qui simul aderāt ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percutientes petra sua reuertebatur. Stabant autem omnes noti eius à longē: & mulieres quæ secutæ eum erant à Galilæa hæc videntes. * 159.</p>	<p><i>S. Iohannes.</i></p>
--	--	--	----------------------------

CAP. 158. Latus Christi iam mortui lancea militis aperitur.
Iohan. 19. * 156.

S. Matthæus S. Marcus. S. Lucas. S. Iohannes

Iudæi ergo (quoniam Parasæue est
Ivt non remaneret in cruce corpore
sabbatho (erat enim magnus dies
Sabbathi)rogauerunt Pilatum vt fra-
gerentur eorum crura, & tollerentur.
Venerunt ergo milites: & primi qui
fregerunt crura, & alterius qui cruci-
xus est cum eo. Ad Iesum autem qui
venissent, vt viderunt eum iam mor-
tuum, non fregerunt eius crura, sed
vnus militum lancea latus eius aperit
& continuo exiuit sanguis & aqua.
Qui vidit, testimonium perhibuit: &
verum est testimonium eius. Et ille
quia vera dicit: vt & vos credatis.
Etia sunt enim hæc, vt scriptura imp-
retur, Os non comminuetis ex eo.
Iterum alia scriptura dicit, Videbitis
quem transfixerunt. * 159.

CAP. 159. Corpus Christi à Cruce tollitur, & honorifice sepelitur.
Matth. 27. * 157. Mar. 15. * 157. Luc. 23. * 157.
Iohan. 19. * 158.

S. Matthæus S. Marcus. S. Lucas. S. Iohannes

CVM autem serò factum esset,
venit quidam homo diues ab
Arimathæa, nomine Ioseph, qui
& ipse Discipulus erat Iesu.
hic

ET cum
iam se-
rò esset fa-
ctum (quia
erat

ET ecce
vir no-
mine Io-
seph, qui
erat

Post
hæc
tem
uit Pilat-
* 160.

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>hic accessit ad Pilatū, & petijt corp^o Iesu. Tunc Pilatus iussit reddi corpus. Et accepto corpore, Ioseph inuoluit illud in sindone munda. & posuit illud in monumento suo nouo quod exciderat in petra. Et aduoluit saxum magnum ad ostium monumenti, & abiit. Erat autē ibi Maria Magdalene, & altera Maria, sedentes contra sepulchrorum. * 160.</p>	<p>erat Parascēue, quod est ante sabbathū, venit Ioseph ab Arimathea nobilis decurio, qui & ipse erat expectans regnum Dei: & audacter introiuit ad Pilatum, & petijt corpus Iesu. Pilatus autem mirabatur si iam obisset. Et accersito centurione, interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cum cognouisset à centurione, donauit corpus Ioseph. Ioseph autem mercatus sindonem, & deponenseum inuoluit sindone, & posuit eum in monumento quod erat excisum de petra, & aduoluit lapidem ad ostium monumenti. Maria autem Magdalene & Maria Ioseph aspiciant vbi poneretur. * 161.</p>	<p>erat decurio, vir bonus & iustus, hic non consenserat consilio & actibus eorum, ab Arimathea ciuitate Iudææ, qui expectabat & imple regnum Dei. hic accessit ad Pilatum, & petijt corpus Iesu: & depositū inuoluit sindone, & posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. Et dies erat parascēues, & sabbathum illucescebat. Subsequentē autem mulieres quæ cum eo venerant de Galilæa, viderūt monumentum, & quemadmodum positum erat corpus eius. Et reuertentes parauerunt aromata & vnguenta: & sabbatho quidem siluerūt secundū mandatum. * 161.</p>	<p>Ioseph ab Arimathea (eō quod esset Discipulus Iesu, occultus autem propter metū Iudæorum) vt tolleretur corpus Iesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus Iesu. Venit autem & Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primū, ferens mixturam myrrhæ & aloës, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Iesu, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudæis sepelire. Erat autem in loco vbi crucifixus est, hortus: & in horto monumentum nouum, in quo nōdum quisquam positus erat. ibi ergo propter Parascēuen Iudæorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum. * 161.</p>

d 3 Cap.

C A P. 160. Sepulchrum Christi adhibitis custodiis munitur & obsequatur, Matth. 27. * 159.

S. Mattheus

S. Marcus,

S. Lucas,

S. Iohannes

Altera aut die, qua est post Parasceue, conuenerunt principes sacerdotum, et Pharisei ad Pilatum, dicentes Domine, recordati sumus, quia secundum scripturas tuas ille dicitur adhuc viuens, Post tres dies resurgatur. Iube ergo custodiri sepulchrum eius usque in diem tertium: ne forte veniant discipuli eius, & furentur eum, & dicant plebi, Surrexit a mortuis: & erit nouissimus error peior priore. Ait illis Pilatus, Habetis custodiam, ite, custodite sicut scripsit. Illi aut abeuntes, munierunt sepulchrum: signantes lapidem, cum custodiis. * 161

C A P. 161. Christus resurgit a mortuis, cuius corpus cum mulieres venturum viderent ad sepulchrum, ab Angelis sunt certiores eum resurrexisse: Et postea Christus illis occurrit, sed primo quidem Maria Magdalene se videndum exhibet habitu ad sepulchrum, Matth. 28. * 160. Mar. 16. * 159. Luc. 24. * 159. Iohan. 20. * 159.

S. Mattheus

S. Marcus,

S. Lucas,

S. Iohannes.

V E	E T	V NA	V NA
spe	tran	aut	lene
re	sisset	fab	nebre
aut	fab	ba	vidit
sabbathi,	bathum,	thi valde	to. Cucurrit ergo, & venit ad Simonem
quæ luce-	Maria Ma-	diluculo	Petrum, & ad alium discipulum quem amabat
scit in pri-	gdalene &	venerunt ad	Iesum & dicit illis, Tulerunt Dominum
ma sabbat-	Maria Iaco-	rum, por-	monumentum, & nescimus ubi posuerunt
thi, venit	bi, & Salo-	rum, por-	eum. Exiit ergo Petrus & ille alius discipulus,
Maria Ma	me eme-	tantes que	pulus, & venerunt ad monumentum. Cum
gdalene, &	runt aro-	parauerat	rebatur autem duo simul, & ille alius discipulus
altera Ma-	mata, ut ve-	aromata.	præcucurreret citius Petro, & venisset
ria videre	nientes un-	& inuene-	ad monumentum. Et cum se inclinasset,
sepulchrum.	gerent Ie-	runt lapi-	vidit posita linteamina: non tamen introiit.
Et ecce	sum. Et	dem reuo-	troiuit. Venit ergo Simon Petrus & sequens
terræmo-	valde ma-	lutum a	eum, & introiit in monumentum.

S. Matthæus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>us factus est magnus. Angelus enim Domini descendit de celo: & accedens, reuoluit lapidē, & sedebat super eū: erat autem aspectus eius sicut fulgur: & vestimentum eius sicut nix. Præ timore autē eius, exterriti sunt custodes. & facti sunt velut mortui. Respondens autē angelus dixit mulieribus, Noli timere. scio enim quod letum qui crucifixus est, quæritis. non</p>	<p>nē vna sabbathorū, veniunt ad monumentum: orto iam sole. Et dicebant ad inuicem, Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumenti? Et respicientes viderūt reuolutum lapidē. Erat quippe magnus valde. Et introcūtes in monumentum, viderunt iuuenem sedentem in dextris, coopertum stola cādi da: & obstupuerunt. Qui dicit illis, Nolite expauescere: Iesum quæritis Nazarenū, crucifixum: surrexit, non est hīc, ecce locus vbi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis eius & Petro, quia præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. At illæ exeuntes, fugerunt de monumento. inuasit enim eas tremor & pavor: & nemini quicquam dixerūt. timebāt enim. Surgens autem mane prima sabbathi, apparuit primō Mariæ</p>	<p>monumēto. Et ingressæ, nō inuenerūt corpus Domini Iesu. Et factū est: dum mente cōsternatæ essent de isto, ecce duo viri steterūt secus illas in veste tulgenti. Cū timerent autem, & declinarēt vultū in terrā, dixerunt ad illas, Quid quæritis viuentem cum mortuis: nō est hīc, sed surrexit. recordamini qualiter loquutus est vobis, cū adhuc in Galilæa esset, dicens, Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum & crucifigi: & die tertia resurgere. Et recordatæ sunt verborū eius. Et regressæ à monumento, nuntiauerunt hæc omnia illis vndecim, & cæteris omnibus. Erat autem Maria Magdalene, & Iohanna, & Maria Iacobī, & cæteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad Apolos hæc. Et visa sunt ante illos sicut deliramentum</p>	<p>vidit lintheamina posita, & sudarium quod fuerat super caput eius, nō cū lintheaminibus positum, sed separatim inuolutum in vnum locū. Tunc ergo introiit & ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: & vidit, & credidit. nondū enim sciebant scripturam, quia oportebat eum à mortuis resurgere. Abierunt ergo iterū discipuli ad semet ipsos. Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. Dum ergo sferet, inclinavit se, & prospexit in monumentum: & vidit duos angelos in albis, sedentes, vnum ad caput, & vnum ad pedes, vbi positum fuerat corpus Iesu. Dicunt ei illi, Mulier, quid ploras? Dicit eis, Quia tulerunt Dominum meum: & nescio vbi posuerunt eum. Hæc cū dixisset, conuersa est retrorsum, & vidit Iesum stantem: & non scie-</p>

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
est hinc: surrexit enim sic cut dixit. venite, & vide- te locum vbi positus erat Dominus. Et citò eutes, dicite discipulis eius quia surrexit; & ecce præcedit vos in Galilæa. ibi eum vi- debitis. ecce prædixi vo- bis. Et exierunt citò de monumeto cum timore & gaudio magno, currètes nuntiare discipulis eius. Et ecce Iesus occurrit il- lis, dicens, Aue. Ille au- tè accesserunt, & tenuerunt pedes eius, & adorauerunt eum. Tunc ait illis Ie- sus, Nolite timere. ite, nuntiate fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt. * 162.	Magdalene, de qua eiecerat seminem illam. Pe- monia. Illa trus autem vadens nuntiauit his currit ad monumentum: & procumbens vidit linteamina sola posita, & abiit se- cum mirans quod factum fuerat. * 163.	verba ista, & non cre- diderunt illis. Pe- trus autem surgens currit ad monumen- tum: & procumbens vidit linteamina sola posita, & abiit se- cum mi- rans quod factum fuerat. * 163.	bat quia Iesus est. Dicit Iesus, Mulier, quod plura quæ quæris: illa existimat quia hortulanus est dicit ei, Domine si tu surrexisti eum, dicito mihi posuisti eum: & ego tollam. Dicit ei Iesus Maria. Conuersa illa cit ei, Rabboni (quod dicitur Magister.) Dicit ei Iesus, Noli me tangere (condum enim ascendo ad patrem meum.) vade autem ad fratres meos, & dic Ascendo ad patrem meum patrem vestrum, Deum meum Deum vestrum. Venit Magdalene annuntians discipulis, Quia vidi Deum & hæc dixit mihi. * 164.

CAP 162. Milites cum quæ gesta sunt in resurrectione Christi, principibus sacerdotum nunciassent, accepto ab eis pretio, corpus Christi à discipulis noctu ablatum esse mentiuntur. Matth. 28. * 161.

S. Mattheus	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>QUÆ eum abiissent, ecce quidam de custodibus venerunt in ciuitate, & nuntiauerunt principibus sacerdotum omnia quæ facta fuerant. Et congregati cum senioribus, consilio accepto, pecuniâ copiosam dederunt militibus, dicentes, Dicite, Quia discipuli eius nocte venerunt, & furati sunt eum nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit à præfide, nos suadebimus ei, & securos vos faciemus. At illi accepta pecuniâ, fecerunt sicut erat edocti. Et divulgatum est verbum istud apud Iudeos, usque in hodiernum diem. * 167</p>			

CAP. 163. Christus se ostendit duobus Discipulis euntibus in vicum qui dicebatur Emaus. Mar. 16. * 161. Luc. 24. * 161.

S. Mattheus S. Marcus.

S. LUCAS.

S. Iohannes

POST hæc autē duo-
 bus ex his ambulanti-
 bus osten-
 sus est in-
 alia effigie
 eūtib; in
 villam. &
 illi euntes
 nuntiaue-
 runt cæ-
 teris: nec
 illis credi-
 derunt.
 * 164.

ET ecce duo ex illis ibant ipsa die
 in castellum quod erat in spatio
 stadiorum sexaginta ab Ierusalē,
 nomine Emmaus. & ipsi loquebā-
 tur ad inuicem de his omnibus quæ ac-
 ciderant. Et factum est: dum fabula-
 rentur & secum quærerent, & ipse Ie-
 sus appropinquans ibat cum illis. oculi
 autem illorum tenebantur ne eum
 agnoscerent. Et ait ad illos, Qui sunt hi
 sermones quos confertis ad inuicem
 ambulantes, & estis tristes? Et respon-
 dens vnus cui nomen Cleophas, dixit
 ei, Tu solus peregrinus es in Ierusalem,
 & non cognouisti quæ facta sunt in il-
 la, his diebus? Quibus ille dixit, Quæ?
 Et dixerunt de Iesu Nazareno, qui fuit
 vir propheta, potens in opere & ser-
 mone coram Deo & omni populo. Et
 quomodo eum tradiderunt summi sa-
 cerdotes & principes nostri in damna-
 tionem mortis, & crucifixerunt eum.
 nos autem sperabamus quia ipse esset
 redempturus Israël: & nunc super hæc
 omnia, tertia dies est hodie quod hæc
 facta sunt. Sed & mulieres quædam ex
 nostris, terruerunt nos, quæ ante lucem
 fuerunt ad monumentum, & non in-
 uento corpore eius, venerunt, dicen-
 tes se etiā visionem angelorum vidisse,
 qui

S. Matthæus S. Marcus,

S. Lucas,

S. Iohannes

qui dicunt eū viuere. Et abierunt quidā ex nostris ad monumentum: & ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum verò non inuenerunt. Et ipse dixit ad eos: O stulti, & tardi ad credendum in omnibus quæ loquuti sunt Prophete, Nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suā? Et incipiens à Moyse & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus Scripturis quæ de ipso erant. Et appropinquare runt castello quò ibant: & ipse se finxit longiùs ire. Et coegerunt illum, dicentes, mane nobiscum, quoniam ad uesperas cit, & inclinata est iam dies. Et intrauit cum illis. Et factum est, dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit ac fregit, & porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, & cognouerunt eum: & ipse euauit ex oculis eorum. Et dixerunt ad inuicem, Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis scripturas? Et surgentes eadem hora regressi sunt in Ierusalem: & inuenerunt congregatos undecim, & eos qui cum illis erant, dicentes, Quòd surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quæ getta erant in via: & quomodo cognouerunt eum in fractione panis. * 164.

Cap.

S. Iohannes
CAP. 164. IESVS clausis foribus intrans in medio stat (Thoma absente) Ap-
stolorum, contrectandum se illis prebet, comedit, & Spiritum Sanctum im-
perit, facta illis potestate remittendi retinendique peccata.
Mar. 16. * 163. Luc. 24. * 163. Iohan. 20. * 163.

S. Mattheus S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

NOVIS-
uif
fi-
me
recumben-
tibus illis
vndecim
apparuit:
& expro-
brauit in-
credulita-
tē eorū &
duritiam
cordis,
quia ihs
qui vide-
rant eum
resurrexis-
se, non cre-
diderunt.
* 167.

DVM autem hæc
loquuntur, stetit
Iesus in medio
eorum, & dicit
eis, Pax vobis: ego sum.
nolite timere. Conturba-
ti verò & conterriti, exi-
stimabant se spiritum vi-
dere. Et dixit eis, Quid
turbati estis, & cogitatio-
nes ascendunt in corda
vestra? Videte manus
meas, & pedes, quia ego
ipse sum, palpate & vide-
te: quia spiritus carnem
& ossa non habet, sicut
me videtis habere. Et
cū hoc dixisset, osten-
dit eis manus & pedes.
Adhuc autem illis nō cre-
dentibus & mirantibus
præ gaudio, dixit, Habe-
tis hic aliquid quod man-
ducetur? At illi obtule-
runt ei partem piscis assi,
& fauam mellis. Et cū
manducasset coram eis,
sumens reliquias dedit
eis. * 168.

CVM ergo sero es-
set die illo, vna sab-
bathorum, & fores
essent clausæ, vbi
erant Discipuli congre-
gati propter metum Iu-
dæorum: venit Iesus, &
stetit in medio, & dicit
eis, Pax vobis. Et cū
hoc dixisset, ostendit eis
manus & latus. Gausi-
sunt ergo discipuli viso
Domino. Dixit ergo eis
iterum, Pax vobis. Sicut
misit me pater, & ego mit-
to vos. Hoc cū dixisset,
insufflauit: & dicit eis,
Accipite Spiritum san-
ctum: quorum remiseri-
tis peccata, remittuntur
eis: & quorum retinueri-
tis, retenta suat. * 165.

e e Cap.

C.A.P. 165. *Christus foribus oclusis ad Discipulos iterum ingredi-
tur, & Thomam in fide vacillantem confirmat.*
Ioban. 20. * 164.

i. Mattheus

S. Marcus,

S. Lucas,

S. Iohannes

Thomas autem vnus ex duobus
cim, qui dicitur Didymus, con-
erat cum eis quando venit Ie-
sus. Dixerunt ergo ei alij Disci-
puli, Vidimus Dominum. Ille autem
xit eis, Nisi videro in manibus eius
xuram clauorum, & mittam digi-
tuum meum in locum clauorum, & mittam
manum meam in latus eius: non credo.
Et post dies octo, iterum erant Disci-
pli eius intus, & Thomas cum eis. Venit
Iesus ianuis clausis, & stetit in medio.
dixit, Pax vobis. Deinde dicit Thomas
Infer digitum tuum huc, & vide manus
meas, & affer manum tuam, & mitte
latus meum: & noli esse incredulus, sed
fidelis. Respondit Thomas, & dixit
Dominus meus & Deus meus. Dicit
Iesus, Quia vidisti me Thomas, credidisti;
beati qui non viderunt & crediderunt.
Multa quidem & alia signa fecit
Iesus in conspectu discipulorum
suarum, quæ non sunt scripta in libro hoc.
Hæc autem scripta sunt, vt credatis
quia Iesus est Christus Filius Dei:
vt credentes, vitam habeatis in nomine
eius. * 166.

C 3 P. 155. Apparitio Christi ad mare Tyberiadis, ubi Petro agnos & oves suas
pascendas tradit, & mortem ei prædicit. Iohan. 21. * 165.

S. Mattheus. S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

Postea manifestavit se iterum Iesus
ad mare Tiberiadis. Manifestavit
autem sic: Erant simul Simon Pe-
trus & Thomas qui dicitur Didy-
mus, & Nathanael qui erat à Cana Ga-
lilee, & filij Zebedæi, & alij ex discipu-
lis eius duo. Dicit eis Simo Petrus, vado
piscari. Dicunt ei, Venimus & nos tecum.
Et exierunt & ascenderunt in nauim: &
illa nocte nihil prædiderunt. Manè autem ià
facto stetit Iesus in litore: non tamè co-
gnouerunt discipuli quia Iesus est. Dicit
ergo eis Iesus, Pueri, nunquid pulmèta-
riū habetis? Responderunt ei, Non. Dicit
eis, Mittite in dexteram nauigij rete: &
inuenietis. Miserunt ergo: & ià non va-
lebant illud trahere præ multitudine
piscium. Dicit ergo discipulus ille què
diligebat Iesus, Petro, Dominus est.
Simon Petrus cum audisset quia Do-
minus est: tunica succinxit se (erat enim
nudus) & misit se in mare. Alij autè di-
scipuli nauigio venerunt (non enim lō-
gè erant à terra, sed quasi cubitis ducen-
tis) trahentes rete piscium. Ut ergo de-
scenderunt in terram, viderunt prunas
positas, & piscem superpositum, & pa-
nem. Dicit eis Iesus, afferte de piscibus
quos prendidistis nunc. Ascendit Si-
mo Petrus, & traxit rete in terram, ple-
num magnis piscibus, centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, nō est
scissum rete. Dicit eis Iesus, Venite,
prandete. Et nemo audebat discur-
e 3 bentium

S. Mattheus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes

bentium interrogare eum, Tu quis es
 scientes quia Dominus est. Et venit Ie-
 sus. & accipit panem & dat eis, & pater
 similiter. Hoc iam tertio manifestum
 est Iesum discipulis suis, cum resurrex-
 set a mortuis. Cum ergo prandissent,
 ait Simoni Petro Iesus, Simon Iohannes
 diligis me plus his? Dicit ei, Etiam Domine:
 tu scis quia amo te. Dicit ei, Pater
 agnos meos. Dicit ei iterum, Simon Ioha-
 nis diligis me? Ait illi, Etiam Domine,
 scis quia amo te. Dicit ei, Pater agnos
 meos. Dicit ei tertio, Simon Iohannes
 amas me? Contristatus est Petrus, &
 dixit ei tertio, Amas me? & dixit ei, Do-
 mine, tu omnia scis: tu scis quia amo
 te. Dicit ei, Pater oues meas. Amen, amo
 dico tibi, cum esses iunior cingebas te
 & ambulabas ubi volebas. cum autem
 senueris, extendes manus tuas, & alius
 te cinget, & ducet quod non vis. Hoc
 ait Iesus, significans quia morte clarifica-
 tus esset Deus. Et cum hoc dixisset,
 ait ei, Sequere me. Conuersus Petrus
 vidit illum discipulum quem diligebat
 Iesus, sequentem, qui & recubuit in
 sinu Iesu super pectus eius, & dixit, Domine
 quis est qui tradet te? Huc ergo cum
 dixisset Petrus, dicit Iesu, Domine, hic
 est qui tradet te? Dicit ei Iesus, Sic cum
 volueris manere donec veniam, quid ad te?
 tu autem sequere. Exiit ergo sermo iste inter
 fratres, quia Discipulus ille non mor-
 turus. Et non dixit ei Iesus, Non mor-
 turus, sed, Sic cum volo manere donec
 veniam, quid ad te? Hic est discipulus
 qui testimonium perhibet de his,
 scripsit hæc: & scimus quia verum
 testimonium eius. * in Conclusio-
 ne

CAP. 167. Ostendit se IESVS Discipulis in monte Galilee.
 Matth. 28. * 162. Mar. 16. * 164.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
<p>VNdecim autē discipuli abierūt in Galilæā, in montem ubi cōstituerat illis Iesus. Et videntes eū adorauerūt, quidā autē dubitauerūt. Et accedens Iesus locutus est eis, dicēs, Data est mihi ois potestas in celo & in terra. euntes ergo docete oēs gētes: baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus Sācti, docētes eos seruare oia quę cūq; mandauī vobis: & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, vsq; ad consummationē seculi.</p>	<p>ET dixit eis, Euntes in mundum vniuersum prædicate Euāgelium omni Creaturæ. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient, Linguis loquentur nouis, Serpentes tollent, Et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit, Super ægros manus imponent, & be-</p>		

CAP. 168. Aperit IESVS mentem discipulorum vt intelligant Scripturas & Spiritū sanctum eis promittit. Luc. 24. * 164.

S. Mattheus.	S. Marcus.	S. Lucas.	S. Iohannes.
		<p>ET dixit ad eos, Hæc sunt verba quę locutus sum ad vos cū adhuc esset vobiscū, quoniā necesse est impleri oia quę scripta sunt in lege Moyse, & Prophetis, & psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum, vt intelligerent scripturas, & dixit eis, Quoniā sic scriptū est, & sic oportebat Christū pati, & resurgere à mortuis tertia die & prædicari in nomine eius in oēs gētes in cęptis ab Ierosolyma. Vos autē testes estis horū. Et ego mitto pmissū patris mei in vos: vos autē sedete in ciuitate, quō ad vsq; induamini virtute ex alto. * 169</p>	

CAP. 169. *Christus recipitur in cælum.*
*Mar. 16. * 167. Luc. 24. * 168.*

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

ET Dominus quidem Iesus postquam loquutus est eis, assumptus est in cælum, & sedit a dextris Dei. Illi autem profecti prædicauerunt vbique: Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis.

FINIS.

EDuxit autem eos foras in Bethaniam: & eleuatis manibus suis benedixit eis. Et factum est dum benediceret illis, recessit ab eis, & ferebatur in cælum. Et ipsi adorantes regressi sunt in Ierusalem cum gaudio magno: & erant semper in templo, laudantes & benedicentes Deum.

FINIS.

Historia Euangelicæ Conclusio.

*Iohan. 21. * 166.*

S. Matthæus

S. Marcus.

S. Lucas.

S. Iohannes.

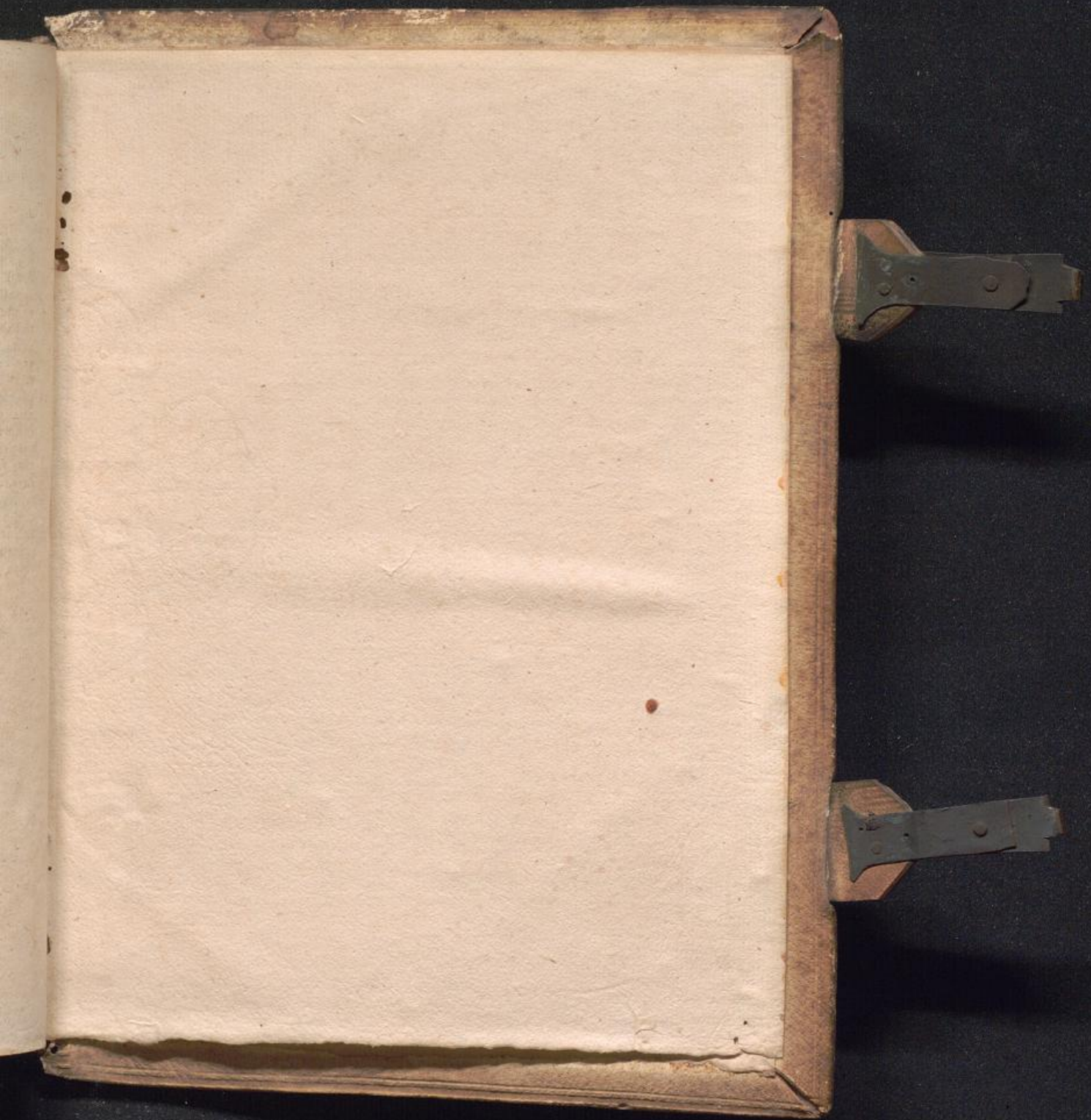
SVnt autem & alia multa que Iesus: quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum pere posse eos, qui scribendi sunt libros.

FINIS.

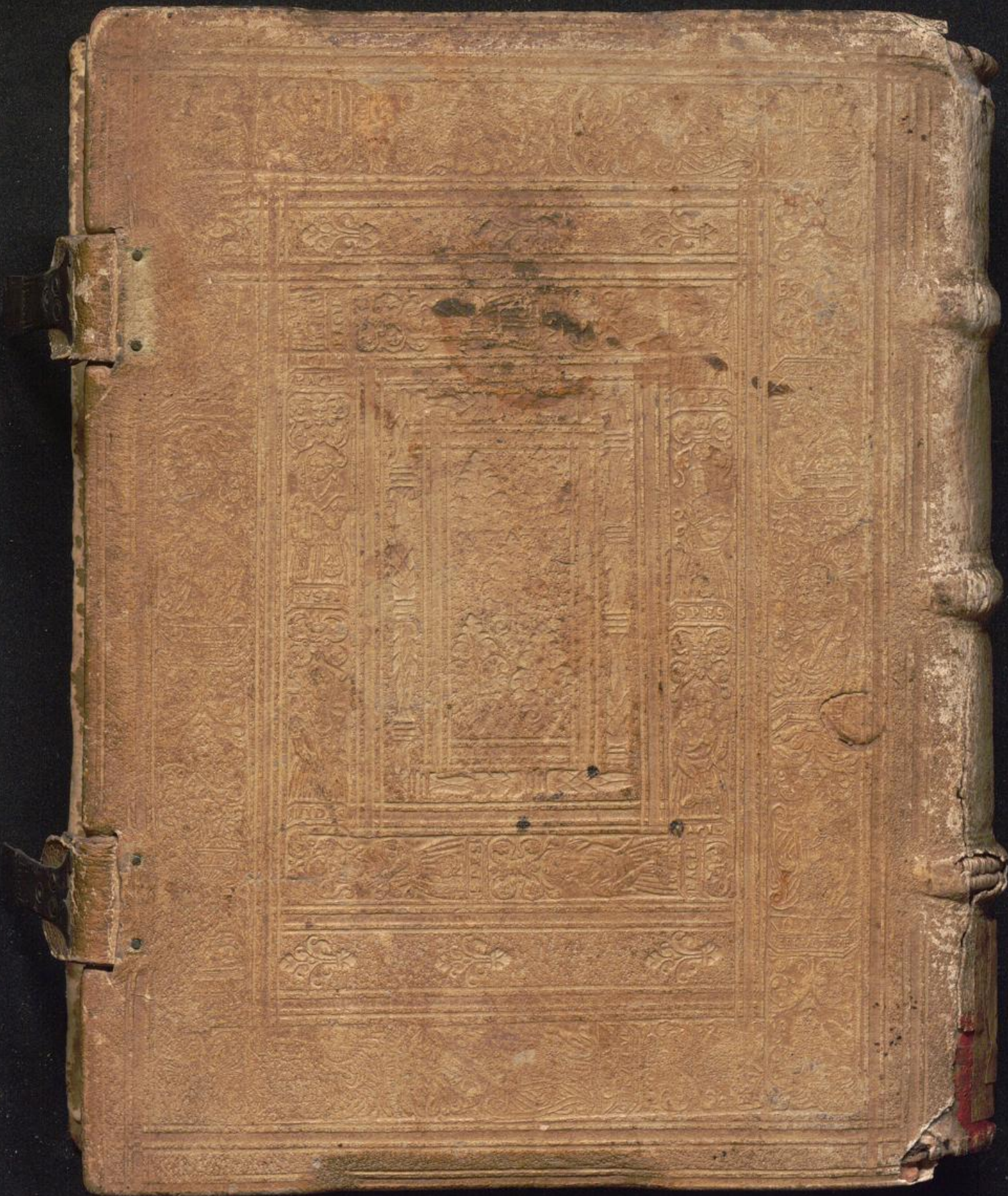
Examinaui & Approbavi

16. Septemb. 1571.

Thomas Gazæ

Th
2809